MAGYAR KÖZLÖNY

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG HIVATALOS LAPJA

Budapest,
1998. március 25.,
szerda

25. szám

Ára: 875,– Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
1998: XXI. tv.	**Az országgyűlési képviselők tiszteletdíjáról, költségtérítéséről és kedvezményeiről szóló 1990. évi LVI. törvény módosításról .**	2042
1998: XXII. tv.	**A büntető jogszabályok módosításáról**	2043
1998: XXIII. tv.	**A fiatalkorú munkavállalók munkajogi védelmére vonatkozó szabályok kiterjesztéséről a fiatalkorúak munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyok keretében történő foglalkoztatására**	2045
1998: XXIV. tv.	**A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 1997. évi CIII. törvény módosításáról**	2045
16/1998. (III. 25.) BM r.	Az egyes szakmai és vizsgáztatási követelmények kiadásáról szóló 38/1997. (VI. 27.) BM rendelet kiegészítéséről	2046
15/1998. (III. 25.) IKIM—PM e. r.	A Kereskedelmi Vámtarifa kihirdetéséről szóló 64/1995. (XI. 24.) IKM—PM együttes rendelet módosításáról	2084
16/1998. (III. 25.) IKIM—PM e. r.	A Magyar Köztársasággal szabadkereskedelmi megállapodást kötött országokból származó egyes árukra vonatkozó 1998. évi vámkontingensekről szóló 71/1997. (XII. 20.) IKIM—PM együttes rendelet módosításáról	2096
6/1998. (III. 25.) MKM r.	Az egészségfejlesztő mentálhigiénikus szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről	2098
7/1998. (III. 25.) MKM r.	A fogyatékosok együttnevelési (integrációs) pedagógiája szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről	2099
8/1998. (III. 25.) MKM r.	A gyógypedagógiai rehabilitációs konzultáns szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről	2101
9/1998. (III. 25.) MKM r.	A mozgókép- és médiakultúra szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről	2102
10/1998. (III. 25.) MKM r.	A rehabilitációs foglalkoztató terapeuta szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről	2103
11/1998. (III. 25.) MKM r.	A szociális menedzser szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről	2104
12/1998. (III. 25.) MKM r.	A közhasznú menedzser szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről	2106
13/1998. (III. 25.) MKM r.	A szupervizor szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről	2107
14/1998. (III. 25.) MKM r.	A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet módosításáról	2109
11/1998. (III. 25.) PM r.	Az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztáraknál a pénzforgalmi szemléletű kettős könyvvezetésről az üzemgazdasági szemléletű kettős könyvvezetésre való áttérés szabályairól	2206
11/1998. (III. 25.) ME h.	Főiskolai főigazgatói megbízás megerősítéséről	2212
	Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal közleménye az 1998. április 1-je és június 30-a között alkalmazható üzemanyagárakról	2212
	Nemzetközi szerződések közzététele	
	6. sz. Kiegészítő Jegyzőkönyv a Közép-Európai Szabadkereskedelmi Megállapodáshoz	2213
	Helyesbítés	2235

II. rész JOGSZABÁLYOK

Törvények

1998. évi XXI. törvény

az országgyűlési képviselők tiszteletdíjáról, költségtérítéséről és kedvezményeiről szóló 1990. évi LVI. törvény módosításról*

1. § (1) Az országgyűlési képviselők tiszteletdíjáról, költségtérítéséről és kedvezményeiről szóló 1990. évi LVI. törvény (a továbbiakban: Tv.) 1. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A képviselő megválasztásának időpontjától, listáról való időközi választás esetén az arra jogosult pártszerv által történt megnevezése időpontjától megbízatásának megszűnéséig tiszteletdíjra jogosult a 9. §-ban meghatározottak figyelembevételével. A tiszteletdíj alapdíjból és pótdíjból áll.”

(2) A Tv. 1. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az alapdíj a mindenkori köztisztviselői illetményalap ötszöröse.’’

2. § A Tv. 3. §-ának (3) bekezdése a következőkkel egészül ki:

„Az képviselő külföldi kiküldetésére a köztisztviselőkre vonatozó szabályokat kell alkalmazni.’’

3. § A Tv. 5. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pártok képviselőcsoportja a működésükkel járó kiadásokra képviselőcsoportonként húsz képviselő alapdíjának, valamint — képviselőnként — kormánypárt esetében az évi alapdíj 25%-ának megfelelő, ellenzéki párt esetében az évi alapdíj 50%-ának megfelelő összeget jogosultak igénybe venni az Országgyűlés hivatali szervezete költségvetéséből.”

4. § (1) A Tv. 6. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pártok képviselőcsoportjai, valamint a képviselők számára az Országgyűlés hivatali szervezete az Országgyűlés épületében vagy ahhoz közeli épületben — térítésmentesen — munkavégzésre alkalmas irodahelyiségeket és a képviselőcsoportok működéséhez, illetőleg a képviselők munkájához szükséges alapellátást (irodai berendezést, felszerelést stb.) biztosít. A képviselőcsoportok számára biztosított irodahelyiségekben kell elhelyezni a munkájukat segítő köztisztviselőket is. A képviselőcsoport — képviselőnként — és a független képviselő a hivatali feladatok folyamatos ellátására havonta a képviselői alapdíj 15%-ának megfelelő ellátási keretet jogosult felhasználni az Országgyűlés hivatali szervezete költségvetéséből.’’

(2) A Tv. 6. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A párt képviselőcsoportjának munkáját segítő köztisztviselők alkalmazásának pénzügyi feltételeit (illetmény, költségtérítések) az Országgyűlés hivatali szervezete költségvetéséből kell biztosítani, köztisztviselőnként a mindenkori illetményalap háromszorosával számolva. Az illetménykiegészítések és személyi juttatások, valamint a jubileumi jutalmak kifizetéséhez szükséges összeget az illetményalap háromszoros összegén felül kell megállapítani az illetményalap nagyságrendjében. Minden képviselőcsoport nyolc köztisztviselőre tarthat igényt, valamint minden harmadik tagja után egy további köztisztviselő alkalmazására jogosult.”

(3) A Tv. 6. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A képviselők részére az Országgyűlés hivatali szervezete — irodahelyiség rendelkezésre bocsátása nélkül — képviselőnként egy személy alkalmazásának pénzügyi feltételeit (bérköltséget és annak járulékait) biztosítja. A képviselő az alkalmazottját határozott idejű szerződéssel, mandátuma időtartama alatt munkajogi jogviszonyban, vagy polgári jogi jogviszonyban foglalkoztathatja. A képviselő vállalkozóval is megállapodhat képviselői munkája segítéséről. A képviselő az alapdíjának 50%-a erejéig számolhat el alkalmazottra, illetőleg vállalkozóra vonatkozó költséget, amely nem tartalmazza a kifizetett összeg társadalombiztosítási járulékát vagy általános forgalmi adóját. A feladat ellátására, illetőleg vállalkozásra vonatkozó szerződést — az Országgyűlés hivatali szervezete előzetes ellenjegyzésével — a képviselő köti meg az alkalmazottal, illetőleg a vállalkozóval. Az alkalmazással, illetőleg a vállalkozással járó, jogszabályon alapuló nyilvántartási, bejelentési és elszámolási kötelezettségeket az Országgyűlés hivatali szervezete teljesíti.”

(4) A Tv. 6. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A képviselő kérésére — megbízatásának időtartamára — az Országgyűlés hivatali szervezetének költségvetése terhére (belépési díj) egy közületi telefonvonal építhető ki a képviselő lakásán, vagy a képviselői munkájával összefüggő tartózkodási helyén. A havi előfizetési és szolgáltatási díjat a képviselő fizeti.’’

5. § A Tv. a következő új 6/A. §-sal egészül ki:

„6/A. § A képviselőcsoport és a független képviselő által az 5. § (1)—(2) bekezdésében, valamint a 6. § (1) bekezdésében meghatározott keret terhére vásárolt tárgyi eszközök az Országgyűlés hivatali szervezete tulajdonát képezik, a képviselőcsoport és a független képviselő azonban azokat mindaddig birtokolhatja, amíg pártja országgyűlési képviselőcsoporttal, illetőleg a független képviselő mandátummal rendelkezik.’’

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. március 10-i ülésnapján fogadta el.

6. § A Tv. 1. §-a (4) bekezdésének második mondata hatályát veszti.

7. § A Tv. 8. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„8. § A miniszterelnöki, a miniszteri vagy politikai államtitkári tisztséget betöltő képviselő az 1. § (2) bekezdésében meghatározott alapdíj 50%-ára jogosult; díjazására, költségtérítésére és kedvezményeire egyébként a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról és felelősségéről szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.''

8. § (1) Ez a törvény — a (2) bekezdésben foglaltak kivételével — 1998. június 1-jén lép hatályba.

(2) A törvény 1. §-ának (2) bekezdése, 4. §-ának (1)—(2) bekezdése 1999. január 1. napján lép hatályba.

Göncz Árpád s. k., a Köztársaság elnöke

Dr. Gál Zoltán s. k., az Országgyűlés elnöke

1998. évi XXII. törvény

a büntető jogszabályok módosításáról*

1. § A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) a következő 91/A. §-sal egészül ki:

„91/A. § A büntetés végrehajtásának kegyelemből történt felfüggesztése esetén a végrehajtás elrendelésére a felfüggesztett büntetés végrehajtására vonatkozó rendelkezést [91. § (1) bek. *b)* és *c)* pontja és (3) bek.] megfelelően alkalmazni kell.''

2. § A Btk. XII. Fejezete a következő II. Címmel egészül ki, és az eredeti II. Cím számozása III. Címre változik:

„II. Cím

AZ EGÉSZSÉGÜGYI BEAVATKOZÁS, AZ ORVOSTUDOMÁNYI KUTATÁS RENDJE ÉS AZ EGÉSZSÉGÜGYI ÖNRENDELKEZÉS ELLENI BŰNCSELEKMÉNYEK

Beavatkozás az emberi génállományba

173/A. § (1) Aki az emberi génállományon, magzati génállományon, illetőleg emberi embrió génállományán a génállomány megváltoztatására irányuló beavatkozást végez, bűntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdés szerinti beavatkozás az emberi génállomány, a magzati génállomány, illetőleg az embrió génállományának megváltozását idézi elő.

(3) Nem büntethető az (1)—(2) bekezdésben meghatározott cselekmény miatt, aki a beavatkozást az egészségügyről szóló törvényben meghatározott célból hajtja végre.

Emberi ivarsejt tiltott felhasználása

173/B. § (1) Aki halottból vagy halott magzatból származó ivarsejtet az egészségügyről szóló törvényben meghatározott emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárásra használ fel, bűntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki emberi ivarsejt tiltott felhasználására irányuló előkészületet követ el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Születendő gyermek nemének megválasztása

173/C. § (1) Aki a születendő gyermek nemének megválasztására irányuló beavatkozást végez, bűntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Nem büntethető az (1) bekezdésben meghatározott cselekmény miatt, aki a beavatkozást az egészségügyről szóló törvényben meghatározott célból hajtja végre.

Emberen végezhető kutatás szabályainak megszegése

173/D. § Aki emberen orvostudományi kutatást az egészségügyről szóló törvényben meghatározott engedély nélkül, vagy az engedélytől eltérően végez, bűntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Embrióval vagy ivarsejttel végezhető kutatás szabályainak megszegése

173/E. § (1) Aki emberi embrión vagy ivarsejten az egészségügyről szóló törvényben meghatározott engedély nélkül vagy az engedélytől eltérően orvostudományi kutatást végez, vagy emberi embriót kutatási célból hoz létre, bűntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki

a) emberi embriót állat szervezetébe átültet,

b) emberi és állati ivarsejtet egymással megtermékenyít,

c) olyan emberi embriót, amellyel kutatást végeztek, emberi szervezetbe beültet,

d) kutatáshoz felhasznált emberi ivarsejtet emberi reprodukcióra felhasznál,

e) emberi megtermékenyítéshez, illetőleg embrióbeültetéshez nem emberi ivarsejtet, illetőleg embriót használ fel,

f) emberi embriót több emberi embrió, vagy állati embrió létrehozatalára használ fel,

bűntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) Aki a (2) bekezdésben meghatározott bűncselekményre irányuló előkészületet követ el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

---

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. március 10-i ülésnapján fogadta el.

173/F. § (1) Aki emberi embrión az embrió génállományának megváltoztatására irányuló kutatást végez, bűntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki

a) emberi embriót a fogamzással kialakult tulajdonságoktól eltérő, illetőleg további sajátosságokkal rendelkező egyed létrehozatalára használ fel,

b) emberi embrió sejtjeit szétválasztja,

bűntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) Aki a (2) bekezdésben meghatározott bűncselekményre irányuló előkészületet követ el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(4) Nem büntethető az (1)—(3) bekezdésben meghatározott cselekmény miatt, aki azt az egészségügyről szóló törvényben meghatározott célból hajtja végre.

173/G. § (1) Aki orvostudományi kutatás vagy beavatkozás során egymással genetikailag megegyező emberi egyedeket hoz létre, bűntettet követ el, és öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményre irányuló előkészületet követ el, bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Egészségügyi önrendelkezési jog megsértése

173/H. § (1) Aki beleegyezéshez, hozzájáruláshoz, illetőleg tájékoztatáshoz kötött,

a) az emberi génállomány megváltoztatásával, illetőleg az embrió génállományának megváltoztatásával, az emberi reprodukcióval vagy a születendő gyermek nemének megválasztásával kapcsolatos egészségügyi beavatkozást,

b) emberen, embrióval vagy ivarsejttel végezhető orvostudományi kutatást,

c) az átültetés céljából végzett szerv- vagy szövetkivételt, illetőleg szerv- vagy szövetátültetést

a jogosult beleegyezése, illetőleg hozzájárulása nélkül végez, vagy a jogszabályban előírt tájékoztatást elmulasztja, bűntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki tiltakozó nyilatkozat ellenére halottból szervet, illetőleg szövetet távolít el.

(3) Aki a beleegyezéshez, illetőleg hozzájáruláshoz kötött, az (1) bekezdés szerinti egészségügyi beavatkozást, orvostudományi kutatást, szerv- vagy szövetkivételt, illetőleg szerv- vagy szövetátültetést gondatlanságból a jogosult beleegyezése, illetőleg hozzájárulása nélkül végez, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(4) Az (1)—(3) bekezdésben meghatározott bűncselekmény elkövetője magánindítványra büntethető, kivéve, ha azzal összefüggően nem magánindítványra büntetendő bűncselekményt is elkövet. A (2) bekezdés esetén a magánindítványt az egészségügyről szóló törvényben meghatározott, nyilatkozatra jogosult személy terjesztheti elő.

Emberi test tiltott felhasználása

173/I. § (1) Aki emberi gént, sejtet, ivarsejtet, embriót, szervet, szövetet, halott testét vagy annak részét jogellenesen megszerez, vagyoni haszonszerzés végett forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik, bűntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt gyógyintézet alkalmazottja a foglalkozása körében követi el.

(3) A büntetés az (1) bekezdés esetén öt évig, a (2) bekezdés esetén két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt

a) üzletszerűen,

b) bűnszövetségben

követik el.

(4) Aki az emberi test tiltott felhasználására irányuló előkészületet követ el, vétség miatt az (1) bekezdés esetén egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel, a (2) bekezdés esetén két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.''

3. § A Btk. a következő alcímmel és 277/A. §-sal egészül ki:

„Egyedi azonosító jel meghamisítása

277/A. § (1) Aki

a) egyedi azonosító jelet eltávolít, vagy egyéb módon meghamisít,

b) olyan dolgot szerez meg, vagy használ fel, amelynek egyedi azonosító jele hamis, hamisított, illetőleg amelynek egyedi azonosító jelét eltávolították,

bűntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt

a) üzletszerűen,

b) bűnszövetségben

követik el.

(3) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdés szerinti bűncselekményt bűnszervezet tagjaként követik el.''

4. § A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1979. évi 5. törvényerejű rendelet (Btké.) a következő alcímmel és 25/A. §-sal egészül ki:

„Az egyedi azonosító jel fogalma

25/A. § A Btk. 277/A. §-ának alkalmazása szempontjából egyedi azonosító jel: az olyan dolognak, amelynek a birtoklását vagy rendeltetésszerű használatát jogszabály hatósági engedélyhez köti, a gyártónak vagy a hatóságnak a dolgon, illetőleg annak alkotórészén alkalmazott, egyedi azonosításra szolgáló jelölése.''

5. § A büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény (Be.) 25. §-ának *g)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A megyei bíróság hatáskörébe tartoznak:)

„*g)* az egészségügyi beavatkozás, az orvostudományi kutatás rendje és az egészségügyi önrendelkezés elleni bűncselekmények (Btk. XII. Fejezet, II. Cím),''

6. § A Be. a következő alcímmel és 373/A. §-sal egészül ki:

„*Pártfogó felügyelet utólagos elrendelése*

373/A. § (1) A bíróság a pártfogó felügyelet elrendeléséről utólag határoz, ha erről a jogerős ítélet nem rendelkezett; vagy a szabadságvesztés végrehajtását kegyelemből próbaidőre felfüggesztették, és az elítélt visszaeső [Btk. 82. § (1) bek.].

(2) A bíróság a pártfogó felügyelet elrendelése előtt beszerzi az ügyész indítványát. A bíróság tárgyalást tart, ha külön magatartási szabályok [Btk. 82. § (6) bek.] előírása látszik szükségesnek, illetőleg a külön magatartási szabályok előírását az ügyész indítványozza.''

7. § (1) E törvény a (2) bekezdésben írt kivételekkel a kihirdetést követő hónap 15. napján lép hatályba.

(2) E törvény 2. és 5. §-a 1998. július 1-jén lép hatályba.

Göncz Árpád s. k., a Köztársaság elnöke — *Dr. Gál Zoltán* s. k., az Országgyűlés elnöke

---

1998. évi XXIII. törvény

a fiatalkorú munkavállalók munkajogi védelmére vonatkozó szabályok kiterjesztéséről a fiatalkorúak munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyok keretében történő foglalkoztatására*

1. § (1) Az a fiatalkorú, aki a tankötelezettség teljesítésére a külön jogszabály szerint meghatározott életkort nem érte el, munkaviszonyon kívüli munkavégzésre irányuló bármely egyéb jogviszony keretében is csak a tizenötödik életévének betöltését követően, valamint a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) 72. §-ában a munkaviszony létesítésére és az Mt.-nek a fiatalkorúak foglalkoztatására megállapított szabályai szerint foglalkoztatható.

(2) A foglalkoztatás alsó korhatárát meghatározó rendelkezések nem vonatkoznak a külön jogszabályban meghatározott művészeti tevékenység keretében végzett munkára.

(3) E törvény alkalmazása szempontjából fiatalkorú az a személy, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be.

(4) A művelődési és közoktatási miniszter felhatalmazást kap, hogy e törvény alkalmazásában a (2) bekezdés szerinti művészeti tevékenység körét meghatározza.

2. § (1) E törvény 1998. június 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 1. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) E törvény hatálya kiterjed arra a természetes és jogi személyre, valamint jogi személynek nem minősülő gazdasági társaságra (a továbbiakban: foglalkoztató), aki a tizennyolcadik életévét betöltött természetes személyt foglalkoztatásra irányuló jogviszony, illetve fiatalkorút foglalkoztatásra irányuló jogviszony vagy a (3) bekezdésben meghatározott jogviszonyok alapján alkalmaz.''

Göncz Árpád s. k., a Köztársaság elnöke — *Dr. Gál Zoltán* s. k., az Országgyűlés elnöke

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. március 10-i ülésnapján fogadta el.

1998. évi XXIV. törvény

a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 1997. évi CIII. törvény módosításáról*

1. § A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 1997. évi CIII. törvény 41. §-a (5) bekezdésének *c)—e)* pontja és a bekezdés záró szövegrésze helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az ásványolaj adóraktárra adóraktári engedély akkor adható, ha adóraktáranként)

„*c)* az olefingyárban legalább 1500 m^3,

d) a cseppfolyós gáztöltőn, valamint a repülőtéri adóraktárban legalább 300 m^3,

e) az üzemanyag-tárolóban legalább 50 000 m^3

a talajjal egybeépített, vagy a talajhoz rögzített, az illetékes hatóság által engedélyezett és — a cseppfolyós gáztöltő és az olefingyár kivételével — hitelesített tárolótartály áll rendelkezésre.''

2. § Ez a törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit azonban 1998. január 1-jétől kell alkalmazni.

Göncz Árpád s. k., a Köztársaság elnöke — *Dr. Gál Zoltán* s. k., az Országgyűlés elnöke

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. március 10-i ülésnapján fogadta el.

A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 16/1998. (III. 25.) BM rendelete

az egyes szakmai és vizsgáztatási követelmények kiadásáról szóló 38/1997. (VI. 27.) BM rendelet kiegészítéséről

A szakképzésről szóló, módosított 1993. évi LXXVI. törvény 5. §-a (1) bekezdésének *b)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

Az egyes szakmai és vizsgáztatási követelmények kiadásáról szóló 38/1997. (VI. 27.) BM rendelet melléklete az e rendelet *mellékletében* foglalt tűzoltói szakterület szakképesítéseinek szakmai és vizsgáztatási követelményeivel egészül ki.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépést követően indított tanfolyami jellegű képzéseknél kell alkalmazni.

Kuncze Gábor s. k.,
belügyminiszter

Melléklet
a 16/1998. (III. 25.) BM rendelethez

TŰZOLTÓTECHNIKUS
szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

OKJ azonosító száma	Szakképesítés megszervezése	Bevezetésének kezdő napja	Alkalmazásának utolsó napja
52 8915 01	Tűzoltó technikus	A rendelet hatálybalépésének napja	Visszavonásig

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	**megnevezése**
3129	Egyéb technikusok (Tűzoltó technikus)

2. A szakképesítéssel betölthető rokon munkakörök, foglalkozások

A munkakörök, foglalkozások	
FEOR száma	**megnevezése**
Betölthető munkakörök:	
5362	Tűzoltó
3521	Tűzrendész (Tűzvédelmi előadó I—II.)
3521	Tűzrendész (Tűzvédelmi szakelőadó)
Rokon foglalkozások:	
5369	Egyéb védelmi szolgáltatási foglalkozások (Biztonságszervező I.)

3. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A tűzoltó technikus a tűzoltóság által végzett tűzoltási, műszaki mentési, tűzmegelőzési és technikai jellegű operatív irányító tevékenység középfokú képzettségű szakembere.

Feladata:
— a tűzoltási, műszaki mentési és egyéb kárfelszámolási munkák szakszerű tervezése, előkészítése, végrehajtása,
— adott létesítmény, terület tűzvédelmi helyzetének értékelése, erről vélemény kiadása,
— tűzvizsgálati eljárás lefolytatása, tűzkeletkezési ok meghatározása,
— a szolgálati feladatok tervezésével, előkészítésével kapcsolatos középvezetői feladatok elvégzése,
— a beosztotti állomány rendszeres elméleti és gyakorlati továbbképzése, szolgálati, szakmai, etikai és fegyelmi nevelése.

A képzés befejezését követően a tűzoltó technikus alkalmas lesz a 11/1997. (II. 18.) BM rendeletben meghatározott alábbi beosztások betöltésére:

Központi szerveknél:
— előadó,
— ügyvitelvezető.

Területi szerveknél (állami és hivatásos önkormányzati):
— főelőadó,
— háttérparancsnok (fővárosi),
— rohamparancsnok (főváros),
— szólamvezető,
— törzstiszt (főváros),
— ügyeletvezető (megyei),
— oktató (TKI),
— előadó (állami és fővárosi),
— hírközpontkezelő (állami),
— hírközpontvezető (fővárosi).

Helyi szerveknél (állami és hivatásos önkormányzati):
— főelőadó (megyeszékhelyi),
— hajóskapitány (kerületi),
— kiemelt főelőadó (kerületi, városi),
— szolgálatparancsnok (állami és hivatásos önkormányzati),

— búvárszolgálat-vezető (kerületi),
— előadó (megyeszékhelyi, kerületi, városi),
— főelőadó (kerületi, városi),
— főgépész (kerületi),
— merülésvezető (kerületi),
— szolgálatparancsnok-helyettes (állami és önkormányzati),
— szolgálatvezető (Országház).

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A képzésben való részvétel feltételei:
— középiskolai érettségi bizonyítvány,
— a két tanév képzési idejű szakon az alapfokú (6 hetes) tűzoltó tanfolyami végzettség,
— az egy tanév képzési idejű szakon a tűzoltó szakképesítés,
— a beiskolázott véglegesítése,
— orvosi alkalmasság,
— eredményes felvételi vizsga.

A szakmai képzés során elsajátítandó ismeretek, jártasságok és készségek meghatározása:
A szakmai követelmények szintjei tantárgyanként, ezen belül témánként kerültek meghatározásra.

1. Szakmai alapismeretek

a) Alkalmazott fizikai ismeretek témából:

Felismerési szinten:
— ideális és valóságos folyadékok jellemzőit,
— közegellenállás fajtáit és hatásait,
— a viszkózus folyadékok áramlási formáit és jellemzőit,
— a fluidizációs anyagszállítás jellemzőit,
— a termikus állapotváltozások főbb típusait, megjelenési formáit,
— az elektrosztatika alapjelenségeit.

Definíciós szinten:
— a folytonosság törvényét,
— a Bernoulli-törvényt,
— a folyadékok áramlásának energiaösszetevőit,
— a termodinamika I., II. és III. főtételeinek értelmezését,
— a fajhő fogalmát, értelmezését,
— az egyensúly fogalmát és feltételeit,
— a mágneses erőtér jellemzőit,
— az indukció törvényeit.

Rendezési szinten:
— az ideális és a valóságos folyadékok áramlásával kapcsolatos törvényeket,
— a statikus egyensúlyi helyzeteket, és azok feltételeit,
— az egyáramú áramkörökre vonatkozó összefüggéseket, törvényeket,
— a váltakozó feszültség előállítását,
— a villamos gépek működését.

Jártasság szinten:
— az áramlástan témakörében feladatok megoldását,
— a termodinamika témakörében feladatok megoldását,
— a mechanika témakörében feladatok megoldását,
— az elektrotechnika témakörében feladatok megoldását.

b) Számítástechnika témából:

Felismerési szinten:
— a számítógépek felépítését,
— a hardver műszaki jellemzőit,
— a szoftver fogalmát, az operációs rendszerek és programok csoportosítását.

Definíciós szinten:
— a számítógépek működési elvét,
— a tűzoltóságnál alkalmazott szoftvereket.

Rendezési szinten:
— a számítógépek működésének logikai alapjait,
— a számítógépes hálózat működésének alapelveit,
— a térinformatikai rendszerek alapjait.

Jártasság szinten:
— a számítógép üzembe helyezését,
— kezelés, működtetés során az alapvető utasítások használatát,
— a tűzoltóságnál használt szoftverek (legalább egy szoftver) kezelését,
— elektronikus adatátvitel végrehajtását.

c) Kémiai ismeretek témából:

Felismerési szinten:
— az anyagok szerkezetére, a kémiai kötésekre, a periódusos rendszerre, a reakciósebességre, a konkrét anyagokra vonatkozó tudnivalókat,
— a szervetlen anyagok: az oxigéncsoport, a nitrogéncsoport, a széncsoport, az alkáli és alkáli földfémek, a halogének csoportjának elemei és vegyületei közül a témakör anyagában meghatározottak tulajdonságaira és felhasználására vonatkozó ismereteket,
— a hidrogén tulajdonságait,
— a szerves anyagok: a telített és telítetlen, a zártláncú és nyíltláncú szénhidrogének, az oxigéntartalmú szénhidrogén származékok: az alkoholok, éterek, aldehidek, szerves savak, fenolok, szénhidrátok, a halogén tartalmú szénhidrogén származékok, vegyületei közül a témakör anyagában meghatározottak tulajdonságaira és felhasználására vonatkozó ismereteket.

Definíciós szinten:
— a fizikai és a kémiai tulajdonságokra, változásokra, a keverékekre, a kolloid rendszerekre, a halmazállapotokra, tömeg- és energiamegmaradásra vonatkozó ismereteket.

Rendezési szinten:
— az anyagok és tulajdonságaik kapcsolatára vonatkozó, a tűzvédelemmel összefüggő ismereteket,
— a tanult elemek és vegyületek veszélyes tulajdonságaira és az ellenük való védekezés lehetőségeire vonatkozó ismereteket.

Jártasság szinten:

— a kémiai reakciók, ezen belül az oxidáció leírásának, a koncentráció számításának, a reakcióhő kezelésével kapcsolatos ismereteket.

d) Veszélyes anyagok témából:

Felismerési szinten:

— a veszélyes anyagtulajdonságokat,
— a veszélyesség mértékének felismerését,
— a veszélyes anyag előfordulási lehetőségeit,
— a környezetbe való kijutás lehetőségeit,
— a veszélyes anyag jelenlétének észlelését.

Definíciós szinten:

— a veszélyes anyag fogalmát,
— a veszélyes anyag csoportosítását,
— a veszélyes anyag azonosításának lehetőségeit.

Rendezési szinten:

— a veszélyes anyag hatásait az emberre, környezetre,
— a veszélyes anyagok kölcsönhatásait,
— a veszélyes anyagcsoportok jellemzőit,
— a veszélyes anyagok semlegesítésének lehetőségeit.

Jártasság szinten:

— a nemzetközi jelölésrendszert,
— a szakirodalmak használatát.

e) Veszélyes technológiák témából:

Felismerési szinten:

— a téma anyagában meghatározott technológiai folyamatok alapvető lépéseit,
— a technológiában előforduló veszélyes körülményeket, anyag, hőmérséklet, nyomás stb. vonatkozásában.

Definíciós szinten:

— a technológiákhoz kapcsolódó alapfogalmakat.

Rendezési szinten:

— tudják kiemelni és tűzvédelmi szempontból elemezni a konkrét technológiák veszélyes pontjait,
— összefüggéseiben értelmezni és önállóan értékelni a szélsőséges technológiai körülmények, a veszélyes anyagok kapcsolódását.

2. Tűzoltási és műszaki mentési ismeretek

a) A tűzoltás fogalomrendszere témából:

Felismerési szinten:

— az impulzus elven működő tűzoltási lehetőségekről, az erről folyó kutatás helyzetéről.

Definíciós szinten:

— az égési folyamat jellemző tulajdonságait,
— a tűz jellemző paramétereit (idejének, területének, hőmérsékletének, terjedési sebességének fogalomrendszerét),
— a gázcsere fogalmát,
— az égés során felszabaduló hő és a tűz terjedésének számítását,
— a tűz zónáinak sajátosságait, szerepét,
— a tüzek osztályozási rendszerét,
— a tűzoltás hőelméletét,
— a tűzterjedés megakadályozásának módszereit,
— az égés és a tűz megszüntetésének módjait, módszereit,
— az oltóhatások fogalomkörét,
— az oltóanyagok oltóhatás szerinti csoportosítását,
— az oltóanyagok adagolási intenzitásának megállapítását,
— a tűzoltóanyagok felhasználásának szabályait (a víz, a tűzoltóhabok, a tűzoltógázok és a tűzoltóporok esetén).

Jártasság szinten:

— az égő anyag, a beavatkozás jellegének megfelelőn a tűzoltóságnál rendszeresített oltóanyagok közül a legalkalmasabb oltóanyagot és módszert.

b) Oltóanyag-ellátás témából:

Felismerési szinten:

— az automatikus tűzoltó berendezések oltóanyag-ellátásának összefüggéseit,
— közüzemi vízellátás rendszerét, a csőhálózatok jellemzését.

Definíciós szinten:

— a vízsugár feladatát, képzését, formáit, ezek meghatározását,
— a sugárcsövek vízfogyasztását,
— a vízforrások csoportosítását, igénybevételük rendjét,
— a táplálási módok rendszerét, igénybevételük rendjét,
— a tűzcsapok típusait, felhasználhatóságuk rendjét, módját,
— a tűzoltó vízforrások jelölését,
— a sugárral működés alapeseteit,
— a nyomásveszteségek okait, azok figyelembevételét,
— a tartályról működés feltételrendszerét,
— a távolsági vízszállítás fogalmát, lehetőségeit.

Jártasság szinten:

— vízsugár formájának megválasztását, működtetését,
— a vízforrások előkészítését, igénybevételét, jelölés alapján történő felismerését,
— a táplálási módok megszerelését, igénybevételét,
— a tartályvíz takarékos és célszerű felhasználását,
— a távolsági vízszállítás feladatainak végrehajtását,
— az oltóanyag-ellátással összefüggő táblázatok használatát.

c) A tűzoltóság egységeinek tűzoltási, műszaki mentési tevékenysége témából:

Rendezési szinten:

— a Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzat (a továbbiakban: TMMSZ) fejezeteinek általános előírásait, feladatrendszerét,
— a tűzoltóegységek tűzoltási tevékenységének alapjait,
— az egységek tűzoltási tevékenységét,
— a tűzoltási tevékenység osztályozását,

— az erők, eszközök összevonását a tűz helyszínére,
— a felderítést,
— a tűzoltás előkészítését,
— az életmentést,
— a tűzoltást és szakaszait,
— a műszaki mentést megelőző feladatokat,
— a műszaki mentést közvetlen tűz- és robbanásveszélynél,
— a műszaki mentést közlekedési baleseteknél,
— a műszaki mentést közművekben keletkezett károknál,
— a műszaki mentést építménykárok esetén,
— tűzesetek és műszaki mentések értékelését.

Jártasság szinten:
— a tűzoltási és műszaki mentési tevékenységet szabályozó dokumentumok általános előírásainak alkalmazását tűzesetek és műszaki mentések felszámolása során, valamint gyakorlatok tervezése és végrehajtása során,
— a TMMSZ fejezeteiben meghatározottak alkalmazását a tűzesetek és műszaki mentések felszámolása során, valamint a gyakorlatok tervezésekor és végrehajtásakor.

d) Szerelési gyakorlatok témából:

Definíciós szinten:
— a Szerelési Szabályzat általános részében foglaltakat,
— a szerelési számok, mentések végrehajtását meghatározó részének végrehajtási utasításait.

Rendezési szinten:
— a szerelési feladatok rendszerét, egymásra épülését.

Jártasság szinten:
— tűz- és káresetek, valamint gyakorlatok tartása során a Szerelési Szabályzatban meghatározott:
= sugárszerelések,
= táplálásszerelések,
= létraszerelések,
= gépjárműfecskendő-szerelések,
= műszaki-mentő gépjármű és felszereléseinek,
= kötések elsajátítása,
= ön- és mások mentése,
= tárgymentés

szerelési számait végrehajtani, illetve foglalkozást előkészíteni és megtartani.

e) A tűzoltás és műszaki mentés megszervezése és irányítása témából:

Definíciós szinten:
— a tűzoltási, műszaki mentési tevékenység algoritmusát,
— a csoporttal történő irányítási mód feladatkörét,
— a vezetési törzzsel történő irányítási mód feladatkörét,
— a tűzoltás, műszaki mentés vezetésének jogosultságát,
— a tűzoltás vezetése átvételének, átadásának szabályait,
— a tűzoltásvezető (kárhelyparancsnok) feladatait,
— a tűzoltásvezető-helyettes feladatát,
— a szakaszparancsnok feladatát,
— a mentési csoportparancsnok feladatát,
— a háttérparancsnok feladatát,
— a háttérparancsnok-helyettes feladatát,
— a törzstiszt és egyéb irányítói beosztások feladatát.

Rendezési szinten:
— a beavatkozó egységek irányításának elveit,
— a tűzoltás, műszaki mentés irányításának elveit,
— a tűzoltás, műszaki mentés szervezetét, irányításának módjait,
— az elsőnek beavatkozó tűzoltásvezető tevékenységének jelentőségét,
— a háttér munkájának szervezését, tűz- és káresetnél.

Jártasság szinten:
— a tűzoltásnál és műszaki mentéseknél szervezhető beosztásokban lévők feladatát.

f) A tűzoltáshoz szükséges erő- és eszköz meghatározása témából:

Definíciós szinten:
— a tűz számítási paramétereit,
— az oltóanyag fajlagos felhasználásának fogalmát,
— a tűz terjedési sebességének, szabad fejlődésének idejét,
— a tűz sugarának, kerületének számítását,
— a várható tűzfelület és tűzoltási terület számítását,
— a tűz oltásához szükséges erők, eszközök számításos meghatározását,
— a helyiség légterének habbal történő feltöltéséhez szükséges erők, eszközök meghatározását számítással,
— a vízzel, a porral, a habbal történő oltáshoz szükséges erők, eszközök meghatározását, a számítások menetét.

Rendezési szinten:
— a tűzoltáshoz, gyakorlat tervezéshez szükséges számítások jelentőségét, azok rendszerét,
— az erő- és eszközszámítás felhasználási területét.

Jártasság szinten:
— gyakorlatok tervezéséhez szükséges erő-eszközszámítás menetét,
— a tűzoltási feladatok értékeléséhez szükséges erő-eszközszámítás menetét.

g) A tűzoltási tevékenységet segítő tervek témából:

Definíciós szinten:
— a Riasztási és Segítségnyújtási Terv (a továbbiakban: RST) készítésének szabályait,
— a Tűzoltási Terv (a továbbiakban: TT) készítésének szabályait,
— a tűzesetekről készített tanulmány tartalmi, formai követelményeit.

Rendezési szinten:
— a beavatkozást elősegítő tervek készítésére, használatára vonatkozó utasításokat.

Jártasság szinten:
— elkészíteni az RST-t és TT-t, illetve használni azokat a tűzoltási tevékenység során.

h) Katasztrófaelhárítás szervezete és rendszere témából:

Definíciós szinten:
— a katasztrófaelhárítás jogi szabályozását, szervezeti felépítését, feladatát,
— a tűzoltóság feladatát katasztrófahelyzetek és -események felszámolásakor,
— társszervekkel történő együttműködés lehetőségeit a katasztrófaesemények és következményeinek felszámolásakor,
— a radioaktív sugárzás elleni védekezés lehetőségeit,
— a biológiai veszélytényezőket és a védelem módjait,
— a vegyi veszélytényezők elleni védekezés módjait.

Rendezési szinten:
— a katasztrófaesemények rendszerezését, csoportosítását,
— a katasztrófavédelmi terveket.

Jártassági szinten:
— a katasztrófaelhárítási tervek tűzoltóságra vonatkozó feladatait.

i) Környezetvédelem témából:

Felismerési szinten:
— a környezetvédelmi alapfogalmakat,
— a környezetvédelem célját,
— a tűzoltóság szerepét a környezetvédelemben,
— a környezeti károk elhárításának szerveit,
— a tűzoltói beavatkozások káros hatásainak elkerülési lehetőségeit a levegőre, a vízre, a talajra.

Definíciós szinten:
— a környezeti ártalmak távlati hatásait,
— a levegőszennyezés forrásait, hatásait a környezetre, valamint a védelmi lehetőségeket,
— a vízszennyezés forrásait, hatásait a környezetre, a védelmi lehetőségeket,
— a talajszennyezés forrásait, hatásait a környezetre, a védelmi lehetőségeket,
— a hulladékkezelés, hasznosítás lehetőségeit,
— a tűzoltóság feladatait a környezeti károk elhárításában.

j) Elsősegélynyújtás témából:

Felismerési szinten:
— a légzés és keringés élettanát.

Definíciós szinten:
— az elsősegélynyújtás általános szabályait,
— a halál fogalmát és jeleit,
— a füstmérgezés a gázmérgezés és az áramütés tüneteit, elsősegélyét.

Jártasság szinten:
— a káresetnél talált sérültek laikus vizsgálatát,
— a befuvásos lélegeztetést, a mellkaskompressziót, a légutak szabaddá tételét,
— a vérzések csillapítását, a sebek elsősegélyszintű ellátását, a törések rögzítését,
— a sérültek fektetését, emelését, és mozgatását.

3. Tűzoltó műszaki ismeretek

a) Gépészeti ismeretek témából:

Felismerési szinten:
— a hidraulikus munkafolyadékok fajtáit.

Definíciós szinten:
— a mechanikus hajtások csoportosítását,
— az alkalmazott elemi mechanikus hajtástípusok főbb műszaki jellemzőit, megoldási módozatait,
— hajtóművek felépítését, működését,
— a tengelykapcsolók működését, a kapcsolat kialakítás módját,
— a hidraulikus munkafolyadékok főbb jellemzőit,
— a hidraulikus körfolyamatok jellemzőit,
— a munkahengerek, nyomásirányítók, útváltók és a kiegészítő berendezések feladatait, műszaki jellemzőit,
— a pneumatikus energiaátvitel lehetőségeit, az alkalmazott munkaközegek jellemzőit,
— a hidraulikus és pneumatikus rendszerek alkalmazási területeit a szakmai feladatok végrehajtása során,
— az energiaátalakulás folyamatait a hidraulikus berendezésekben,
— a hidraulikus szivattyúk és motorok felépítését, működését,
— a pneumatikus rendszerek felépítését, elemeit, működési elvüket,
— a hidraulikus és pneumatikus rendszerek közötti analógiákat és különbözőségeket,
— a hidraulikus és pneumatikus gépek, berendezések biztonságtechnikai egységeit, működésüket, az üzemeltetés során betartandó biztonsági szabályokat,
— a szivattyúk csoportosítását működési elvük és felhasználásuk alapján,
— a szivattyúk jelleggörbéit, a munkapont fogalmát,
— az örvényszivattyúk felépítését, főbb műszaki jellemzőit,
— az örvényszivattyúk indítási, üzemeltetési feltételeit, főbb üzemzavarait, az elhárítás teendőit,
— az alkalmazott légtelenítő szivattyúk feladatait, részeit, működését,
— a légtelenítő berendezések alkalmazási feltételeit, az ellenőrzés és karbantartás szabályait,
— a kétütemű és a négyütemű benzinüzemű, valamint a négyütemű dízelmotorok felépítését, főbb szerkezeti részeinek feladatát,
— a hűtés és a kenés szerkezeti egységeinek funkcióit,
— belső égésű motorok üzemanyagellátó és gyújtórendszerének működését és felépítését,
— futóműtípusokat, az erőátviteli berendezéseket, a fékszerkezeteket és a kormánymű megoldásokat.

Rendezési szinten:

— a hidrosztatika alaptörvényeit,

— az alkalmazott hajtástípusok működésének matematikai modellezését, leírását,

— a légtelenítés elméleti leírását.

b) Munkavédelem témából:

Felismerési szinten:

— a veszélyforrások felismerését,

— a munkavédelem jogi szabályozását,

— a veszélyforrások csoportosítását,

— a tűzoltó létesítmények, tűzoltó felszerelések és eszközök, tűzoltó gépjárművek biztonsági előírásait,

— a tűzoltóság munkavédelmi szervezetének működéséhez szükséges dokumentumokat,

— a tűzoltóságnál meghatározott munkavédelmi oktatások rendszerét és tematikáját.

Definíciós szinten:

— a kiképzésnél, a gyakorlatok során, a bevetések alkalmával, valamint a karbantartások során betartandó biztonsági előírásokat,

— a biztonsági felülvizsgálatok rendszerét.

Jártassági szinten:

— tennivalókat baleset esetén,

— szolgálati baleseti jegyzőkönyvek kitöltését.

c) Tűzoltó szakfelszerelések és eszközök témából:

Definíciós szinten:

— a szívó oldali felszerelések csoportosítását, a felszívásos, túlnyomásos és mélyszívóval történő táplálás szerint,

— a szívótömlők kialakítását, méretét, műszaki jellemzőit,

— a tűzoltókötelek feladatait,

— a tűzcsapok nyitó és kapcsoló elemeit, tartozékait,

— a gyűjtők felépítését, feladatát, alkalmazásuk lehetőségeit,

— a mélyszívó fő szerkezeti részeit, működési elvét,

— a nyomóoldalhoz tartozó szakfelszerelések rendszerbe foglalását,

— a nyomótömlők csoportosítását, méretét, műszaki jellemzőit,

— az osztók fajtáit, felépítését, feladatait,

— a sugárképzés eszközeit, a sugárcsövek fajtáit, működésük jellemzőit, lehetőségeit,

— a habfejlesztés kézi felszereléseit, működésük elméletét, a vízsugárszivattyú és a habsugárcsövek fajtáit, felépítését a felhasználás és az összeszerelés lehetőségeit,

— a víz- és habágyúk típusait, működési elvét, a víz- és habadás feltételeit,

— a tűzoltó készülékek csoportosítását oltóanyag és annak elhelyezési módjai szerint, alkalmazott típusok és súlyuk szerint,

— a mentő- és mászóeszközök csoportosítását a felhasználás szerint. Ezen belül: a mentőkötél és mászóöv műszaki adatait, az ellenőrzés és a terhelési próba egyes fázisait, a alkalmazási lehetőségeit,

— a négyrészes fém dugólétra, a kétrészes fém kihúzóslétra, valamint a horoglétra méreteit, részeit, jellemző adatait, az ellenőrzés és a terhelési próbák végrehajtásának módját, az igénybevétel műszaki jellemzőit,

— a kéziszerszámokat és eszközöket: a kézi- és bontóbalta, a csáklya, a kapacs, a húzó a feszítő és a vágó eszközök műszaki jellemzőit, a felhasználás lehetőségeit,

— az áramtalanítás eszközeit: vágók, fogók és az alátétek műszaki jellemzőit, szigetelés alapján az igénybevétel lehetőségeit, az áramtalanítás egyes fázisait.

Jártasság szinten:

— a műszaki jellemzők alapján a szívóoldal összeszerelését,

— a lábszelepes szűrő, szívótömlő, föld alatti tűzcsap és tartozékai, a gyűjtő és a mélyszívó karbantartási és ellenőrzési feladatainak végrehajtását,

— a nyomóoldali felszerelések összeszerelését,

— a vízsugárszivattyúval és a habszerelvényekkel a közép- és nehézhab előállítását, a berendezések karbantartását,

— a mászóöv használat előtti ellenőrzését, az előírt vizsgálatok és terhelési próbák végrehajtását,

— a mentőkötelek gyakorlat előtti ellenőrzését és az előírt terhelési próba végrehajtását: szemrevételezés, terhelési próba, a tapasztalatok alapján a mért adatok figyelembevételével a készenlétbe tartás biztosítását,

— a négyrészes fém dugólétra, a kétrészes fém kihúzós létra és a horoglétra alkalmazási szabályainak betartását, az ellenőrzési feladatok és az időszakos terhelési próbák szabályos végrehajtását, a karbantartási szabályok betartását.

d) Védőeszközök témából:

Felismerési szinten:

— a védőeszközök csoportosítását.

Definíciós szinten:

— az alkalmazott szűrőbetétes gázvédő eszközök felépítését és működését, használatának és karbantartásának szabályait,

— a tűzoltóságnál használatos légzésvédő készülékek szerkezeti egységeit, funkcióit, működését, összeszerelésének sorrendjét,

— a légzőkészülék tömítettségének, hangos figyelmeztetőjének ellenőrzését, vizsgálatát, a légzőkészülék palackjában lévő levegő (oxigén) mennyiségének az ellenőrzését,

— a légzőkészülékben történő munkavégzés szabályait, az ellenőrzés és karbantartás időpontjait, a végrehajtandó műveleteket,

— a hővédő ruhák csoportosítását, felépítését, tartozékait az alkalmazás lehetőségeit,

— a vegyvédelmi ruhák műszaki jellemzőit, a felhasználás módjait,

— a hővédő és vegyvédelmi ruhák légzőkészülékkel történő együttes használatának szabályait,

— az egyéb védőeszközök: a lángvágáshoz, roncsvágáshoz, favágáshoz, bontáshoz használt védőfelszerelések: sisakok, kesztyűk, védőkötény, szemvédő, fülvédő stb. alkalmazott típusait, jellemzőit, az igénybevétel lehetőségeit, szabályait.

Jártasság szinten:

— a szűrőbetétes gázvédő eszközök és a tűzoltóságnál használatos légzőkészülékek készenlétbe helyezési és karbantartási feladatainak végrehajtását,

— a hő- és vegyvédelmi ruhák felvételét, használatát, a karbantartási feladatok végrehajtását,

— az egyéb védőeszközökben a szabályos és biztonságos munkavégzés szabályait és azok alkalmazását.

e) A hírforgalmazás eszközei és szabályai témából:

Felismerési szinten:

— az URH rádiózás alapfogalmait, elektromágneses hullámok keletkezését, terjedését, a hullámtartományok, a moduláció fogalmát,

— a rádió adó-vevők fő részeinek feladatait, működésük lényegét,

— a tűzoltóságnál alkalmazott rádiók csoportosítását, a hírközpontokban, gépjárművekben, elhelyezett, valamint a kézi (hordozható) URH rádiók főbb típusait, kezelőszerveit és működésüket.

Definíciós szinten:

— a hírforgalmazás szabályait,

— az üzembe helyezés műveleteit,

— az egy és több munkahely felépítését,

— a forgalmazásban a közlemények vételének, továbbításának, nyugtázásának szabályait,

— az üzemi és a tartalék csatorna igénybevételének lehetőségeit,

— a fedőnév, a fedőszám és hívónév fogalmát, a hangerő és az érthetőségi skála értelmezését,

— a vészüzemre történő átállás végrehajtási módját,

— a szimplex és duplex rendszer, a szabad és vezetett hírháló fogalmát, jelentőségét,

— a közlemények nyilvántartásának szabályait,

— a hírközpontokban elhelyezett berendezések főbb műszaki jellemzőit.

Jártasság szinten:

— az URH rádiók üzembe helyezését, közlemények adását, vételét, továbbítását nyugtázását,

— szabad és vezetett hírhálóban való forgalmazást,

— a vészüzemre történő átállás végrehajtását,

— a rádióforgalmi adatok használatát,

— az URH rádióknál egyes meghibásodások felismerését,

— a rádiózással kapcsolatos nyilvántartások vezetését.

f) Kismotorfecskendők és átemelő szivattyúk témából:

Definíciós szinten:

— az alkalmazott kismotorfecskendők és az átemelő szivattyúk felépítését, egyes szerkezeti részeinek működését (motor, szivattyú, légtelenítő, gyújtás, üzemanyag-ellátás, kapcsolóelemek, mérőműszerek),

— a működés előkészítésének egyes fázisait, a telepítés és a megszerelés szabályait,

— a motorok hideg, meleg, valamint téli időszakban történő beindításának egyes lépéseit,

— a légtelenítés és a szivattyú bekapcsolásának műveleteit,

— a vízvétel és vízadás szabályait,

— a folyamatos működés esetén végrehajtandó tennivalókat (zsírzás, üzemanyag utántöltés, szakaszos vízadás, vízeltávolítás, sugárképzés),

— a kismotorfecskendőknél az elektromos és mechanikus indítás, valamint a habképzés egyes fázisait,

— a kismotorfecskendők soros és párhuzamos kapcsolásának szabályait,

— a meghibásodás felismerésének és elhárításának lehetőségeit,

— az ellenőrzés és karbantartás szabályait, a próbaindítások és járatások szabályait, valamint a készenlét követelményeit.

Jártasság szinten:

— a kismotorfecskendők készenlétbe helyezését, ellenőrzését, karbantartását, víztelenítési és kenési teendők ellátását,

— a telepítés, a működés, a vízadás és a vízeltávolítási feladatainak végrehajtását,

— a kismotorfecskendők soros és párhuzamos kapcsolásának alkalmazását,

— az üzem közbeni meghibásodások felismerését, kisebb hibák elhárítását (gyertyacsere, gyújtásbeállítás, tömítetlenség megszüntetésére, üzemanyagellátó-rendszer tisztítására).

g) Gépjárműfecskendők témából:

Definíciós szinten:

— a gépjárműfecskendők csoportosítását a könnyű, közép és nehéz kategóriák szerint,

— az egyes kategóriák alapján besorolt típusok főbb műszaki jellemzőit, ezen belül felépítményi tagozódásukat és a szállítható személyek számát,

— a motor jellemző adatait,

— a tűzoltó-technikai berendezések jellemző műszaki adatait a szivattyúra, a légtelenítő berendezésre, a szállított oltóanyag mennyiségre vonatkozóan.

Rendezési szinten:

— a típustól függően a szerelhető vízsugarak, habsugarak, porsugarak számát, azok főbb teljesítmény adatait,

— hab-vízágyú, valamint a sugarak együttes igénybevételének lehetőségeit,

— a szivattyú bekapcsolásának sorrendjét, működtetésének alapműveleteit, a vízadás és a habképzés feltételeit.

Jártasság szinten:

— a saját területen használt gépjárműfecskendő típusok tűzoltótechnikájának kezelését és karbantartását.

h) Különleges tűzoltó gépjárművek témából:

Definíciós szinten:

— a különleges tűzoltó gépjárművek fogalmát, csoportosításuk rendező elveit,

— az egyes csoportokban lévő különleges tűzoltó gépjárművek típusainak meghatározó jellemzőit. Ezen belül:

= a tűzoltásra szolgáló különleges tűzoltógépjárművek közül:

– a habbal oltó gépjárművek felépítését, a szállított oltóanyag mennyiségeket, a tűzoltó-technikai berendezéseit és azok teljesítményadatait, a hab-vízágyú műszaki jellemzőit, a szerelhető habsugarak számát, a porral oltó gépjárművek oltó- és hajtóanyag jellemzőit, mennyiségi adatait, az igénybevétel lehetőségeit,

– a repülőtéri készenléti és startszolgálati gépjárművek tűzoltó-technikai berendezéseinek jellemzőit, az igénybevétel módozatait, a gázturbinás tűzoltó gépjárművek tűzoltó-technikai berendezéseit, a felhasználás lehetőségeit porlasztott vízsugárral és tűzoltóporral;

= a műszaki mentésre szolgáló különleges gépjárművek közül:

– a műszaki-mentő gépjárművön málházott technikai eszközök főbb műszaki jellemzőit, a felhasználás lehetőségeit (autódaru, áramfejlesztő, kisgépek, húzó, vágó, feszítő eszközök, kisegítő berendezések tűzoltó taktikai bevethetőségét),

– az áramfejlesztő gépjárművek felépítését, teljesítmény jellemzőit és málházott eszközeinek alkalmazási lehetőségét,

– a generátor üzembe helyezési és a málházott eszközök biztonságtechnikai követelményeit;

= a tűzoltásra és műszaki mentésre szolgáló különleges gépjárművek közül:

– a létrás gépjárművek és az emelőkosaras gépjárművek felépítését, az egyes berendezések és tartozékok működési elvét, az állítás-fektetés, a hosszabbítás, rövidítés és az elforgatás rendszereit,

– a tűzoltásra és mentésre történő felhasználás általános és speciális lehetőségeit,

– a tűzoltóhajó műszaki jellemzőit, a vízből mentés és a tűzoltás eszközeit.

i) Műszaki mentések gépei és eszközei témából:

Rendezési szinten:

— a kisgép kategóriába tartozó motorfűrész, a forgótárcsás vágóberendezés (korongos roncsvágó) és a hidraulikus vágó- és feszítőberendezések szerkezeti felépítését, működését,

— a különböző típusú gépek közötti különbségeket, azonosságokat,

— a gépek előkészítését, a beindításának fogásait, egyes lépéseit,

— a működtetéshez szükséges biztonsági előírásokat,

— a műveletek végrehajtásához a védőfelszerelések: sisak, arcvédő, védőkesztyű, kötény, lábszárvédő, fülvédő használatát,

— az ellenőrzés és karbantartás előírásait,

— a vonó- és húzóeszközök típusait, fontosabb jellemzőit, alkalmazhatóságukat,

— az alá- és kitámasztó, emelő- és nyomóeszközök típusait, alkalmazásuk lehetőségeit, előírásait.

Jártasság szinten:

— a motorfűrészek működtetését, ellenőrzését és karbantartását,

— a forgótárcsás vágóberendezések működtetését, ellenőrzését és karbantartását,

— a hidraulikus vágó- és feszítőberendezések működtetését, ellenőrzését és karbantartását,

— a vonó- és húzóeszközök működtetését, ellenőrzését és karbantartását,

— az alá- és kitámasztó eszközök használatát, ellenőrzését és karbantartását.

j) Automatikus tűzvédelmi berendezések témából:

Felismerési szinten:

— a beépített tűzérzékelők és tűzoltó berendezések fogalmát,

— a tűzérzékelők és tűzoltó berendezések csoportosítását.

Definíciós szinten:

— a tűzjellemzők sajátosságait,

— a különböző típusú érzékelők felépítését,

— a tűzjelző központokkal szemben támasztott követelményeket,

— az intelligens tűzjelző rendszerek felépítését, jellemzőit,

— az automatikus oltóberendezések általános felépítését.

Rendezési szinten:

— a különböző típusú érzékelők működési módját,

— az érzékelők kiválasztásának és elhelyezésének szabályait,

— az automatikus oltóberendezések működését, és méretezésük módját,

— az automatikus tűzvédelmi rendszerek tervdokumentációinak, elkészítésének elveit, és elbírálásának szempontjait.

Jártasság szinten:

— az automatikus oltóberendezésekben alkalmazott oltóanyagok mennyiségének meghatározási módját,

— elhelyezési vázlat készítését.

4. Alkalmazott tűzoltási és kárfelszámolási ismeretek

a) Alkalmazott tűzoltás témából:

Definíciós szinten:

— az adott tűzoltási, mentési feladattal összefüggő munkavédelmi, biztonságtechnikai és környezetvédelmi előírásokat,

— a beavatkozás előtti, alatti, majd az azt követő feladatokat az alapirányítási, a csoport irányítással, illetve a vezetési törzzsel történő irányítási mód alkalmazásakor.

Rendezési szinten:

— az adott eszköz, berendezés, technológia, építmény, objektum tűzoltó-taktikai jellemzését, a tűzterjedés sajátosságait,

— a képzés során korábban elsajátított ismeretek birtokában tűzoltást megelőző, a tűzoltás alatti, valamint a tűzoltás utáni feladatokat a tűzoltás irányítási módjainak figyelembevételével a témában meghatározott alapszituációk esetén,

— az adott eszköz, berendezés, technológia, építmény, objektum sajátosságait ismerő szakember igénybevételének lehetőségeit, szükségességét.

Jártasság szinten:

— tűzoltási módok, módozatok kiválasztását,

— a felderítés lehetőségeit,

— az emberi élet-, állat- és tárgymentést, alkalmazni ennek eszközeit,

— a robbanásveszély elhárítását,

— az eredményes beavatkozáshoz szükséges szakfelszerelések, oltóanyagok kiválasztását, a tűzoltó és a mentendő személy biztonságát szolgáló védő- és egyéb felszerelések alkalmazását,

— az adott taktikai helyzetnek megfelelő, a beavatkozás megtervezésével, végrehajtásának irányításával, az eset értékelésével összefüggő elképzelést kialakítani, azt kivitelezni.

b) Műszaki mentési és katasztrófaelhárítási tevékenység témából:

Definíciós szinten:

— a műszaki mentés és katasztrófaelhárítási tevékenységet meghatározó szabályozások előírásait, a kárfelszámolás előkészítésének rendjét, az életmentés és a beavatkozás szabályait,

— a katasztrófa elleni védelem, az elemi csapások, ipari balesetek jellemzésével, felszámolásával összefüggő fogalomrendszert.

Rendezési szinten:

— a tűzoltóság műszaki mentési feladatait, csoportosítási elveit,

— az épületkárok jellemzését, a beavatkozás általános szabályait,

— a közművekben történt balesetek csoportosítását, a beavatkozás szabályait,

— a közúti, kötöttpályás, légi, vízi balesetek rendszerezését, jellemzését, a beavatkozás rendjét; a forgalmat akadályozó járművek, tárgyak eltávolításának módszereit, lehetőségeit,

— a vízből és a jég alól mentés sajátosságait,

— a tűzoltói tevékenységet tűz- és robbanásveszély esetén,

— a veszélyes és (ártalmas) anyagokat termelő, szállító, feldolgozó objektumok, eszközök baleseteinek jellemzését, a beavatkozás szabályait,

— a tűzoltóság feladatait a környezetet veszélyeztető források felszámolásakor.

Jártasság szinten:

— a műszaki mentésre, katasztrófaelhárításra a tűzoltóság rendelkezésére álló, vagy az általa igénybe vehető felszereléseket, anyagokat,

— a káreset sajátosságainak figyelembevételével a vonatkozó utasításokat, szabályzatokat.

5. Tűzmegelőzési ismeretek

a) Építészeti és technológiai rajzismeret témából:

Felismerési szinten:

— a műszaki ábrázolás módjait,

— a műszaki rajzok feliratait, betűjeleit,

— a méretarányok jellemzőit,

— a méretmegadás szabályait,

— az épületszerkezetek jelölését,

— épületgépészeti rajzjeleket,

— beépített berendezési tárgyak rajzjeleit,

— technológiai tervek jelképeit.

Jártasság szinten:

— a helyszínrajz, alaprajz, metszetrajz, épületgépészeti közműrajzok, technológiai folyamatábrák, kapcsolási tervek olvasására, értelmezésére,

— a tűzvizsgálathoz szükséges, a káreset helyét és környezetét rögzítő rajz készítésére.

b) Építészeti ismeretek témából:

Felismerési szinten:

— az építőanyagok csoportosítását,

— az épületszerkezetek fajtáit, kialakításuk módjait,

— az épületszerkezetek és építési anyagok viselkedését különböző hatásokra.

Definíciós szinten:

— az építési anyagok és épületszerkezetek tűzvédelmi megítéléséhez szükséges vizsgálati módszereket,

— az épületszerkezetek bontása során betartandó szabályokat,

— a tűzvédelemben használt építészeti fogalmakat.

Rendezési szinten:

— az épületszerkezetek tönkremenetelére utaló jeleket,

— az épületszerkezetek tűzvédelmi szempontú rendszerezését.

c) Létesítés és használat tűzvédelmi szabályai témából:

Felismerési szinten:

— a tűzvédelmet befolyásoló aktív és passzív védelmi elemeket,

— az épületgépészeti berendezések fogalmait.

Definíciós szinten:

— a tűzveszélyességi osztályba sorolás rendszerét,

— a tűztávolság követelményeit,

— a lakó- és közösségi épületek elhelyezésének szabályait,

— üzemi épületek elhelyezésének szabályait,

— éghető folyadékok és gázok tárolói telepítésének és elhelyezésének szabályait,

— a tűzszakasz kialakításának szabályait,

— a tűzállósági fokozat fogalmát,

— a kiürítési útvonalak kialakítási követelményeit,

— a hasadó-nyíló felület fogalmát,

— a hő- és füstelvezető szerkezet fogalmát,

— a villamos veszélyességi fokozat fogalmát.

Rendezési szinten:

— a tűzveszélyességi osztályba sorolás módszerét,

— létesítési szabálytól való eltérés elveit,

— a tűzállósági fokozat biztosításához kapcsolódó szabványelőírásokat és számítási módokat,

— a hő- és füstelvezető szerkezet kialakítási szükségességét,

— a tüzelő- és fűtőberendezések létesítési és használati követelményeit,

— villámvédelmet, elektrosztatikus feltöltődés elleni védelmet,

— a használat általános szabályait,

— a tűzveszélyes tevékenység szabályait,

— a raktározás, tárolás tűzvédelmi szabályait,

— a szállítás, vonatatás tűzvédelmi szabályait.

Jártasság szinten:

— a tűzveszélyességi osztályba sorolást,

— a tűzterhelés nagyságának számítását,

— a mértékadó tűzállóság számítását,

— a kiürítés számítását,

— a hasadó-nyíló felület nagyságának számítását,

— hő- és füstelvezető méretének számítását.

d) Igazgatási ismeretek témából:

Felismerési szinten:

— a Magyar Köztársaság államszervezetének felépítését,

— a Magyar Köztársaság jogrendszerét,

— az önkormányzatok szervezetét és feladatait.

Definíciós szinten:

— a tűz elleni védekezés jogszabályait,

— a szabványok és szabályzatok szerepét a tűzvédelmi munkában,

— a tűz elleni védekezés szervezeti és irányítási rendszerét,

— a tűzoltóságok létrehozásának elveit, feladatait, működését,

— a magánszemélyek, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek tűzvédelmi feladatait,

— a tűzvédelmi helyi szabályozásának és a tűzvédelmi oktatás megtartásának szabályait,

— a bűncselekmény fogalmát, elemeit,

— a tűzokozással elkövethető bűncselekményeket,

— a tűzrendészeti szabálysértési tényállásokat,

— államigazgatási eljárási törvény hatályát,

— a hatáskör és illetékesség szabályait,

— az ügykezelés szabályait,

— a bizonyítási eszközökre vonatkozó szabályokat,

— a határozat, a közhitelű igazolás szabályait,

— a jogorvoslat eszközeit és szabályait,

— a határozat végrehajtásának szabályait,

— a szakértő kirendelésére, működésére, díjazására és a szakértői nyilatkozatra vonatkozó szabályokat.

Jártasság szinten:

— szemléről és meghallgatásról jegyzőkönyv készítését,

— idézés, értesítés, szakhatósági állásfoglalás elkészítését,

— tűzvédelmi ellenőrzés végrehajtását,

— tervdokumentáció tűzvédelmi értékelését és szakhatósági állásfoglalás kialakítását.

e) Alkalmazott tűzvédelem témából:

Felismerési szinten:

— az éghető gázok, az éghető folyadékok, az éghető porok előállításához és felhasználásához kapcsolódó technológiák, a fémek meleg-megmunkálásának, a szárítási technológiáknak és hőtermelő berendezéseknek a veszélyes pontjait: a technológiai folyamatok során előforduló veszélyes anyagokat, a hőmérséklet és nyomásviszonyokat, a veszélyes technológiai berendezéseket, a veszélyes műveleteket,

— a mezőgazdaság egyes ágainak speciális jellegét és ebből eredő veszélyeit: a száradó növények és a nagyüzemi állattartás ipari jellegének problémáit.

Definíciós szinten:

— a robbanásveszélyes terekben az anyagkijutás valószínűségét, a robbanásveszélyes légkör kialakulásának lehetőségeit, a gyújtásveszély létrejöttét,

— a magas hőmérsékletű technológiáknál a hőtermelő folyamatok szabályozhatóságát, a hő és a magas hőmérsékletű anyag környezetére gyakorolt hatását,

— a közösségi és a lakóépületek esetében az emberi tényező szerepét,

— a mezőgazdasági technológiákban a tűzveszély kialakulásának sajátosságait,

— a veszélyhelyzet, a veszélyforrások kialakulása megelőzésének, illetve megszüntetésének építészeti és épületgépészeti megoldásait (szellőztetés, hasadó-nyíló felület stb.).

Rendezési szinten:

— egyszerűbb esetekben a tűzvédelem komplex kialakítását:

= a rendeltetés,
= a tűzveszélyességi osztályba sorolás,
= a telepítés,
= az elhelyezés,
= a tűzállósági fokozat,
= a tűzszakasz,
= a hasadó-nyíló felület,
= a füstmentes lépcsőház,
= a hő- és füstelvezetés,
= a kiürítés,
= a beépített tűzvédelmi rendszerek és a használati szabályok

vonatkozásában.

Jártasság szinten:

— a veszélyforrások felismerését, a kialakuló veszélyhelyzet értékelését, elemzését, a lehetséges védelem hozzákapcsolását.

f) Tűzvizsgálati ismeretek témából:

Felismerési szinten:

— a tűzkeletkezési okok rendszerét,

— a statisztikai tűzkeletkezési okokat.

Definíciós szinten:

— egyes tűzkeletkezési okok jellemzését,

— a tűzvizsgálat eljárási szabályait,

— a tűzvizsgálat taktikai-módszertani elveit.

Rendezési szinten:

— a helyszíni szemle, az ügyfél, a tanú, a szakértő meghallgatásának szabályait,

— a szakértő kirendelésének és a szakértői vélemény felhasználásának szabályait,

— a tűzvizsgálati dokumentáció alaki és tartalmi követelményeit,

— a tűzeseti és tűzoltási statisztikai tevékenység szabályait és eljárási rendjét.

Jártasság szinten:

— a helyszíni nyomok biztosítását,

— a helyszíni anyagmaradványokból mintavételt és csomagolást,

— a helyszíni tapasztalatok rögzítését technikai eszközök felhasználásával,

— az ügyfél, a tanú, a szakértő meghallgatását, a szakértő kirendelését, a tűzeseti és műszaki mentési statisztikai adatlapok kitöltését,

— tűzvizsgálati dokumentáció elkészítését,

— a halaszthatatlan tűzvizsgálati cselekmények elvégzését.

6. Vezetési, szervezési és módszertani ismeretek

a) Szabályzatismeret témából:

Definíciós szinten:

— a tűzoltóság szolgálati tagozódását, az egyes szolgálati ágak fő feladatait,

— a tűzoltók általános és szolgálati jogait és kötelességeit,

— a tűzoltók magatartására vonatkozó szabályokat,

— az elöljárók és alárendeltek kötelességeit,

— a parancs és utasítás adásának, végrehajtásának rendjét, a jelentkezési és jelentési kötelezettségeket,

— a fegyelmi munkával összefüggő szabályozás általános rendelkezéseit,

— a fegyelmi jogkör gyakorlásának szabályait,

— a vezetők által kiszabható fenyítéseket és a panaszjog érvényesítését,

— az egyenruha hordásának általános szabályait,

— az egyenruhán viselendő jelzéseket, a kitüntetések és jelvények elhelyezését,

— az egyenruha viselésével együtt járó kötöttségeket,

— az alaki szabályzat általános szabályait,

— az alaki szabályzatban meghatározott alakzatokat és vezényszavakat,

— a vétkes károkozásért fennálló felelősség szabályait,

— az okozott kár összegének megállapítását, a kártérítés mértékének csökkentési lehetőségeit, a jogorvoslat szabályait.

Jártasság szinten:

— a laktanyai élet napirend szerinti irányítását,

— a beosztott állomány tevékenységének irányítását, ellenőrzését,

— a szolgálati jegy, jelentés, panaszbeadvány előírás szerinti elkészítését,

— a tűzoltói rendezvények alaki szabályait.

Készség szinten:

— az alaki szabályzat követelményei szerint történő vezényszavakkal történő irányítást,

— a vezényszóra történő fordulatok álló helyzetben történő végrehajtását,

— a rendes és díszlépést alakzatban, valamint a lassú vigyázzmenetet,

— a tiszteletadás formáit egyénileg, alakzatban és alakzat élén,

— az alakzatból történő ki- és belépést, az elismerések átvételét, átadását.

b) Parancsnoki vezetési, szervezési ismeretek témából:

Felismerési szinten:

— a vezetőtípusok jellemzőit, az egyszemélyi felelős vezető ismérveit.

Definíciós szinten:

— a vezetéselmélet alapfogalmait (vezetés, irányítás, szervezés, vezetési ciklus, döntés),

— a döntéselmélet tárgyát, szerepét, módszereit,

— a döntési folyamat szakaszait,

— a vezetői értékelést és a tervezést, annak eszközeit és módszereit,

— a szolgálati csoport irányítása során alkalmazható vezetői eszközöket,

— a vezetői tevékenység jogi eszközeit,

— a vezetés módszereit, azon belül az ösztönzés szerepét.

Jártasság szintjén:

— a vezetői értékelő tevékenység alkalmazását a tervezés folyamatában,

— a tervezés eszközeinek és módszereinek, alkalmazását a szolgálatszervezés, és a napi feladatok tervezése során,

— a vezetői döntések meghozatalát, parancsok, utasítások kiadását és visszacsatolást.

c) Személyzeti, munkaügyi tevékenység témából:

Felismerési szinten:

— a személyügyi tevékenység helyét, szerepét a parancsnoki vezetésben,

— a személyzeti és munkaügyi tevékenységet meghatározó jogrendszer és szabályozás alapjait,

— a személyzeti apparátus, munkatárs helyét, szerepét a testület tevékenységében,

— a parancsnoki vezetés és a személyügyi szerv munkamegosztását.

Definíciós szinten:

— a személyzeti és munkaügyi alapfogalmakat,

— a személyügyi munkára vonatkozó hatásköri és illetékességi szabályokat,

— a munka és szolgálati viszony keletkezésének, megszűnésének szabályait,

— a képzés és továbbképzés személyzeti előkészítését,

— a munka és szolgálat értékelésének és minősítésének szabályait, rendjét.

Rendezési szinten:

— a felvétel előkészítésének és lebonyolításának feladatait,

— a munka- és szolgálati viszony létesítésével összefüggő jogok és kötelezettségek okmányolását, azok elkészítését,

— a személyi anyag összeállítását, folyamatos kiegészítését,

— a munka elismerésének rendjét, az ezzel összefüggő feladatokat,

— a személyzeti és munkaügyi információ rendszerének és nyilvántartásának használatát.

d) Szolgálatszervezési és adminisztrációs feladatok, ügyiratkezelés témából:

Felismerési szinten:

— a szolgálatszervezés ügyiratait.

Definíciós szinten:

— a szolgálatszervezéssel összefüggő jogszabályokat, szabályozásokat, előírásokat.

Jártasság szinten:

— alkalmazni a szolgálatszervezéssel összefüggő eszközöket, dokumentációkat,

— szervezni a napi szolgálati feladatok végrehajtását,

— az ügyiratok elkészítését, minősítését, kezelését.

e) A képzés és továbbképzés módszertana témából:

Felismerési szinten:

— a tűzoltóság tanulmányi munkája rendszerét,

— a személyiség fogalmát, kialakulását és annak fejlődési folyamatát,

— a megismerési folyamatot és annak szakaszait,

— a nevelési folyamat célját és feladatait, a nevelési feladatok tűzoltóságnál megjelenő színtereit,

— a tűzoltóság tájékoztatási feladatait,

— a személyi állomány pszichikai felkészítésének célját, feladatát.

Definíciós szinten:

— a hivatásos állomány képzési, továbbképzési rendszerének elemeit, szabályait,

— a szerelési gyakorlatok célját, feladatát,

— a pszichológiai felkészítés elméleti és gyakorlati feladatait,

— a taktikai vázlatrajz készítésének szabályait, az egyezményes jeleket,

— a begyakorló és az ellenőrző gyakorlatok célját, előkészítésének, levezetésének szabályait,

— a vezetési törzsgyakorlatok célját, levezetésének szabályait,

— a tűzoltási gyakorlatok előkészítésének és levezetésének szabályait.

Jártasság szinten:

— az oktatás módszereinek alkalmazását elméleti és gyakorlati foglalkozások során,

— a készenléti állomány továbbképzésének szervezését, a felkészülést, azok dokumentálását,

— a szerelési gyakorlatok előkészítését, levezetését, ellenőrzését és értékelését,

— a tűzoltókat érő pszichikai hatások és azok következményei kivédésének módszereit,

— a begyakorló gyakorlatok előkészítését, végrehajtását,

— az ellenőrző gyakorlatok tervezését, előkészítését, végrehajtását,

— a vezetési törzsgyakorlatok végrehajtása során előforduló feladatokat,

— a tűzoltási gyakorlatok előkészítését, szervezését és végrehajtását,

— a gyakorlatok teljes és részfolyamatainak értékelését.

7. Testnevelés és tűzoltósport

a) Általános testnevelési képzés és képességfejlesztés témából:

Tudják végrehajtani, illetve teljesíteni:
— az úszások során a vízből mentések technikáját,
— a sportjátékok közül a röplabda mozgástechnikáját,
— a 2000 m-es futást normaidőn belül,
— a 400 m-es futást normaidőn belül,
— a távdobást meghatározott normán belül,
— a négyütemű fekvőtámaszt normán belül,
— a hanyattfekvésből felülést meghatározott számban és normaidőn belül,
— nyújtott mellső lefüggésből húzódzkodást normán belül.

b) A tűzoltósport témából:

Jártasság szinten:
— a 100 méteres tűzoltó akadálypálya leküzdését normaidőn belül,
— a 4× 100 méteres tűzoltó váltó részfeladatait,
— a horoglétra gyakorlatot 3. szintig normaidőn belül,
— a 800 l/p-es kismotorfecskendő-szerelésének minden részfeladatát.

c) A testnevelési és tűzoltósport foglalkozások módszertana témából:

Ismerjék a tanulók:
— a tűzoltósport versenyszámainak előírásait, végrehajtásuk rendjét,
— a versenyeredmények értékelését,
— a tűzoltó versenypályák, felszerelések méretezését, kialakítását.

Tudják alkalmazni illetve végrehajtani:
— a testnevelési, illetve sportfoglalkozások tervezését,
— a tűzoltósport-verseny forgatókönyvének elkészítését,
— a versenyszabályzatban előírt bizottsági feladatok végrehajtását.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

Az iskolarendszeren kívüli szakképzést záró tűzoltó technikus szakmai vizsgát a 4/1996. (V. 24.) MüM rendelettel módosított 10/1993. (XII. 30.) MüM rendelet előírásai szerint kell végrehajtani. A vizsgát a belügyminiszter által feljogosított szakképző intézményben és az intézmény mellett működő vizsgabizottságok előtt kell letenni.

1. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei megegyeznek a III. fejezetben foglalt képzési követelmények tantárgyanként, illetve azokon belül jelölt témákban meghatározott elsajátítási szintekkel. Az alkalmazott tudásszint elemek értelmezését melléklet tartalmazza.

A vizsgázónak a vizsgák során egyértelműen bizonyítania kell, hogy a III. fejezetben felsorolt tantárgyakból, illetve azok témáiból megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkezik, és a tantárgyi ismereteket képes átfogó komplex módon a gyakorlatban is alkalmazni.

2. A szakmai vizsga részei

a) Írásbeli vizsga

A vizsga anyaga a szakmai alapismeretek tantárgy anyagát öleli fel, amely a belügyminiszter által jóváhagyott kérdéssorozatra készített válaszok értékelésén alapul.

Időtartama: legfeljebb 180 perc.

b) Gyakorlati vizsga

A belügyminiszter által jóváhagyott komplex (tűzoltási és műszaki mentési, valamint tűzmegelőzési ismereteken alapuló) szakmai feladat végrehajtása.

A vizsgafeladat — amely elsősorban az oktatott tantárgyak ismeretanyagának alkalmazási képességét vizsgálja — kidolgozása írásos formában, és megvédése bizottság előtt szóban történik.

Időtartama: 240 perc.

c) Szóbeli vizsga

A belügyminiszter által jóváhagyott tételsor alapján tartható, amely az alábbi tantárgyak ismeretanyagát öleli fel:
— tűzoltási és műszaki mentési ismeretek,
— alkalmazott tűzoltási és kárfelszámolásai ismeretek,
— vezetési, szervezési és módszertani ismeretek,
— tűzmegelőzési ismeretek.

3. Felmentés a szakmai vizsga egyes részei alól nem adható.

4. A tűzoltó technikus szakképesítés vonatkozásában a BM TOP Tűzvédelmi Kiképző Intézet szakmai módszertani és vizsgaközpontként működik.

V. Az alkalmazott tudásszint elemek értelmezése

a) Az elérendő tudásszintek rendszere

Ismeret: tények, fogalmak, tárgyak, jelenségek, folyamatok, műveletek, alapvető és meghatározó sajátosságainak, lényegi jegyeinek ismeretét jelenti.

Szintjei:

Felismerési (tájékozottsági) szint:
— fogalmak, tárgyak, jelenségek tartalmi és formai jegyei alapján történő felismerése, tárgyak, eszközök, anyagok kiválasztása.

Definíciós (megértési) szint:
— fogalmak, törvények, törvényszerűségek és szabályok megértett, bevésett és rögzített ismerete.

Rendezési (alkalmazási) szint:

— fogalmak, törvények és szabályok, összefüggések logikai kapcsolatokat is magába foglaló ismerete. Képesség azok rendszerbe foglalására, általános és különös jegyeik kiemelése, felhasználásukkal logikai műveletek végzése.

b) Az ismeretek alkalmazásának minőségei

A jártasság:

— az elsajátított szabályok, elméleti és gyakorlati műveletek önálló alkalmazása ismert helyzetekben, illetve alkotó alkalmazása új feladatok megoldásában. A feladatok önálló megoldása úgy, hogy minden lépés elemi döntést igényel a legcélszerűbb megoldás kiválasztását illetően.

A készség:

— egy-egy elméleti vagy gyakorlati műveletsor olyan mértékű begyakorlottság szintje, amely annak automatikus elvégzését biztosítja. Ez olyan feladatok megoldása során tűzhető célul, ahol a feladat lépéseinek döntő többsége automatizálható és az adott részfeladatok elvégzése nem igényel elemi döntéseket.

* * *

TŰZOLTÓ
szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

OKJ azonosító száma	Szakképesítés megszervezése	Bevezetésének kezdő napja	Alkalmazásának utolsó napja
32 8915 01	Tűzoltó	A rendelet hatálybalépésének napja	Visszavonásig

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	**megnevezése**
5362	Tűzoltó

2. A szakképesítéssel betölthető további és rokon munkakörök, foglalkozások

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	**megnevezése**
3521	Tűzrendész (tűzvédelmi előadó II.)

3. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A tűzoltó feladata — a tűzoltási és műszaki mentési feladatok végzése során — az emberélet és anyagi javak mentése, a tüzek terjedésének megakadályozása és eloltása, tűz- és káresetek helyszínén a további veszélyek megszüntetése, a szükséges biztonsági intézkedések végrehajtása, a keletkezett károk következményeinek elhárítása, a tűz- és káresetekkel kapcsolatos adatszolgáltatás, valamint a keletkezési körülmények vizsgálata.

Mindennapos munkája során a szolgálatszervezés alapjainak alkalmazásával ellátja a készültségi szolgálattal (csapatszolgálat) járó tevékenységeket.

A szakképzés eredményes befejezésével a képzésben résztvevő alkalmassá válik a 11/1997. (II. 18.) BM rendeletben meghatározott tűzoltó szakképesítéssel betölthető beosztások ellátására.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A képzésben való részvétel feltételei:

— a meghatározott szakirányú (az Országos Képzési Jegyzékben megadott szakmai számú) szakmunkásvégzettség vagy középiskolai végzettség,

— az alapfokú (6 hetes) tűzoltó tanfolyami végzettség,

— a beiskolázott véglegesítése,

— orvosi, egészségügyi alkalmasság,

— eredményes felvételi felmérés,

— büntetlen előélet,

— megfelelő fizikai állóképesség

— levelező képzés esetén 5 éves tűzoltó szakmai gyakorlat.

A képzés során oktatott tantárgyak:

1. Tűzvédelmi anyagismeret és technológia
2. Tűzmegelőzési és tűzvizsgálati ismeretek
3. Tűzoltási és műszaki mentési ismeretek
4. Tűzoltó műszaki ismeretek
5. Szolgálati ismeretek

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok

A tűzoltó szakmunkás a szakma gyakorlása során az oktatott tantárgyak által lefedett szakmai ismeretek területén ismerje:

— a tűzoltási, műszaki mentési, tűzoltó műszaki, tűzmegelőzési és tűzvizsgálati ismeretek megértéséhez nélkülözhetetlen fizikai és kémiai jelenségeket, folyamatokat és törvényszerűségeket,

— a veszélyes anyagok csoportosítását, a tűz- és robbanásveszélyes, a maró, mérgező, sugárzó és fertőzést okozó anyagok jellemzőit, azok jelenlétének megállapítását, ártalmatlanításuk lehetőségeit, a védekezési módokat, az anyagok jelölését,

— a leggyakrabban előforduló veszélyes technológiákat,

— a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló törvény alapján a tűz elleni védekezés lényegét, szerepét, feladatait és az alapvető tűzvédelmi jogszabályokat,

— a tűzveszélyességi osztályokat, az éghető folyadékok tűzveszélyességi fokozatait, a tűzveszélyességi övezeteket és zónákat, az anyagok éghetőségi csoportosítását,

— a tűzoltás és a műszaki mentés alapfeltételeit biztosító tűzvédelmi előírásokat, alapvető tűzmegelőzési elveket és szabályokat,

— a tűz és műszaki balesetek körülményeinek vizsgálati elveit, valamint a tűz- és egyéb káresetekkel kapcsolatos adatszolgáltatás követelményeit,

— az égés és a tűz jellemzőit, a tűz terjedését, az égéstermékek, a láng és a gázcsere sajátosságait,

— a tűzoltás módjait, az oltóanyagok fajtáit, tulajdonságait és oltóhatásait,

— a tűzoltás és műszaki mentés elveit és szabályait, a tűzoltást megelőző feladatokat, a tűzoltás során és a tűzoltás után végrehajtandó feladatokat, a tűzoltásban részt vevő állomány kötelességeit, valamint a tűzoltást és mentést elősegítő terveket,

— a tűzoltáshoz szükséges oltóanyag-biztosítás elveit és szabályait, a tűzoltó vízforrásokat, a vízszerzés és a vízfelhasználás lehetséges formáit és módszereit, a szükséges oltóvízigény meghatározását,

— a különböző létesítményekben és építményekben jelentkező tűzoltási feladatokat; a tűzoltás és a műszaki mentés elveit és módszereit lakó- és középületekben, ipari, kereskedelmi létesítményekben, a mezőgazdaságban és a közlekedés területén,

— a tűzoltóság műszaki mentési feladatait, az ilyen feladatok megoldásának módszereit, a rendelkezésre álló eszközök szakszerű felhasználását,

— a katasztrófahelyzetek jellemzőit, az ipari, közlekedési, természeti és más katasztrófaesemények következményeinek felszámolását; a katasztrófaelhárítás szervezetét és irányítási rendszerét, tűzoltói feladatait,

— a tűzoltó szakfelszerelések, valamint más eszközök, kisgépek, felszerelések felhasználására vonatkozó szerelési szabályzatot és annak végrehajtási rendjét,

— a tűzoltással, műszaki mentéssel és a gyakorlatok tartásával kapcsolatos környezetvédelmi feladatokat,

— a tűzoltó műszaki berendezések, gépek és eszközök megismeréséhez, működésük és felhasználhatóságuk megértéséhez szükséges műszaki fogalmakat és elveket,

— a tűzoltó szakfelszerelések típusait, működési és felhasználhatósági követelményeket,

— a tűzoltófecskendők fajtáit, tűzoltó-technikai berendezéseit, működését, alkalmazási szabályait,

— a tűzoltóság tevékenysége során felhasználható különleges járműveket és felhasználásuk elveit,

— a hírforgalmazás eszközeit, azok kezelését, a hírforgalom rendszerét és a forgalmazás szabályait,

— a tűzoltás és műszaki mentés során alkalmazott — baleset és egészségkárosodás elleni — védőfelszerelések műszaki jellemzőit, működését és használatát,

— az üzemekben, létesítményekben alkalmazható automatikus tűzvédelmi berendezések fajtáit, működésük és felhasználásuk szakmai szabályait,

— a készenlétben tartott tűzoltó gépek, járművek, berendezések, eszközök, készülékek ellenőrzését, karbantartását, időszakos felülvizsgálatát,

— a műszaki alapismeretek (nehézgépkezelői alapvizsga) tananyagát,

— a tűzoltók munkavédelmi jogait és kötelességeit, a veszélyes és ártalmas tényezők csoportosítását, a baleseti okokat és azok megelőzését,

— a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény és a kapcsolódó jogszabályok szerint a tűzoltói állományra vonatkozó, a szolgálat viszonyt rendező alapvető szabályokat,

— a tűzoltóság tagjainak jogait és kötelességeit, a fegyelmi és a kártérítési eljárás rendjét, szankcióit, valamint az alaki és az öltözködési szabályzatok előírásait,

— a tűzoltás és a műszaki mentések során, valamint a készenléti feladatok közben bekövetkező sérülések elsősegély szintű ellátását,

— a tűzoltói állomány pszichofizikai felkészítéséhez a testnevelési és állóképesség-fejlesztési feladatokat, a tűzoltósport elemeinek felhasználását,

— a szerparancsnoki feladatokhoz szükséges szolgálatszervezési, vezetési, okmányolási és ügykezelési ismereteket,

— a beosztotti állomány továbbképzéséhez és neveléséhez szükséges pedagógiai fogalmakat, módszereket és eszközöket,

— a gyakorlatok rendszerét, funkcióit, a szerparancsnok és a szerkezelő gyakorlatokkal kapcsolatos feladatait a minősített időszaki feladatokat, és ellátásuk rendjét.

A tanulók a képzés ideje alatt szerezzék meg:

— az évközi vizsga letételével a nehézgépkezelői alapvizsgát,

— legalább egy, a nehézgép kategóriába tartozó tűzoltó gépjárműre vagy a tűzoltóság feladatainál használatos nehézgép kategóriába tartozó egyéb gépre.

2. A szakmai képzés során elsajátítandó ismeretek, jártasságok és készségek meghatározása:

A szakmai követelmények szintjei tantárgyanként, ezen belül témánként kerültek meghatározásra.

A tantárgyak szakmai követelményei

1. Tűzvédelmi anyagismeret és technológia

a Általános kémia témából:

Felismerési szinten ismerjék a tanulók:

— az anyag szerkezetét: a proton, a neutron és az elektron tömeg és töltésviszonyait, elhelyezkedésüket az atomban, az elektronszerkezet felépülésének alapelveit, az energiaszint, a héj fogalmát,

— a periódusos rendszer felépülésének alapelveit: az elemek növekvő protonszám szerinti sorrendjét, a protonszám, az elektronszerkezet és a tulajdonság szoros kapcsolatát,

— az egy- és többkomponensű anyag fogalmát, az összetevők kapcsolatát, szétválasztásuk lehetőségét,

— a reakciósebességet meghatározó tényezőket: a reagáló anyagok minőségének, a hőmérséklet változásának, az érintkező felület nagyságának és a katalizátornak a szerepét.

Definíciós szinten ismerjék a tanulók:

— a fizikai és a kémiai tulajdonság fogalmát,

— a fizikai és kémiai változások fogalmát,

— a mól (mint SI mértékegység) fogalmát, gyakorlati jelentését,

— a koncentráció fogalmát, a tömeg- és a térfogatszázalék gyakorlati jelentését,

— az egyes halmazállapotok jellemzőit: a halmazképző részecskék közötti vonzás és a hőmozgás kapcsolatát, a vonzóerő jellegét, a halmazállapot-változás folyamatát, energetikai magyarázatát,

— a tömeg- és az energiamegmaradás fogalmát, materiális jelentését, gyakorlati megjelenését,

— a reakcióhő fogalmát.

Rendezési szinten ismerjék a tanulók:

— az anyagok tűzveszélyességét jellemző tulajdonságok közül az éghetőség, a lobbanáspont, a gyulladási hőmérséklet és a robbanási határérték fogalmát,

— az egyszerűbb oxidációs folyamatok reakció egyenlettel történő leírását.

b) Veszélyes anyagok témából:

Felismerési szinten ismerjék a tanulók:

— a veszélyes anyagtulajdonságokat,

— a veszélyes anyag jelenlétének észlelését.

Definíciós szinten ismerjék a tanulók:

— a veszélyes anyag fogalmát,

— a veszélyes anyagok csoportosítását,

— a veszélyes anyag meghatározásának lehetőségeit,

— a veszélyes anyag semlegesítésének lehetőségeit.

Rendezési szinten ismerjék a tanulók:

— a veszélyes anyag hatásait az emberre, környezetre,

— a veszélyes anyag kölcsönhatását vízzel, levegővel.

Jártasság szinten ismerjék a tanulók:

— a nemzetközi jelzésrendszer használatát.

c) Veszélyes technológiák témából:

Felismerési szinten ismerjék a tanulók:

— a tárgyalt technológiák legfontosabb alapműveletét: a kőolaj frakcionált desztillációja, az éghető folyadék oldószerként való felhasználása, a hidrogén előállítása vízből és szénhidrogénből, az oxigén előállítása levegőből, az acetilén előállítása kalcium-karbidból, az ammóniaszintézis, az ammóniumnitrát-gyártás, a szén elgázosítása és kigázosítása, a fa vegyipari feldolgozása, a magas hőmérsékletű nem éghető anyagot feldolgozó folyamatok, szárítási folyamatok, gumigyártás, polimerizációs és kondenzációs folyamatok,

— a tárgyalt technológiákban előforduló éghető anyagok legfontosabb jellemzőit: szénhidrogén, alkohol, hidrogén, oxigén, acetilén, alkáli fémek, ásványi szenek, fa, ammónia,

— a gyártási folyamatok tűzvédelmi jellegzetességei az éghető folyadékokat előállító és felhasználó iparágak, az éghető anyagok feldolgozása, valamint a magas hőmérsékletű technológiák területén,

— a szélsőséges technológiai körülményekből adódó veszélyeket: hőmérséklet, nyomás,

— a veszélyes anyagok technológiai vonatkozásait,

— az anyagok, a technológiai körülmények, a tűzveszély jellegzetességeinek, a megelőzési lehetőségeinek egységét.

2. Tűzmegelőzési és tűzvizsgálati ismeretek

a) A létesítés és használat tűzvédelme témából

Felismerési szinten ismerjék a tanulók:

— a tűzvédelem helyét, feladatát, szervezetét,

— a tűzvédelemre, a műszaki mentésre és a tűzoltóságra vonatkozó alapvető jogszabályokat,

— az építőanyagok, épületszerkezetek tűzzel szembeni viselkedését,

— a tűzállósági fokozat jelentését,

— a tűzgátló elválasztásokat, tűzterjedési gátakat,

— a tűzgátló előteret, füstmentes lépcsőházat, hasadónyíló felületet,

— a tüzelő-, fűtőberendezések tűzvédelmi vonatkozásait,

— a szellőzők, elszívóberendezések tűzvédelmi problémáit,

— a hő- és füstelvezetők szerepét,

— a villamos berendezések tűzvédelmi vonatkozásait.

Definíciós szinten ismerjék a tanulók:

— a tűztávolság fogalmát,

— a tűzoltási felvonulási utat és területeket,

— a tűzszakasz fogalmát,

— a tűzveszélyes tevékenység szabályait,

— a tűzállóságra vonatkozó fogalmakat,

— a dohányzás és szabadban tüzelés szabályait,

— a tűzoltó készülékek, felszerelések, berendezések készenlétben tartásának elveit.

b) A tűzkeletkezési okok és azok vizsgálata témából:

Felismerési szinten ismerjék a tanulók:

— a tűzeseti-műszaki mentési adatszolgáltatás rendszerét.

Definíciós szinten ismerjék a tanulók:

— a tűzvizsgálat fogalmát, szakaszait,

— a tanú fogalmát, tanúzási kötelezettséget,

— az ügyfél fogalmát és nyilatkozati jogait,

— a tűzeseti, műszaki mentési statisztikai adatszolgáltatást és módszereit,

— a jegyzőkönyv és feljegyzés formai és tartalmi követelményeit.

Jártasság szintjén tudják végrehajtani:

— a tűzvizsgálat helyszíni szemléjét,

— a tárgyi bizonyítékok biztosítását, a tanuk felkutatását és meghallgatását,

— a tűzeseti és műszaki mentési jelentések kitöltését,

— a tűzeseti helyszíni szemle jegyzőkönyv készítését,

— a halaszthatatlan tűzvizsgálati cselekmények elvégzését.

c) Alkalmazott tűzvédelem témából:

Felismerési szinten ismerjék a tanulók:

— az éghető gázok, az éghető folyadékok, a robbanóképes porok tűzvédelmi jellemzőit, a robbanásveszélyes helyzet kialakulásának lehetőségeit,

— a lakó- és otthon jellegű épületek, a közösségi épületek rendeltetésének megfelelő alapvető jellemzőket,

— a tömegtartózkodásra szolgáló és a középmagas, magasépületek speciális létesítési és használati szabályait,

— a mezőgazdaság egyes ágazatainak speciális jellemzőit,

— a tűzvédelmet szolgáló építészeti és épületgépészeti megoldásokat.

Definíciós szinten ismerjék a tanulók:

— veszélyforrás felismerését, a veszélyhelyzet értékelését, a veszély és az ellene való védekezés építészeti, épületgépészeti megoldásainak összekapcsolását, értelmezését.

3. Tűzoltási és műszaki mentési ismeretek

a) Oltóanyag ismeret témából:

Felismerési szinten ismerjék a tanulók:

— az egyes anyagok fűtőértékének meghatározását táblázat segítségével,

— a hőmérséklet mérésére szolgáló eszközöket, a hőmérséklet mértékegységeit,

— a láng szerkezetét.

Definíciós szinten ismerjék a tanulók:

— az égéshő fogalmát, mértékegységét,

— a tűz fogalmát, a lángzóna, a hőterhelés zónája, a füstzóna fogalmát, kiterjedésüket, a tűz paraméterei közé sorolt jellemzők fogalmát,

— a hővezetés, a hőáramlás, a hősugárzás fogalmát,

— a gázcsere nyílt és zárt térben történő lefolyását,

— a víz mint oltóanyag oltóhatásait, felhasználási lehetőségeit,

— a hab mint oltóanyag oltóhatásait, felhasználási lehetőségeit, habkiadósság szerinti csoportosításukat, habképző anyagok alkalmazott típusait,

— a por mint oltóanyag oltóhatásait, felhasználási lehetőségeit, az alkalmazott oltóportípusokat,

— a gáz mint oltóanyag oltóhatásait, felhasználási lehetőségeit, az alkalmazott oltógáztípusokat.

Rendezési szinten ismerjék a tanulók:

— a hőtranszport folyamatok és a tűzterjedés közötti összefüggéseket,

— a gázcsere és a tűzterjedés közötti összefüggéseket,

— a szúróláng kialakulását, a védekezés módszerét,

— az éghető anyag és az oxigén elvonásán, az éghető anyag hőmérsékletének csökkentésén alapuló oltási, illetve égésmegszüntetési módokat,

— a hűtő, fojtó és inhibíciós oltóhatásokat, ezek alhatásait,

— az oltóanyagok megválasztásának általános szempontjait.

Jártasság szinten sajátítsák el a tanulók:

— a célszerűen felhasználható oltóanyag megválasztását és az alkalmazás módját.

b) Oltóanyag-ellátás témából:

Felismerési szinten ismerjék a tanulók:

— a közüzemi vízellátás rendszerét, a csőhálózatok jellemzését,

— az automatikus tűzoltó berendezések oltóanyag-ellátásának összefüggéseit.

Definíciós szinten ismerjék a tanulók:

— a vízsugár feladatát, képzését, formáit, ezek meghatározását,

— a sugárcső vízfogyasztását,

— a vízforrások csoportosítását, igénybevételük rendjét,

— a táplálási módok rendszerét, igénybevételük rendjét,

— a tűzcsapok típusait, felhasználhatóságuk rendjét,

— a víztorony igénybevételének lehetőségeit,

— a tűzoltó vízforrások jelölését,

— a sugárral működés alapeseteit,

— nyomásveszteség okait, figyelembevételét,

— a tartályról működés feltételrendszerét,

— a távolsági vízszállítás fogalmát, lehetőségeit egy vagy több gépjárműfecskendő igénybevételével,

— egyéb vízszállításra alkalmas jármű igénybevételét tűzoltásra.

Jártasság szinten sajátítsák el a tanulók:

— a vízsugár formájának megválasztását, működtetését,

— a vízforrások előkészítését, igénybevételét, jelölés alapján történő felismerését,

— a táplálási módok megszerelését, igénybevételét,

— a tartályvíz takarékos és célszerű felhasználását,

— a távolsági vízszállítás feladatainak végrehajtását,

— az oltóanyag-ellátással összefüggő táblázatok használatát.

c) Szerelési, mentési gyakorlatok témából:

Definíciós szinten ismerjék a tanulók:

— a Szerelési Szabályzat általános részében foglaltakat,

— a szerelési számok, mentések végrehajtását meghatározó részek végrehajtási utasításait.

Rendezési szinten ismerjék a tanulók:

— a szerelési feladatok rendszerét, egymásra épültségét.

Jártasság szinten tudják a tanulók:

— tűz- és káresetek, valamint gyakorlatok tartása során a Szerelési Szabályzatban meghatározott

= sugárszerelések,
= táplálásszerelések,
= létraszerelések,
= gépjárműfecskendő-szerelések,
= műszaki mentőszer és felszereléseinek üzembe helyezése és használata,
= kötések elsajátítása,
= ön- és mások mentése, valamint a
= tárgymentés szerelési számait végrehajtani, illetve ezen tevékenységek témáiból foglalkozást előkészíteni és megtartani.

d) A tűzoltás és műszaki mentés megszervezése, irányítása témából:

Felismerési szinten ismerjék a tanulók:

— a tűzoltás, műszaki mentés megszervezésével összefüggő szabályzatok, parancsok, utasítások és más kapcsolódó irányító dokumentumok rendszerét.

Rendezési szinten ismerjék a tanulók:

— a tűzoltási, műszaki mentési tevékenységet megelőző, annak végzése során, majd az utána végrehajtandó feladatsort, azok kapcsolatát, egymásra épültségét,

— a tűzoltást elősegítő tervek, így a Riasztási és Segítségnyújtási Terv (a továbbiakban: RST), a Tűzoltási Terv (a továbbiakban: TT) célját, felépítését,

— a tűzoltás, műszaki mentés szervezetét, irányítási módjait.

Definíciós szinten ismerjék a tanulók:

— a Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzat általános előírásait,

— a tűzoltásvezető és más szakmunkás végzettséggel betölthető beosztás, megbízatás jogait, kötelességeit, feladatkörét,

— a tűzoltást megelőző feladatok közül a tűzjelzés, a riasztás, ezek végrehajtásának követelményeit, a jelentési, tájékoztatási kötelezettség eseteit, a tűzoltás, műszaki mentés előkészítésének tennivalóit, a működés helyének kiválasztását, a tűzoltás módjainak, valamint a tűzoltás előkészítési módozatainak lehetőségeit,

— a felderítés fogalmát, fokozatait és szempontjait az életveszély, a tűz, valamint annak környezete felderítése során,

— a közvetett és közvetlen életveszély fogalmát, a mentés sorrendjét, és végrehajtásának idejét a tűzoltás feladatai végzése során; az életmentés útvonal és technikai lehetőségei megválasztásának módjait, lehetőségeit,

— a tűzoltás feladatai közül a körülhatárolás, a terjedést befolyásoló körülmények, az oltási módok fogalmát, lehetőségeit,

— a tűzoltás formáit (támadás, védelem, ezek kombinációját),

— a tűz megközelítésének feltételeit,

— a beépített tűzoltó berendezések alkalmazásának szempontjait,

— a tűz eloltásának fogalmát,

— a segítségkérés szükségességét, lehetőségét,

— az elektromos berendezések jelenlétében történő tűzoltás feladatait,

— az égő, zárt terület megközelítésének lehetőségeit,

— az állat- és tárgymentés végrehajtásának módszereit,

— a nyomóoldali felszerelések használatát (az osztó elhelyezése, a sugarak bevetése, tömlővezeték fektetése, vízforrás igénybevétele),

— ártalmas anyagok (füst, gáz, méreg, maró- és sugárzó anyag) elleni védelem szükségességét és módjait,

— a bontási munkálatok végzésének rendjét,

— az utómunkálatok végrehajtását,

— a bevonulás, a bevonulás utáni feladatokat, a készenlét visszaállítását,

— a tűzoltás irányításának módjai közül az alapirányítási mód szervezetét, alkalmazásának feltételrendszerét,

— a tűzoltás, kárelhárítás vezetésére jogosultak körét, a vezetés átadás-átvételének rendjét.

Jártasság szinten tudják a tanulók tevékenységük során felhasználni és végrehajtani:

— a tűzoltási, műszaki mentési tevékenységet meghatározó és szabályozó dokumentumok szakmunkás végzettséggel ellátható beosztásainak feladatkörében jelölt jogosítványokat, kötelezettségeket,

— a tűzoltást, műszaki mentést segítő terveket (RST, TT),

— a változások átvezetését a tűzoltást elősegítő tervekben,

— a beavatkozás esetén az irányítási módok közül az alapirányítási módot.

e) Alkalmazott tűzoltás témából

Felismerési szintű ismeretekkel rendelkezzenek a tanulók:

— az adott építmény, objektum építészeti sajátosságairól, funkciójáról, ennek tűzvédelmi, mentési összefüggéseiről,

— a közlekedési eszközök csoportosításáról, funkcionális sajátosságairól, az azok tárolására, kiszolgálására létesített objektumok tűzvédelméről,

— a kőolaj és földgáz feltárása, feldolgozása, szállítása és felhasználása tűzvédelméről.

Rendezési szinten ismerjék a tanulók:

— az adott eszköz, berendezés, technológia, építmény, objektum tűzoltó-taktikai jellemzését, a tűzterjedés sajátosságait,

— a képzés során korábban elsajátított ismeretek birtokában a tűzoltást megelőző, a tűzoltás során, valamint a tűzoltás utáni feladatokat — az alapirányítási mód szintjének figyelembevételével — a témakörben meghatározott alapszituációk esetén,

— az adott tűzoltási feladattal összefüggő munkavédelmi, biztonsági és környezetvédelmi előírásokat, szabályokat,

— az adott eszköz, berendezés, technológia, építmény, objektum sajátosságait ismerő szakember igénybevételének lehetőségeit, szükségességét.

Jártasság szinten tudják megválasztatni és felhasználni a tanulók a végzettségükkel betölthető beosztáshoz szükséges mértékben a nemzetgazdaság területén bekövetkezett tüzeknél a taktikai sajátosságoknak megfelelő:

— tűzoltási módokat, módozatokat,

— a felderítés lehetőségeit,

— az emberi élet-, állat- és tárgymentés végrehajtását, ennek eszközeit,

— a robbanásveszély elhárítását,

— az eredményes beavatkozáshoz szükséges szakfelszereléseket, oltóanyagokat és szerelési ismereteket,

— a tűzoltó és a mentendő személy biztonságát szolgáló védő- és egyéb felszereléseket.

f) Alkalmazott műszaki mentési ismeretek és katasztrófaelhárítás témából

Felismerési szinten ismerjék a tanulók:

— az elemi csapások, ipari katasztrófák általános jellemzését,

— a környezetvédelmi feladatok csoportosítását.

Definíciós szinten ismerjék a tanulók:

— a műszaki mentési tevékenységet szabályozó dokumentumoknak a szerparancsnoki beosztás ellátásához szükséges részeit, az előkészítés, az életmentés és a beavatkozás szabályait.

Rendezési szinten ismerjék a tanulók:

— a hazánkban lehetséges katasztrófaesemények felszámolásának feladatrendszerét és e tevékenységben a tűzoltóság szerepét,

— a tűzoltóság műszaki mentési feladatait, csoportosítási elveit,

— az épületkárok jellemzését, a beavatkozás általános szabályait,

— a közművekben történt balesetek csoportosítását, a beavatkozás szabályait,

— a közúti, kötöttpályás, légi, vízi balesetek rendszerezését, jellemzését, a beavatkozás szabályait. A forgalmat akadályozó járművek, tárgyak eltávolításának módszereit, lehetőségeit,

— a vízből és jég alól mentés sajátosságait,

— a tűzoltói tevékenységet tűz- és robbanásveszély esetén,

— a veszélyes (ártalmas) anyagokat termelő, szállító, feldolgozó objektumok, eszközök baleseteinek jellemzését, a beavatkozás szabályait,

— a tűzoltóság feladatait a környezetet veszélyeztető források felszámolásakor.

Jártassági szinten tudják a fenti esetekben alkalmazni a tanulók:

— a tűzoltóság rendelkezésére álló vagy az általa igénybe vehető felszereléseket, anyagokat,

— a káreset sajátosságainak figyelembevételével a vonatkozó utasításokat, szabályzatokat.

4. Tűzoltó műszaki ismeretek

a) Műszaki alapismeretek témából:

a)/1. Anyagtan

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— az atom, molekula, ion, elemi részecske fogalmát,

— a leggyakrabban alkalmazott fémeket (vas, acél, színesfémek, könnyűfémek) és tulajdonságaikat,

— a műanyagok fajtáit és tulajdonságait,

— a tömítőanyagok fajtáit és felhasználását,

— a villamos vezeték, ellenállás és szigetelőanyagokat,

— a hőszigetelő anyagokat.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— az igénybevételek típusait és jellegzetességeit,

— a szakítóvizsgálat módszereit és a jellegzetes szakító diagramokat.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a fontosabb fémek alkalmazási lehetőségeit,

— a műanyagok alkalmazhatóságát,

— a tömítőanyagok felhasználását,

— a villamos vezeték, ellenállás és szigetelőanyagok alkalmazhatóságát,

— a hőszigetelő anyagok felhasználási területét,

— a tanult anyagfajták gépszerkezetben való összeépítését és helyettesítési lehetőségeit.

a)/2. Elektrotechnika

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— az elektrotechnikai alapfogalmakat (áram, feszültség, ellenállás, munka, teljesítmény),

— az egyenáramú áramkörök jellemzőit, alapkapcsolásait (ellenállások soros, párhuzamos kapcsolása, feszültségforrások soros, párhuzamos kapcsolása), alapvető törvényszerűségeit,

— a mágneses erőtér jellemzőit,

— az elektromágneses indukció és típusainak ismeretanyagát,

— a váltakozó feszültség előállításának módját,

— a váltakozó áramú teljesítmények meghatározását.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a villamos gépek működését,
— transzformátorok, szinkrongenerátorok, aszinkron motorok, egyenáramú generátorok sajátosságait,
— a villamos gépek érintésvédelmének lényegét, különböző módjait.

a)/3. Gépelemek

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a súrlódás jelenségét.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— az oldható és nem oldható kötések típusait,
— a tengelykapcsolók felépítését és működését,
— a fékek felépítését és működését,
— a csapágytípusokat és jellemzőiket,
— az elemi mechanikus hajtások jellegzetességeit.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a fékek működésének hatásmechanizmusát,
— a csapágyak működésének hatásmechanizmusát,
— az elemi mechanikus hajtások energiaátviteli jellemzőit.

a)/4. Motor- és gépjárműismeret

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a belső égésű motorok fogalmát, a motorok különböző szempontok szerinti csoportosítását,
— a gépjárművek fő funkcionális egységekre történő bontását.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— az alvázak típusait és jellemzőit,
— a futóműtípusokat,
— az erőátviteli berendezések felépítését és működését,
— a fékszerkezetek típusait és működését,
— a négyütemű és kétütemű benzin- és a négyütemű dízelmotorok felépítését, főbb szerkezeti részeinek működését,
— a motorok vezérlési, üzemanyag-ellátó, gyújtó, kenési és hűtő rendszereit.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a négyütemű dízel- és benzinmotor, valamint a kétütemű benzinmotor egyes ütemei során lejátszódó folyamatokat.

a)/5. Hidromechanika és örvényszivattyúk

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a hidrosztatika és hidrodinamika lényegét,
— az ideális és valóságos folyadékok tulajdonságait,
— a viszkozitás lényegét és jellemzőit,
— a szivattyúk fogalmát és csoportosítását,
— a légtelenítő szivattyúk típusait.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— az örvényszivattyúk felépítését, működését és üzemi jellemzőit,
— az örvényszivattyúk jelleggörbéit,
— a munkapont fogalmát és fajtáit,
— az örvényszivattyúk soros, párhuzamos és vegyes kapcsolását,
— az örvényszivattyúk indításának feltételeit,
— a légtelenítő szivattyúk működését.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a folytonosság törvényét,
— a folyadék energiafajtáit,
— a csőrendszerben áramló viszkózus folyadékok veszteségeit,
— a folyadékokra vonatkoztatott energiamegmaradási törvényt.

a)/6. Hidraulikus és pneumatikus hajtások

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a hidraulika és pneumatika fogalmát,
— a hidraulikus hajtások csoportosítását,
— a hidraulikus és pneumatikus hajtások alkalmazásának körülményeit,
— a működési hiba felismerési szempontjait, jellegzetességeit.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a hidrosztatikus és hidrodinamikus hajtások jellemzőit,
— a hidraulikus munkafolyadékok feladatát, fajtáit,
— a hidraulikus szivattyúk típusait, működését,
— a hidraulikus munkahengerek, hidromotorok és határozott szögelfordulású motorok típusait, feladatát, működését,
— a hidraulikus irányítóelemek és kiegészítő egységek feladatát és beépítésük jellegzetességeit,
— a hidraulikus körfolyamok típusait,
— a pneumatikus munkaközeg jellemzőit,
— a pneumatikus rendszer elemeit és működési jellemzőiket.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a hidrosztatikus energiaátvitel folyamatát,
— a pneumatikus energiaátvitel folyamatát,
— a volumetrikus elv lényegének alkalmazását,
— a hidraulikus és pneumatikus rendszerek elemeinek szabványos jelképi jeleit,
— a hidraulikus munkafolyadékok táblázatból való kiválasztását és a munkafolyadék cserére vonatkozó előírásokat,
— a hidraulikus és pneumatikus berendezések főbb karbantartási elveit.

a)/7. Nehézgépkezelői alaptanfolyami vizsga
(a nehézgépkezelői szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei szerint)

b) Munkavédelem témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a munkavédelem alapfogalmait,
— a jogszabályrendszer felépítését, valamint az általános munkavédelmi szabályokat.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a munkaeszközök használat közben előforduló veszélyforrásokat és elhárítási lehetőségeit,

— a beavatkozásoknál a lehetséges veszélyforrásokat és megelőzésük módszereit.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— az egyéni védő-, mentő-, mászóeszközök és felszerelések, gépek és gépjárművek időszakos munkavédelmi ellenőrzéseinek rendszerét.

c) Tűzoltó szakfelszerelések és eszközök témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a szívóoldali felszerelések csoportosítását, a felszívásos, túlnyomásos és mélyszívóval történő táplálás szerint,

— a szívótömlők felépítését, méretét, műszaki jellemzőit,

— a tűzoltó kötelek feladatait.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzcsapok nyitó és kapcsoló elemeit, tartozékait,

— a gyűjtők felépítését, feladatát, alkalmazásuk lehetőségeit,

— a mélyszívó fő szerkezeti részeit, működési elvét,

— a nyomóoldalhoz tartozó szakfelszerelések rendszerbe foglalását,

— a nyomótömlők csoportosítását, méretét, műszaki jellemzőit,

— az osztók fajtáit, felépítését, feladatait,

— a sugárképzés eszközeit, a sugárcsövek fajtáit, működésük jellemzőit, bevetésük lehetőségeit,

— a habfejlesztés felszereléseit, működésük elméletét, a vízsugárszivattyú és habsugárcsövek fajtáit, felépítését a felhasználás és az összeszerelés lehetőségeit,

— a víz- és habágyúk típusait, működési elvét, a víz- és habadás feltételeit,

— a tűzoltó készülékek csoportosítását oltóanyag szerint, hajtóanyag és annak elhelyezési módjai szerint, alkalmazott típusuk és súlyuk szerint,

— a mentő- és mászóeszközök csoportosítását a felhasználás szerint; ezen belül: a mentőkötél és mászóöv műszaki adatait, az ellenőrzés és a terhelési próba egyes fázisait, az igénybevétel lehetőségeit,

— a négyrészes fém dugólétra, a kétrészes fém kihúzóslétra, valamint a horoglétra méreteit, részeit, jellemző adatait, az ellenőrzés és a terhelési próbák végrehajtásának módját, az igénybevétel műszaki jellemzőit,

— a kéziszerszámokat és eszközöket: a kézi- és bontóbalta, a csáklya, a kapacs műszaki jellemzőit, a felhasználás lehetőségeit.

Jártasság szinten sajátítsák el — az ismeretek alkalmazásának minőségében — a tanulók:

— a különböző táplálási módok figyelembevételével, a műszaki jellemzők alapján a szívóoldal összeszerelését,

— a lábszelepes szűrő, szívótömlő, föld alatti tűzcsap és tartozékai, a gyűjtő és a mélyszívó karbantartási és ellenőrzési feladatainak végrehajtását,

— a nyomóoldali felszerelések összeszerelését,

— a vízsugárszivattyúval és a habszerelvényekkel a közép- és nehézhab előállítását, a berendezések karbantartását,

— a mászóöv használat előtti ellenőrzését, az előírt vizsgálatok és terhelési próbák végrehajtását,

— a mentőkötelek gyakorlat előtti ellenőrzését és az előírt terhelési próba végrehajtását: szemrevételezés, terhelési próba, a tapasztalatok alapján a mért adatok figyelembevételével a készenlétbe tartás biztosítását,

— a négyrészes fém dugólétra, a kétrészes fém kihúzós létra és a horoglétra alkalmazási szabályainak betartását, az ellenőrzési feladatok és az időszakos terhelési próbák szabályos végrehajtását, a karbantartási szabályok betartását.

d) Védőeszközök és felszerelések témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a védőfelszerelések csoportosítását és a csoportokon belüli egyéni védőeszközfajtákat.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a fejvédő, lábvédő, arcvédő és kézvédő eszközök kialakítását és jellemzőit,

— az alkalmazott szűrőbetétes gázvédő eszközök felépítését, használatának és karbantartásának szabályait,

— a sűrítettlevegős légzőkészülék szerkezeti egységeit, funkcióit, működését, összeszerelésének sorrendjét,

— a légzőkészülék tömítettségének, hangos figyelmeztetőjének ellenőrzését, vizsgálatát, a légzőkészülék palackjában lévő levegő mennyiségének az ellenőrzését,

— a légzőkészülékben történő munkavégzés szabályait, az ellenőrzés és karbantartás időpontjait, a végrehajtandó műveleteket,

— a hővédő ruhák csoportosítását, felépítését, tartozékait, az felhasználás lehetőségeit,

— a vegyivédelmi ruhák jellemzőit, a felhasználás módjait,

— a hővédő és vegyivédelmi ruhák légzőkészülékkel történő együttes használatának szabályait,

— az egyéb védőeszközök: a lángvágáshoz, roncsvágáshoz, favágáshoz, bontáshoz használt védőfelszerelések: kesztyűk, védőkötény, szemüveg, fülvédő stb. alkalmazott típusait, jellemzőit, az igénybevétel lehetőségeit, szabályait.

Jártasság szinten sajátítsák el — az ismeretek alkalmazásának minőségében — a tanulók:

— a szűrőbetétes gázvédő eszközök és a sűrítettlevegős légzőkészülék készenlétbe helyezését, összeszerelését, használatát, légzőkészülékben munkavégzést, az ellenőrzési és karbantartási feladatok végrehajtását,

— a hő- és vegyivédelmi ruhák felvételét, használatát, a karbantartási feladatok végrehajtását,

— az egyéb védőeszközökben a szabályos és biztonságos munkavégzés szabályait és azok alkalmazását.

e) A hírforgalmazás eszközei és szabályai témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— az URH rádiózás alapfogalmait, elektromágneses hullámok keletkezését, terjedését, a hullámtartományok és a moduláció fogalmát,

— a rádió adó-vevők fő részeinek feladatait, működésük lényegét,

— a tűzoltóságnál alkalmazott rádiók csoportosítását, a hírközpontokban, gépjárművekben elhelyezett, valamint a kézi (hordozható) URH rádiók főbb típusait, kezelőszerveit és működésüket,

— a hírforgalmazás szabályait,

— az üzembe helyezés műveleteit,

— az egy és több munkahely felépítését,

— a forgalmazásban a közlemények vételének, továbbításának, nyugtázásának szabályait,

— az üzemi és a tartalék csatorna igénybevételének lehetőségeit,

— a fedőnév, fedőszám és hívónév fogalmát, a hangerő és az érthetőségi skála értelmezését,

— a „vészüzemre" történő átállás végrehajtási módját,

— a szimplex és duplex rendszer, a szabad és vezetett hírháló fogalmát, jelentőségét,

— közlemények nyilvántartásának szabályait,

— hírközpontokban elhelyezett berendezések főbb műszaki jellemzőit.

Jártasság szintjén sajátítsák el a tanulók az ismeretek alkalmazásának minőségében:

— az URH rádiók üzembe helyezését, közlemények adását, vételét, továbbítását, nyugtázását,

— a szabad és vezetett hírhálóban való forgalmazást,

— a „vészüzemre" történő átállás végrehajtását,

— a rádióforgalmi adatok használatát,

— az URH rádióknál egyes meghibásodások felismerését,

— a rádiózással kapcsolatos nyilvántartások vezetését.

f) Kismotorfecskendők és átemelő szivattyúk témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— az alkalmazott kismotorfecskendők és az átemelő szivattyúk felépítését, egyes szerkezeti részeinek működését (motor, szivattyú, légtelenítő, gyújtás, üzemanyag-ellátás, kapcsoló elemek, mérőműszerek),

— a működés előkészítésének egyes fázisait, a telepítés és a megszerelés szabályait,

— a motorok hideg, meleg, valamint téli időszakban történő beindításának egyes lépéseit,

— a légtelenítés és a szivattyú bekapcsolásának műveleteit,

— a vízvétel és vízadás szabályait,

— a folyamatos működés esetén végrehajtandó tennivalókat (zsírzás, üzemanyag-utántöltés, szakaszos vízadás, vízeltávolítás, sugárképzés),

— a kismotorfecskendőnél az elektromos és mechanikus indítás, valamint a habképzés egyes fázisait,

— a kismotorfecskendők soros és párhuzamos kapcsolásának szabályait,

— a meghibásodás felismerésének és elhárításának lehetőségeit,

— az ellenőrzés és karbantartás szabályait, a próbaindítások és járatások szabályait, valamint a készenlét követelményeit.

Jártasság szinten sajátítsák el — az ismeretek alkalmazásának minőségében — a tanulók:

— a kismotorfecskendők készenlétbe helyezését, ellenőrzését, karbantartását, a víztelenítési és a kenési teendők ellátását,

— a megtelepítés, a működés, a vízadás és a vízeltávolítási feladatainak végrehajtását,

— a kismotorfecskendők soros és párhuzamos kapcsolásának alkalmazását,

— az üzem közben bekövetkező meghibásodások felismerését, kisebb hibák elhárítását (gyertya-csere, gyújtásbeállítás, tömítetlenség megszüntetésére, üzemanyag-ellátó rendszer tisztítására).

g) Gépjárműfecskendők témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a gépjárműfecskendők csoportosítását a könnyű, közép és nehéz kategóriák szerint.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— az egyes kategóriák alapján besorolt típusok főbb műszaki jellemzőit; ezen belül felépítményi tagozódásukat és a szállítható személyek számát és a felszerelések málházásának jellegzetességeit,

— az alapjármű műszaki jellemzőit,

— a tűzoltó-technikai berendezések jellemző műszaki adatait, a szivattyúra, a légtelenítőre, a habképző-anyag bekeverőre és a szállított oltóanyagok mennyiségére vonatkozóan,

— a tűzoltó-technikai egységek egyenkénti és az összeépített tűzoltó-technika működési jellegzetességeit,

— a típustól függően a szerelhető sugarak, habsugarak, porsugarak számát, azok főbb teljesítmény adatait,

— hab-vízágyú, valamint a sugarak együttes igénybevételének lehetőségeit,

— a szivattyú bekapcsolásának sorrendjét, működtetésének alapműveleteit, a vízadás és a habképzés feltételeit.

Jártasság szinten sajátítsák el — az ismeretek alkalmazásának minőségében — a tanulók:

— a különböző típusú gépjárműfecskendőkről a szivattyú bekapcsolásával, a légtelenítés végrehajtásával a vízsugárképzést,

— habképző-anyag bekeverésével a habsugár biztosítását,

— a gépjárműfecskendő-típusokra vonatkozó alapvető karbantartási feladatok végrehajtását.

h) Különleges tűzoltó gépjárművek és nehézgép kategóriába tartozó egyéb gépek témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a különleges tűzoltó gépjárművek fogalmát, csoportosításuk rendező elveit,

— a különleges tűzoltó gépjárművek és a képzés tárgyát képező nehézgép kategóriába tartozó egyéb gépek főbb műszaki paramétereit, felhasználásuk lehetőségeit.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a kötelezően választott különleges tűzoltó gépjárművek, illetve nehézgép kategóriába tartozó egyéb gépek (légzésvédelmi kompresszor, áramfejlesztő stb.) üzemeltetésének és készenlétbe helyezésének lépéseit,

— az üzemeltetés és a készenlétbe helyezés munkavédelmi és biztonságtechnikai előírásait,

— a berendezés szerkezeti felépítését és működését.

Jártassági szinten sajátítsák el a tanulók az ismeretek alkalmazásának minőségében:

— a kötelezően választott különleges tűzoltó gépjármű, illetve nehézgép kategóriába tartozó egyéb gépek (légzésvédelmi kompresszor, áramfejlesztő stb.) készenlétbe helyezésének, kezelésének és karbantartásának egyes lépéseit, munkaműveleteit.

i) Műszaki mentések gépei és eszközei témából:

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a kisgép kategóriába tartozó motorfűrész, a forgótárcsás vágóberendezés (roncsvágó) és a hidraulikus vágó- és feszítőberendezések szerkezeti felépítését és működési elvét,

— a különböző típusú gépek közötti különbségeket és az azonosságokat,

— a gépek előkészítését, a beindításának fogásait, egyes lépéseit,

— működtetéshez szükséges biztonsági előírásokat,

— a műveletek végrehajtásához a védőfelszerelések: arcvédő, fejvédő, védőkesztyű, kötény, lábszárvédő, fülvédő használatát,

— a fafűrészeknél a lánc élezésének, a roncsvágónál a korongcsere végrehajtásának egyes fázisait,

— az ellenőrzés és karbantartás előírásait,

— a vonó- és húzóeszközök típusait, fontosabb jellemzőit, alkalmazhatóságukat,

— az alá-kitámasztó, emelő- és nyomóeszközök típusait, alkalmazásuk lehetőségeit, előírásait.

Jártasság szinten sajátítsák el a tanulók az ismeretek alkalmazásának minőségében:

— a motorfűrészek, a forgótárcsás vágóberendezés, valamint a hidraulikus vágó- és feszítőberendezések üzembe helyezését, a munkavégzéshez a biztonságos alaphelyzet felvételét,

— a vágási, darabolási és feszítési feladatok elvégzését,

— a láncélezés és a korongcsere végrehajtását,

— a körültekintő, a testi épséget biztosító, az előírásokat betartó és alkalmazó munkavégzést,

— a karbantartási, készenlétbe helyezési feladatok végrehajtását.

j) Automatikus tűzvédelmi berendezések témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a beépített tűzérzékelők és tűzoltó berendezések fogalmát,

— a tűzérzékelők és tűzoltó berendezések csoportosítását,

— a hőre, füstre és fényre működő érzékelők fogalmát,

— a jelzőrendszerek és tűzjelző központok felépítését, funkcióit,

— a habbal, halonnal, széndioxiddal, vízzel oltó berendezések fogalmát,

— a tűzérzékelők és tűzoltó berendezések telepítésére vonatkozó általános tűzvédelmi előírásokat.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzérzékelők egyes konkrét típusainak felépítését, működését, elhelyezési szabályait,

— a tűzjelző központok jelzőrendszereinek egyes elemeit, azok működését, a beérkezett információk feldolgozásának lehetőségeit,

— az automatikus és a félautomatikus oltóberendezések általános felépítését működését.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a teljes elárasztással működő halonnal oltó rendszer működési elvét, a vezérlőkészülék funkcióit, a tartálykifúvó szerelvények felépítését, működési elvét,

— a széndioxiddal oltó telepek egyes szerkezeti elemeinek (oltóközpont, vezetékek, fúvókák, CO_2-mérleg és tartozékai, a nyitómágnes és a CO_2-elosztószelep) működési elveit, valamint az indítás lehetőségeit,

— vízzel oltó berendezések felépítését, fő részeinek (riasztóegység, a riasztást fogadó központ, a vezérlőegység, önműködő tűzoltó egység és a tápellátás) funkcióit, működési elvét, valamint a telepítés, elhelyezés szabályait.

5. Szolgálati ismeretek

a) Szabályzatismeret témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzoltóság szolgálati tagozódását és az egyes szolgálati ágak főbb feladatait,

— a tűzoltók általános és szolgálati jogait és kötelességeit,

— a tűzoltó magatartására vonatkozó szabályokat,

— az elöljárók és alárendeltek kötelességeit,

— a parancs és utasítás adásának, végrehajtásának rendjét, a jelentkezési és jelentési kötelezettségeket,

— az elismerések, jutalmak, kitüntetések adományozásának elveit,

— a fegyelmi felelősségrevonás általános rendelkezéseit,

— a fegyelmi jogkör gyakorlásának szabályait,

— a kiszabható fenyítési nemeket és a panaszjog szabályait,
— a vétkes károkozásért fennálló felelősség szabályait,
— kártérítési felelősség szabályait vétkességre tekintet nélkül,
— az okozott kár összegének megállapítását, a kártérítés mértékének csökkentési, valamint a jogorvoslat lehetőségeit,
— az egyenruha viselésének általános szabályait, kötöttségeit,
— az egyenruhán viselendő jelzéseket, kitüntetéseket és a jelvények viselését,
— az alaki szabályzat általános előírásait.

Jártasság szintjén tudják végrehajtani:
— a beosztottak egyenruhájának ellenőrzését,
— a szolgálati jegy, a jelentés, a panaszbeadvány megírását,
— alaki gyakorló foglalkozás tartásának módszereit.

Készség szinten tudják alkalmazni:
— az alaki szabályzat követelményeinek megfelelő vezényszavak kiadását,
— a vezényszóra történő fordulatok állóhelyben történő végrehajtását,
— a rendeslépést és díszlépést egyénileg és alakzatban, valamint a lassú vigyázzmenetet,
— a tiszteletadás formáit egyénileg és alakzatban,
— az alakzatból történő ki- és belépést, elismerések átvételét.

b) Elsősegélynyújtás témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a légzés és keringés élettanát.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— az elsősegélynyújtás általános szabályait,
— a halál fogalmát és jeleit,
— a füst- és a gázmérgezés tüneteit, elsősegélyét.

Jártasság szinten tudják végrehajtani:
— a káresetnél talált sérültek laikus vizsgálatát,
— a befúvásos lélegeztetést, a mellkas-kompressziót, a légutak szabaddá tételét,
— a vérzések csillapítását, a sebek elsősegélyszintű ellátását, a törések rögzítését,
— a sérültek fektetését, emelését és mozgatását.

c) Testnevelés és tűzoltósport témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a tűzoltósport versenyszámainak előírásait, végrehajtásának rendjét,
— a versenyeredmények értékelését,
— a tűzoltó versenypályák, felszerelések méretezését, kialakítását.

Készség szinten tudják teljesíteni:
— a 100 méteres tűzoltó akadálypálya leküzdését normaidőn belül,
— a 4× 100 méteres tűzoltó váltó részfeladatait,
— a horoglétra gyakorlatot harmadik szintig normaidőn belül,
— a 800 l/p-es kismotorfecskendő-szerelésének minden részfeladatát,
— a 2000 m-es futást normaidőn belül,
— a 400 m-es futást normaidőn belül,
— a távdobást meghatározott normán belül,
— a négyütemű fekvőtámaszt normán belül,
— hanyattfekvésből felülést meghatározott számban és normaidőn belül,
— nyújtott mellső lefüggésből húzódzkodást normán belül.

d) Szolgálatszervezési és adminisztrációs feladatok témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a döntéshozatal folyamatát és sajátosságait tűz- és káreseteknél,
— az ellenőrzés és értékelés szerepét a készenléti szolgálat munkájában,
— a beosztott tűzoltókkal és a közvetlen vezetőkkel szemben támasztott etikai követelményeket,
— a tűzoltói érdekvédelem lehetőségeit és kialakult rendszerét.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a különleges szerkezelő és a szerparancsnok jogállását, feladatait,
— a tűzoltóságnál alkalmazott szolgálati időrendszereket és a szolgálat szervezésének elveit,
— a készenléti szolgálattal kapcsolatos fogalmakat,
— a készenléti szolgálat napi szervezésével kapcsolatos feladatok és a többletórák megváltásának szabályait,
— a tűzoltólaktanya napirendjét és a napirendből adódó beosztotti és szerparancsnoki feladatokat,
— a riasztással, vonulással, a tűz- és káresetekkel, valamint a rendkívüli eseményekkel kapcsolatos jelentési kötelezettségeket,
— a szolgálati okmányok tárolásának és kezelésének szabályait,
— az állami és szolgálati titok védelmével kapcsolatos feladatokat és szabályokat,
— a minősített időszaki feladatokat.

Jártasság szinten tudják végrehajtani:
— a szolgálatváltás szabályos megtartását,
— a szolgálati napló szabályos kitöltését,
— a víz- és ételzárások nyilvántartását, a távmondatkönyv, a káreset-felvételi lap szabályos kitöltését,
— a fecskendőn elhelyezett okmányok kezelését, rendszerezését, védelmét.

e) A képzés és továbbképzés módszertana témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a tűzoltóságnál folyó tanulmányi munka rendszerét.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a készenléti állomány szakmai továbbképzésének rendszerét,
— az elméleti és gyakorlati foglalkozásra történő felkészülés módszereit,
— az oktatás szemléletessé tételének módszereit.

Jártasság szinten tudják végrehajtani:
— a továbbképzési foglalkozásokra történő felkészülést, azok dokumentálását,
— az oktatástechnikai eszközök felhasználását a foglalkozásokon.

f) Gyakorlatok tartása témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a tűzoltói zászlójelzéseket és fényjeleket,
— a tűzoltási és egyéb gyakorlat fajták célját, folyamatát.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a tűzoltóságnál alkalmazott egyezményes rajzjeleket,
— a taktikai helyszínrajz készítésének szabályait és módszereit,
— a gyakorlatterv alaki és tartalmi követelményeit,
— a gyakorlatok fajtáit és céljait,
— a szerelési gyakorlatok előkészítésének és megtartásának módszereit,
— a helyismereti foglalkozások előkészítésének és levezetésének módszereit,
— a begyakorló gyakorlatok előkészítésének és levezetésének módszereit,
— a gyakorlatok egyéni és csoportos értékelésének módszereit.

Jártasság szinten tudják végrehajtani:
— a gyakorlatterv elkészítését,
— a helyismereti foglalkozás előkészítését, levezetését és értékelését,
— a begyakorló gyakorlatok előkészítését, levezetését és értékelését.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

Az iskolarendszeren kívüli szakképzést követő szakmai vizsgát a 4/1996. (V. 24.) MüM rendelettel módosított 10/1993. (XII. 30.) MüM rendelet előírásai szerint kell letenni. A vizsgát a belügyminiszter által feljogosított szakképző intézményben és az intézmény mellett működő vizsgabizottságok előtt kell letenni.

1. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A szakképesítés vizsgáztatási követelményei megegyeznek a III. fejezetben foglalt képzési követelmények tantárgyanként, illetve azokon belül jelölt témákban meghatározott elsajátítási szintekkel. Az alkalmazott tudásszint elemek értelmezését az 1. számú melléklet tartalmazza.

A vizsgázónak a vizsgák során egyértelműen bizonyítania kell, hogy a III. fejezetben felsorolt tantárgyakból, illetve azok témáiból megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkezik, és a tantárgyi ismereteket képes átfogó komplex módon a gyakorlatban is alkalmazni.

Az a tanuló, aki a tűzoltó szakképzés tantervében előírt tanulmányi kötelezettségeinek eleget tesz, az oktatott tantárgyakból legalább elégséges (2) évközi vizsgát abszolvál, valamint rendelkezik a nehézgépkezelői alapvizsgával, szakmai vizsgára bocsátható.

A szakmai vizsgán számot kell adni a tűzvédelmi anyagismeret és technológia, a tűzmegelőzési és tűzvizsgálati ismeretek, a tűzoltási és műszaki mentési ismeretek, a tűzoltó műszaki ismeretek, a szolgálati ismeretek tantárgyak tananyagának elsajátításáról.

2. A szakmai vizsga részei

a) Írásbeli vizsga

A vizsga anyaga a Tűzvédelmi anyagismeret és technológia tantárgy anyagát öleli fel, amely a belügyminiszter által jóváhagyott — egyszeri felhasználású — írásbeli vizsgafeladat, illetve tételsor megoldásának értékelésén alapul.

Időtartama: legfeljebb 120 perc.

b) Gyakorlati vizsga

A belügyminiszter által meghatározott szakmai és vizsgáztatási követelmények alapján a Tűzoltási és műszaki mentési ismeretek, valamint a Tűzmegelőzési és tűzvizsgálati ismeretek tantárgyakból tartható.

A vizsgázó két rajos tűzoltási és műszaki mentési feladatot és a tűzvizsgálatot hajt végre.

c) Szóbeli vizsga

Tűzmegelőzési és tűzvizsgálati ismeretek, tűzoltási és műszaki mentési ismeretek, tűzoltó műszaki ismeretek és szolgálati ismeretek tantárgyak tananyagából a belügyminiszter által jóváhagyott tételsor alapján tartható. A vizsgázó az általa húzott tételen található részkérdések megválaszolására történő felkészülésre 20-20 perc felkészülési időt kap. A szóbeli vizsgán segédeszköz nem használható.

3. Felmentés a szakmai vizsga egyes részei alól nem adható.

4. A tűzoltó szakma szakképesítés vonatkozásában a BM TOP Tűzvédelmi Kiképző Intézet szakmai módszertani és vizsgaközpontként működik.

V. Az alkalmazott tudásszint elemek értelmezése

a) Az elérendő tudásszintek rendszere

Ismeret: tények, fogalmak, tárgyak, jelenségek, folyamatok, műveletek, alapvető és meghatározó sajátosságainak, lényegi jegyeinek ismeretét jelenti.

Szintjei:

Felismerési (tájékozottsági) szint:

— fogalmak, tárgyak, jelenségek tartalmi és formai jegyei alapján történő felismerése, tárgyak, eszközök, anyagok kiválasztása.

Definíciós (megértési) szint:

— fogalmak, törvények, törvényszerűségek és szabályok megértett, bevésett és rögzített ismerete.

Rendezési (alkalmazási) szint:

— fogalmak, törvények és szabályok, összefüggések logikai kapcsolatokat is magába foglaló ismerete. Képesség azok rendszerbe foglalására, általános és különös jegyeik kiemelése, felhasználásukkal logikai műveletek végzése.

b) Az ismeretek alkalmazásának minőségei

A jártasság:

— az elsajátított szabályok, elméleti és gyakorlati műveletek önálló alkalmazása ismert helyzetekben, illetve alkotó alkalmazása új feladatok megoldásában. A feladatok önálló megoldása úgy, hogy minden lépés elemi döntést igényel a legcélszerűbb megoldás kiválasztását illetően.

A készség:

— egy-egy elméleti vagy gyakorlati műveletsor olyan mértékű begyakorlottság szintje, amely annak automatikus elvégzését biztosítja. Ez olyan feladatok megoldása során tűzhető célul, ahol a feladat lépéseinek döntő többsége automatizálható és az adott részfeladatok elvégzése nem igényel elemi döntéseket.

* * *

TŰZVÉDELMI SZAKELŐADÓ
szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

OKJ azonosító száma	Szakképesítés megszervezése	Bevezetésének kezdő napja	Alkalmazásának utolsó napja
71 8915 01	Tűzvédelmi szakelőadó	A rendelet hatálybalépésének napja	Visszavonásig

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	**megnevezése**
3521	Tűzrendész (Tűzvédelmi szakelőadó)

2. A szakképesítéssel betölthető rokon munkakörök, foglalkozások

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	**megnevezése**
3521	Tűzrendész (Tűzvédelmi előadó I.)
3521	Tűzrendész (Tűzvédelmi előadó II.)

3. A munkaterület rövid leírása

Kétszáznál több munkavállalót foglalkoztató „A”—„C” tűzveszélyességi osztályba sorolt létesítmények és létszámmegkötés nélkül „D”—„E” osztályba sorolt létesítmények tűzvédelmi feladatainak önálló ellátása.

Munkavállalóként létesítmények, tevékenységek rendszerszemléletű tűzvédelmi biztonságának, önálló, szakszerű értékelése, kialakítása és irányítása, tűzvédelmi oktatás és szakvizsgáztatás megszervezése és lebonyolítása.

Vállalkozóként cégek, intézmények tűzvédelmének kötelező, esetleg igényelt biztonságszintjének kialakítása, megoldása, tűzvédelmi oktatás és szakvizsgáztatás megszervezése és végzése.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A képzésben való részvétel feltételei:

— állami felsőfokú végzettség.

A szakmai képzés során elsajátítandó ismeretek, jártasságok és készségek meghatározása:

A szakmai követelmények szintjei tantárgyanként, ezen belül — ha van — témánként kerültek meghatározásra.

A tantárgyak szakmai követelményei

1. Égéselméleti és tűzoltási ismeretek

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— az égési folyamat jellemző tulajdonságait,

— a tűz jellemző paramétereit (idejének, területének, hőmérsékletének, terjedési sebességének fogalmát),

— a gázcsere fogalmát, a semleges zóna magasságának jelentőségét,

— a tűz zónáinak fogalomrendszerét,

— a tüzek osztályozási rendszerét,

— a tűzterjedés megakadályozásának módszereit,

— az égés és a tűz megszüntetésének módjait, módszereit,

— az oltóanyagok oltóhatás szerinti csoportosítását, értelmezését,

— az oltóanyagok adagolási intenzitásának megállapítását,

— az oltóanyagok felhasználásának szabályait (a víz, a tűzoltóhabok, a tűzoltógázok és a tűzoltóporok esetén).

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— az égő anyag és a beavatkozás jellegének megfelelően a rendszeresített oltóanyagok közül a legalkalmasabb oltóanyagot és módszert.

a) Oltóanyag-ellátás témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— az automatikus tűzoltó-berendezések oltóanyag-ellátásának összefüggéseit,

— közüzemi vízellátás rendszerét, a csőhálózatok jellemzését.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a vízsugár feladatát, képzését, formáit, ezek meghatározását,

— a sugárcsövek vízfogyasztását,

— a vízforrások csoportosítását, igénybevételük rendjét,

— a táplálási módok rendszerét, igénybevételük rendjét,

— a tűzcsapok típusait, felhasználhatóságuk rendjét, módját,

— a tűzoltó vízforrások jelölését,

— a nyomásveszteségek okait, azok figyelembevételét.

Jártasság szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— a vízforrások előkészítését, igénybevételét, jelölés alapján történő felismerését,

— az oltóanyag-ellátással összefüggő táblázatok használatát.

b) A tűzoltási, műszaki mentési tevékenység témából:

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzat általános előírásait, feladatrendszerét,

— a tűzoltási tevékenység osztályozását,

— az erők, eszközök összevonását a tűz helyszínére,

— a felderítést,

— a tűzoltás előkészítését, a tűzoltást és szakaszait,

— az életmentést,

— a műszaki mentés feladatait, azok jellemzését,

— tűzesetek, műszaki mentések értékelését.

Jártasság szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— a tűzoltási és műszaki mentési tevékenységet szabályozó dokumentumok általános előírásainak alkalmazását tűz- és műszaki mentések felszámolása, valamint gyakorlatok tervezése és végrehajtása során.

c) A tűzoltás, műszaki mentés megszervezése és irányítása témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzoltási, műszaki mentési tevékenység algoritmusát,

— a tűzoltás vezetésének jogosultságát, átvételének, átadásának szabályait,

— a tűzoltásvezető (kárhelyparancsnok) feladatait,

— a háttérparancsnok feladatát,

— a törzstiszt és egyéb szervezhető irányítói beosztás feladatát.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzoltás, műszaki mentés irányításának elveit,

— a tűzoltás, műszaki mentés szervezetét, irányításának módjait,

— az elsőnek beavatkozó tűzoltásvezető tevékenységének jelentőségét,

— a háttér munkájának szervezését, tűz- és káresetnél.

d) A tűzoltáshoz szükséges erő és eszköz meghatározása témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűz számítási paramétereit,

— az oltóanyag fajlagos felhasználásának fogalmát,

— a tűz terjedési sebességének, szabad fejlődésének idejét,

— a tűz sugarának, kerületének számítását,

— a várható tűzfelület és tűzoltási terület számítását,

— a tűz oltásához szükséges erők, eszközök számításos meghatározását,

— a helyiség légterének habbal történő feltöltéséhez szükséges erők, eszközök meghatározását számítással,

— a vízzel, a porral, a habbal történő oltáshoz szükséges erők, eszközök meghatározását, a számítások menetét.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzoltáshoz, gyakorlattervezéshez szükséges számítások jelentőségét, azok rendszerét,

— az erő- és eszközszámítás felhasználási területét.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— gyakorlatok tervezéséhez szükséges erő- és eszközszámítás menetét,

— a tűzoltási feladatok értékeléséhez szükséges erő- és eszközszámítás menetét.

e) A tűzoltási tevékenységet segítő tervek témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a Riasztási és Segítségnyújtási Terv (a továbbiakban: RST) készítésének szabályait,

— a Tűzoltási Terv (a továbbiakban: TT) készítésének szabályait,

— a tűzesetekről készített tanulmány tartalmi, formai követelményeit.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a beavatkozást elősegítő tervek készítésére, használatára vonatkozó utasításokat.

f) Szabályzatismeret témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzoltóság szolgálati tagozódását, az egyes szolgálati ágak fő feladatait,

— a tűzoltók ezen belül az önkéntes és létesítményi tűzoltók általános és szolgálati jogait, kötelességeit,

— a tűzoltók magatartására vonatkozó szabályokat,

— a vétkes károkozásért fennálló felelősség megállapításának szabályait,

— az okozott kár összegének megállapítását, a kártérítés mértékének csökkentési lehetőségeit, a jogorvoslat szabályait,

— az egyenruhán viselhető és viselendő jelzéseket, a kitüntetések és jelvények elhelyezését.

Jártasság szintjén tudják végrehajtani a tanulók:

— a beosztott állomány tevékenységének irányítását, ellenőrzését.

g) A tűzvédelmi felkészítés módszerei témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a gyakorlatok célját, előkészítésének, levezetésének szabályait,

— helyismereti, begyakorló gyakorlatok célját, szabályait.

Jártasság szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— a felkészítést szolgáló módszerek alkalmazását elméleti és gyakorlati foglalkozások során,

— a létesítményekben dolgozók tűzvédelmi felkészítésének elveit, alkalmazható módszereit,

— a létesítményi tűzoltók továbbképzésének szervezését, a felkészülés feladatait, dokumentálását,

— a gyakorlatok előkészítését, levezetését, ellenőrzését és értékelését,

— a tűzoltókat érő pszichikai hatások következményei kivédésének módszereit.

2. Tűzmegelőzési ismeretek

a) Veszélyes anyagok ismerete témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a veszélyes anyag fogalmát, jellemzőit,

— a veszélyes anyagok csoportosítását,

— a veszélyes anyag hatásait,

— a veszélyes anyag kölcsönhatásait,

— a veszélyes anyag előfordulási lehetőségeit, a környezetbe való kijutás valószínűségét,

— a kijutott anyag érzékelésének, azonosításának lehetőségeit,

— a veszélyes anyag semlegesítésének lehetőségeit.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— a nemzetközi jelzésrendszer használatát,

— a szakirodalom használatát.

b) Építészeti ismeretek témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— az építőanyagok tűzvédelmi csoportosítását,

— az épületszerkezetek fajtáit és rendeltetésüket.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— építőanyagok éghetőségi minőségeit,

— éghető építőanyagok füstfejlesztő tulajdonságait,

— műanyagok égve csepegési tulajdonságait,

— építőanyagok lángterjedési osztályait,

— építőanyagok tűzvédelmi minősítési elveit,

— teherhordó épületszerkezetek tűzállósági követelményeinek vizsgálati elveit,

— homlokzati tűzterjedés, tető tűzterjedés minősítését,

— a tűzvédelemben használt építészeti fogalmakat.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— az épületszerkezetek tűzvédelmi szempontú csoportosítását,

— az építőanyagok, épületszerkezetek tűzvédelmi tulajdonságát befolyásoló védelmi eljárásokat.

c) Létesítés és használat szabályai témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a veszélyességi övezet kialakításának szükségességét,

— a tűzveszélyességi osztályok jelzésére használatos táblákat,

— a tűzgátló szerkezeteket, berendezéseket,

— egy épületben a tűzszakasz-határok felismerését,

— a kezdeti tűz oltására alkalmas eszközöket, felszereléseket,

— kezdeti tűz oltására alkalmas eszközök használhatóságának megítélését,

— tűzvédelmi szabályozást igénylő tereket.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a veszélyességi övezet, helyiség, szabadtér, tűzszakasz, épület, műtárgy, építmény, létesítmény robbanási határérték, lobbanáspont, gyulladási hőmérséklet fogalmát,

— a tűzveszélyességi osztályok jelét, megnevezését,

— az éghető folyadékok és olvadékok tűzveszélyességi fokozatainak fogalmát, a fokozatba sorolás feltételeit,

— az építőanyagok éghetőség, füstfejlesztő képesség, égve csepegési tulajdonság szerinti csoportosítását,

— az épületszerkezetek éghetőségi csoportjait, a tűzállósági határérték és a tűzállósági fokozat fogalmát,

— a tűzállósági határállapotok jellemzőit,

— a tűzállósági fokozat összefüggéseit, megállapításának szabályait, a meghatározás különleges eseteit,

— a tűzszakasz, a tűzfal, a tűzgátló fal, a tűzgátló födém, a tűzterjedési gátak, a tűzgátló előtér fogalmát,

— a tűzszakasz meghatározási folyamatát, az alapterület módosítási lehetőségeit,

— a tűzterjedési gátak alkalmazási szükségességét,

— az elhelyezés alapelveit, a tűztávolság fogalmát,

— a tűztávolság meghatározásához szükséges paramétereket és ezek módosító hatásait,

— a tűzoltási felvonulási út és terület fogalmát, kialakításuk célját, tulajdonságaikat,

— a tűzterhelés fogalmát, fajtáit,

— a tűzterhelés számításhoz szükséges adatokat, menetét,

— a mértékadó tűzállósági követelmények meghatározásának tartalmát,

— a tömegtartózkodásra szolgáló helyiség, épület, nagyforgalmú épület, huzamos tartózkodásra szolgáló helyiség fogalmát,

— a helyiségek, tűzszakaszok, építmények veszélyhelyzet esetén való kiürítésének szabályait,

— a kiürítés számítás elvét, menetét,

— a közlekedést, a kiürítést biztosító útvonalakkal kapcsolatos követelményeket,

— az épületgépészeti berendezések csoportosítását, a tűzvédelmet érintő jellemzőiket,

— a szükségvilágítások működésének feltételeit, kialakításuk követelményeit,

— a villamos veszélyességi fokozatok fogalmát, belső tartalmát,

— a robbanásbiztos villamos gyártmány fogalmát, a robbanásbiztos védelmi módokat,

— erősáramú szabadvezetékek, kábelek nyomvonalainak tűzvédelmi vonzatát,

— az éghető gázzal és éghető folyadékkal üzemelő tüzelő-, fűtőberendezések kezelési osztályait, a biztonságos üzemeltetés feltételeit,

— a tüzelő-, fűtőberendezés felügyeletének ellátását, az üzemeltetéshez kapcsolódó írásos dokumentációk tartalmát,

— az égéstermék elvezetés, füstcsövek, kémények kialakítási, üzemeltetési szabályait,

— a természetes szellőztetés, a mesterséges szellőztetés kialakításának lehetőségeit,

— a szellőztetés biztonságos üzemeltetésének feltételeit,

— a villámcsapás káros hatásai elleni védelem felépítését,

— a villámhárító berendezés felépítését, elemeinek funkcióját,

— a villámhárító berendezés felülvizsgálatát,

— a különböző halmazállapotú anyagok sztatikus feltöltődésének lehetőségeit,

— a szikraérzékenységi osztályok fogalmát, tartalmát,

— a sztatikus feltöltődés csökkentésének, a töltések elvezetésének lehetőségeit,

— a hő- és füstelvezetők, a füstszakasz fogalmát,

— a hő- és füstelvezetők méretezésének menetét,

— a hasadó, hasadó-nyíló felület, a redukált nyomás, az elsődleges és másodlagos épületszerkezet fogalmát,

— a hasadó, hasadó-nyíló felület méretezésének menetét,

— a munkaterületek rendjére vonatkozó szabályokat, a tűzveszélyes tevékenység végzésére vonatkozó szabályokat,

— a dohányzás szabályait,

— a raktározás általános szabályait, a gázpalackok tárolásának szabályait,

— az éghető folyadékok helyiségben és kamrában történő tárolásának szabályait, a szilárd anyag szabadban tárolásának szabályait,

— a szállítás általános szabályait,

— a kézi tűzoltó készülékek elhelyezésére vonatkozó szabályokat,

— a felülvizsgálati, karbantartási, nyilvántartási kötelezettségeket,

— az oltóvíz biztosítás szabályait,

— az oltóvízforrások felülvizsgálati, karbantartási, nyilvántartási kötelezettségeit,

— a robbanásveszélyes tér fogalmát, jellemzőit, csoportosítását,

— a hatékony szellőzés, a robbanásveszélyes állapot fogalmát,

— az éghető gázokra, folyadékokra, porokra jellemző robbanásveszélyes terek jellemzőit,

— a robbanásveszély megelőzésének, elhárításának, a robbanás mérséklésének lehetőségeit,

— a robbanásveszélyes terekhez kapcsolódó építészeti és épületgépészeti megoldásokat,

— az „A”—„B” tűzveszélyességi osztályhoz kapcsolódó létesítési és használati szabályokat,

— a magas hőmérsékletű technológiák, a fémmegmunkálás, a hegesztés veszélyeit,

— az ipari és a mezőgazdasági szárítási technológiák végzésének tűzvédelmi szabályait,

— aratáskor betartandó tűzvédelmi szabályokat,

— szérű, rostnövénytároló, kazal kialakításának tűzvédelmi szabályait,

— tarló- és növényi hulladék égetés, mezőgazdasági erő- és munkagépekre vonatkozó tűzvédelmi szabályokat,

— az erdőgazdálkodás tűzvédelmi szabályait,

— a szállásépületekre vonatkozó tűzvédelmi szabályozás kialakításának szükségességét,

— a pótolhatatlan értékek védelmi problémáit.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a veszélyességi övezet meghatározásának lehetőségeit,

— a tűzveszélyességi osztályba sorolás menetét, különös eseteit,

— az éghető folyadékok és olvadékok tűzveszélyességi fokozatba sorolását,

— építőanyagok, épületszerkezetek minősítését a tűzzel szembeni viselkedésük alapján,

— a tűzállósági határállapotok elérésének következményeit,

— meghatározott tűzállósági fokozathoz az alkalmazható épületszerkezetek követelmény szerinti kiválasztását,

— megítélni egy adott épületszerkezet tulajdonságainak ismeretében annak tűzgátló tulajdonságát,

— a tűzoltási felvonulási út és terület helyes kialakítását,

— a tűzterhelés számítás során kapott adat értékelését,

— a kiürítés számítás során kapott adat értékelését,

— az épületgépészeti berendezések kihatását egy épület tűzvédelmi megítélésére,

— a létesítési és használati szabályok kapcsolódását,

— a munkaterületek rendjére vonatkozó szabályoktól való eltérés következményeit,

— a tűzveszélyes tevékenység szabálytalan végzésének vonzatait,
— a raktározási szabályok összefüggéseit,
— a tűzoltó-technikai eszközök, felszerelések tűzoltás során való alkalmazásának különbözőségét,
— a robbanásveszélyes terek helyes kialakításának fontosságát,
— az „A”—„B” tűzveszélyességi osztályba való sorolás nehézségeit, annak következményeit,
— az ipari és a mezőgazdasági munkák tűzvédelmi kihatásait,
— a közösségi és lakóépületek, a középmagas, magasépületek, a tömegtartózkodásra szolgáló épületek, a mozgásukban, cselekvőképességükben korlátozottak elhelyezésére szolgáló épületek létesítésének és használatának speciális szabályait,
— a pótolhatatlan értékek védelmére vonatkozó tűzvédelmi szabályokat.

Jártasság szintjén tudják végrehajtani a tanulók:
— a veszélyességi övezet kiterjedésének meghatározását,
— a tevékenységek, a munkaterületek tűzveszélyességi osztályba sorolásának elvégzését,
— a robbanásveszélyes tér jellemzőinek megfelelően a létesítési és használati szabályok értékelését, alkalmazását,
— a különleges rendeltetésű épületszerkezetek létesítési szabályainak érvényesítését,
— az épületgépészeti berendezések tűzvédelmet befolyásoló szerepének meghatározását,
— a számított tűzterhelés meghatározását,
— a mértékadó tűzállósági követelmények számítását,
— a kiürítés számításos tervezését,
— hő- és füstelvezető berendezések méretezését,
— hasadó, hasadó-nyíló felületek szükséges méretének meghatározását,
— a beruházásokhoz, a használati mód változásához kapcsolódó, létesítési, használati alapelvek alkalmazását,
— az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenység feltételeinek megállapítását, az írásbeli engedély kiadását,
— a munkaterület rendjére vonatkozó szabályok meghatározását,
— a használati hiányosságok felismerését és kiküszöbölésük megoldásait.

d) Tervezési feladatok a tűzvédelmi munkában témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a műszaki rajzok rendeltetését és információs tartalmát,
— vonalfajták és vonalvastagságok jelentését,
— épületszerkezetek és különböző berendezési tárgyak jelölését,
— a méretezési eljáráshoz kapcsolódó fogalmakat,
— a méretezési eljárások alkalmazási körét,
— a tűzvédelmi rendszer rendszerelemeit,
— a rendszerelemek működőképességét befolyásoló tényezőket.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a helyszínrajz, alaprajz, metszetrajz tartalmi követelményeit,
— a tűzvédelmi műszaki leírás tartalmi követelményeit,
— a méretezéshez kapcsolódó tűzvédelmi követelményeket,
— a méretezések alkalmazásának korlátait, a tűzkockázat elemeit,
— a tűzvédelem szükségességének, irányainak megítélését,
— a tűz kiterjedésének, mértékének tényezőit, a tűzoltás feltételeinek elemeit,
— a tűzzel és veszélyhelyzetével kapcsolatos adatbázis felépítésének szerepét.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a tűzvédelmet befolyásoló aktív és passzív elemek alkalmazását,
— a tűzvédelmi rendszer rendszerelmeinek kapcsolódását,
— a tűz kiterjedési korlátainak tervezését,
— a helyszínen lévő potenciális gyújtóforrások, valamint működési valószínűségük, behatárolását,
— a veszélyhelyzetek kialakulásának és gyakoriságának valószínűsítését,
— az emberi tényezők szerepét a biztonság érvényesülésében.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:
— a tervdokumentációhoz kapcsolódó tűzvédelmi műszaki leírás elkészítését,
— a tervdokumentációk tűzvédelmi értékelését,
— veszélyhelyzetek meglétének, vagy kialakulásának megítélését,
— létesítmények, tevékenységek tűzvédelmi rendszerelemzését,
— tűzvédelmi rendszer kialakítását és működésben tartását.

3. Műszaki ismeretek

a) Általános műszaki ismeretek témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a kétütemű és négyütemű benzinüzemű, valamint a négyütemű dízelmotorok felépítését, főbb szerkezeti részeinek feladatait,
— a hűtés és kenés szerkezeti egységeinek funkcióit,
— a belső égésű motorok üzemanyag-ellátó és gyújtórendszerének működését és felépítését,
— a gépjárművek általános felépítését,
— az erőátviteli rendszer, a futómű, kormánymű és fékrendszer feladatát, részeit, működési jellegzetességeit,
— a folyadékok jellemzését,
— az áramlások csoportosítását és leírását,
— a szivattyúk csoportosítását, felépítését, működését,

— az örvényszivattyúk indítási feltételeit,
— a szivattyúk soros és párhuzamos kapcsolását,
— a légtelenítő szivattyúk felépítését, működését,
— a mechanikus hajtások csoportosítását,
— a tengelykapcsolók feladatát, felépítését és működését,
— a hidraulikus rendszerek típusait,
— a hidrosztatika alaptörvényeit,
— a pneumatikus rendszerek csoportosítását, felépítését és működési elvüket,
— az alkalmazott munkaközegek jellemzését.

b) Tűzoltó felszerelések témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a tűzoltóság gépeinek, berendezéseinek és eszközeinek csoportosítását,
— a szívó- és nyomóoldali szakfelszerelések csoportosítását,
— a kézi habképzés felszereléseit,
— a mászóeszközök csoportosítását,
— a kézi szerelésű létrák és a mentőkötél felépítését, működését, terhelési próbáit, karbantartásukat,
— a tűzoltó készülékek csoportosítását,
— a tűzoltó készülékekkel foglalkozó szabvány felépítését,
— a tűzoltó készülékek alkalmazó típusainak ellenőrzését, karbantartási szabályaikat, használatuk munkavédelmi szabályait,
— a tűzoltó készülékek használatának, működtetésének elveit.

c) Védőeszközök témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a védőfelszerelések csoportosítását és általános jellemzését,
— a mászóövek jellemzését és terhelési próbáit,
— a védőruhák jellemzését,
— az egész testet védő ruhák jellemzését,
— a hő ellen védő ruhák jellemzését,
— a vegyi anyagok ellen védő ruhák jellemzését,
— a légzésvédő eszközök csoportosítását,
— a tűzoltóságnál használatos légzésvédő készülék felépítését, működését és ellenőrzését.

d) Kismotorfecskendők és átemelő szivattyúk témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a kismotorfecskendőkkel és átemelő szivattyúkkal foglalkozó szabvány főbb részeit,
— az alkalmazott kismotorfecskendők és átemelő szivattyúk csoportosítását, felépítését, működését és működtetését,
— a legtipikusabb meghibásodások felismerését.

e) Gépjárműfecskendők témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a gépjárműfecskendőkkel foglalkozó szabvány több részeit,
— az alkalmazott gépjárműfecskendők csoportosítását, felépítését, működését és működtetését,
— az alkalmazott habképző anyag bekeverési rendszerek felépítését és működését,
— a tipikus meghibásodások okait, azok felismerését.

f) Különleges tűzoltó gépjárművek témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a különleges tűzoltó gépjárművekkel foglalkozó szabvány főbb részeit,
— az alkalmazott különleges tűzoltó gépjárművek csoportosítását, felépítését, működését és működtetését
— a legtipikusabb meghibásodások felismerését.

g) Műszaki mentések gépei témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a műszaki mentések gépeinek csoportosítását,
— forgótárcsás vágóberendezés, a motorfűrészek, vágó-feszítő berendezések és eszközök felépítését, működését, felhasználásuk lehetőségét és elveit,
— a használat során betartandó munkavédelmi és biztonságtechnikai szabályokat.

h) Automatikus tűzvédelmi berendezések témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a beépített tűzérzékelők és tűzoltó berendezések fogalmát,
— a hőre, füstre, fényre működő érzékelők felosztását,
— a jelzőrendszerek és tűzjelző központok felépítését, funkcióit,
— a vízzel, habbal, halonnal, halonpótló gázokkal és szén-dioxiddal oltó berendezések fogalmát a tűzérzékelők és tűzoltó berendezések telepítésére vonatkozó általános tűzvédelmi előírásokat.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a tűzérzékelők felépítését, működését, elhelyezési szabályait,
— a tűzjelző központok jelzőrendszereinek egyes elemeit, működésüket, az információ-feldolgozás lehetőségeit,
— a vízzel oltó (sprinkler) berendezés felépítését, fő részeinek működését,
— az önműködő tűzoltó egység és a tápellátás funkcióit, a telepítés műszaki követelményeit,
— a habbal oltó berendezés elhelyezési lehetőségeit, a beépítés jellemzőit,
— a halonnal, gázzal oltó rendszer működési elvét, a vezérlés módját,
— a szén-dioxiddal oltó telepek szerkezeti elemeinek funkcióit, az indítás lehetőségeit,
— az automatikus tűzvédelmi berendezések tervdokumentációinak elkészítési elveit és elbírálásuk szempontjait.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— az automatikus oltóberendezésekben alkalmazott oltóanyagok mennyiségének meghatározási módját.

4. Tűzvédelmi igazgatás

a) Jogi és igazgatási ismeretek témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— az Alkotmány legfontosabb rendelkezéseit,

— a Magyar Köztársaság államszervezetének felépítését,

— a Magyar Köztársaság jogrendszerének felépítését,

— a tűzvédelemmel kapcsolatos rendelkezéseket,

— a bűncselekmény és a szabálysértés fogalmát, a tűzvédelmi bírsággal kapcsolatos előírásokat,

— az I. fokú eljárás megindításával és lefolytatásával kapcsolatos előírásokat,

— a határozat alakjával, tartalmával, kiadásával kapcsolatos szabályokat,

— a hatósági bizonyítványra, igazolványra és nyilvántartásra vonatkozó előírásokat,

— a hatósági ellenőrzés szabályait,

— a jogorvoslat és végrehajtás szabályait.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzoltóságok felépítését szervezeti feladatait,

— az állami és önkormányzati tűzvédelmi feladatokat,

— a tűzvédelmi jogszabályokat,

— a tűzvédelem szervezeti és irányítási rendszerét,

— a tűzvédelem szankciórendszerének egyes elemeit, köztük levő kapcsolatot, alkalmazásuk módját,

— a hatósági eljárások alapelveit,

— a tűzvédelmi hatósági hatásköröket és az egyes jogkörelemek tartalmát,

— a tűzvédelmi szakhatósági tevékenység lényegét, az ügyfajtákat és az eljárási rendet.

b) Gazdálkodó szervezetek, vállalkozók tűzvédelmi feladatai témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a magánszemélyek, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek tűzvédelmi feladatait,

— a használati szabályok helyi ellenőrzésével kapcsolatos előírásokat,

— a tűzvédelmi propaganda megvalósítási lehetőségeit.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a munkahelyi tűzvédelem megszervezésének szabályozásának elveit,

— a helyi tűzvédelmi viszonyok szabályozási körét,

— a munkavállalók tűzvédelmi képzésének elveit,

— a tűzvédelmi munkakörben foglalkoztatottak feladatait, a hatósági és szakhatósági ügyekkel kapcsolatos teendőit.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— a létesítmények tűzvédelmi viszonyainak szabályozását, a Tűzvédelmi Szabályzat és a Tűzriadó Terv elkészítését,

— a létesítmények komplex tűzvédelmi ellenőrzését, a problémák szakszerű megoldását,

— a tűzvédelmi oktatások megtartását, szemléltető eszközök használatát.

— a tűz elleni védelem költségeinek tervezését.

c) A tűzeset keletkezési körülményeinek megállapítása témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a helyszínrögzítés technikai eszközeit,

— a bizonyítási kísérlet szabályait.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzvizsgálattal foglalkozó jogszabályok rendszerét,

— a tűzeset fogalmát,

— a tűzvizsgálat logikai menetét,

— a helyszíni szemle megtartásának szabályait,

— a tűzkeletkezés és -terjedés feltételeit,

— az egyes keletkezési okok sajátosságait.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűz keletkezési körülményeinek bizonyítási logikáját,

— a tűzvédelmi munkakörben foglalkoztatottak feladatait a tűzvizsgálat során,

— a tűzvizsgálatot követő helyi intézkedések megtételét,

— az objektív és szubjektív tűzkeletkezési tényezők elemzését, a tűzvizsgálat eredményeinek felhasználását a tűzvédelmi munkában.

d) Tűzvédelmi szakértői tevékenység témából:

Definíciós szinten sajátítsák el:

— a szakértő jogait, és kötelességeit,

— a szakértő igénybevételének szabályait.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a létesítési és használati előírásoktól való eltérés szabályait,

— a jogszabályban, kötelező szabványban nem rendezett tűzvédelmi viszonyok szabályozását.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— a tűzvédelmi szakértői vélemény elkészítését, a szemléről, meghallgatásról jegyzőkönyv készítése.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei:

Az iskolarendszeren kívüli szakképzést záró szakmai vizsgát a 4/1996. (V. 24) MüM rendelettel módosított 10/1993. (XII. 30) MüM rendelet előírásai szerint kell letenni.

1. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A szakképes vizsgáztatási követelményei megegyeznek a III. fejezetben foglalt képzési követelmények tantárgyanként, illetve azokon belül jelölt témákban meghatározott elsajátítási szintekkel. Az alkalmazott tudásszint elemek értelmezését az 1. számú melléklet tartalmazza.

A vizsgázónak a vizsgák során egyértelműen bizonyítania kell, hogy a III. fejezetben felsorolt tantárgyakból, illetve azok témáiból megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkezik, és a tantárgyi ismereteket képes átfogó komplex módon a gyakorlatban is alkalmazni.

Az a tanuló, aki a tűzvédelmi szakelőadó szakképzés tantervében előírt tanulmányi kötelezettségeinek eleget tesz, a képzés során az oktatott tantárgyakból legalább elégséges (2) évközi teljesítményt nyújt, szakmai vizsgára bocsátható.

Szakmai vizsgán számot kell adni, tűzoltási és műszaki mentési ismeretek, tűzmegelőzési ismeretek, műszaki ismeretek, tűzvédelmi igazgatás tantárgyak tananyagának elsajátításáról.

2. A szakmai vizsga részei

A szakképzés végén a tanulók írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgát tesznek.

a) Írásbeli vizsga

A vizsga a tűzoltási és műszaki mentési ismeretek és a műszaki ismeretek tantárgy anyagát öleli fel, amely a belügyminiszter által jóváhagyott — egyszeri felhasználású — írásbeli vizsgafeladat, illetve tételsor megoldásának értékelésén alapul.

Időtartama: 60 perc.

b) Gyakorlati vizsga

A vizsga a tűzmegelőzési ismeretek és a tűzvédelmi igazgatás tantárgyak ismertanyagából összeállított — és a vizsgabizottság által kiválasztott — feladat írásban történő kidolgozását, majd a vizsgabizottság előtt szóban történő védését jelenti.

A feladat kidolgozásának időtartama: 120 perc.

c) Szóbeli vizsga

A vizsga a tűzoltási és műszaki mentési ismeretek, a tűzmegelőzési ismeretek, a műszaki ismeretek, valamint a tűzvédelmi igazgatás tantárgyak ismeretanyagából a belügyminiszter által jóváhagyott tételsor alapján tartható. A vizsgázó az általa húzott tételen található részkérdések megválaszolására történő felkészülésre 20-20 perc felkészülési időt kap. A szóbeli vizsgán segédeszköz nem használható.

3. A tűzvédelmi szakelőadó szakképesítés vonatkozásában a BM TOP Tűzvédelmi Kiképző Intézet szakmai módszertani és vizsgaközpontként működik.

V. Az alkalmazott tudásszint elemek értelmezése

a) Az elérendő tudásszintek rendszere

Ismeret: tények, fogalmak, tárgyak, jelenségek, folyamatok, műveletek, alapvető és meghatározó sajátosságainak, lényegi jegyeinek ismeretét jelenti.

Szintjei:

Felismerési (tájékozottsági) szint:

— fogalmak, tárgyak, jelenségek tartalmi és formai jegyei alapján történő felismerése, tárgyak, eszközök, anyagok kiválasztása.

Definíciós (megértési) szint:

— fogalmak, törvények, törvényszerűségek és szabályok megértett, bevésett és rögzített ismerete.

Rendezési (alkalmazási) szint:

— fogalmak, törvények és szabályok, összefüggések logikai kapcsolatokat is magába foglaló ismerete. Képesség azok rendszerbe foglalására, általános és különös jegyeik kiemelése, felhasználásukkal logikai műveletek végzése.

b) Az ismeretek alkalmazásának minőségei

A jártasság:

az elsajátított szabályok, elméleti és gyakorlati műveletek önálló alkalmazása ismert helyzetekben, illetve alkotó alkalmazása új feladatok megoldásában. A feladatok önálló megoldása úgy, hogy minden lépés elemi döntést igényel a legcélszerűbb megoldás kiválasztását illetően.

* * *

TŰZVÉDELMIELŐADÓI.
szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

OKJ azonosító száma	Szakképesítés megszervezése	Bevezetésének kezdő napja	Alkalmazásának utolsó napja
53 8915 01	Tűzvédelmi előadó I.	A rendelet hatálybalépésének napja	Visszavonásig

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	**megnevezése**
3521	Tűzrendész (Tűzvédelmi előadó I.)

2. A szakképesítéssel betölthető további és rokon munkakörök, foglalkozások

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	**megnevezése**
3521	Tűzrendész (Tűzvédelmi előadó II.)

3. A munkaterület rövid leírása

Száztól kettőszáz fő munkavállalót foglalkoztató „A”—„C” tűzveszélyességi osztályba sorolt létesítmények, valamint a „D”—„E” osztályba sorolt létesítmények tűzvédelmi feladatainak szervezése, irányítása és önálló ellátása. Munkakörén belül:

— a munkahelyek és létesítmények tűzvédelmének megszervezése, irányítása és ellenőrzése,

— a kötelező tűzmegelőzési szabályok alkalmazása,

— a tűzvédelmi oktatás és felvilágosítás megszervezése,

— a tűzvédelemmel összefüggő adminisztrációs feladatok végzése, a munkahelyi tűzvédelmi szervezet irányítása.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A képzésben való részvétel feltételei:

— középiskolai végzettséget igazoló érettségi bizonyítvány,

— tűzvédelmi előadó II. képesítés megléte.

A képzés során oktatott tantárgyak:

1. Beépített tűzvédelmi berendezések
2. Létesítés és használat tűzvédelmi szabályai
3. Tűzvédelmi igazgatás

A szakmai képzés során elsajátítandó ismeretek, jártasságok és készségek meghatározása:

A szakmai követelmények szintjei tantárgyanként, ezen belül — ha van — témánként kerültek meghatározásra.

A tantárgyak szakmai követelményei

1. Beépített tűzvédelmi berendezések

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— az automatikus tűzvédelmi berendezések alkalmazhatóságát,

— a beépített tűzérzékelők és tűzoltó berendezések fogalmát,

— a tűzérzékelők és tűzoltó berendezések csoportosítását,

— a tevékenységhez kapcsolódó munkavédelmi és biztonságtechnikai szabályok rendszerét.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzjelzők sajátosságait,

— a tűzjelző központok felépítését és működésének jellegzetességeit,

— a különböző típusú érzékelők felépítését és működési elvét,

— az intelligens tűzjelző rendszerek felépítését, jellemzőit,

— az automatikus oltóberendezések felépítését és működését (vízzel oltó, szén-dioxiddal oltó, gázzal oltó berendezések).

2. Létesítés és használat tűzvédelmi szabályai

a) Létesítési és használati ismeretek témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a veszélyességi övezet jellemzőit, a kiterjedés meghatározásának módszereit,

— a veszélyességi zónák lényegét, jellemzőit,

— a tevékenységek, területek tűzveszélyességi osztályba sorolásának különös szabályait,

— az éghető folyadékok tűzveszélyességi fokozatait,

— az elhelyezés szabályait lakóépületek, középmagas, és magasépületek, közösségi épületek, tömegtartózkodásra szolgáló és nagyforgalmú épületek, ipari épületek, mezőgazdasági épületek és raktárak esetén,

— különböző rendeltetésű épületek általános építési követelményeit.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzállósági fokozat fogalmát, tartalmát,

— a tűzterhelés fogalmát, tartalmát,

— a kiürítés fogalmát, tartalmát,

— a tűzszakaszok kialakításának alapelveit, a tűzgátló elválasztások létesítésének szabályait.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a világító- és villamos berendezések létesítésének és használatának szabályait, a berendezések védelmi módozatait, a felülvizsgálat szabályait,

— a szellőztetés, a hő- és füstelvezetés létesítési és használati szabályait,

— a csatornázás tűzvédelmi szabályait,

— a villámvédelem létesítési szabályait,

— a sztatikus feltöltődés elleni védelem szabályait, az oltóvíz biztosításának szabályait,

— a tűzveszélyes tevékenység végzésének szabályait,

— a raktározás, tárolás szabályait, a tárolóterületek kialakításának szabályait,

— a szállítás szabályait, a veszélyes anyagok szállításának alapelveit.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— a veszélyességi övezet kiterjedésének meghatározását,

— a létesítmény tűzveszélyességi osztályba sorolásának elvégzését,

— az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenység feltételeinek megállapítását, az írásbeli engedély kiadását,

— az épületgépészeti berendezések tűzvédelmet befolyásoló szerepének meghatározását,

— a munkaterület rendjére vonatkozó szabályok meghatározását.

b) Alkalmazott tűzvédelem témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a robbanásveszélyes tér fogalmát, jellemzőit,

— az éghető gázok, éghető porok sajátosságait, veszélyeit robbanásveszély szempontjából,

— a magashőmérsékletű technológiák általános jellemzőit,

— a fémmegmunkálás, a hegesztés, a szárítási technológiák a hőtermelő berendezések sajátosságait,

— a közösségi és lakóépületek általános jellemzőit,

— a középmagas, a magasépületek, a tömegtartózkodásra szolgáló épületek, a mozgásukban, cselekvőképességükben korlátozottak elhelyezésére szolgáló épületek sajátosságait,

— a mezőgazdaság tűzmegelőzési szabályait.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— a robbanásveszélyes tér jellemzőinek megfelelően a létesítési és használati szabályok értékelését, alkalmazását,

— a magas hőmérsékletű technológiák veszélyeinek elemzését,

— a közösségi és lakóépületek veszélyeinek elemzését,

— a mezőgazdasági termelés veszélyeinek elemzését.

3. Tűzvédelmi igazgatás

a) Jogi ismeretek témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— az állami és önkormányzati szervek tűzvédelmi feladatait,

— a hivatásos állami és önkormányzati, az önkéntes és létesítményi tűzoltóságok részletes feladatait,

— az Alkotmány legfontosabb rendelkezéseit,

— a Magyar Köztársaság államrendszerének felépítését,

— a Magyar Köztársaság jogrendszerét,

— az államigazgatási eljárási törvény célját, hatályát,

— a hatáskör és illetékesség szabályait,

— az I. fokú eljárás megindításával, lefolytatásával kapcsolatos előírásokat,

— a határozat tartalmával, kiadásával kapcsolatos szabályokat,

— a hatósági bizonyítvánnyal, igazolvánnyal és nyilvántartással kapcsolatos előírásokat,

— a hatósági ellenőrzés szabályait,

— a jogorvoslat és végrehajtás szabályait.

b) Gazdálkodó szervek, vállalkozók tűzvédelmi feladatai témából:

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzvédelmi ellenőrzés megtartásának szabályait, módszereit,

— a tűzvédelmi hatóság által végrehajtott ellenőrzésekkel kapcsolatos feladatát.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzvédelmi oktatásban használható szemléltető eszközök szerepét, felhasználását,

— a tűzvédelmi hatósági jogkör elemeket és tartalmát,

— a tűzvédelmi szakhatósági ügyfajtákat és az eljárási rendet,

— az egyes tűzvédelmi hatósági és szakhatósági ügyekkel kapcsolatos teendőket.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— átlagos veszélyeztetettségű építmény tűzvédelmi ellenőrzését,

— Tűzvédelmi Szabályzat és Tűzriadó Terv elkészítését,

— tűzvédelmi oktatás megtartását,

— tűzvédelmi szakvizsga előkészítését, megszervezését.

c) Tűzvizsgálat témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzkeletkezési okok rendszerét,

— a tűzvizsgálati eljárással kapcsolatos közreműködési feladatokat.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

Az iskolarendszeren kívüli szakképzést záró szakmai vizsgát a 4/1996. (V. 24.) MüM rendelettel módosított 10/1993. (XII. 30.) MüM rendelet előírásai szerint kell letenni.

1. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével:

A szakképesítés vizsgáztatási követelményei megegyeznek a III. fejezetben foglalt képzési követelmények tantárgyanként, illetve azokon belül jelölt témákban meghatározott elsajátítási szintekkel. Az alkalmazott tudásszint elemek értelmezését az 1. számú melléklet tartalmazza.

A vizsgázónak a vizsgák során egyértelműen bizonyítania kell, hogy a III. fejezetben felsorolt tantárgyakból, illetve azok témáiból megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkezik, és a tantárgyi ismereteket képes átfogó komplex módon a gyakorlatban is alkalmazni.

Az a tanuló, aki a tűzvédelmi előadó I. szakképzés tantervében előírt tanulmányi kötelezettségeinek eleget tesz, a képzés során az oktatott tantárgyakból legalább elégséges (2) évközi teljesítményt nyújt, szakmai vizsgára bocsátható.

A szakmai vizsgán számot kell adni a beépített tűzvédelmi berendezések, a létesítés és használat tűzvédelmi szabályai, valamint a tűzvédelmi igazgatás tantárgyak tananyagának elsajátításáról.

2. A szakmai vizsga részei

A szakképzés végén a tanulók írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgát tesznek.

a) Írásbeli vizsga

A vizsga a beépített tűzvédelmi berendezések, a létesítés és használat tűzvédelmi szabályai, a tűzvédelmi igazgatás tantárgyat öleli fel, amely a belügyminiszter által jóváhagyott — egyszeri felhasználású — írásbeli vizsgafeladat, illetve tételsor megoldásának értékelésén alapul.

Időtartama: 60 perc.

b) Gyakorlati vizsga

A vizsga a létesítés és használat tűzvédelmi szabályai és a tűzvédelmi igazgatás tantárgyak ismeretanyagából összeállított — vizsgabizottság által kiválasztott — feladat írásban történő kidolgozásán, majd a vizsgabizottság előtt történő védését jelenti.

A feladat kidolgozásának időtartama: 120 perc.

c) Szóbeli vizsga

A vizsga a beépített tűzvédelmi berendezések, a létesítés és használat tűzvédelmi szabályai, valamint a tűzvédelmi igazgatás tantárgyakból ismeretanyagából a belügyminiszter által jóváhagyott tételsor alapján tartható.

A vizsgázó az általa húzott tételen található részkérdések megválaszolására történő felkészülésre 20-20 perc felkészülési időt kap. A szóbeli vizsgán segédeszköz nem használható.

3. Felmentés a szakmai vizsga egyes részei alól nem adható.

A vizsga eredményessége 1—5 osztályzattal kerül értékelésre.

Sikertelen szakmai vizsgának kell tekinteni, ha a szakmai vizsga bármely része elégtelen minősítésű.

4. A tűzvédelmi előadó I. szakképesítés vonatkozásában a BM TOP Tűzvédelmi Kiképző Intézet szakmai módszertani és vizsgaközpontként működik.

V. Az alkalmazott tudásszint elemek értelmezése

a) Az elérendő tudásszintek rendszere

Ismeret: tények, fogalmak, tárgyak, jelenségek, folyamatok, műveletek, alapvető és meghatározó sajátosságainak, lényegi jegyeinek ismeretét jelenti.

Szintjei:

Felismerési (tájékozottsági) szint:

— fogalmak, tárgyak, jelenségek tartalmi és formai jegyei alapján történő felismerése, tárgyak, eszközök, anyagok kiválasztása.

Definíciós (megértési) szint:

— fogalmak, törvények, törvényszerűségek és szabályok megértett, bevésett és rögzített ismerete.

Rendezési (alkalmazási) szint:

— fogalmak, törvények és szabályok, összefüggések logikai kapcsolatokat is magába foglaló ismerete. Képesség azok rendszerbe foglalására, általános és különös jegyeik kiemelése, felhasználásukkal logikai műveletek végzése.

b) Az ismeretek alkalmazásának minőségei

A jártasság:

— az elsajátított szabályok, elméleti és gyakorlati műveletek önálló alkalmazása ismert helyzetekben, illetve alkotó alkalmazása új feladatok megoldásában. A feladatok önálló megoldása úgy, hogy minden lépés elemi döntést igényel a legcélszerűbb megoldás kiválasztását illetően.

* * *

TŰZVÉDELMI ELŐADÓ II.
szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

OKJ azonosító száma	Szakképesítés megszervezése	Bevezetésének kezdő napja	Alkalmazásának utolsó napja
51 8915 01	Tűzvédelmi előadó II.	A rendelet hatálybalépésének napja	Visszavonásig

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3521	Tűzrendész (Tűzvédelmi előadó II.)

2. A szakképesítéssel betölthető további és rokon munkakörök, foglalkozások

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
—	—

3. A munkaterület rövid leírása

Száznál kevesebb munkavállalót foglalkoztató „A”—„C” tűzveszélyességi osztályba sorolt létesítmények és létszám megkötés nélkül „D”—„E” osztályba sorolt létesítmények tűzvédelmi feladatainak önálló ellátása. E munkatevékenység keretében:

— a tűzveszélyt okozó helyzetek feltárása és megelőzése, a tűzvédelem megszervezése,

— a használati szabálytalanságok felismerése és felszámoltatása,

— az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenység biztonsági feltételeinek megteremtése,

— tűz esetén a rendelkezésre álló eszközök segítségével a kezdeti tüzek oltása, a további teendők ellátása,

— készenlétben tartandó tűzoltó eszközök meghatározása,

— a tűzvédelmi ügyek intézése,

— tűzvédelmi tárgyú oktatás megtartása.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A képzésben való részvétel feltételei:

— középiskolai végzettséget igazoló érettségi bizonyítvány.

A képzés során oktatott tantárgyak:

1. Égéselméleti és tűzoltási ismeretek
2. Tűzoltó készülékek és eszközök
3. Létesítés és használat tűzvédelmi szabályai
4. Tűzvédelmi igazgatás

A szakmai képzés során elsajátítandó ismeretek, jártasságok és készségek meghatározása:

A szakmai követelmények szintjei tantárgyanként, ezen belül — ha van — témánként kerültek meghatározásra.

A tantárgyak szakmai követelményei

1. Égéselméleti és tűzoltási ismeretek

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűz jellemző paramétereit,

— az oltóanyagok oltóhatásait,

— az égés fizikai-kémiai alapjait.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— az égés kialakulásának feltételeit,

— a különböző halmazállapotú anyagok égési tulajdonságait,

— az égés megszüntetésének lehetőségeit,

— tűzoltásra alkalmas anyagok ismeretét.

Rendezési szinten sajátítsák el a tanulók:

— az oltóanyagok alkalmazásának lehetőségeit, szabályait,

— a kezdeti tüzek oltásának lehetőségeit, a beavatkozás alapelveit.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— a tűz oltásának legalkalmasabb formáinak megválasztását,

— a keletkező tüzek szakszerű oltására való felkészülést.

2. Tűzoltó készülékek és eszközök

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:

— a tűzoltóság eszközeinek, felszereléseinek és berendezéseinek rendszerét,

— a védőeszközök csoportosítását,

— tűzoltó készülékek csoportosítását,

— az automatikus tűzjelző és -oltó berendezések csoportosítását.

— a munkavédelmi követelmények rendszerét, szabályozását.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:

— a legalapvetőbb szakfelszerelésekkel kapcsolatos alapfogalmakat,

— a szívóoldali felszerelések fogalmát, fajtáit és jellemzőiket,

— a nyomóoldali felszerelések fogalmát, fajtáit és jellemzőiket,

— a habképzés felszereléseit és jellemzőiket,

— a szakfelszerelések készenlétben tarthatóságának feltételrendszerét és a vizsgálati módszereket,

— a tűzoltó készülékekkel kapcsolatos alapfogalmakat,

— a tűzoltó készülékek különböző típusai felépítéseit és működési elvüket,

— a tűzoltó készülékek használatának elveit,

— a tűzoltó készülékek készenlétben tarthatóságának és ellenőrzésének előírásait,

— az oltóanyag szállításra használható szivattyúk felépítését és működését,

— a kismotorfecskendőkkel kapcsolatos alapfogalmakat,

— az alkalmazott kismotorfecskendő-típusok műszaki felépítését, működését és karbantartási előírásait,

— a légzésvédelemmel kapcsolatos alapfogalmakat,

— a tűzoltóságnál alkalmazott légzőkészülékek felépítését, működését és a használat szabályait.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:

— a tűzoltó készülékek használatát, működtetését,

— a legalapvetőbb szakfelszerelések eszközök, használatát és vizsgálati módszereit,

— a kismotorfecskendők használhatóságának és használatának szabályait,

— a tűzoltóságnál használatos légzőkészülékek használatát, ellenőrzését,

— az egyéni védőeszközök használatát,
— a tűzoltó készülékek, egyéni védőeszközök biztonságos használatát,
— a kapcsolódó munkavédelmi követelmények betartását.

3. Létesítés és használat tűzvédelmi szabályai

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a veszélyességi övezet, helyiség, szabadtér, tűzszakasz, épület, műtárgy, építmény, létesítmény robbanási határérték, lobbanáspont, gyulladási hőmérséklet fogalmát,
— a tűzveszélyességi osztályok jelét, megnevezését,
— az éghető folyadékok tűzveszélyességi fokozatának fogalmát,
— az elhelyezés alapelveit, a tűztávolság fogalmát,
— az építőanyagok éghetőségi csoportosítását,
— az épületszerkezetek éghetőségi csoportjait, a tűzállósági határérték és a tűzállósági fokozat fogalmát,
— a világítóberendezés, a villamos berendezés, a tüzelő-fűtő berendezés, a szellőztetés, a hő- és füstelvezetés, a villámvédelem, a sztatikus feltöltődés elleni védelem fogalmát, lényegi tartalmát,
— a tűzfal, a tűzgátló fal, a tűzgátló födém, a tűzterjedési gátak, a tűzgátló előtér és a hasadó nyíló felület fogalmát,
— a munkaterületek rendjére vonatkozó szabályokat, a tűzveszélyes tevékenység végzésére vonatkozó szabályokat, a dohányzás szabályait,
— a raktározás általános szabályait, a gázpalackok tárolásának szabályait,
— az éghető folyadékok helyiségben és kamrában történő tárolásának szabályait, a szilárd anyag szabadban tárolásának szabályait,
— a szállítás általános szabályait.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:
— a tevékenységek, a munkaterületek tűzveszélyességi osztályba sorolásának elvégzését,
— a beruházásokhoz, tevékenységváltáshoz kapcsolódó, létesítési-használati alapelvek alkalmazását,
— a használati hiányosságok felismerését és kiküszöbölésük megoldásait.

4. Tűzvédelmi igazgatás

a) Jogi ismeretek témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a szabálysértés és a bűncselekmény fogalmát,
— a tűzvédelmi bírság kiszabásának eseteit,
— az államigazgatási eljárási törvény, célját alapvető rendelkezéseit.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók
— a tűz elleni védekezés jogszabályait,
— a tűzvédelem szervezeti és irányítási rendszerét,
— a tűzoltóságok alapvető feladatait.

b) Gazdálkodó szervek, vállalkozók tűzvédelmi feladatai témából:

Felismerési szinten sajátítsák el a tanulók:
— a vállalkozások, intézmények tűzvédelmi feladatait,
— a munkavállalók tűzvédelmi oktatásának és felvilágosításának megvalósítását,
— a tűzvédelmi munkakörben foglalkoztatottak feladatait,
— a tűzvédelemmel kapcsolatos iratok, okmányok vezetését.

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a használati szabályok helyi ellenőrzésének módszereit.

Jártassági szinten tudják végrehajtani a tanulók:
— kisebb üzemrész, létesítmény tűzvédelmi ellenőrzését.

c) Tűzvizsgálat témából:

Definíciós szinten sajátítsák el a tanulók:
— a tűzvizsgálat célját, feladatait,
— a helyszín biztosításának alapelveit.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

Az iskolarendszeren kívüli szakképzést záró vizsgát a 4/1996. (V. 24.) MüM rendelettel módosított 10/1993. (XII. 30.) MüM rendelet előírásai szerint kell letenni.

1. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A szakképesítés vizsgáztatási követelményei megegyeznek a III. fejezetben foglalt képzési követelmények tantárgyanként, illetve azokon belül jelölt témákban meghatározott elsajátítási szintekkel. Az alkalmazott tudásszint elemek értelmezését az 1. számú melléklet tartalmazza.

A vizsgázónak a vizsgák során egyértelműen bizonyítania kell, hogy a III. fejezetben felsorolt tantárgyakból, illetve azok témáiból megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkezik, és a tantárgyi ismereteket képes átfogó komplex módon a gyakorlatban is alkalmazni.

Az a tanuló, aki a tűzvédelmi előadó II. szakképzés tantervében előírt tanulmányi kötelezettségeinek eleget tesz, az oktatott tantárgyakból érvényes, legalább elégséges (2) évközi teljesítményt nyújt, szakmai vizsgára bocsátható.

A szakmai vizsgán számot kell adni az égéselméleti és tűzoltási ismeretek, a tűzoltó készülékek és eszközök, a létesítés és használat tűzvédelmi szabályai, valamint a tűzvédelmi igazgatás tantárgyak tananyagának elsajátításáról.

2. A szakmai vizsga részei

A szakképzés végén a tanulók írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgát tesznek.

a) Írásbeli vizsga

A vizsga anyaga

— Égéselmélet és tűzoltási ismeretek
— Tűzoltó készülékek és eszközök
— Létesítés használat tűzvédelmi szabályai
— Tűzvédelmi igazgatás

tantárgy ismeretanyagát öleli fel, amely a belügyminiszter által jóváhagyott — egyszeri felhasználású — írásbeli vizsgafeladat, illetve tételsor megoldásának értékelésén alapul.

Időtartama: 60 perc.

b) Gyakorlati vizsga

A vizsga a létesítés és használat tűzvédelmi szabályai, a tűzvédelmi igazgatás tantárgyak ismeretanyagából összeállított — vizsgabizottság által kiválasztott — feladat írásban történő kidolgozását, majd a vizsgabizottság előtt történő védését jelenti.

A feladat kidolgozásának időtartama: 120 perc.

c) Szóbeli vizsga

A vizsga az égéselméleti és tűzoltási ismeretek, a tűzoltó készülékek és eszközök, a létesítés és használat tűzvédelmi szabályai, valamint a tűzvédelmi igazgatás tantárgyakból ismeretanyagából a belügyminiszter által jóváhagyott tételsor alapján tartható.

A vizsgázó az általa húzott tételen található részkérdések megválaszolására történő felkészülésre 20-20 perc felkészülési időt kap. A szóbeli vizsgán segédeszköz nem használható.

3. Felmentés a szakmai vizsga egyes részei alól nem adható.

A vizsga eredményessége 1—5 osztályzattal kerül értékelésre.

Sikertelen szakmai vizsgának kell tekinteni, ha a szakmai vizsga bármely része elégtelen minősítésű.

4. A tűzvédelmi előadó II. szakképesítés vonatkozásában a BM TOP Tűzvédelmi Kiképző Intézet szakmai módszertani és vizsgaközpontként működik.

V. Az alkalmazott tudásszint elemek értelmezése

a) Az elérendő tudásszintek rendszere

Ismeret: tények, fogalmak, tárgyak, jelenségek, folyamatok, műveletek, alapvető és meghatározó sajátosságainak, lényegi jegyeinek ismeretét jelenti.

Szintjei:

Felismerési (tájékozottsági) szint:

— fogalmak, tárgyak, jelenségek tartalmi és formai jegyei alapján történő felismerése, tárgyak, eszközök, anyagok kiválasztása.

Definíciós (megértési) szint:

— fogalmak, törvények, törvényszerűségek és szabályok megértett, bevésett és rögzített ismerete.

Rendezési (alkalmazási) szint:

— fogalmak, törvények és szabályok, összefüggések logikai kapcsolatokat is magába foglaló ismerete. Képesség azok rendszerbe foglalására, általános és különös jegyeik kiemelése, felhasználásukkal logikai műveletek végzése.

b) Az ismeretek alkalmazásának minőségei

A jártasság:

— az elsajátított szabályok, elméleti és gyakorlati műveletek önálló alkalmazása ismert helyzetekben, illetve alkotó alkalmazása új feladatok megoldásában. A feladatok önálló megoldása úgy, hogy minden lépés elemi döntést igényel a legcélszerűbb megoldás kiválasztását illetően.

Az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter és a pénzügyminiszter 15/1998. (III. 25.) IKIM—PM együttes rendelete

a Kereskedelmi Vámtarifa kihirdetéséről szóló 64/1995. (XI. 24.) IKM—PM együttes rendelet módosításáról

A vámtarifáról szóló 1995. évi CI. törvény 22. §-ának *d)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeljük el:

1. §

A Kereskedelmi Vámtarifa kihirdetéséről szóló, többször módosított 64/1995. (XI. 24.) IKM—PM együttes rendelet 5. számú mellékletének a „Szlovén'' (Szn) jelzésű hasábban (a 7. sz. oszlopban) szereplő vámtételei az 1—24. Árucsoportok tekintetében az e rendelet *mellékletében* foglaltak szerint módosulnak.

2. §

Ez a rendelet 1998. április 1-jén lép hatályba.

Dr. Fazakas Szabolcs s. k.,
ipari, kereskedelmi
és idegenforgalmi miniszter

Akar László s. k.,
pénzügyminisztériumi
politikai államtitkár

Melléklet a 15/1998. (III. 25.) IKIM—PM együttes rendelethez

A Kereskedelmi Vámtarifa „Szlovén’’ jelzésű hasábjának vámtételei

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0101 11 00 00	0
0101 19 10 00	0
0101 19 90 00	0
0101 20 10 01	0
0101 20 10 99	0
0101 20 90 00	0
0102 10 10 00	0
0102 10 30 00	0
0102 10 90 00	0
0103 10 00 00	0
0104 10 10 00	0
0104 10 30 00	0
0104 10 80 00	0
0104 20 10 00	0
0104 20 90 00	0
0106 00 10 01	0
0106 00 10 99	0
0106 00 20 01	0
0106 00 20 99	0
0106 00 90 01	0
0106 00 90 99	0
0205 00 11 00	0
0205 00 19 00	0
0205 00 90 00	0
0206 10 10 00	0
0206 10 91 00	0
0206 10 95 00	0
0206 10 99 00	0
0206 21 00 00	0
0206 22 10 00	0
0206 22 90 00	0
0206 29 10 00	0
0206 29 91 00	0
0206 29 99 00	0
0206 30 10 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0206 30 21 00	0
0206 30 31 00	0
0206 30 90 00	0
0206 41 10 00	0
0206 41 91 00	0
0206 41 99 00	0
0206 49 10 00	0
0206 49 91 00	0
0206 49 99 00	0
0206 80 10 00	0
0206 80 91 00	0
0206 80 99 00	0
0206 90 10 00	0
0206 90 91 00	0
0206 90 99 00	0
0207 12 10 00	28
0207 12 90 00	28
0207 14 10 00	28
0207 14 20 00	28
0207 14 30 00	28
0207 14 40 00	28
0207 14 50 00	28
0207 14 60 00	28
0207 14 70 00	28
0207 14 91 00	10
0207 14 99 00	28
0207 27 91 00	10
0207 36 81 00	10
0207 36 85 00	10
0207 36 89 00	10
0208 10 11 00	0
0208 10 19 00	0
0208 10 90 00	0
0208 20 00 00	0
0208 90 10 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0208 90 20 00	0
0208 90 40 00	0
0208 90 50 01	0
0208 90 50 02	0
0208 90 60 00	0
0208 90 80 00	0
0209 00 11 00	20
0209 00 19 00	20
0209 00 30 00	20
0209 00 90 00	20
0301 10 10 00	0
0301 10 90 00	0
0301 91 10 00	0
0301 91 90 00	0
0301 92 00 00	0
0301 93 00 00	5
0301 99 11 01	0
0301 99 11 99	0
0301 99 19 01	0
0301 99 19 99	0
0301 99 90 01	0
0301 99 90 99	0
0302 11 10 00	0
0302 11 90 00	0
0302 12 00 00	0
0302 19 00 00	0
0302 21 10 00	0
0302 21 30 00	0
0302 21 90 00	0
0302 22 00 00	0
0302 23 00 00	0
0302 29 10 00	0
0302 29 90 00	0
0302 31 10 00	0
0302 31 90 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0302 32 10 00	0
0302 32 90 00	0
0302 33 10 00	0
0302 33 90 00	0
0302 39 11 00	0
0302 39 19 00	0
0302 39 91 00	0
0302 39 99 00	0
0302 40 05 00	0
0302 40 10 00	0
0302 40 98 00	0
0302 50 10 00	0
0302 50 90 00	0
0302 61 10 00	0
0302 61 30 00	0
0302 61 90 01	0
0302 61 90 99	0
0302 61 91 01	0
0302 61 91 99	0
0302 61 98 01	0
0302 61 98 99	0
0302 62 00 00	0
0302 63 00 00	0
0302 64 05 00	0
0302 64 10 00	0
0302 64 98 00	0
0302 65 20 00	0
0302 65 50 00	0
0302 65 90 00	0
0302 66 00 00	0
0302 69 11 00	0
0302 69 19 00	0
0302 69 21 00	0
0302 69 25 00	0
0302 69 31 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0302 69 33 00	0
0302 69 35 00	0
0302 69 41 00	0
0302 69 45 00	0
0302 69 51 00	0
0302 69 55 00	0
0302 69 61 00	0
0302 69 66 00	0
0302 69 67 00	0
0302 69 68 00	0
0302 69 69 00	0
0302 69 75 00	0
0302 69 81 00	0
0302 69 85 00	0
0302 69 86 00	0
0302 69 87 00	0
0302 69 91 00	0
0302 69 92 00	0
0302 69 93 00	0
0302 69 94 00	0
0302 69 95 00	0
0302 69 99 00	0
0302 70 00 00	0
0303 10 00 00	0
0303 21 10 00	0
0303 21 90 00	0
0303 22 00 00	0
0303 29 00 00	0
0303 31 10 00	0
0303 31 30 00	0
0303 31 90 00	0
0303 32 00 00	0
0303 33 00 00	0
0303 39 10 00	0
0303 39 20 00	0
0303 39 30 00	0
0303 39 80 00	0
0303 41 11 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0303 41 13 00	0
0303 41 19 00	0
0303 41 90 00	0
0303 42 12 00	0
0303 42 18 00	0
0303 42 32 00	0
0303 42 38 00	0
0303 42 52 00	0
0303 42 58 00	0
0303 42 90 00	0
0303 43 11 00	0
0303 43 13 00	0
0303 43 19 00	0
0303 43 90 00	0
0303 49 21 00	0
0303 49 23 00	0
0303 49 29 00	0
0303 49 41 00	0
0303 49 43 00	0
0303 49 49 00	0
0303 49 90 00	0
0303 50 05 00	0
0303 50 10 00	0
0303 50 98 00	0
0303 60 11 00	0
0303 60 19 00	0
0303 60 90 00	0
0303 71 10 00	0
0303 71 30 00	0
0303 71 90 00	0
0303 71 91 00	0
0303 71 98 00	0
0303 72 00 00	0
0303 73 00 00	0
0303 74 10 00	0
0303 74 11 00	0
0303 74 20 00	0
0303 74 90 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0303 75 20 00	0
0303 75 50 00	0
0303 75 90 00	0
0303 76 00 00	0
0303 77 00 00	0
0303 78 11 00	0
0303 78 12 00	0
0303 78 13 00	0
0303 78 19 00	0
0303 78 90 00	0
0303 79 11 00	0
0303 79 19 00	0
0303 79 21 00	0
0303 79 23 00	0
0303 79 29 00	0
0303 79 31 00	0
0303 79 35 00	0
0303 79 37 00	0
0303 79 41 00	0
0303 79 45 00	0
0303 79 51 00	0
0303 79 55 00	0
0303 79 60 00	0
0303 79 61 00	0
0303 79 62 00	0
0303 79 65 00	0
0303 79 71 00	0
0303 79 75 00	0
0303 79 81 00	0
0303 79 83 00	0
0303 79 85 00	0
0303 79 87 00	0
0303 79 91 00	0
0303 79 92 00	0
0303 79 93 00	0
0303 79 94 00	0
0303 79 95 00	0
0303 79 96 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0303 80 10 00	0
0303 80 90 00	0
0304 10 11 00	0
0304 10 13 00	0
0304 10 19 00	0
0304 10 31 00	0
0304 10 33 00	0
0304 10 35 00	0
0304 10 38 00	0
0304 10 91 00	0
0304 10 94 00	0
0304 10 95 00	0
0304 10 96 00	0
0304 10 98 00	0
0304 20 11 00	0
0304 20 13 00	0
0304 20 19 00	0
0304 20 21 00	0
0304 20 29 00	0
0304 20 31 00	0
0304 20 33 00	0
0304 20 35 00	0
0304 20 37 00	0
0304 20 41 00	0
0304 20 43 00	0
0304 20 45 00	0
0304 20 51 00	0
0304 20 53 00	0
0304 20 55 00	0
0304 20 56 00	0
0304 20 58 00	0
0304 20 59 00	0
0304 20 61 00	0
0304 20 69 00	0
0304 20 71 00	0
0304 20 73 00	0
0304 20 75 00	0
0304 20 79 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0304 20 81 00	0
0304 20 83 00	0
0304 20 85 00	0
0304 20 87 00	0
0304 20 91 00	0
0304 20 96 00	0
0304 90 05 00	0
0304 90 10 00	0
0304 90 20 00	0
0304 90 21 00	0
0304 90 27 00	0
0304 90 31 00	0
0304 90 35 00	0
0304 90 38 00	0
0304 90 39 00	0
0304 90 41 00	0
0304 90 45 00	0
0304 90 47 00	0
0304 90 49 00	0
0304 90 51 00	0
0304 90 55 00	0
0304 90 57 00	0
0304 90 59 00	0
0304 90 61 00	0
0304 90 65 00	0
0304 90 97 00	0
0305 10 00 01	0
0305 10 00 02	0
0305 20 00 00	0
0305 30 11 00	0
0305 30 19 00	0
0305 30 30 00	0
0305 30 50 00	0
0305 30 90 01	0
0305 30 90 99	0
0305 41 00 00	0
0305 42 00 00	0
0305 49 10 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0305 49 20 00	0
0305 49 30 00	0
0305 49 45 00	0
0305 49 50 00	0
0305 49 80 01	0
0305 49 80 99	0
0305 51 10 00	0
0305 51 90 00	0
0305 59 11 00	0
0305 59 19 00	0
0305 59 30 00	0
0305 59 50 00	0
0305 59 60 00	0
0305 59 70 00	0
0305 59 90 01	0
0305 59 90 99	0
0305 61 00 00	0
0305 62 00 00	0
0305 63 00 00	0
0305 69 10 00	0
0305 69 20 00	0
0305 69 30 00	0
0305 69 50 00	0
0305 69 90 01	0
0305 69 90 99	0
0306 11 10 00	0
0306 11 90 00	0
0306 12 10 00	0
0306 12 90 00	0
0306 13 10 00	0
0306 13 30 00	0
0306 13 40 00	0
0306 13 50 00	0
0306 13 80 00	0
0306 14 10 00	0
0306 14 30 00	0
0306 14 90 00	0
0306 19 10 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0306 19 30 00	0
0306 19 90 00	0
0306 21 00 01	0
0306 21 00 99	0
0306 22 10 00	0
0306 22 91 01	0
0306 22 91 99	0
0306 22 99 01	0
0306 22 99 99	0
0306 23 10 01	0
0306 23 10 99	0
0306 23 31 01	0
0306 23 31 99	0
0306 23 39 01	0
0306 23 39 99	0
0306 23 90 01	0
0306 23 90 99	0
0306 24 10 01	0
0306 24 10 99	0
0306 24 30 01	0
0306 24 30 99	0
0306 24 90 01	0
0306 24 90 99	0
0306 29 10 01	0
0306 29 10 02	0
0306 29 10 99	0
0306 29 30 01	0
0306 29 30 02	0
0306 29 30 99	0
0306 29 90 01	0
0306 29 90 02	0
0306 29 90 99	0
0307 10 10 00	0
0307 10 90 00	0
0307 21 00 00	0
0307 29 10 00	0
0307 29 90 00	0
0307 31 10 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0307 31 90 00	0
0307 39 10 00	0
0307 39 90 00	0
0307 41 10 00	0
0307 41 91 00	0
0307 41 99 00	0
0307 49 01 00	0
0307 49 11 00	0
0307 49 18 00	0
0307 49 31 00	0
0307 49 33 00	0
0307 49 35 00	0
0307 49 38 00	0
0307 49 51 00	0
0307 49 59 00	0
0307 49 71 00	0
0307 49 91 00	0
0307 49 99 00	0
0307 51 00 00	0
0307 59 10 00	0
0307 59 90 00	0
0307 60 00 00	0
0307 91 00 01	0
0307 91 00 02	0
0307 91 00 03	0
0307 91 00 04	0
0307 91 00 99	0
0307 99 11 00	0
0307 99 13 00	0
0307 99 15 00	0
0307 99 18 00	0
0307 99 90 00	0
0404 10 02 00	14
0404 10 04 00	14
0404 10 06 00	14
0404 10 12 00	14
0404 10 14 00	14
0404 10 16 00	14

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0404 10 26 00	14
0404 10 28 00	14
0404 10 32 00	14
0404 10 34 00	14
0404 10 36 00	14
0404 10 38 00	14
0404 10 48 00	14
0404 10 52 00	14
0404 10 54 00	14
0404 10 56 00	14
0404 10 58 00	14
0404 10 62 00	14
0404 10 72 00	14
0404 10 74 00	14
0404 10 76 00	14
0404 10 78 00	14
0404 10 82 00	14
0404 10 84 00	14
0404 90 21 00	14
0404 90 23 00	14
0404 90 29 00	14
0404 90 81 00	14
0404 90 83 00	14
0404 90 89 00	14
0501 00 00 00	0
0502 10 00 01	0
0502 10 00 99	0
0502 90 00 00	0
0503 00 00 01	0
0503 00 00 02	0
0503 00 00 03	0
0503 00 00 04	0
0503 00 00 99	0
0504 00 00 01	0
0504 00 00 02	0
0504 00 00 03	0
0504 00 00 04	0
0504 00 00 05	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0504 00 00 06	0
0504 00 00 07	0
0504 00 00 08	0
0504 00 00 09	0
0504 00 00 10	0
0504 00 00 99	0
0505 10 10 00	0
0505 10 90 00	0
0505 90 00 00	0
0506 10 00 00	0
0506 90 00 01	0
0506 90 00 99	0
0507 10 00 00	0
0507 90 00 00	0
0508 00 00 00	0
0509 00 10 00	0
0509 00 90 00	0
0510 00 00 00	0
0511 10 00 00	0
0511 91 10 00	0
0511 91 90 00	0
0511 99 10 00	0
0511 99 50 00	0
0511 99 80 01	0
0511 99 80 99	0
0601 10 10 00	0
0601 10 20 00	0
0601 10 30 00	0
0601 10 40 00	0
0601 10 90 00	0
0601 20 10 00	0
0601 20 30 00	0
0601 20 90 00	0
0602 10 10 00	0
0602 10 90 00	0
0602 20 10 00	0
0602 20 90 01	0
0602 20 90 99	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0602 30 00 00	0
0602 40 10 00	0
0602 40 90 00	0
0602 90 10 00	0
0602 90 20 00	0
0602 90 30 00	0
0602 90 41 00	0
0602 90 45 00	0
0602 90 49 00	0
0602 90 51 00	0
0602 90 59 00	0
0602 90 70 00	0
0602 90 91 00	0
0602 90 99 00	0
0604 10 10 01	0
0604 10 10 02	0
0604 10 10 99	0
0604 10 90 01	0
0604 10 90 02	0
0604 10 90 99	0
0604 91 21 00	0
0604 91 29 00	0
0604 91 41 00	0
0604 91 49 00	0
0604 91 90 00	0
0604 99 10 00	0
0604 99 90 00	0
0701 10 00 00	0
0704 20 00 00	10
0704 90 10 00	10
0704 90 90 00	10
0705 19 00 00	10
0705 21 00 00	10
0705 29 00 00	10
0706 10 00 00	10
0708 20 20 00	10
0708 20 90 00	10
0708 20 95 00	10

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0708 90 00 00	10
0709 10 00 00	0
0709 20 00 00	5
0709 30 00 00	0
0709 40 00 00	0
0709 52 00 00	0
0709 70 00 00	10
0710 22 00 00	7
0710 29 00 00	7
0710 30 00 00	7
0710 40 00 00	7
0710 90 00 00	7
0711 10 00 00	0
0711 20 10 00	0
0711 20 90 00	0
0711 30 00 00	0
0711 40 00 00	0
0711 90 10 00	0
0711 90 30 00	0
0711 90 40 00	0
0711 90 60 00	0
0711 90 70 00	0
0711 90 90 00	0
0712 30 00 00	0
0712 90 11 00	0
0712 90 19 00	0
0712 90 30 00	0
0712 90 50 00	0
0712 90 90 00	0
0713 10 10 00	0
0713 10 90 01	0
0713 10 90 99	0
0713 20 00 00	0
0713 31 00 00	0
0713 32 00 00	0
0713 33 10 00	0
0713 33 90 00	0
0713 39 00 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0713 40 00 00	0
0713 50 00 00	0
0713 90 10 00	0
0713 90 90 00	0
0714 10 10 00	0
0714 10 91 01	0
0714 10 91 99	0
0714 10 99 01	0
0714 10 99 99	0
0714 20 10 00	0
0714 20 90 01	0
0714 20 90 99	0
0714 90 11 01	0
0714 90 11 99	0
0714 90 19 01	0
0714 90 19 99	0
0714 90 90 01	0
0714 90 90 99	0
0801 11 00 00	0
0801 19 00 00	0
0801 21 00 00	0
0801 22 00 00	0
0801 31 00 00	0
0801 32 00 00	0
0802 11 10 00	0
0802 11 90 00	0
0802 12 10 00	0
0802 12 90 00	0
0802 21 00 00	0
0802 22 00 00	0
0802 31 00 00	0
0802 32 00 00	0
0802 40 00 00	0
0802 50 00 00	0
0802 90 10 00	0
0802 90 30 00	0
0802 90 50 00	0
0802 90 60 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0802 90 85 00	0
0803 00 11 00	0
0803 00 19 00	0
0803 00 90 00	0
0804 10 00 00	0
0804 20 10 00	0
0804 20 90 00	0
0804 30 00 00	0
0804 40 20 00	0
0804 40 90 00	0
0804 40 95 00	0
0804 50 00 00	0
0805 10 10 00	0
0805 10 30 00	0
0805 10 50 01	0
0805 10 50 02	0
0805 10 82 00	0
0805 10 84 00	0
0805 10 86 00	0
0805 20 10 00	0
0805 20 30 00	0
0805 20 50 00	0
0805 20 70 00	0
0805 20 90 00	0
0805 30 10 00	0
0805 30 90 00	0
0805 40 20 00	0
0805 40 90 00	0
0805 40 95 00	0
0805 90 00 00	0
0806 20 11 00	0
0806 20 12 00	0
0806 20 18 00	0
0806 20 91 00	0
0806 20 92 00	0
0806 20 98 00	0
0807 11 00 01	9
0807 11 00 02	9

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0807 19 00 01	9
0807 19 00 02	9
0807 20 00 00	0
0808 20 10 00	0
0808 20 50 00	0
0808 20 90 00	0
0809 10 00 00	8
0809 30 10 00	9
0809 30 90 00	9
0810 30 10 00	9
0810 30 30 00	9
0810 30 90 00	9
0810 40 10 00	0
0810 40 30 00	0
0810 40 50 00	0
0810 40 90 00	0
0810 50 10 00	0
0810 50 20 00	0
0810 50 30 00	0
0810 90 30 00	0
0810 90 40 00	0
0810 90 85 00	0
0811 10 11 00	9
0811 10 19 00	9
0812 10 00 00	0
0812 20 00 00	0
0812 90 10 00	0
0812 90 20 00	0
0812 90 30 00	0
0812 90 40 00	0
0812 90 50 00	0
0812 90 60 00	0
0812 90 70 00	0
0812 90 95 00	0
0813 10 00 00	0
0813 20 00 00	0
0813 30 00 00	0
0813 40 10 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0813 40 30 00	0
0813 40 50 00	0
0813 40 60 00	0
0813 40 70 00	0
0813 40 95 00	0
0813 50 12 00	0
0813 50 15 00	0
0813 50 19 00	0
0813 50 31 00	0
0813 50 39 00	0
0813 50 91 00	0
0813 50 99 00	0
0814 00 00 00	0
0901 11 00 00	0
0901 12 00 00	0
0901 21 00 00	0
0901 22 00 00	0
0901 90 10 00	0
0901 90 90 00	0
0902 10 00 00	0
0902 20 00 00	0
0902 30 00 00	0
0902 40 00 00	0
0903 00 00 00	0
0904 11 10 00	0
0904 11 90 00	0
0904 12 00 00	0
0904 20 10 00	0
0904 20 31 00	0
0904 20 35 00	0
0904 20 39 00	0
0904 20 90 00	0
0905 00 00 00	0
0906 10 00 00	0
0906 20 00 00	0
0907 00 00 00	0
0908 10 10 00	0
0908 10 90 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
0908 20 10 00	0
0908 20 90 00	0
0908 30 00 00	0
0909 10 10 00	0
0909 10 90 00	0
0909 20 00 00	0
0909 30 11 00	4
0909 30 19 00	4
0909 30 90 00	4
0909 40 11 00	4
0909 40 19 00	4
0909 40 90 00	4
0909 50 11 00	0
0909 50 19 00	0
0909 50 90 00	0
0910 10 11 00	0
0910 10 19 00	0
0910 10 90 00	0
0910 20 10 00	0
0910 20 90 00	0
0910 30 00 00	0
0910 40 11 00	0
0910 40 13 00	0
0910 40 19 00	0
0910 40 90 00	0
0910 50 00 00	0
0910 91 10 00	0
0910 91 90 00	0
0910 99 10 00	0
0910 99 91 00	0
0910 99 99 00	0
1001 10 00 01	0
1001 10 00 99	0
1001 90 10 00	15
1001 90 91 00	15
1001 90 99 00	15
1002 00 00 01	15

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1002 00 00 99	15
1003 00 10 00	18
1003 00 90 00	18
1004 00 00 01	15
1004 00 00 99	15
1005 10 11 00	0
1005 10 13 00	0
1005 10 15 00	0
1005 10 19 00	0
1005 10 90 00	0
1006 10 10 00	0
1006 10 21 00	0
1006 10 23 00	0
1006 10 25 00	0
1006 10 27 00	0
1006 10 92 00	0
1006 10 94 00	0
1006 10 96 00	0
1006 10 98 00	0
1006 20 11 00	0
1006 20 13 00	0
1006 20 15 00	0
1006 20 17 00	0
1006 20 92 00	0
1006 20 94 00	0
1006 20 96 00	0
1006 20 98 00	0
1006 30 21 00	0
1006 30 23 00	0
1006 30 25 00	0
1006 30 27 00	0
1006 30 42 00	0
1006 30 44 00	0
1006 30 46 00	0
1006 30 48 00	0
1006 30 61 00	0
1006 30 63 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1006 30 65 00	0
1006 30 67 00	0
1006 30 92 00	0
1006 30 94 00	0
1006 30 96 00	0
1006 30 98 00	0
1006 40 00 00	0
1007 00 10 00	0
1007 00 90 00	0
1008 10 00 00	0
1008 20 00 00	0
1008 30 00 00	0
1008 90 10 00	0
1008 90 90 00	0
1101 00 11 00	15
1101 00 15 00	15
1101 00 90 00	15
1102 10 00 00	15
1102 20 10 00	15
1102 20 90 00	15
1102 30 00 00	0
1102 90 10 00	15
1102 90 30 00	15
1102 90 90 00	15
1103 12 00 00	15
1103 13 10 00	15
1103 13 90 00	15
1103 14 00 00	0
1103 19 10 00	15
1103 19 30 00	15
1103 19 90 00	15
1103 21 00 00	15
1103 29 10 00	15
1103 29 20 00	15
1103 29 30 00	15
1103 29 40 00	15
1103 29 50 00	15

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1103 29 90 00	15
1104 11 10 00	15
1104 11 90 00	15
1104 12 10 00	15
1104 12 90 00	15
1104 19 10 00	15
1104 19 30 00	15
1104 19 50 01	15
1104 19 50 02	15
1104 19 91 00	15
1104 19 99 00	15
1104 21 10 00	15
1104 21 30 00	15
1104 21 50 00	15
1104 21 90 00	15
1104 21 99 00	15
1104 22 20 00	15
1104 22 30 00	15
1104 22 50 00	15
1104 22 90 00	15
1104 22 98 00	15
1104 23 10 00	15
1104 23 30 00	15
1104 23 90 00	15
1104 23 99 00	15
1104 29 11 00	15
1104 29 15 00	15
1104 29 19 00	15
1104 29 31 00	15
1104 29 35 00	15
1104 29 39 00	15
1104 29 51 00	15
1104 29 55 00	15
1104 29 59 00	15
1104 29 81 00	15
1104 29 85 00	15
1104 29 89 00	15

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1104 30 10 00	15
1104 30 90 01	15
1104 30 90 99	15
1105 10 00 00	15
1106 10 00 01	0
1106 10 00 02	0
1106 20 10 00	0
1106 20 90 00	0
1106 30 10 00	0
1106 30 90 00	0
1108 14 00 00	14
1108 19 10 00	14
1108 19 90 00	14
1108 20 00 00	14
1109 00 00 00	14
1201 00 10 00	0
1201 00 90 00	0
1202 10 10 00	0
1202 10 90 01	0
1202 10 90 99	0
1202 20 00 01	0
1202 20 00 99	0
1203 00 00 00	0
1204 00 10 00	0
1204 00 90 00	0
1205 00 10 00	0
1206 00 10 00	0
1207 10 10 00	0
1207 10 90 00	0
1207 20 10 00	0
1207 20 90 00	0
1207 30 10 00	0
1207 30 90 00	0
1207 40 10 00	0
1207 40 90 00	0
1207 50 10 00	0
1207 50 90 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1207 60 10 00	0
1207 60 90 00	0
1207 92 10 00	0
1207 92 90 00	0
1207 99 10 00	0
1207 99 91 00	0
1207 99 99 01	0
1207 99 99 99	0
1208 10 00 01	0
1208 10 00 99	0
1208 90 00 00	0
1209 11 00 00	0
1209 19 00 00	0
1209 21 00 00	0
1209 22 10 00	0
1209 22 80 00	0
1209 23 11 00	0
1209 23 15 00	0
1209 23 80 00	0
1209 24 00 00	0
1209 25 10 00	0
1209 25 90 00	0
1209 26 00 00	0
1209 29 10 00	0
1209 29 50 00	0
1209 29 80 00	0
1209 30 00 00	0
1209 91 10 00	0
1209 91 90 00	0
1209 99 10 00	0
1209 99 91 00	0
1209 99 99 00	0
1210 10 00 00	5
1210 20 10 00	5
1210 20 90 00	5
1211 10 00 00	0
1211 20 00 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1211 90 10 00	0
1211 90 30 00	0
1211 90 70 00	0
1211 90 75 00	0
1211 90 95 01	0
1211 90 95 02	0
1211 90 95 99	0
1212 10 10 00	0
1212 10 91 00	0
1212 10 99 00	0
1212 20 00 01	0
1212 20 00 99	0
1212 30 00 00	0
1212 92 00 00	0
1212 99 10 00	0
1212 99 90 00	0
1213 00 00 00	0
1214 10 00 00	0
1214 90 10 00	0
1214 90 91 00	0
1214 90 99 00	0
1301 10 00 00	0
1301 20 00 00	0
1301 90 10 00	0
1301 90 90 01	0
1301 90 90 02	0
1301 90 90 99	0
1302 11 00 00	0
1302 12 00 00	0
1302 13 00 00	0
1302 14 00 00	0
1302 19 05 01	0
1302 19 05 02	0
1302 19 05 03	0
1302 19 05 99	0
1302 19 10 00	0
1302 19 30 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1302 19 91 00	0
1302 19 99 00	0
1302 20 10 00	0
1302 20 90 00	0
1302 31 00 00	0
1302 32 10 00	0
1302 32 90 00	0
1302 39 00 00	0
1401 10 00 01	0
1401 10 00 99	0
1401 20 00 00	0
1401 90 00 01	0
1401 90 00 02	0
1401 90 00 99	0
1402 10 10 00	0
1402 10 91 00	0
1402 10 99 00	0
1402 90 00 01	0
1402 90 00 02	0
1402 90 00 99	0
1403 10 00 00	0
1403 90 00 00	0
1404 10 00 00	0
1404 20 00 00	0
1404 90 00 01	0
1404 90 00 02	0
1404 90 00 03	0
1404 90 00 99	0
1501 00 11 00	0
1501 00 19 00	0
1501 00 90 00	0
1502 00 10 01	0
1502 00 10 99	0
1502 00 90 01	0
1502 00 90 99	0
1503 00 11 00	0
1503 00 19 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1503 00 30 00	0
1503 00 90 00	0
1504 10 10 01	0
1504 10 10 99	0
1504 10 91 01	0
1504 10 91 99	0
1504 10 99 01	0
1504 10 99 99	0
1504 20 10 00	0
1504 20 90 01	0
1504 20 90 99	0
1504 30 11 00	0
1504 30 19 00	0
1504 30 90 01	0
1504 30 90 99	0
1505 10 00 00	0
1505 90 00 00	0
1506 00 00 00	0
1507 10 10 00	0
1507 10 90 00	0
1507 90 10 00	0
1507 90 90 00	0
1508 10 10 00	0
1508 10 90 00	0
1508 90 10 00	0
1508 90 90 00	0
1509 10 10 00	0
1509 10 90 00	0
1509 90 00 00	0
1510 00 10 00	0
1510 00 90 00	0
1511 10 10 00	0
1511 10 90 00	0
1511 90 11 00	0
1511 90 19 00	0
1511 90 91 00	0
1511 90 99 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1512 21 10 00	0
1512 21 90 00	0
1512 29 10 00	0
1512 29 90 00	0
1513 11 10 00	0
1513 11 91 00	0
1513 11 99 00	0
1513 19 11 00	0
1513 19 19 00	0
1513 19 30 00	0
1513 19 91 00	0
1513 19 99 00	0
1513 21 11 00	0
1513 21 19 00	0
1513 21 30 00	0
1513 21 90 00	0
1513 29 11 00	0
1513 29 19 00	0
1513 29 30 00	0
1513 29 50 00	0
1513 29 91 00	0
1513 29 99 00	0
1515 11 00 00	0
1515 19 10 00	0
1515 19 90 00	0
1515 21 10 00	0
1515 21 90 00	0
1515 29 10 00	0
1515 29 90 00	0
1515 30 10 01	0
1515 30 10 02	0
1515 30 90 01	0
1515 30 90 02	0
1515 40 00 01	0
1515 40 00 99	0
1515 50 11 00	0
1515 50 19 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1515 50 91 00	0
1515 50 99 00	0
1515 60 10 00	0
1515 60 90 00	0
1515 90 10 01	0
1515 90 10 99	0
1515 90 21 00	0
1515 90 29 00	0
1515 90 31 00	0
1515 90 39 00	0
1515 90 40 00	0
1515 90 51 00	0
1515 90 59 00	0
1515 90 60 00	0
1515 90 91 00	0
1515 90 99 00	0
1517 10 10 00	20
1517 10 90 00	20
1517 90 10 00	20
1517 90 91 00	20
1517 90 93 00	20
1517 90 99 00	20
1518 00 10 00	0
1518 00 31 00	0
1518 00 39 00	0
1518 00 91 00	0
1518 00 95 00	0
1518 00 99 01	0
1518 00 99 99	0
1520 00 00 00	0
1521 10 10 00	0
1521 10 90 00	0
1521 90 10 00	0
1521 90 91 00	0
1521 90 99 00	0
1522 00 10 00	0
1522 00 31 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1522 00 39 00	0
1522 00 91 00	0
1522 00 99 00	0
1602 10 00 01	15
1602 10 00 99	15
1602 20 11 00	15
1602 20 19 00	15
1602 20 90 00	15
1603 00 10 01	0
1603 00 10 99	0
1603 00 30 01	0
1603 00 30 99	0
1603 00 90 01	0
1603 00 90 02	0
1603 00 90 99	0
1604 11 00 00	0
1604 12 10 00	0
1604 12 91 00	0
1604 12 99 00	0
1604 13 11 00	0
1604 13 19 00	0
1604 13 90 00	0
1604 14 11 00	0
1604 14 16 00	0
1604 14 18 00	0
1604 14 90 00	0
1604 15 11 00	0
1604 15 19 00	0
1604 15 90 00	0
1604 16 00 00	0
1604 19 10 00	0
1604 19 31 00	0
1604 19 39 00	0
1604 19 50 00	0
1604 19 91 00	0
1604 19 92 00	0
1604 19 93 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1604 19 94 00	0
1604 19 95 00	0
1604 19 98 00	0
1604 20 05 00	0
1604 20 10 00	0
1604 20 30 00	0
1604 20 40 00	0
1604 20 50 00	0
1604 20 70 00	0
1604 20 90 00	0
1604 30 10 00	0
1604 30 90 00	0
1605 10 00 00	0
1605 20 10 00	0
1605 20 91 00	0
1605 20 99 00	0
1605 30 10 00	0
1605 30 90 00	0
1605 40 00 00	0
1605 90 11 00	0
1605 90 19 00	0
1605 90 30 00	0
1605 90 90 00	0
1702 11 00 00	20
1702 19 00 00	20
1702 20 10 00	0
1702 20 90 00	0
1702 60 10 00	30
1702 60 80 00	30
1702 60 95 00	30
1703 10 00 01	14
1703 10 00 99	14
1703 90 00 01	14
1703 90 00 99	14
1704 10 11 00	12
1704 10 19 00	12
1704 10 91 00	12

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1704 10 99 00	12
1704 90 10 00	12
1704 90 30 00	12
1704 90 51 00	12
1704 90 55 00	12
1704 90 61 00	12
1704 90 65 00	12
1704 90 71 00	12
1704 90 75 00	12
1704 90 81 00	12
1704 90 99 00	12
1801 00 00 00	0
1802 00 00 00	0
1803 10 00 00	0
1803 20 00 00	0
1804 00 00 00	0
1805 00 00 01	0
1805 00 00 99	0
1806 10 15 00	12
1806 10 20 00	12
1806 10 30 00	12
1806 10 90 00	12
1806 20 10 01	10
1806 20 10 02	10
1806 20 10 99	10
1806 20 30 01	10
1806 20 30 02	10
1806 20 30 99	10
1806 20 50 01	10
1806 20 50 02	10
1806 20 50 99	10
1806 20 70 00	10
1806 20 80 00	10
1806 20 95 01	10
1806 20 95 02	10
1806 20 95 99	10
1902 11 00 00	20

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1902 19 10 00	20
1902 19 90 00	20
1902 40 10 00	0
1902 40 90 00	0
1903 00 00 01	0
1903 00 00 99	0
1904 20 10 00	6
1904 90 10 00	7
1904 90 90 00	7
1905 10 00 00	7
1905 20 10 00	7
1905 20 30 00	7
1905 20 90 00	7
1905 30 11 01	0
1905 30 11 99	0
1905 30 19 01	0
1905 30 19 99	0
1905 30 30 01	0
1905 30 30 99	0
1905 30 51 01	0
1905 30 51 99	0
1905 30 59 01	0
1905 30 59 99	0
1905 30 91 01	0
1905 30 91 99	0
1905 30 99 01	0
1905 30 99 99	0
1905 40 10 01	0
1905 40 10 99	0
1905 40 90 01	0
1905 40 90 99	0
1905 90 10 00	0
1905 90 20 00	0
1905 90 30 01	0
1905 90 30 99	0
1905 90 40 00	0
1905 90 45 01	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
1905 90 45 99	0
1905 90 55 01	0
1905 90 55 99	0
1905 90 60 01	0
1905 90 60 99	0
1905 90 90 01	0
1905 90 90 99	0
2001 10 00 00	15
2001 20 00 00	15
2002 10 10 00	11
2002 10 90 00	11
2002 90 11 00	11
2002 90 19 00	11
2002 90 31 00	11
2002 90 39 00	11
2002 90 91 00	11
2002 90 99 00	11
2003 20 00 00	0
2005 10 00 00	15
2005 20 10 00	20
2005 20 20 00	20
2005 20 80 00	20
2005 40 00 00	15
2005 51 00 00	7
2005 59 00 00	7
2005 60 00 00	5
2005 70 10 00	0
2005 70 90 00	0
2005 80 00 00	15
2005 90 75 00	17
2008 11 10 00	0
2008 11 92 00	0
2008 11 94 00	0
2008 11 96 00	0
2008 11 98 00	0
2008 19 11 00	0
2008 19 13 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
2008 19 19 00	0
2008 19 51 00	0
2008 19 59 00	0
2008 19 93 00	0
2008 19 95 00	0
2008 19 99 00	0
2008 20 11 00	0
2008 20 19 00	0
2008 20 31 00	0
2008 20 39 00	0
2008 20 51 00	0
2008 20 59 00	0
2008 20 71 00	0
2008 20 79 00	0
2008 20 91 00	0
2008 20 99 00	0
2008 30 11 00	0
2008 30 19 00	0
2008 30 31 00	0
2008 30 39 00	0
2008 30 51 00	0
2008 30 55 00	0
2008 30 59 00	0
2008 30 71 00	0
2008 30 75 00	0
2008 30 79 00	0
2008 30 91 00	0
2008 30 99 00	0
2008 40 11 00	4
2008 40 19 00	4
2008 40 21 00	4
2008 40 29 00	4
2008 40 31 00	4
2008 40 39 00	4
2008 40 51 00	4
2008 40 59 00	4
2008 40 71 00	4

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
2008 40 79 00	4
2008 40 91 00	4
2008 40 99 00	4
2008 50 11 00	6
2008 50 19 00	6
2008 50 31 00	6
2008 50 39 00	6
2008 50 51 00	6
2008 50 59 00	6
2008 50 61 00	6
2008 50 69 00	6
2008 50 71 00	6
2008 50 79 00	6
2008 50 92 00	6
2008 50 94 00	6
2008 50 99 00	6
2008 60 11 00	6
2008 60 19 00	6
2008 60 31 00	6
2008 60 39 00	6
2008 60 51 00	6
2008 60 59 00	6
2008 60 61 00	6
2008 60 69 00	6
2008 60 71 00	6
2008 60 79 00	6
2008 60 91 00	6
2008 60 99 00	6
2008 70 11 00	6
2008 70 19 00	6
2008 70 31 00	6
2008 70 39 00	6
2008 70 51 00	6
2008 70 59 00	6
2008 70 61 00	6
2008 70 69 00	6
2008 70 71 00	6

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
2008 70 79 00	6
2008 70 92 00	6
2008 70 94 00	6
2008 70 99 00	6
2008 80 11 00	6
2008 80 19 00	6
2008 80 31 00	6
2008 80 39 00	6
2008 80 50 00	6
2008 80 70 00	6
2008 80 91 00	6
2008 80 99 00	6
2008 91 00 00	7
2008 92 12 01	6
2008 92 12 99	6
2008 92 14 01	6
2008 92 14 99	6
2008 92 16 01	6
2008 92 16 99	6
2008 92 18 01	6
2008 92 18 99	6
2008 92 32 01	6
2008 92 32 99	6
2008 92 34 01	6
2008 92 34 99	6
2008 92 36 01	6
2008 92 36 99	6
2008 92 38 01	6
2008 92 38 99	6
2008 92 51 01	6
2008 92 51 99	6
2008 92 59 01	6
2008 92 59 99	6
2008 92 72 01	6
2008 92 72 99	6
2008 92 74 01	6
2008 92 74 99	6

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
2008 92 76 01	6
2008 92 76 99	6
2008 92 78 01	6
2008 92 78 99	6
2008 92 92 01	6
2008 92 92 99	6
2008 92 93 01	6
2008 92 93 99	6
2008 92 94 01	6
2008 92 94 99	6
2008 92 96 01	6
2008 92 96 99	6
2008 92 97 01	6
2008 92 97 99	6
2008 92 98 01	6
2008 92 98 99	6
2008 99 11 00	4
2008 99 19 00	4
2008 99 21 00	4
2008 99 23 00	4
2008 99 25 00	4
2008 99 26 00	4
2008 99 28 00	4
2008 99 32 00	4
2008 99 33 00	4
2008 99 34 00	4
2008 99 36 00	4
2008 99 37 00	4
2008 99 38 00	4
2008 99 40 00	4
2008 99 41 00	4
2008 99 43 00	4
2008 99 45 00	4
2008 99 46 00	4
2008 99 47 00	4
2008 99 49 00	4
2008 99 51 00	4

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
2008 99 53 00	4
2008 99 55 00	4
2008 99 61 00	4
2008 99 62 00	4
2008 99 68 00	4
2008 99 72 00	4
2008 99 74 00	4
2008 99 79 00	4
2008 99 85 00	4
2008 99 91 00	4
2008 99 99 00	4
2009 11 11 00	0
2009 11 19 00	0
2009 11 91 00	0
2009 11 99 00	0
2009 19 11 00	0
2009 19 19 00	0
2009 19 91 00	0
2009 19 99 00	0
2009 20 11 00	0
2009 20 19 00	0
2009 20 91 00	0
2009 20 99 00	0
2009 30 11 00	0
2009 30 19 00	0
2009 30 31 00	0
2009 30 39 00	0
2009 30 51 00	0
2009 30 55 00	0
2009 30 59 00	0
2009 30 91 00	0
2009 30 95 00	0
2009 30 99 00	0
2009 40 11 00	0
2009 40 19 00	0
2009 40 30 00	0
2009 40 91 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
2009 40 93 00	0
2009 40 99 00	0
2009 60 11 00	4
2009 60 19 00	4
2009 60 51 00	4
2009 60 59 00	4
2009 60 71 00	4
2009 60 79 00	4
2009 60 90 00	4
2009 70 11 00	12
2009 70 19 00	12
2009 70 30 00	12
2009 70 91 00	12
2009 70 93 00	12
2009 70 99 00	12
2101 11 11 00	0
2101 11 19 00	0
2101 12 92 00	0
2101 12 98 00	0
2101 20 20 00	0
2101 20 92 00	0
2101 20 98 00	0
2101 30 11 00	14
2101 30 19 00	14
2101 30 91 00	14
2101 30 99 00	14
2102 30 00 00	7
2103 10 00 00	0
2104 10 10 00	4
2104 10 90 00	4
2104 20 00 00	4
2106 10 20 00	7
2106 10 80 00	7
2201 10 11 00	0
2201 10 19 00	0
2201 10 91 00	0
2201 10 99 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
2201 90 00 00	0
2202 10 00 00	19
2202 90 10 00	10
2202 90 91 00	10
2202 90 95 00	10
2202 90 99 00	10
2301 10 00 01	0
2301 10 00 99	0
2301 20 00 00	0
2302 10 10 00	0
2302 10 90 00	0
2302 20 10 00	0
2302 20 90 00	0
2302 30 10 00	0
2302 30 90 00	0
2302 40 10 00	0
2302 40 90 00	0
2302 50 00 00	0
2303 10 11 00	0
2303 10 19 00	0
2303 10 90 00	0
2303 20 11 00	0
2303 20 18 00	0
2303 20 90 00	0
2303 30 00 00	0
2304 00 00 00	0
2305 00 00 00	0
2306 10 00 00	0
2306 20 00 00	0
2306 30 00 00	0
2306 40 00 00	0
2306 50 00 00	0
2306 60 00 00	0
2306 70 00 00	0
2306 90 11 00	0
2306 90 19 00	0
2306 90 90 00	0

Vámtarifaszám	Vámtétel %-ban
2307 00 11 00	0
2307 00 19 00	0
2307 00 90 00	0
2308 10 00 00	0
2308 90 11 00	0
2308 90 19 00	0
2308 90 30 00	0
2308 90 90 00	0
2309 10 11 00	0
2309 10 13 00	0
2309 10 15 00	0
2309 10 19 00	0
2309 10 31 00	0
2309 10 33 00	0
2309 10 39 00	0
2309 10 51 00	0
2309 10 53 00	0
2309 10 59 00	0
2309 10 70 00	0
2309 10 90 00	0
2309 90 10 00	0
2309 90 20 00	0
2309 90 31 00	0
2309 90 33 00	0
2309 90 35 00	0
2309 90 39 00	0
2309 90 41 00	0
2309 90 43 00	0
2309 90 49 00	0
2309 90 51 00	0
2309 90 53 00	0
2309 90 59 00	0
2309 90 70 00	0
2309 90 91 00	0
2309 90 93 00	0
2309 90 95 00	0
2309 90 97 00	0

Az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter és a pénzügyminiszter 16/1998. (III. 25.) IKIM—PM együttes rendelete

a Magyar Köztársasággal szabadkereskedelmi megállapodást kötött országokból származó egyes árukra vonatkozó 1998. évi vámkontingensekről szóló 71/1997. (XII. 20.) IKIM—PM együttes rendelet módosításáról

A vámtarifáról szóló 1995. évi CI. törvény 22. §-ának *d)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeljük el:

1. §

A 71/1997. (XII. 20.) IKIM—PM együttes rendelet (a továbbiakban: R.) 7. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A vámkontingensek 1998. április 1-jétől december 31-ig érvényesek.''

2. §

Az R. 5. számú melléklete helyébe e rendelet *melléklete* lép.

3. §

Ez a rendelet 1998. április 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit az ezt követő vámkezeléseknél lehet alkalmazni.

Dr. Fazakas Szabolcs s. k.,
ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter

Akar László s. k.,
pénzügyminisztériumi politikai államtitkár

Melléklet a 16/1998. (III. 25.) IKIM—PM együttes rendelethez

[5. számú melléklet a 71/1997. (XII. 20.) IKIM—PM együttes rendelethez]

A Szlovén Köztársaságból származó egyes árukra alkalmazandó vámkontingensek 1998. április 1-jétől december 31-ig

Vámtarifaszám	Árumegnevezés	Vámkontingens mennyisége	Vámtétel %-ban
0102 90	Vámtarifa szerint	750 t	16,9
0103 91	Vámtarifa szerint	150 t	21,2
0103 92	Vámtarifa szerint		
0105 11 11	Vámtarifa szerint		11,7
0105 11 19	Vámtarifa szerint		11,7
0105 11 91	Vámtarifa szerint		15,8
0105 11 99	Vámtarifa szerint		15,8
0105 12	Vámtarifa szerint		15,8
0105 19	Vámtarifa szerint		15,8
0105 92 00 01	Vámtarifa szerint		10
0105 92 00 99	Vámtarifa szerint	37,5 t	10,7
0105 93 00 01	Vámtarifa szerint		11,7
0105 93 00 99	Vámtarifa szerint		10,7
0105 99 10 01	Vámtarifa szerint		11,7
0105 99 10 99	Vámtarifa szerint		15,8
0105 99 20 01	Vámtarifa szerint		11,7
0105 99 20 99	Vámtarifa szerint		15,8
0105 99 30 01	Vámtarifa szerint		11,7
0105 99 30 99	Vámtarifa szerint		15,8
0105 99 50 01	Vámtarifa szerint		11,7
0105 99 50 99	Vámtarifa szerint		15,8
0201	Vámtarifa szerint	75 t	33,7
0202	Vámtarifa szerint		33,7

Vámtarifaszám	Árumegnevezés	Vámkontingens mennyisége	Vámtétel %-ban
0203	Vámtarifa szerint	2175 t	25
0207 11	Vámtarifa szerint		23,1
0207 13	Vámtarifa szerint		23,1
0207 24	Vámtarifa szerint		23,1
0207 25	Vámtarifa szerint		23,1
0207 26	Vámtarifa szerint		23,1
ex 0207 27	Minden alszám a KN 91 alszám kivételével	75 t	23,1
0207 32	Vámtarifa szerint		23,1
0207 33	Vámtarifa szerint		23,1
0207 34	Vámtarifa szerint		23,1
0207 35	Vámtarifa szerint		23,1
ex 0207 36	Minden alszám a KN 81, 85, 89 alszám kivételével		23,1
0210	Vámtarifa szerint	225 t	20
0204	Vámtarifa szerint	7,5 t	0
0402 10	Vámtarifa szerint		37
0402 21	Vámtarifa szerint	30 t	37
0402 91	Vámtarifa szerint		37
0402 99	Vámtarifa szerint		37
ex 0406 10	Juhtejből készült kivételével		36,8
ex 0406 20	Juhtejből készült kivételével		30,5
ex 0406 30	Juhtejből készült kivételével	360 t	30,5
ex 0406 90	Minden alszám a juhtejből készült kivételével, valamint a KN 31 99, 33 99, 50 99, 69 99, 86 99, 87 99, 88 99, 93 99, 99 99 alszámok		34,9
ex 0406 90	Juhtejből készült kivételével a KN 31 99, 33 99, 50 99, 69 99, 86 99, 87 99, 88 99, 93 99, 99 99 alszámok alá tartozó termékek		39,9
0701 99	Vámtarifa szerint	3750 t	23,4
0808 10	Vámtarifa szerint	1500 t	29,3
1601	Vámtarifa szerint	300 t	26
1602 31	Vámtarifa szerint		23,7
1602 32	Vámtarifa szerint		23,7
1602 39	Vámtarifa szerint	187,5 t	23,7
1602 42	Vámtarifa szerint		23,7
1602 49	Vámtarifa szerint		23,7
1602 50	Vámtarifa szerint		18
1602 41	Vámtarifa szerint	150 t	29,6
1602 90	Vámtarifa szerint		29,6
2009 50	Vámtarifa szerint		21,5
2009 80	Vámtarifa szerint	525 t	21,5
2009 90	Vámtarifa szerint		21,5
2105	Vámtarifa szerint	375 t	30,4
2203	Vámtarifa szerint	2625 hl	36
ex 2204	Minden alszám a 21 87, 21 88, 21 89, 21 91, 21 92, 21 94 01, 21 95, 21 96, 21 98 01, 21 99 01, 29 87, 29 88, 29 89, 29 91, 29 92, 29 94 01, 29 95, 29 96, 29 98 01, 29 99 01, 30 96, 30 98 alszámok kivételével	5626 hl	33,2
ex 2204	A KN 21 87, 21 88, 21 89, 21 91, 21 92, 21 94 01, 21 95, 21 96, 21 98 01, 21 99 01, 29 87, 29 88, 29 89, 29 91, 29 92, 29 94 01, 29 95, 29 96, 29 98 01, 29 99 01, 30 96, 30 98 alszámok alá tartozó termékek		36
2208	Vámtarifa szerint	375 hl	36

Azokban az esetekben, amikor 4 számjegyes vtsz. vagy 6 számjegyes kötelező alszám szerepel, akkor valamennyi, a vtsz. vagy kötelező alszám alá tartozó további alszámos bontásra is értendő a kedvezmény.

A művelődési és közoktatási miniszter 6/1998. (III. 25.) MKM rendelete

az egészségfejlesztő mentálhigiénikus szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről

A felsőoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének *e)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) E rendelet *melléklete* az egészségfejlesztő mentálhigiénikus szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

(2) Egészségfejlesztő mentálhigiénikus szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető.

2. §

Az e rendelet hatálybalépését megelőzően a szakosító továbbképzésről szóló 7/1987. (VI. 29.) MM rendelet alapján megszerzett egészségfejlesztő mentálhigiénikus szakképzettség egyenértékű az e rendelet alapján szakirányú továbbképzésben szerzett speciális ismereteket nyújtó szakképzettséggel.

3. §

(1) E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) Az e rendelettel meghatározott követelményeket 1998-ban a képzést megkezdő évfolyamokra, a következő években fokozatosan a magasabb évfolyamokra is alkalmazni kell.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

Melléklet
a 6/1998. (III. 25.) MKM rendelethez

Az egészségfejlesztő mentálhigiénikus szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei

1. A képzési cél

Az egészségügyi, szociális, bölcsész, pedagógus, jogász, lelkész és katonai felsőoktatás szakjain egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkezők képzése, akik — szakképzettségüknek megfelelő szakmai tapasztalataikra is támaszkodva — képessé válnak az egészségfejlesztő és mentálhigiénés kultúra területén a közvetítő és fejlesztő szerep betöltésére; hozzájárulnak a családokban és más társadalmi (oktatási-nevelési, egészségügyi, szociális) intézményekben, munkahelyeken, illetve egyéni segítségre szorulók körében az egészséges életmód és életszemlélet megalapozásához, az egészség- és mentálhigiénés kultúra kialakításához, feltételeinek megteremtéséhez, szükség esetén korrekciójához; prevenciós módszerek birtokában, az egészséggel kapcsolatos szemlélet, légkör, feltételek szakszerű feltárásával, beavatkozási terv, projekt készítésével és egyéni, illetve csoportos foglalkozásokon, közösségi akciók szervezésével, szakkörök, klubfoglalkozások, önsegítő csoportok vezetésével — együttműködve a közigazgatási, egészségügyi, oktatási, szociális intézményekkel, civil szervezetekkel és más segítő foglalkozású szakemberekkel is — képesek hozzájárulni az egészség- és mentálhigiénés kultúra fejlesztéséhez; képzésük során alkalmassá válnak e terület fejlődésének önálló követésére, illetőleg a tudományos eredményeknek mindennapi munkájukban való alkalmazására.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése:

egészségfejlesztő mentálhigiénikus.

3. A képzésben résztvevők köre

Főiskolai vagy egyetemi szintű végzettség és egészségügyi, szociális, bölcsész, pedagógus, jogász, lelkész vagy katonai területen szerzett szakképzettség, valamint munkában eltöltött két év.

4. A képzési idő

Négy félév, legalább 510 tanóra, mely elméleti, szemináriumjellegű és gyakorlati foglalkozásokból tevődik össze. (Tanóra: oktató vezetésével és közreműködésével lezajló elméleti vagy gyakorlati óra, foglalkozás.)

Az elméleti jellegű képzés részaránya 40—50%, a gyakorlati jellegű képzés 50—60%. A gyakorlati foglalkozáson belül legalább 3× 2 teljes nap terepgyakorlat kötelező, amely összességében 60 óra gyakorlati foglalkozásnak felel meg.

5. A képzés főbb tanulmányi területei és arányai

5.1. Elméleti képzés

A társadalomtudományi, pszichológiai és medicinális tantárgycsoportok egymással integráltan, egymásra épülve, illetve egymást kiegészítve jelennek meg.

5.1.1. Társadalomtudományi ismeretek

A családszociológia, egészségszociológia, a népegészségtan, a szociálpolitika, a szociális munka alapjai, etikai, bioetika, statisztika, pedagógia, egészségfejlesztés, management az egyén és a társadalom kapcsolatát, az egyén helyét a változó társadalomban, annak erkölcsi normarendszerét, a magyar társadalom folyamatainak, a problematikus élethelyzetek társadalmi hátterének megértését, a

társadalom és az egyén felelősségvállalásának arányait hivatott bemutatni elsődlegesen az egészségmegőrzés szempontjából.

5.1.2. Pszichológiai ismeretek

A személyiség- és fejlődéslélektan, a pszichoterápiás, mentálhigiénés és gyógypedagógiai alapismeretek a személyiségalakulás folyamatának az elemzéséhez, a pszichés egészségbetegség határainak a felismeréséhez, a kóros lelki jelenségek, szociális sérülések dinamikai hátterének bemutatásához és a prevenciós munka elméleti megalapozásához járulnak hozzá.

5.1.3. Medicinális ismeretek

A medicinális alapismeretek, belgyógyászat, gyermekgyógyászat, pszichiátria, gyermek- és serdülőpszichiátria, természetgyógyászat célja azon biológiai és környezeti aspektusok megismertetése, amelyek az ember egészséges életét befolyásolják, s amely segítségével a hallgatók képesek megérteni az orvostudomány alapvető megállapításait és az egészségügyi intézmények által kibocsátott dokumentumokat.

A fenti területek a képzési idő mintegy 40%-át alkotják.

5.2. Szociális készség- és személyiségfejlesztés

E gyakorlati jellegű foglalkozások során alkalmazott módszerek alapvető célja a saját élményszerzés és módszertani alapvetés a szakismeretek gyakorlati alkalmazásához (kommunikáció, kérdezéstechnika, olvasási és zenekörök, vizuális és mozgásfoglalkozások). A személyiségfejlesztő gyakorlatok módszertanát a pszichoterápiában alkalmazott követelmények határozzák meg.

E terület a tanórákban kifejezett képzési időnek legalább 30%-át alkotja.

5.3. Speciális terepgyakorlatok

A csoportos szemináriumi foglalkozásokon és az egészségügyi-szociális és államigazgatási intézményekben, civil szervezetekben végzett összefüggő gyakorlatok a csoportos munkavégzés, a team-munka elemeinek alkalmazását szolgálják elsősorban a munkahelyi struktúraelemzés, munkahelyi problémalista összeállítása, esetismertetés, problémamegoldó technikák, projekttervezés gyakorlása területén.

E terület a képzési időnek legalább 20%-át alkotja.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere, az ellenőrzés formái

A képzésben az önálló tanulás, önálló munka fontos szerepet kap. Az ismeretek ellenőrzési rendszere a tantervben előírt — részben egymásra épülő, részben egymástól független — aláírások, gyakorlati minősítések megszerzéséből, vizsgákból, a szakmai gyakorlat elvégzéséből, szakdolgozat elkészítéséből, valamint záróvizsga letételéből tevődik össze.

6.1. Kötelező vizsgák, kollokviumok, gyakorlati minősítések

Legalább 7 kollokvium és 5 gyakorlati (öt- vagy háromfokozatú) minősítés szükséges.

6.2. Kötelező szigorlatok

Legalább 3 szigorlat a társadalomtudományok, a pszichológia, valamint a medicinális ismeretek tárgyköreiből kialakított tárgyakból.

6.3. A szakdolgozat

Olyan írásbeli dolgozat, amely az egészségfejlesztés és mentálhigiéné területével összefüggő témából készült, s tanúsítja, hogy a hallgató tanulmányaira támaszkodva, illetve a vonatkozó szakirodalom és gyakorlati tapasztalatai feldolgozásával önállóan képes a tanult ismeretanyag alkotó alkalmazására.

6.4. A záróvizsga

6.4.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:

— a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése;

— gyakorlati vizsga: a terepgyakorlatokon megszerzett ismeretekre épülő helyzetelemzés;

— bírálattal elfogadott szakdolgozat.

6.4.2. A záróvizsga részei:

— a szakdolgozat megvédése;

— a képzés, társadalomtudományi, pszichológiai és medicinális témaköreit átfogó komplex szóbeli vizsga.

6.4.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozat és védése alapján kapott érdemjegy és a szóbeli záróvizsgán nyújtott teljesítmények érdemjegye alapján számított átlag, ötfokozatú jeggyel kifejezve.

A művelődési és közoktatási miniszter 7/1998. (III. 25.) MKM rendelete

a fogyatékosok együttnevelési (integrációs) pedagógiája szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről

A felsőoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének *e)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

E rendelet *melléklete* a fogyatékosok együttnevelési (integrációs) pedagógiai szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

2. §

E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

Melléklet
a 7/1998. (III. 25.) MKM rendelethez

A fogyatékosok együttnevelési (integrációs) pedagógiája szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei

1. A képzési cél

Olyan speciális szaktudású pedagógus szakemberek képzése, akik elméleti és módszertani tudásuk birtokában képesek a gyógypedagógiai gondozást igénylő, különböző típusú (tanulásban akadályozott, érzékszervileg sérült, beszédében vagy testi fogyatékos, beilleszkedési és magatartászavarokkal küzdő stb.) fogyatékos tanulóknak a nem fogyatékosokkal való integrált oktatására és együttnevelésére a többségi iskola (óvoda) keretei között, az óvodapedagógusi, tanítói vagy tanári, illetve szakoktatói alapképzettségüknek megfelelő szakterületeken; a fogyatékos tanulók fejlesztésének feladataiban képesek a gyógypedagógussal való együttműködésre; az együttnevelés révén, illetve az egyéni és kiscsoportos differenciálás alkalmazásával képesek a gyermekek vagy tanulók oktatásában és nevelésében az integrációból származó nevelési hatásokat kamatoztatni, kifejleszteni a másság iránti toleranciát, segítőkészséget, az együtt nevelt tanulók kölcsönös együttműködési készségét.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése:

fogyatékosokat együttnevelő pedagógus.

3. A képzésben résztvevők köre

Főiskolai vagy egyetemi végzettség és pedagógiai jellegű (óvodapedagógus, tanítói, tanári, szakoktatói, szociálpedagógus, pedagógia) szakon szerzett szakképzettség, valamint legalább egyéves pedagógusi gyakorlat.

4. A képzési idő

Négy félév, összesen legalább 400 tanóra. (Tanóra: oktató vezetésével és közreműködésével lezajló elméleti vagy gyakorlati óra, foglalkozás.)

Az elméleti és gyakorlati jellegű foglalkozások aránya mintegy 60—40%.

5. A képzés főbb tanulmányi területei és arányai

5.1. Pedagógia

Az integrációs pedagógia története, a nyitott iskolai modellek, differenciáló pedagógia, a differenciálás és az integrálás pedagógiájának komplex elmélete és gyakorlata.

E képzési terület a képzési időnek legalább 30%-át teszi ki.

5.2. Pszichológia

Fejlődés-, nevelés- és tanuláslélektan elmélete és gyakorlata a tanulási és magatartási zavarok szemszögéből.

E képzési terület a képzési időnek legalább 10%-át teszi ki.

5.3. Gyógypedagógia

A fogyatékosok különböző típusaival kapcsolatos gyógypedagógiai alapismeretek, a fogyatékosok speciális nevelési szükségleteihez való igazodás pedagógiája a többségi iskola (óvoda) gyakorlatában.

E képzési terület a képzési időnek legalább 50%-át teszi ki.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere, az ellenőrzés formái

A képzésben az önálló tanulás, illetve a kiscsoportos munka fontos szerepet kap. Az ismeretek ellenőrzési rendszere a tantervben előírt — részben egymásra épülő, részben egymástól független — aláírások, gyakorlati minősítések megszerzéséből, vizsgákból, a szakmai gyakorlat elvégzéséből, szakdolgozat elkészítéséből, valamint záróvizsga letételéből tevődik össze.

6.1. Kötelező szigorlatok

Legalább 2 szigorlat. Tárgyai:

— a differenciáló pedagógia alapjai,

— a tanulás és magatartás fogyatékosságtípus szerinti zavarai.

6.2. A szakdolgozat

Olyan írásbeli dolgozat, amely a fogyatékosok integrációs együttnevelésének elméleti vagy gyakorlati területeivel összefüggő témában készült, s tanúsítja, hogy a hallgató tanulmányaira támaszkodva, illetve a vonatkozó szakirodalom és gyakorlati tapasztalatai feldolgozásával önállóan képes a tanult ismeretanyag alkotó alkalmazására.

6.3. A záróvizsga

6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:

— a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése;

— gyakorlati vizsga letétele, amelyre a hallgató előzetes esettanulmányt készít az integráció keretében nevelt fogyatékos gyermekkel vagy tanulóval való foglalkozásról, ez alapján zárófoglalkozást vezet, melyet a vizsgán szóban elemez;

— bírálattal elfogadott szakdolgozat.

6.3.2. A záróvizsga részei:

— a szakdolgozat megvédése;

— a képzés, pedagógiai, pszichológiai és gyógypedagógiai témaköreit átfogó komplex szóbeli vizsga.

6.4.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozat és védése alapján kapott érdemjegy és a szóbeli záróvizsgán nyújtott teljesítmények érdemjegye alapján számított átlag, ötfokozatú jeggyel kifejezve.

A művelődési és közoktatási miniszter 8/1998. (III. 25.) MKM rendelete

a gyógypedagógiai rehabilitációs konzultáns szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről

A felsőoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének *e)* pontjában foglalt felhatalmazás a következőket rendelem el:

1. §

(1) E rendelet *melléklete* a gyógypedagógiai rehabilitációs konzultáns szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

(2) Gyógypedagógiai rehabilitációs konzultáns szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető.

2. §

E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

Melléklet
a 8/1998. (III. 25.) MKM rendelethez

A gyógypedagógiai rehabilitációs konzultáns szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a gyógypedagógiai gondozásban részesült, fogyatékos emberek és családjaik, valamint közösségeik életében az életívet átfogó egész időszakban kalauzoló szerepet töltenek be segítő kapcsolat révén, hogy az érintettek az átadott és felkínált lehetőségek és információk birtokában képesek legyenek hatékonyan részt venni saját sorsuk alakításában, akik felkészültségük révén a korai fejlesztő központokban, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságokban, a fogyatékosok érdekvédelmi szervezeteiben, rehabilitációs intézményekben, családsegítő központokban és gyógypedagógiai iskolákban szakszerű tanácsadói szolgáltatást tudnak biztosítani a konzultációt és tanácsot igénylő klienseknek és családjuknak.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése:

gyógypedagógiai rehabilitációs konzultáns.

3. A képzésben résztvevők köre

Főiskolai vagy egyetemi szintű végzettség és valamely gyógypedagógiai tanár szakon szerzett szakképzettség, vagy a szociális munkás szakon szerzett szakképzettség esetén tanúsítvánnyal elismert rehabilitációs előszakosodás, valamint az olyan munkaterületen végzett, legalább kétéves szakmai tevékenység, ahol a konzultáció/tanácsadás a mindennapi gyakorlat része.

4. A képzési idő

Legalább három félév, összesen minimálisan 300 tanóra. (Tanóra: oktató vezetésével és közreműködésével lezajló elméleti vagy gyakorlati óra, foglalkozás.)

5. A képzés főbb tanulmányi területei és arányai

5.1. A gyógypedagógiai rehabilitációs tanácsadás elmélete és gyakorlata

A counseling filozófiája és módszertana; életívek, élettervek, pályaválasztás, pályafejlődés; pszichopatológia; egyéni és csoportos konzultáció; szociálpszichológia; multikulturális társadalom, rehabilitáció; gyógypedagógiai szociológia; jogalkotás és fogyatékosságügy; etika; diagnosztika és alkalmazott viselkedéselemzés.

E terület a képzési idő legalább 50%-át alkotja.

5.2. Előképzettségtől függően kötelezően választandó elméleti alapok:

— az általános szociális munka alapjai (gyógypedagógus végzettségűeknek);

— gyógypedagógiai pszichológia (szociális munkás végzettségűeknek).

E terület a képzési idő legalább 10%-át alkotja.

5.3. Gyakorlati felkészítés

Kapcsolati, kommunikációs készségfejlesztés, esetmegbeszélés és tereptanulmány.

E terület a képzési idő legalább 30%-át alkotja.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere, az ellenőrzés formái

A képzésben az önálló tanulás, illetve a kiscsoportos munka fontos szerepet kap. Az ismeretek ellenőrzési rendszere a tantervben előírt — részben egymásra épülő, részben egymástól független — aláírások, gyakorlati minősítések megszerzéséből, vizsgákból, a szakmai gyakorlat elvégzéséből, szakdolgozat elkészítéséből, valamint záróvizsga letételéből tevődik össze. A gyakorlatok teljesítése aláírással vagy három fokozatú minősítéssel igazolható.

6.1. Kötelező szigorlatok

Legalább egy komplex szigorlat a gyógypedagógiai rehabilitációs tanácsadás tárgyaiból.

6.2. A szakdolgozat

Olyan írásbeli dolgozat, amely a fogyatékosok rehabilitációs tanácsadásának elméleti vagy gyakorlati területeivel összefüggő témában készült, s tanúsítja hogy a hallgató

tanulmányaira támaszkodva, illetve a vonatkozó szakirodalom és gyakorlati vagy empirikus vizsgálati tapasztalatai feldolgozásával önállóan képes a tanult ismeretanyag alkotó alkalmazására.

6.3. A záróvizsga

6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:

— a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése;
— bírálattal elfogadott szakdolgozat.

6.3.2. A záróvizsga részei:

— a szakdolgozat megvédése;
— a képzés témaköreit átfogó komplex szóbeli vizsga.

6.3.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozat és védése alapján kapott érdemjegy és a szóbeli záróvizsgán nyújtott teljesítmények érdemjegye alapján számított átlag, ötfokozatú jeggyel kifejezve.

A művelődési és közoktatási miniszter 9/1998. (III. 25.) MKM rendelete

a mozgókép- és médiakultúra szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről

A felsőoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének *e)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) E rendelet *melléklete* a mozgókép- és médiakultúra szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

(2) Mozgókép- és médiakultúra-pedagógus szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető.

2. §

E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

Melléklet
a 9/1998. (III. 25.) MKM rendelethez

A mozgókép- és médiakultúra szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei

1. A képzési cél

Olyan speciális felkészültségű pedagógus szakemberek képzése, akik a mozgókép- és a médiakultúra területén szerzett ismereteik, illetve az alapképzésben szerzett tanári képesítésük birtokában a közoktatásban tanulókat e területen oktatják és nevelik: képesek közvetíteni a mozgóképírás, -olvasás és a médiakultúra szabályait, jelentőségét; képesek kialakítani a tömegkommunikációs eszközökben megjelenő nyílt és rejtett üzenetek felismerésének a képességét; fejleszteni a mozgókép és média kifejezési eszközei felismerésének, a történet és cselekmény filmes, rádiós, televíziós alkotásokban való megkülönböztetésének, illetve a dokumentum és a fikció felismerésének és értelmezésének a képességét; tudatossá tenni a mozgókép és média kulturális szerepét, illetve a médiafüggőség veszélyeit; kialakítani e területen a tudatos személyiségfejlesztő felhasználó, fogyasztói magatartást és szokásokat.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése:

mozgókép- és médiakultúra-pedagógus.

3. A képzésben résztvevők köre

Főiskolai vagy egyetemi szintű végzettség és valamely tanár szakon szerzett szakképzettség.

4. A képzési idő

Négy félév, legalább 530 tanóra. (Tanóra: oktató vezetésével és közreműködésével lezajló elméleti vagy gyakorlati óra, foglalkozás.)

Az elméleti és a gyakorlati jellegű képzés részaránya mintegy 50—50%.

5. A képzés főbb tanulmányi területei és arányai

5.1. A mozgókép- és médikultúra elméleti alapjai

Médiatörténet; kommunikációelmélet; a mozgókép rendszertana; médiaesztétika; médiaszociológia; médiapszichológia, társadalomismeret, oktatásinformatika.

E terület a képzési idő legalább 30%-át alkotja.

5.2. A mozgókép és média használatának, illetve készítésének elmélete és gyakorlata

A multimédia használata; a mozgóképkészítés alapismeretei és gyakorlata; a sajtó-, a film-, a rádió-, a televízió-,

a videoalkotások és műsorok elemzése, készítésének alapjai; rádió- és televíziós műsorok szerkesztése.

E terület a képzési idő legalább 50%-át alkotja.

5.3. A mozgókép- és médiakultúra tanítási, pedagógiai gyakorlata

Hospitálás és iskolai tanítási gyakorlatok a médiatörténet, médiaesztétika, médiaelemzés területén.

E terület a képzési idő legalább 10%-át alkotja.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere, az ellenőrzés formái

A képzésben az önálló tanulás, illetve a kiscsoportos munka fontos szerepet kap. Az ismeretek ellenőrzési rendszere a tantervben előírt — részben egymásra épülő, részben egymástól független — aláírások, gyakorlati minősítések megszerzéséből, vizsgákból, az iskolai gyakorlat elvégzéséből, szakdolgozat elkészítéséből, valamint záróvizsga letételéből tevődik össze. A gyakorlatok teljesítése aláírással vagy háromfokozatú minősítéssel igazolható. Az iskolai tanítási gyakorlat legalább 15 óra hospitálásból és legalább 10 óra önállóan megtartott foglalkozásból áll, mely zárótanítással fejeződik be.

6.1. Kötelező szigorlatok

Legalább két komplex szigorlat az 5.1. és az 5.2. pontban felsorolt tárgyakból.

6.2. A szakdolgozat

Olyan írásbeli dolgozat, amely a mozgókép, illetve a médiakultúra elméleti vagy gyakorlati területivel összefüggő témában készült, s tanúsítja, hogy a hallgató tanulmányaira támaszkodva, illetve a vonatkozó szakirodalom és gyakorlati vagy empirikus vizsgálati tapasztalatai feldolgozásával önállóan képes a tanult ismeretanyag alkotó, pedagógiai célú alkalmazására.

6.3. A záróvizsga

6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:

— a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése,

— bírálattal elfogadott szakdolgozat.

6.3.2. A záróvizsga részei:

— a szakdolgozat megvédése,

— a képzés témaköreit átfogó komplex szóbeli vizsga, különös tekintettel a tanultak tanítási, illetve a pedagógiai alkalmazására.

6.3.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozat és védése alapján kapott érdemjegy és a szóbeli záróvizsgán nyújtott teljesítmények érdemjegye alapján számított átlag, ötfokozatú jeggyel kifejezve.

A művelődési és közoktatási miniszter 10/1998. (III. 25.) MKM rendelete

a rehabilitációs foglalkoztató terapeuta szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről

A felsőoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének *e)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) E rendelet *melléklete* a rehabilitációs foglalkoztató terapeuta szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

(2) Rehabilitációs foglalkoztató terapeuta szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető.

2. §

E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

Melléklet
a 10/1998. (III. 25.) MKM rendelethez

A rehabilitációs foglalkoztató terapeuta szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei

1. A képzési cél

Olyan speciális felkészültségű terapeuta szakemberek képzése, akik e szakon, valamint az alapképzésben szerzett szomatopedagógiai vagy gyógytornászi ismereteik és képességeik birtokában képesek a károsodott, fogyatékos, akadályozott személyek körében az életívet átfogó egész időszakban a lehetőségekhez mért önálló életvitelt segítő foglalkozások megtervezésére és végzésére, a károsodásnak a foglalkoztatással történő rehabilitációs célú kompenzálására az egészségügyi, szociális vagy mozgásszervi rehabilitációs intézményekben, a szomatopedagógiai szakos gyógypedagógusi szakképzettségűek esetében a mozgáskorlátozott személyek rehabilitációja mellett a szakpárnak megfelelő fogyatékospopuláció rehabilitációjának színterein, illetve a korai fejlesztő központokban és egyéb közoktatási intézményekben is.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése:

mozgásszervi rehabilitációs foglalkoztató terapeuta.

3. A képzésben résztvevők köre

Főiskolai szintű végzettség és szomatopedagógus vagy gyógytornász szakon szerzett szakképzettség, valamint a szakterületen szerzett 2 éves gyakorlat.

4. A képzési idő

Négy félév, legalább 290 tanóra. (Tanóra: oktató vezetésével és közreműködésével lezajló elméleti vagy gyakorlati óra, foglalkozás.)

Az elméleti és a gyakorlati jellegű képzés részaránya mintegy 60—40%.

5. A képzés főbb tanulmányi területei és arányai

5.1. A foglalkoztató terápia elméletének megalapozása

Humánbiológiai, élettani, egészségügyi, pszichológiai, jogi, rehabilitációs alapismeretek.

E terület a képzési idő legalább 20%-át alkotja.

5.2. A rehabilitációs foglalkoztató terápia elmélete és gyakorlata

Terápiás eljárások, tréningek elméleti, módszertani és gyakorlati ismeretei, a speciális fejlesztő munkához szükséges jártasságok, készségek, képességek kialakítása, anyag- és műszaki ismeretek.

E terület a képzési idő legalább 50%-át alkotja.

5.3. Sérülésspecifikus fejlesztő eljárások elmélete és gyakorlata

Sérülésspecifikus tevékenységformák, a sérültek, fogyatékosok, akadályozottak önállóságának kialakítása, a mindennapos tevékenységek feltételei, a személyi függetlenség fejlesztéséhez kapcsolódó sérülésspecifikus alapelvek, az egyéb rehabilitációs szakterületek művelőivel való együttműködés, a rehabilitációs foglalkoztatás szemléletének kialakítása.

E terület a képzési idő legalább 20%-át alkotja.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere, az ellenőrzés formái

A képzésben az önálló tanulás, illetve a kiscsoportos munka fontos szerepet kap. Az ismeretek ellenőrzési rendszere a tantervben előírt — részben egymásra épülő, részben egymástól független — aláírások, gyakorlati minősítések megszerzéséből, vizsgákból, a gyakorlatok elvégzéséből, szakdolgozat elkészítéséből, valamint záróvizsga letételéből tevődik össze.

A gyakorlatok teljesítése aláírással vagy háromfokozatú minősítéssel igazolható, a gyakorlati vizsga értékelése ötfokozatú. A gyakorlati felkészítés keretén belül a készségfejlesztés, hospitálás, esetmegbeszélés, tereptanulmány kiscsoportos formában történik, ahol a csoportlétszám legfeljebb 5 fő.

6.1. Kötelező szigorlatok

Legalább két komplex szigorlat. Tárgyai:

— rehabilitációs foglalkoztató terápiás eljárások (mozgásos tréningek, rehabilitációs eszközök, eljárások, programok, technikák),

— rehabilitációs foglalkoztató terápia elmélete (a sérülésspecifikus foglalkozások elméleti-gyakorlati alapelvei, a foglalkoztató terápia sérülésspecifikus alkalmazási területei, betegségek szerinti tünettan, fejlesztési terv készítés).

6.2. A szakdolgozat

Olyan írásbeli dolgozat, amely a rehabilitációs foglalkoztató terápia elméleti vagy gyakorlati területeivel összefüggő témában készült, s tanúsítja, hogy a hallgató tanulmányaira támaszkodva, illetve a vonatkozó szakirodalom és gyakorlati vagy empirikus vizsgálati tapasztalatai feldolgozásával önállóan képes a tanult ismeretanyag alkotó, rehabilitációs célú alkalmazására.

6.3. A záróvizsga

6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:

— a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése;

— a gyakorlati vizsga, önálló rehabilitációs záró foglalkoztatás megtartásával és elemzésével;

— bírálattal elfogadott szakdolgozat.

6.3.2. A záróvizsga részei:

— a szakdolgozat megvédése,

— a képzés témaköreit átfogó komplex szóbeli vizsga, különös tekintettel a tanultak gyakorlati alkalmazására.

6.3.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozat és védése alapján kapott érdemjegy és a szóbeli záróvizsgán nyújtott teljesítmény érdemjegye alapján számított átlag, ötfokozatú jeggyel kifejezve.

A művelődési és közoktatási miniszter 11/1998. (III. 25.) MKM rendelete

a szociális menedzser szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről

A felsőoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének *e)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) E rendelet *melléklete* a szociális menedzser szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

(2) Szociális menedzser szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető.

2. §

E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

Melléklet
a 11/1998. (III. 25.) MKM rendelethez

A szociális menedzser szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik szakismereteik és képességek birtokában képesek bármilyen típusú szociális intézmény szakszerű, kliens- és minőségközpontú szervezésére, irányítására, működésének folyamatos megújítására, gazdálkodásának modern elvek szerint történő kialakítására, a korszerű nemzetközi menedzsment elvek meghonosítására, akik alkalmasak a rájuk bízott intézmények, illetve önálló egységeik szakmai és gazdasági tevékenységeinek és folyamatainak összehangolására, szervezésére és irányítására, az ott folyó tevékenységek folyamatos ellenőrzésére és javítására, a szociális szakma értékeinek védelmére, a releváns makroszintű folyamatok ismeretében képesek annak befolyásolására.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése:

szociális menedzser.

3. A képzésben résztvevők köre

Főiskolai vagy egyetemi szintű végzettség és szociális (szociális szervező, szociális munkás, szociálpedagógus, szociálpolitikus) vagy társdadalomtudományi (szociológia, pszichológia, gyógypedagógusi, államigazgatási, teológiai, orvosi, egészségtudományi) jellegű alapképzési szakon vagy szociális vagy intézményvezetői jellegű szakirányú továbbképzési specializációval szerzett szakképzettség, valamint a szociális munka vagy intézményvezetés területén szerzett 3 éves szakmai gyakorlat.

4. A képzési idő

Hat félév, legalább 840 tanóra. (Tanóra: oktató vezetésével és közreműködésével lezajló elméleti vagy gyakorlati óra, foglalkozás.)

Az elméleti és a gyakorlati jellegű képzés részaránya mintegy 60—40%.

5. A képzés főbb tanulmányi területei és arányai

5.1. A szociális menedzsment elmélete

Három tantárgycsoportból áll: közgazdasági-jogi; szociális munka-társadalompolitikai-szociálpolitikai; szervezetirányítási és vezetési ismeretek.

E terület a képzési idő legalább 55%-át alkotja. Az egyes tantárgycsoportok részaránya közel azonos, a képzési idő mintegy 20—20%-át teszi ki.

5.2. A szociális menedzsment gyakorlata

Három foglalkozáscsoportból áll: vezetői tréning, készség-, kommunikáció- és személyiségfejlesztési csoportmunka; terepgyakorlat.

E terület a képzési idő legalább 35%-át alkotja. A tréningfoglalkozások a képzési időnek legalább 10%-át, az egyéb gyakorlatok legalább 15%-át teszik ki.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere, az ellenőrzés formái

Az ismeretek ellenőrzési rendszere a tantervben előírt — részben egymásra épülő, részben egymástól független — aláírások, gyakorlati minősítések megszerzéséből, vizsgákból, gyakorlatok elvégzéséből, szakdolgozat elkészítéséből, valamint záróvizsga letételéből tevődik össze.

6.1. Kötelező szigorlatok

Legalább két komplex szigorlat. Tárgyai:

— társadalompolitika, szociálpolitika, szociális munka alapjai,

— gazdálkodási és jogi ismeretek.

6.2. A szakdolgozat

Olyan írásbeli dolgozat, amely a szociális menedzsment elméleti vagy gyakorlati területeivel összefüggő témában készült, s tanúsítja, hogy a hallgató tanulmányaira támaszkodva, illetve a vonatkozó szakirodalom és gyakorlati vagy empirikus vizsgálati tapasztalatai feldolgozásával önállóan képes a tanult ismeretanyag alkotó alkalmazására.

6.3. A záróvizsga

6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:

— a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése,

— bírálattal elfogadott szakdolgozat.

6.3.2. A záróvizsga részei:

— szakdolgozat megvédése,

— a képzés témaköreit átfogó komplex szóbeli vizsga, különös tekintettel a szervezet- és vezetéselmélet, valamint a vállalkozási ismeretekre, illetve a tanultak gyakorlati alkalmazására.

6.3.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozat és védése alapján kapott érdemjegy és a szóbeli záróvizsgán nyújtott teljesítmény érdemjegye alapján számított átlag, ötfokozatú jeggyel kifejezve.

A művelődési és közoktatási miniszter 12/1998. (III. 25.) MKM rendelete

a közhasznú menedzser szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről

A felsőoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének *e)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A közhasznú menedzser szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit e rendelet *melléklete* tartalmazza.

(2) Közhasznú menedzser szakképzettség szakirányú továbbképzésben szerezhető.

2. §

(1) E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) Az e rendelettel meghatározott követelményeket 1998-ban a képzést megkezdő évfolyamra, a következő években fokozatosan a magasabb évfolyamokra is alkalmazni kell.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

Melléklet
a 12/1998. (III. 25.) MKM rendelethez

A közhasznú menedzser szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei

1. A képzési cél

A képzés célja olyan szakemberek képzése, akik képesek a közhasznú (nonprofit) szervezetek, továbbá önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, magánnyugdíjpénztárak, a kölcsönös segélyegyletek, a társadalombiztosítás szervezetében — esetenként törvényben is előírt — felsőfokú végzettséghez, illetve szakirányú szakképzettséghez kötött igazgatói, ügyvezetői és más önálló vezetői, továbbá biztosításmatematikusi és befektetésekkel kapcsolatos vezetői és egyéb munkakörök betöltésére. E szakképzettség felkészít az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakról és magánpénztárakról szóló jogszabályokban megfogalmazott ügyvezetői, biztosításmatematikusi munkakörök betöltésére, valamint befektetési szakfeladatok ellátására.

2. Az oklevélben szereplő szakirányú szakképzettség megnevezése:

közhasznú menedzser.

3. A képzésben résztvevők köre

A képzésben egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkezők vehetnek részt.

4. A képzési idő

A képzési idő négy félév, legkevesebb 1650 összóra, amely magában foglalja a konzultációkon, gyakorlatokon, tréningeken való részvételt, valamint az egyéni tanulással és írásbeli dolgozat készítésével töltött időt is. Az összóraszámból legalább 400 óra az oktató vezetésével és közreműködésével lezajló elméleti vagy gyakorlati óra, foglalkozás.

5. A képzés főbb tanulmányi területei:

a) A képzés a közgazdasági ismeretek elsajátítása keretében általános és gyakorlati ismereteket nyújt a közgazdaságtan, gazdálkodás, eszközgazdálkodás, befektetés, alapgyűjtés, számvitel és elemzés, statisztika területén (a képzési idő 20—22%-ában).

b) A képzésben résztvevők a közhasznú intézmények, továbbá az önkéntes és magánpénztárak, a társadalombiztosítási intézmények vezetésével kapcsolatos ismereteket sajátítanak el, a közhasznú, illetve nonprofit szervezetek vonatkozásában. E képzés stratégiai tervezési, vezetési, ügyviteli, humán erőforrásokra, érdekképviseletekre, szakszervezetekre vonatkozó ismereteket ölel fel. A képzés kiegészül a képességfejlesztéssel az emberi kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás, közösségszervezés, szervezési munka ismereteivel és a számítógép alkalmazásának képességével (a képzési idő 22—25%-ában).

c) A társadalomtudományi tárgyak keretében jogi, különösen gazdasági jogi, alkalmazott magatartástudományi, etikai, szociológiai, demográfiai, pszichológiai, politológiai, szociálpolitikai, szociális marketing, szociális kommunikációval kapcsolatos ismeretek elsajátítására kerül sor (a képzési idő 20—22%-ában).

d) A képzés speciális szakismereteket és gyakorlati ismereteket nyújt a biztosításmatematikai (aktuáriusi) tudományok területén, amelyek pénzügyi számításokra, a matematikai statisztikára, valószínűségszámításra, általános biztosításmatematikára, társadalombiztosításra, kiegészítő nyugdíjbiztosításra, egészségbiztosításra vonatkoznak (a képzési idő 20—22%-ában).

Az intézményi tantervben a képzési arányokat úgy kell meghatározni, hogy az összóraszám legfeljebb 90%-át alkothatják a minden hallgató számára kötelezően előírt tantárgyak. A képzési idő kb. 10%-át a tantervi alternatív

tantárgyak közül szabadon választható tantárgyak óraszáma alkotja.

Az intézmény tanterve és a tantárgyak programja határozza meg, hogy az összóraszámon belül mekkora hányadot képvisel a gyakorlat vagy szeminárium jellegű képzés aránya az elméleti előadások számához viszonyítva. A gyakorlati képzés aránya minimum 30%.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az ismeretek ellenőrzési rendszere a tantervben előírt — részben egymásra épülő, részben egymástól független — aláírások és gyakorlati jegyek megszerzéséből, vizsgák — beszámolók, kollokviumok, szigorlatok — letételéből, szakmai gyakorlat elvégzéséből, szakdolgozat elkészítéséből, valamint záróvizsgából tevődik össze. Az ellenőrzés formái: aláírás, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat, záróvizsga.

6.1. Kötelező szigorlatok:

— közgazdasági és vezetési ismeretek (befektetés, alapkezelés, számvitel, stratégiai tervezési és vezetési ismeretek), jog,

— társadalomtudományi ismeretek (pszichológia, szociológia és alkalmazott magatartástudomány, kibővítve kommunikációs ismeretekkel),

— biztosításmatematika.

6.2. Szakdolgozat

A szakdolgozat konzulens irányításával terepmunkán alapuló, a szigorlatok témakörébe eső feladat megoldása, majd tanulmány készítése. A hallgatónak igazolnia kell, hogy képes nemzetközi kitekintésre, az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretanyag alkalmazására, önálló igazgatási munka elvégzésére.

6.3. Záróvizsga

6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:

— a tantervben előírt vizsgák letétele,

— a konzultációkon, valamint a gyakorlatokon való részvétel,

— a tantervben előírt írásbeli dolgozatok benyújtása,

— a bíráló által elfogadott szakdolgozat.

6.3.2. A záróvizsga részei:

— a szakdolgozat megvédése,

— komplex szóbeli vizsga, ahol a hallgató számot ad arról, hogy a szakma által megkívánt ismereteket birtokolja, s képes azokat összefüggéseiben kezelni és alkalmazni.

6.3.1. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozat és védése alapján kapott érdemjegy és a komplex szóbeli záróvizsgán nyújtott teljesítmény érdemjegye alapján számított egyszerű számítani átlag, egész számra kerekítve.

A művelődési és közoktatási miniszter 13/1998. (III. 25.) MKM rendelete

a szupervizor szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről

A felsőoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXX. törvény 74. §-a (1) bekezdésének *e)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) E rendelet *melléklete* a szupervizor szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeit tartalmazza.

(2) Szupervizor szakképzettség csak szakirányú továbbképzésben szerezhető.

2. §

E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

Melléklet
a 13/1998. (III. 25.) MKM rendelethez

A szupervizor szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei

1. A képzési cél

A humán segítő hivatások képviselői, művelői számára szakavatott, professzionális szakmai szupervíziót, személyes, szervezeti és működési kompetencianövelő támogatást nyújtó, valamint szabályozott tanácsadási folyamatot biztosító szakemberek képzsének és szakmai hálózatának kialakítása olyan szemléletformáló, segítő kapcsolati magatartásalakító képzés útján, mely eredményeképpen a szupervizor szakember

— rendelkezik: a segítő kapcsolati munka, a szakmai interakciók problémáira és konfliktusaira irányuló, ezek felismerésére és kezelésére vonatkozó széles körű elméleti tudással és gyakorlati jártassággal; a szupervizió módszertanának, segítő technikáinak, az individuális, csoport-, szervezet- és intézménydinamika, illetve problémaháttér diagnosztikai feltárásának és intervenciós kezelésének képességével; személyiségközpontú szemlélettel, a személyes szakmai kompetencia fejlesztésére irányuló motivációkkal; az önreflektív folyamatokkal építkező, tapasztalati gyökerű tanulás szemléletén és gyakorlatán alapuló szupervíziós műveleti és tanítási jártassággal; etikai felelősséggel, valamint hivatástudattal;

— ismeri: a segítő kapcsolat törvényszerűségeit és befolyásolásának módjait; a szupervíziós terepkompetencia elérésének lehetőségeit; a szupervízió formáit, típusait, alkalmazási területeit; a szupervíziós irányzatok elméleteit és alapvető modelljeit; a szupervízió gyakorlatának módszertanát, a folyamat szakaszait, felépítését, rendszerét; a szupervízió intervenciós technikáit; a szupervíziós folyamat evolúciójának menetét, valamint a szupervizor szolgálati területeinek, a szociális, egészségügyi, pedagógiai, mentálhigiénés és humánpolitikai segítő szakterületek szervezeteinek, intézményeinek és működéseinek rendszerét, illetve a menedzsment működésének és az általános vezetési folyamatoknak a szisztémáját;

— képes: a humán segítő szakember és kliensei, továbbá az intézményi és különféle szakmai kompetenciájú segítők közötti kapcsolatokból eredő feszültségek okhálózatainak felderítésére és — a segítőkkel együttes — feldolgozására; a segítő kapcsolati tevékenységben működő személyiség szakmai kompetenciáját fejlesztő, a kiégéstől (burnout) megvédő beavatkozásokra; a szakmai hatékonyság, asszertivitás és adaptációs egyensúly pszichikai, magatartási és kollegiális interperszonális feltételeinek kimunkálására, a szakmai személyiség önreflexív eszközökkel megvalósuló önerősítési útjainak kialakítására és szolgálatára, továbbá saját személyes és szakmai alkalmassága, valamint szupervizori munkája hatékonyságának kontroll szupervizióval történő karbantartására.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése:

szupervizor.

3. A képzésen résztvevők köre

Főiskolai vagy egyetemi szintű végzettség és szociális, pedagógusi, pszichológusi, teológusi, társadalom-, egészség-, jog-, közgazdaság-, illetve bölcsészettudományi jellegű szakon vagy ilyen jellegű szakirányú továbbképzésben szerzett szakképzettség vagy doktori fokozat, továbbá e szakterületeken igazolt 3 éves szakmai gyakorlat. A képzésben való részvétel, illetve a képzés továbbfolytatásának feltétele emellett, hogy a szakmai gyakorlat az adott szakterületen legalább egy évet átfogóan szupervizió mellett történjen, amelyet legkésőbb a képzés megkezdése után egy éven belül kell igazolni. A szupervíziót a képzőhely által elismert szupervizor vezeti, amely legalább 30 másfél órás szupervíziós ülést (ebből legalább 15 saját élményű csoportos ülést) foglal magában.

4. A képzési idő

Legalább négy félév, 1250 összóra (73 kredit).

Az összórán belül a tanóra legalább 780 óra (56 kredit), amelyben legalább 26 kredit az elméleti óra és legalább 29 kredit a gyakorlati óra, valamint legalább 420 óra (15 kredit) a tanár által elismert hallgatói saját munkaóra.

Értelmező rendelkezések

E rendelet alkalmazásában

(i) összóra: a szakismeretek elsajátításához szükséges, különféle típusú (szorgalmi és vizsgaidőszakon belüli, elméleti és gyakorlati, valamint azon túl, a tanár által elismert munkán alapuló) képzési órákból tevődik össze;

(ii) tanóra: a tanár vezetésével és közreműködésével lezajló elméleti vagy gyakorlati óra, melyből 14 óra alkot 1 kreditértéket;

(iii) hallgatói saját munkaóra: a tanár vagy oktató gyakorlatvezető által a kontaktórához hozzárendelt, a hallgató által teljesítendő ráfordítás óraszáma, melyből 28 munkaóra alkot 1 kreditértéket;

(iv) egy félév 14 hét szorgalmi időből és a vizsgaidőszakból tevődik össze.

Az elméleti jellegű képzés részaránya minimum 30%, a gyakorlati jellegű képzésé minimum 60%.

5. A képzés főbb tanulmányi területei és arányai

5.1. Alapozó ismeretek és gyakorlati készségek

A segítő kapcsolat elméleti alapjai, a rendszerszemlélet, a terepkompetencia és segítő kapcsolati etika. Önismereti gyakorlat és csoportdinamikai tréning.

E terület a képzési idő legalább 5%-át alkotja, legfeljebb 7 kreditet tehet ki.

5.2. Szaktudományi elméleti ismeretek

A szupervíziós folyamat és értékelése, szerződés és szetting; a szupervízió elmélete, története és irányzatai; a szupervízió formái, típusai, alkalmazási területei; a szupervíziós tartalmak elméletei; a szupervizó gyakorlatának elméletei; a szupervízió gyakorlatának módszertana; alkalmazott szupervízió; a szupervízió mint tanulás, folyamat és értékelés.

E terület legalább 360 tanórát (26 kreditet) tesz ki.

5.3. Szakmai gyakorlati készségfejlesztés

Egyéni és csoportos szupervízió, valamint tanszupervízió, intervenciós technikák alkalmazása a szupervízióban, a szupervíziós folyamat elemzése és értékelése; team szupervízió, szervezeti tanácsadás és fejlesztés, szervezetelemzés, vezetési és szereptanácsadás, peer-szupervízió.

E terület legalább 400 tanórát (29 kreditet) és legalább 10 kreditértékű terepgyakorlatot tesz ki.

5.4. Kiegészítő tárgyak:

Számítás- és videotechnika, jogi alapismeretek, segítő kapcsolati etika.

A kiegészítő tárgyak a képzési idő legfeljebb 3%-át alkothatja, maximum 3 kreditértékben.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere, az ellenőrzés formái

A képzésben az önálló tanulás, illetve a kiscsoportos munka fontos szerepet kap. Az ismeretek ellenőrzési rendszere a tantervben előírt — részben egymásra épülő, részben egymástól független — aláírások, gyakorlati minősítések megszerzéséből, vizsgákból, a gyakorlatok elvégzéséből, szakdolgozat elkészítéséből, valamint záróvizsga letételéből tevődik össze.

A gyakorlatok teljesítése aláírással vagy háromfokozatú minősítéssel igazolható, a gyakorlati vizsga értékelése ötfo-

kozatú. A gyakorlati felkészítés keretén belüli készségfejlesztés, hospitálás, esetmegbeszélés, tereptanulmányok kiscsoportos formája esetén a csoportlétszám legfeljebb 5 fő.

6.1. Kötelező szigorlatok

Legalább két komplex szigorlat. Tárgyai:

— a szupervizió elmélete,

— a szupervizió módszertana.

6.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat a hallgató tárgyi ismereteit és megfelelő gyakorlati készségeit bizonyító (egyéni, csoport, team, szervezet vagy egyéb szupervíziós tevékenységet, illetve folyamatot tükröző) olyan esettanulmány, mely a szupervíziós empirikus munka hátterét képező elméleti kérdések szakirodalmi feldolgozását is magában foglalja. Elkészítésével a hallgatónak tanúsítania kell, hogy tanulmányai alapján ismereteit és saját véleményét tapasztalataiba és a szakirodalmi információkba ágyazottan, önállóan képes feldolgozni és megfelelő írásos formában kifejteni.

6.3. A záróvizsga

6.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:

— a tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése,

— gyakorlati vizsga, amely a szakdolgozatban feldolgozott esettanulmány elemzésén alapul, s bizonyítja, hogy a hallgató a szupervizori szakmai tevékenységben önállóan képes működni,

— két opponens által elfogadott szakdolgozat.

6.3.2. A záróvizsga részei

— a szakdolgozat megvédése,

— a képzés témaköreit átfogó komplex szóbeli vizsga, különös tekintettel a tanultak gyakorlati alkalmazására.

6.3.3. A záróvizsga eredménye

A szakdolgozat és védése alapján kapott érdemjegy és a szóbeli záróvizsgán nyújtott teljesítmény érdemjegye alapján számított átlag, ötfokozatú jeggyel kifejezve.

A művelődési és közoktatási miniszter 14/1998. (III. 25.) MKM rendelete

a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet módosításáról

A közoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXIX. törvény 94. §-a (1) bekezdésének *a)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-a a következő (3)—(4) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Ha a kisebbségi iskolai nevelést és oktatást biztosító iskola helyi tantervében meghatározott követelmények csak a nem kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétellel teljesíthetők, a beiratkozás az iskolába — a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel — a nem kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel vállalását is jelenti, feltéve, hogy erre a tanulók és a szülők figyelmét a felvételi tájékoztatóban, továbbá a beiratkozás előtt írásban felhívták.

(4) Az iskolának lehetőséget kell biztosítania arra, hogy azok is megkezdhessék, illetve folytathassák tanulmányaikat, akik nem vállalják a nem kötelező tanórai foglalkozásokon való részvételt. A tanulónak, illetve a szülőnek a tanítási év utolsó hónapjában írásban kell bejelentenie, amennyiben a tanuló a következő tanítási évben nem kíván részt venni a nem kötelező tanórai foglalkozásokon, illetve be kíván kapcsolódni a nem kötelező tanórai foglalkozásokba.”

2. §

Az R. 2. számú melléklete az e rendelet *mellékleteként* kiadott „Részletes követelmények kisebbségenként” című III. Résszel egészül ki.

3. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba. A rendelet hatálybalépésének napján az R. 2. számú melléklete I. Rész „Általános rendelkezések” cím, „A nyelvoktató kisebbségi oktatás” alcím 2. *a)* pontjának második mondata helyébe a következő rendelkezés lép, és a pont a következő harmadik mondattal egészül ki:

„A kisebbségi nyelv és irodalom oktatására a heti kötelező tanórai órakeretből legalább négy, a német nyelvoktató iskolákban legalább öt tanórát szükséges biztosítani. A kisebbségi nyelv és irodalom oktatására meghatározott heti kötelező tanórák időkerete — a német nyelvoktató iskolák kivételével — az egyes évfolyamok, tanítási év közben a tanítási hetek között átcsoportosítható azzal a megkötéssel, hogy a kötelező tanórák száma egyetlen évfolyamon sem lehet kevesebb heti három óránál.”

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

Melléklet a 14/1998. (III. 25.) MKM rendelethez

III. RÉSZ

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK KISEBBSÉGENKÉNT

A)

MANJINSKO ŠKOLSTVO HRVATA U MAĐARSKOJ –
HORVÁT KISEBBSÉGI OKTATÁS

1.1. Hrvatski jezik i književnost (Za dvojezične škole i za škole hrvatskim nastavnim jezikom)

Opširni zahtjevi na kraju 4. razreda

Nastavni sadržaj

Izražavanje i stvaranje:

Govorenje:
- uporaba pravilnog govornog jezika
- razgovjetno i pravilno izgovaranje glasova, slova pripaziti na izgovor glasa č, ć, đ, dž, lj, r, h
- razvijanje leksičkog blaga učenika
- razumijevanje usmenih uputa i tumačenja
- davanje odgovora na postavljena pitanja
- prepričavanje štiva na temelju zajednički sastavljene skice
- samostalno prepričavanje sadržaja na osnovu slike u 4–5 rečenica
- razgovor na zadane teme
- svoje misli učenik treba formulirati jasno i jednostavno
- izbjegavanje stranih riječi, mješanja jezika
- na razini navike znati pozdraviti, predstaviti se, zahvaliti, moliti

Čitanje:
- tečno čitanje i razumijevanje teksta u skladu s uzrastom učenika
- čitanje sadržajno poznatog teksta tečno, pravilno, razgovjetno, ujednačenim tempom bez prekida
- rečenična intonacija: održavanje stanke kod zareza i na kraju rečenice
- glasno i nijemo čitanje

Pisanje i pismeno izražavanje:
- pravilno oblikovanje, povezivanje slova
- ritam pisanja uravnotežen
- samostalno pisanje 8–10 redaka
- pisanje 6–8 logički povezanih rečenica o zadanoj temi uporabom naučenih pravopisnih normi
- samostalan sastavak, kratak opis, pisanje pisma
- paziti na vremenski slijed prikazanih događaja
- pripaziti na suvišno ponavljanje riječi
- služiti se naučenim izrazima

Jezično – komunikacijske spoznaje:
- upućivanje na slušanje drugoga
- slušanje drugoga kao uvjet za sporazumijevanje
- razgovor kao oblik međusobnog sporazumijevanja
- traženje i davanje osnovnih podataka o sebi i drugima
- opis osoba, životinja, biljaka, predmeta
- izražavanje osjećaja, molbe, želje, dopadanja i nedopadanja
- pričanje doživljaja
- pitanja i odgovori (tko?, što?, kada?, kakav?, zašto?, kako?)
- jezične igre

Pojmovni krugovi:
- izrazi stanja
- izrazi za vrijeme: oblici sadašnjosti, prošlosti, budućnosti
- izrazi kakvoće
- izrazi količine
- izrazi mišljenja, želje, znanja, osjećaja
- pravila sastavljanja rečenice, red riječi u rečenici

Pravogovor i pravopis:

- pravilno prepisivanje kratkog teksta
- pisanje poznatih riječi posebno i u rečenicama putem diktata
- pravilna uporaba interpunkcija (točka, upitnik, uskličnik) pri govorenju i pisanju
- pravilna uporaba rastavljanja riječi
- pravilno izgovaranje i pisanje glasa ”h” na početku i na kraju riječi, glasa i slova ”lj” , ”č”, ”ć”, ”đ”, ”dž”, slogotvornog ”r”
- pravopis i izgovor ije/je u naučenim riječima
- pravilna uporaba čestice ”li”
- odvojeno pisanje glagola i pomoćnog glagola
- pravilna uporaba malih i velikih slova: početno slovo rečenice, jednočlane vlastite imenice, posvojni pridjevi tvoreni od vlastitih imena od vlastitih imenica
- prepoznavanje i samostalan popravak pravopisnih grešaka u pismu

Gramatika:

- prepoznavanje: rečenica, riječ, slog, samoglasnici, suglasnici ”r” kao samoglasnik i suglasnik
- imenice bez nastavka: vlastite, opće, rod i broj
- brojevi: glavni, redni
- pridjevi
- zamjenice: lične, rod u jednini i množini 3 lica
- glagoli: glagolska vremena
- glavni dijelovi rečenice (Subjekt, Predikat)

Književnost:

Termini: bajka, basna, pripovijetka, dječji roman, igrokaz, glavni lik, pripovjedač

Lektira:

Nada Iveljić: Božićna bajka, Dođi da ti pričam,
Sunčana Škrinjarić: Plesna haljina žutog maslačka, Kaktus bajke
Balint Vujkov: Hrvatske narodne pripovijetke
Dubravko Horvatić: Stanari u slonu
Grčki tip
Z. Kolarić–Kišur: Kristalni zvončići
Luko Paletak: Miševi i mačke naglavačke
Zvonimir Balog: Zeleni mravi, Nevidljiva Iva
Anto Gardaš: Ljubičasti planet
Nikola Puljić: Ključić oko vrata
Ivana Brlić–Mažuranić: Čudnovate zgode šegrta Hlapića, Priče iz davnine
Mato Lovrak: Vlak u snijegu
Gustav Krklec: Telegrafske basne
Iz usmenog i pismenog stvaralaštva Hrvata u Mađarskoj: priče (S. Blažetin, M. Dekić, M. Šarac) Bodoljaši bajke, brojalice

Memoriter: naučiti kraća prozna djela ili ulomke (godišnje jedan) pjesmice prema uzrastu učenika (godišnje 2–3)

Medijska kultura:

Film:

- animirani filmovi
- televizijske emisije za djecu
- dokumentarne televizijske emisije s tematikom: škola, dom, zavičaj, domovina

Naslovi:

N. Kostalec: Crvenkapica
O. Ranitović: Srce u snijegu
M. Lovrak: Ružno pače
Z. Grgić: Posjet iz svemira
W. Disney: Snjeguljica, Pepeljuga
M. Blaženković: Palčić, Čudesa šume
Z. Grgić–A. Zaninović–B. Kolar: Izbor o prof. Baltazaru
F. Skubonja: Izgubljena olovka
M. Relja: Vlak u snijegu
D. Vukotić: Piccolo

Knjižnica:

razvijanje ljubavi prema čitanju
pričanje priča, čitanje bajki
posudba, čuvanje i vraćanje knjiga
pojmovi: pisac, naslov, enciklopedija, rječnik novine, časopisi

Tematski krugovi:
škola
obitelj
prijatelji, djeca i odrasli
dom, zavičaj, domovina
priroda, okoliš, krajolik, životinje i biljke
godišnja doba
zanimanja
igra, šport
blagdani: državni i vjerski
ulica, promet
smijeh, mašta, čudo

Minimalni zahtjevi

– uporaba pravilnog govornog jezika
– svoje misli učenik treba formulirati jasno i jednostavno
– razumijevanje usmenih uputa i tumačenja
– davanje odgovora na postavljena pitanja
– pozdrav, predstavljanje, zahvaljivanje, molba na razini navike
– tečno čitanje i razumijevanje teksta u skladu s uzrastom učenika
– poznavanje abecede, rastavljanje riječi na slogove u izgovoru i pisanju
– odrediti vrste riječi po značenju: glagole, imenice, pridjeve, zamjenice, brojeve
– pravopisne norme pisanja rečenice, interpunkcija, velika i mala slova: osobna imena ljudi, imena životinja i jednočlanih zemljopisnih naziva
– pisanje 6 do 8 logički povezanih rečenica o zadanoj temi uporabom naučenih pravopisnih normi
– učenici trebaju udovoljiti minimalilim zahtjevima po razredima od 1. do 4. razreda

Opširni zahtjevi na kraju 6. razreda:

Nastavni sadržaj

Izražavanje i stvaranje:

Govorenje:
– snalaženje u svakidašnjim govornim situacijama
– stvaranje kontakata, izjašnjavanje, formuliranje mišljenja, obavještavanje
– poznavanje osnovnih normi uljudnog ponašanja pri stvaranju kontakta i tijekom komuniciranja
– poznavanje i uporaba stručnih i književnih riječi u svakodnevnoj komunikaciji
– prepričavanje u sebi pročitanog teksta
– povezano govoriti o zajednički obrađenom tekstu s uporabom novih riječi

Čitanje:
– pravilna tvorba glasova
– tečno, razumno čitanje pravilnim izgovorom prvi puta viđenog proznog teksta

Pisanje i pismeno izražavanje:
– pisanje učenika treba biti uredno, čisto i čitko
– jasno formuliranje misli
– služiti se naučenim riječima
– pisanje opisnog i pripovijednog sastavka,tijekom godine 3
– uporaba pravopisnog rječnika

Jezično – komunikacijske spoznaje:
– na nivou umješnosti upotrijebiti riječi u kojima nema razlike u govoru i pismu
– na razini uvježbanosti treba koristiti:
  razlike u govoru i pismu
  veliko početno slovo u hrvatskom i mađarskom jeziku
  pravila pri pisanju i izgovoru jata (brijeg-bregovi)
  srodno i suprotno značenje imenica i pridjeva

Pojmovni krugovi:
– izraz stanja
– izraz kakvoće
– izraz količine
– izrazi za mjesto, vrijeme i način
– izrazi međusobnih odnosa s padežima

Pravogovor i pravopis:

- svjesna uporaba gramatičkog znanja pri pisanju i govoru:
  uporaba pravopisnih pravila na razini umješnosti u krugu aktivnog jezičnog blaga
- razina umješnosti u govoru i pisanju slijedećih oblika:
  uporaba niječnice ”ne” kod pomoćnih glagola
  pisanje i izgovor glasa ”h” u nekim glagolskim oblicima
- pisanje slova ”j” u imperativu glagola (pijmo, nalij)

Gramatika:

- rečenica, jednostavna rečenica, glavni dijelovi: subjekt, predikat, krnja rečenica
- samoglasnici i suglasnici, pojam sloga,”r” kao samoglasnik zvučni i bezvučni suglasnici
- imenice, pojam, podjela (vlastite,opće) rod, broj,deklinacija ,umanjenice, uvećanice
- zamjenice: pojam i vrste (lične, povratne, posvojne)
- brojevi: glavni i redni
- pridjevi: vrste, deklinacija, komparacija
- glagoli: pojam, po značenju, infnitiv, pomoćni glagoli, glagolska vremena, načini i njihova uloga
- prilozi: pojam i vrste
- prijedlozi: pojam, funkcija
- bez definicije znati razlikovati: jednostavna i složena rečenica, naglašeni i nenaglašeni slog, riječ: korijen, osnova, nastavak, podjela suglasnika po mjestu i načinu tvorbe, glagoli po vidu, glagolski pridjevi, glagoli po predmetu radnje, glasovne promjene pri deklinaciji i komparaciji

Književnost:

- razlikovanje usmene i pisane književnosti
- znati odrediti vrstu i autora čitanih djela
- u pročitanim djelima treba znati odrediti mjesto, radnju i likove
- dati kratak sadržaj pročitanih štiva, iznositi svoje mišljenje o pročitanom štivu, događaju
- kratka karakterizacija glavnih likova
- pri obradi književnih djela znati pravilno upotrijebiti naučene književne termine
- analiza pjesme na naučenoj razini

Termini: bajka, basna, realistička pripovijetka, zagonetka, pitalica, poslovica, roman za mladež, životopis, roman, igrokaz, lirska pjesma, lirsko-epska pjesma, epska pjesma, epitet, ritam, rima, stih, strofa, usporedba, personifikacija

Lektira:

Šaljive narodne pripovijetke
Bajke (izbor)
Z. Balog: Veseli zemljopis
A. Šenoa: Čuvaj se senjske ruke, Povjestice
B. Vujkov: Zlatni prag
J. Skok: Antologija hrvatske usmene poezije i proze za djecu, Čudesan grad
Z. Mandić: Latice ivančice
M. Lovrak: Družba Pere Kvržice
Đ. Franković: Drvo nasred Podravine
P. Kanižaj: Izbor dječje poezije
S. Tomas: Dobar dan, tata
T. Majer: Dolazak Hrvata
A. Majetić: Omiški gusari
J. Kozarac: Izabrane pripovijetke

Memoriter: naučiti godišnje 5–6 rečenica iz proznog teksta (epske pj.)
5–6 zagonetki, poslovica
dvije lirske pjesme

Medijska kultura:

Film:

Što je film:
uvod u filmsko stvaralaštvo otkriće i razvoj filma
igrani, animirani, dokumentarni, serijski film
filmska izražajna sredstva

Televizija: zabavne, nastavne, popularno znanstvene emisije

Naslovi:

V. Tadej: Družba Pere Kvržice
Z. Sudović: Grad ptica u gradu ljudi
P. Krelja: Povratak, Vrijeme igre
B. Marjanović: Blago mora
Grgić–Ranitović: Tolerancija

Knjižnica:

- raspored knjiga u knjižnici
- kako pronaći željenu knjigu
- kako voditi bilješke za vrijeme čitanja
- poraba abecednog kataloga
- sat lektire u knjižnici
- časopisi i listovi

Kazalište:

- šetnja kazalištem
- na pozornici i iza nje

Minimalni zahtjevi

- snalaženje u svakodnevnim komunikacijskim situacijama
- stvaranje kontakta, izjašnjavanje, formuliranje mišljenja, obavještavanje
- poznavanje osnovnih normi uljudnog ponašanja pri stvaranju kontakta i tijekom komuniciranja
- pravilna tvorba glasova. Tečno čitanje različitih vrsta tekstova. Prepričavanje u sebi pročitanog teksta na razini umješnosti
- uredno i čitko pisanje uz uporabu pravopisnih pravila u raznim načima pisanja diktat, prepisivanje, samostalno pisanje
- uporaba pravopisnog rječnika
- jezično blago svakodnevne komunikacije. Poznavanje i uporaba stručnih i književnih riječi prema uzrastu
- jasno formuliranje misli pri govoru i pismu. U pismu služiti se raznim naučenim oblicima: pripovijedanje, opisivanje, karakterizacija, pismo. Sumiranje kratkih jednostavnih tekstova
- razlikovanje usmene i pisane književnosti
- znati odrediti vrstu i autora čitanih djela
- u pročitanim djelima treba znati odrediti mjesto, radnju i likove
- kratak životopis najznačajnijih autora čijim se djelima ili ulomcima upoznao učenik
- osim ovih općih zahtjeva učenik, treba udovoljiti minimalnim zahtjevima iz književnosti i gramatike po razredima

Opširni zahtjevi na kraju 8. razreda

Nastavni sadržaj

Izražavanje i stvaranje:

Govorenje:

- učenika treba usposobiti za komunikaciju u malim zajednicama
- stvaranje samostalnog mišljenja u zajednici
- uporabom književnog jezika ukratko, na jednostavan način govoriti o svakodnevnim temama (škola, dom, obitelj, grad, selo, rad)
- formuliranje samostalnog mišljenja uz pomoć nastavnika o književnom djelu: obrazloženje, argumentacija, demantiranje
- govoriti o pomci književnog djela
- povezano govoriti o učenim književnim djelima, piscima

Čitanje:

- razumno i tečno čitanje tekstova iz raznih književnih vrsta prvi put viđen tekst
- čitanje u sebi s razumijevanjem teksta
- interpretativno čitanje uvježbana prozna i pjesnička djela

Pisanje i pismeno izražavanje:

- sposobnost pisanja treba biti u skladu sa povećanim zahtjevima, čitko i uredno
- učenik treba biti siguran u pravopisu naučenih riječi – samokontrola, uporaba pravopisnog rječnika
- pisanje sastava prema zahtjevima po razredima – pisanje i uporaba bilješki u sažetom obliku
- izvještaj o pročitanim djelima i književnicima
- sa sigurnošću upotrijebiti opis, prepričavanje, karakterizaciju, pisanje pisma
- pisanje tri sastavka godišnje

Jezično – komunikacijske spoznaje:

- pravilno naglašavanje riječi
- razvijanje leksičkog blaga: prikupljanje riječi istog oblika i različitog značenja, sastavljanje rečenica

Pojmovni krugovi:

- izrazi na višoj razini za prostor
  za vrijeme
  za količinu
  za kakvoću
- izrazi logičkih odnosa u složenim rečenicama

Pravogovor i pravopis:

- razvijanje leksičkog blaga, sastavak
- uloga pojedinih vrsta rečenica u oživljavanju pripovjednog i opisnog sastavka
- iznošenje misli zavisno složenim rečenicama
- pravilno naglašavanje riječi pri izgovoru
- interpunkcija na kraju rečenice
- uporaba zareza kod razdvajanja rečenica u zavisno i nezavisno složenim rečenicama – razlike mađarskog i hrvatskog pravopisa
- svjesna uporaba gramatičkog znanja i naučenih pravopisnih pravila pri pisanju i govorenju

Gramatika:

- samostalno prepoznavanje i definiranje gramatičkih pravila i pojmova:
  naglašeni i nenaglašeni slogovi, enklitike, proklitike
- uloga imenice, glagola, zamjenice, pridjeva, priloga u rečenici
- jednostavna rečenica, krnja rečenica
- složena rečenica, vrste nezavisno složenih rečenica
- na razini prepoznavanja, razlikovanja i uporabe bez definicije: uloga prijedloga, veznika, uzvika i čestice u rečenici
- zavisno složene rečenice, povezanost između glavne i zavisne rečenice, inverzija
  vrste: predikatne, subjektne, objektne, atributne,
  priložne: mjesne, vremenske, načinske
- narječja i govori hrvatskog jezika
- vrste naglaska i označavanje u pismu

Književnost:

- učenik sa sigurnošću treba prepoznati književne vrste i poznavati njihove osobine
- sa sigurnošću govoriti o poruci koju prepoznaje u književnom djelu
- treba znati analizirati likove i književno djelo na temelju naučenih književnih pojmova

Termini: dijalog, crtica, drama, epizoda, komedija, monolog, sonet, vrste rima, balada, romanca
psihološka karakterizacija likova, humor, ironija, satira novela, putopis, simbol, metaforta, poema, tragedija

Lektira: hrvatsko pjesništvo od preporoda do Kranjčevića
A. Šenoa: Branka, Zlatarevo zlato, Prosjak Luka
Z. Balog: Bosonogi general
V. Majer: Dnevnik malog Perice
M. Zagorka: Kći Lotršćaka
V. Novak: Iz velegradskog podzemlja
H. Hitrec: Smogovci
D. Cesarić: Pjesme
D. Tadijanović: Srebrne svirale
D. Šimunović: Alkar
Izbor iz hrvatske lirike (A. B. Šimić, T. Ujević, N. Šop. J. Pupačić)
S. Kolar: Breza
M. Krleža: Bitka kod Bistrice Lesne
A. G. Matoš: Oko Lobora
P. Budak: Mećava
Izbor iz hrvatskog usmenog ljubavnog pjesništva prema antologiji ”Biserno uresje”

Memoriter: naučiti tri pjesmice godišnje
A. Mihanović: Hrvatska domovina prve i zadnje dvije kitice
jedan ulomak iz proznog djela (opis) 7. r.
jedan monolog 8. r.

Medijska kultura:

Film:

- filmovi iz serije ”Što je film”
- uvod u filmske vrste
- filmska montaža
- gluma u filmu
  Z. Bourek: Bećarac Ante Zaninović, Zid
  Petar Krelja: Privatna stanica
  Krešo Golik: Tko pjeva, zlo ne misli, Biskup Ivan Antunović
  A. Babaja: Breza, Pravda
  Z. Grgić: Muzikalno prase
  D. Vukotić: Surogat
  I. Škrabalo: Slamarske divojke
  K. Papić: Specijalni vlakovi
  Z. Sremac: Zelena ljubav

Teme za obradu:
televizijska drama
radio drama
scenarij
scenografija,
strip

Školska knjižnica:
– služenje stručnom literaturom pri obradi zadane teme
– uporaba pravopisa i rječnika hrvatskog jezika
– uporaba leksikona, enciklopedija

Minimalni zahtjevi:

– učenika treba osposobiti za komunikaciju u malim zajednicama
– analiza rečenice na razini iskustva
– razumno i tečno čitanje tekstova iz raznih književnih vrsta
– čitanje u sebi s razumijevanjem teksta
– truditi se interpretativno čitati književne tekstove
– sposobnost pisanja treba biti u skladu sa povećanim zahtjevima, čitko i uredno
– učenik treba biti siguran u pravopisu
– samokontrola, uporaba pravopisnog i hrvatskog rječnika
– pisanje sastava prema zahtjevima po razredima
– pisanje i uporaba bilješki u sažetom obliku
– stvaranje samostalnog mišljenja u zajednici i o čitanim književnim djelima
– u pisanom i usmenom obliku izvijestiti o pročitanim djelima i književnicima
– sa sigurnošću upotrijebiti opis, prepričavanje i karakterizaciju; pisanje pisma
– kod obrade književnih djela treba znati odrediti mjesto radnje, okolnosti, analizirati likove, strukturu događaja, književnu vrstu
– treba znati upotrijebiti stilske figure, pravilna uporaba citata
– osim ovih općih zahtjeva učenik treba udovoljiti minimaliiim zahtjevima iz književnosti i gramatike po razredima

Opširni zahtjevi na kraju 10. razreda

Nastavni sadržaj

Izražavanje i stvaranje:

Govorenje:
– što bogatija uporaba riječi i izraza
– obogaćivanje govora nagomilavanjem riječi sličnog značenja
– samostalno izražavanje učenika o datoj temi
– stvaranje cjelovite slike iz zadane teme
– pripaziti na pravilan izgovor i umjetničku interpretaciju
– usmeni prijevod sa hrvatskog na mađarski i obrnuto
– postići nivo državnog jezičnog ispita iz datih tema

Čitanje:
– interpretativno čitanje književnih tekstova

Pisanje i pismeno izražavanje:
– skiciranje, formiranje i povezivanje rečenica
– prikupljanje riječi i izraza iz zadane teme
– stvaranje cjelovite slike iz zadane teme
– kod rečenica pripaziti na pravilan red riječi
– sa sigurnošću koristiti upravni i neupravni govor
– pismeni prijevod sa hrvatskog na mađarski i obrnuto
– prepričavanje, opis – proširivanje umetanjem dijaloga

Pojmovni krugovi:
– proširivanje, utvrđivanje i uvježbavanje naučenog
– indoeuropski jezici
– normativna gramatika i stil: novinarski, znanstveni, administrativni, književnoumjetnički

Pravogovor i pravopis:

- nijansiranje pojedinih izraza
- pravilna uporaba prefiksa i sufiksa
- pravilno slaganje riječi u rečenici u rodu, broju i padežu
- razlike između književnog i razgovornog jezika
- proširivanje, utvrđivanje, uvježbavanje stečenog znanja

Gramatika:

- indoeuropski jezici: podjela, mjesto hrvatskog jezika
- književni i razgovorni jezik
- norme i normativna gramatika
- normativna gramatika i stil
- glasovi: tvorba, podjela, prateće osobine glasova, mjesto i uporaba problematičnih glasova, glasovne promjene, alternacije ije / je
- naglasci: vrste
- vrste riječi: promjenljive, nepromjenljive (imenice, brojevi, pridjevi, zamjenice, glagoli, prilozi, prijedlozi, veznici, uzvici, čestice)
- tvorba riječi i glasovne promjene
- pojam riječi, glasovni sastav, značenje (sinonimi, homonimi, arhaizmi, tuđice, neologizmi, internacionalizmi, antonimi, žargonizmi, barbarizmi)
- rečenica: ustrojstvo rečenice
  vrste po značenju i sastavu
  rečenična intonacija

Književnost:

- povijesni razvoj hrvatske književnosti kroz povijesna razdoblja od samih početaka do današnjih dana: književna razdoblja, književne vrste, najznačajniji predstavnici, najznačajnija ostvarenja

Lektira:

Hrvatski petrarkisti (antologija)
Pjesništvo renesanse i baroka (antologija)
Marko Marulić: Judita
Ivan Gundulić: Osman, Dubravka
Ante Sekulić: Hrvatski pisci u ugarskom Podunavlju
Biblija
Petar Zoranić: Planine
Marin Držić: Novela od Stanca, Dundo Maroje
Petar Hektorović: Ribanje i ribarsko prigovaranje
Matija Antun Reljković: Satir
Hrvatska lirika moderne: A. G. Matoš: Utjeha kose
Tin Ujević: Molitva iz tamnice
Hrvatski pjesnici između dva rata:
M. Krleža: Hrvatski bog Mars
A. Šenoa: Seljačka buna
V. Novak: Posljednji Stipančići
E Kumičić: Začuđeni svatovi
M. Božić: Kurlani
Z. Majdak: Kužiš stari moj
M. Slavičak: Vrijeme je da se napokon događa čovjek
A. Kokić: Poezija
A. Jakšić: Pjesme
S. Kočan: Skupljena baština
S. Blažetin: Srce na dlanu
M. Dekić: Stopama djetinjstva
J. Gujaš Džuretin: Povratak u Podravinu
A. Karagić: Pučke drame
M. Jelić: Pjesme
M. M. Miloradić: Pjesme
M. Šinković: Pjesme

Teme za razgovor:

- ja i obitelj, moje mjesto stanovanja, dom
- izlet, putovanje, kupovina, prodavaonice, pošta,
- promet, grad, selo
- posao i hobi, zanimanja, radno mjesto
- razonoda, šport, film, knjižara, knjižnica, kazalište

– vrijeme
– kod liječnika
– blagdani
– znamenitosti Budimpešte i Zagreba
– što znam o Mađarskoj i o Hrvatskoj

Minimalni zahtjevi

– učenik treba u odgovarajućim govornim situacijama upotrijebiti odgovarajući ton i stil pri govorenju i obraćanju
– spoznaja prave namjere govornika u svakodnevici u raznim govornim situacijama
– sposobnost formuliranja mišljenja te razviti sposobnost kulturnog raspravljanja, argumentirati svoje mišljenje, truditi se razumjeti stav drugih
– sumiranje gramatičkog znanja, poznavanje gramatičkih pravila i njihova primjena u govoru i pisanju
– uporaba gramatičkog znanja hrvatskog jezika pri učenju stranih jezika
– pravilna i rutinska uporaba rječnika i pravopisa
– odgovarajući ujednačen tempo čitanja s razumijevanjem
– truditi se interpretativno čitati umjetničke tekstove
– čitko, ujednačeno i pravilno pisanje
– samostalna uporaba pravopisnih pravila hrvatskog jezika
– usmeno i pismeno stvaranje tekstova temom iz svakodnevice u raznim stilovima
– pri pisanju i govorenju treba razumljivo i povezano iznositi misli
– o pročitanim književnim djelima pored prepričavanja i analiza likova, iznositi i samostalno mišljenje
– poznavanje najvažnijih podataka o književnicima iz propisanog programa
– pri obradi pojedinih književnih djela unositi citate na odgovarajuće mjesto
– usmena interpretacija naučenih recitacija i proznih citata (5 recitacija i 1 prozni ili dramski ulomak od 15 redaka)
– prepoznavanje i imenovanje književnih razdoblja i vrsta
– analiza književnih djela na temelju učenih stilskih obilježja
– poznavanje osnovnih podataka o hrvatskim piscima, pjesnicima i njihovim djelima u Mađarskoj
– pripremljenost učenika za polaganje državnog jezičnog ispita srednjeg stupnja iz hrvatskog jezika
– osim ovih općih zahtjeva učenik treba udovoljiti minimalnim zahtjevima iz književnosti i gramatike po razredima

1.2. Hrvatski jezik i književnost za škole s predmetnom nastavom

Opširni zahtjevi na kraju 4. razreda (1–4)

Nastavni sadržaj

Izražavanje i stvaranje:

Govorenje:
– poznavanje i uporaba 600 riječi kao aktivan leksički fond i 400–500 riječi u pasivnom leksičkom fondu
– čista artikulacija, pravilna intonacija pri uporabi
– razumijevanje riječi u kontekstu
– skladnost u govoru – poznavanje kompozicijske cjeline
– dolazak do informacija pomoću pitanja, prisjećivanje
– sudjelovanje u razgovoru

Čitanje:
– tečno čitanje uz izražavanje sadržaja s intonacijom u ritmu bliskom govoru
– nijemo (čitanje u sebi) čitanje s razumijevanjem sadržaja pročitanog
– tekstualna rasčlanba: samostalno ili s pomoću nastavnika, učitelja
– rješavanje zadataka u svezi s tekstovnom analizom (rasčlanbom)
– čitanje po ulogama

Pisanje i pismeno izražavanje:
– tehnika pisanja na razini automatizacije
– čitkost, urednost i sređenost u pisanju
– racionalno raspoređivanje teksta
– poznavanje kompozicijskih elemenata teksta
– pisanje sastava na određene ili slobodne teme u 5–6 rečenica

Jezičko – komunikacijske spoznaje:
– izražavanje tvrdnje i negacije, slaganja i neslaganja, znanja ili neznanja, nakane, želje
– uporaba glagola ”je”, ”nije”
– proširivanja rečenice objektom

– uporaba najfrekventnijih prijedloga, priloga i zamjenice (u, iz, na, sa, jučer, danas, sutra, sada, onda, osobne)
– uporaba prezenta i perfekta kod nekih frekventnijih glagola u govoru i pismu
– proširivanje glavnih brojeva do 100, rednih brojeva do 50
– proširivanje rečenice instrumentalom
– razlikovanje rodova, jednine i množine

Pojmovni krugovi:

– izražavanje postojanja, posjedovanja najosnovnijih prostornih i vremenskih odnosa, neophodno važnih u jezičkom komuniciranju
– kvalitativnog i kvantitativnog izražavanja
– najosnovnijih preoblika u povezivanju rečenica

Pravogovor i pravopis:

– pravilan izgovor i pravopis glasova ć–č, đ–dž, j, lj, ije-je
– pravilna uporaba i pravopisa čestice ”li” u upitnim rečenicama
– upotreba velika slova u nazivima mjesta, sela, gradova, rijeka, jezera, planina, nazivlju imena i prezimena, ljudi, imenima životinja, u naslovima knjiga, filmova, novina, pjesama i u etnicima
– pravilno pisanje nadnevkaka i uporaba intonacije upitnih rečenica, uporaba najosnovnijih interpunkcija

Gramatika:

– poznavanje i uporabe imenica i glagola
– razlikovanje i uporaba rodova, jednine i množine u najfrekventnijim riječima
– poznavanje i uporaba perfekta i prezenta u najfrekventnijim glagolima
– uporaba jesne i niječne rečenice u svezi s obrađenim temama
– prepoznavanje pridjeva i zamjenica uz uporabu najfrekventnijih u slučaju obrađenih tema
– prepoznavanje glavnih i rednih brojeva i njihova uporaba u slučaju govora i pisma
– uporaba prijedloga s najčešćim padežima u govoru i pismu
– stvaranja proširenih rečenica
– razlikovanje padeža, pravilna uporaba najučestalijih padežnih oblika

Književnost:

– poznavanje hrvatske usmene baštine, 5–6 brojalica, izmišljalica, rugalica, bajalica, uspavalica, pripovijedaka, pjesama, poslovica, zagonetki, pitalica iz općehrvatske i domaće usmenoknjiževne baštine Hrvata
– poznavanje 2–3 ostvarenja iz dječje književnosti Hrvata:
Stanislava Femenića, Zvonimira Baloga, Girgora Viteza, Sunčane Škrinjarić, Stjepana Jakševca, Vesne Parun, Zlate Kolarić–Kišur, Nade Iveljić, Paje Kanižaja, Luke Paljetka, Ratka Zvrke, Gustava Krkleca, Ivane Brlić–Mažuranić, Stipana Blažetina, Marka Dekića, Mate Šinkovića, Lajoša Škrapića, Đuse Pužarova, Marge Šarac i dr.
– poznavanje i razlikovanje nazivlja: stih, proza, autor (pjesnik, pisac, književnik) književnost usmena, pisana, ritam, rima, pjesma, kitica pripovijetka, (bajka, basna) poslovica, pitalica, zagonetka, brojalica

Lektira:

Dohvati mi tata mjesec (Grigor Vitez)
Slovo Š (Zvonimir Balog)
Brat (Zvonimir Balog)
Tko ide; Kad se čičak zaljubio Stanislav Femenić)
Miš i gušter (Vesne Parun)
Moja domovina (Pajo Kanižaj)
Zadaća o pravdi (Stjepan Jakševac)
Pahuljice; Rastanak (Luko Paljetak)
Majka; Maćuhica (Ratko Zvrko)
Od domaćih književnika 1–2 pjesme po vlastitom izboru, ili izboru nastavnika. Navedena djela lektire služe kao prijedlog uz kriterije mogućnosti zamjene.

Medijska kultura:

– kazivanje naslova i redatelja viđenih filmova
– uočavanje osnovnih vanjskih i etičkih osobina glavnih likova
– uočavanje konflikata u crtanim filmovima i filmovima za djecu
– razlikovanje crtanog i igranih filmova
– stvaranje govornih situacija na temelju filmova
– prepričavanja opisivanja sadržaja crtanog filma u skladu sa zahtjevima govorenja i pisanja
– samostalna posudba i vraćanja knjiga u knjižnici
– prepoznavanje nazivlja, fabule, pripovijedanje, prepričavanje, enciklopedija, slikovnica, književni fond, lijepa književnost, dječja književnost, znanstvenopopularna književnost, autor, ilustracija, te nazivlja vezanih za zahtjeve književnosti

Tematski krugovi:

Ja i moj svijet: Tko sam, Mjesto u obitelji, rođaci i prijatelji

Škola:

školska zgrada, učionice, okolica, oprema, pribor za učenje, razredni drugovi, Školsko osoblje: ravnatelj, učitelji, čistačice, tehničari, kuharice, školske obveze, svečanosti pisma i pošta, cjelodnevni, popodnevni boravak, knjižnica, blagovaonica, športski tereni, školski kućni red i dnevni red, raspored sati, slobodne aktivnosti učenika, samouprava, športske i kulturne djelatnosti, socijalne usluge

Obitelj:

članovi obitelji, prijatelji, najbliži rođaci, uređenje stana, okolica, biljke, u stanu i oko njega; slobodno vrijeme u obitelji, prehrana, jela, gostoprimstvo rođendan, imendan; zanimanje članova obitelji, okolica doma, domaće životinje, izlet u prirodu, doživljaji, divlje životinje; uređenje stana i tehnička opremljenost, život u obiteljskoj kući

Od doma do škole:

putovanje, prometovanje, kupovina, trgovina, dućan, seoska kuća i njegovanje u gradu, pješački prijelaz, semafor, prometni policajac

Spoznaje o prirodnom okolišu:

vrijeme, vremenska razdoblja, godišnja doba, dani u tjednu, mjeseci, izlet, polje, šuma, drveća, životinje, godina, radovi vezani za godišnja doba, zimske radosti, ljetnji doživljaji, slobodno vrijeme u prirodi, prirodne pojave, nebeska tijela, čovjekov odnos prema prirodi, zaštita prirode

Blagdani i običaji:

Božić, Uskrs, Poklade, Dan majki, ostali vjerski i društveni praznici, obiteljski blagdani, najkarakterističniji običaji zavičaja

Selo i grad:

položaj, smještaj, dijelovi, ulice, trgovi, javne ustanove, znamenitosti, prometovanje – prometala – putovanje, privreda, zanimanja trgovine, ugostiteljski objekti – tržnica običaji

Znanstveno higijenske spoznaje:

zdravlje i bolest, liječnička ordinacija, zdravstveni djelatnici, higijenska sredstva, zaštita zdravlja, životne navike, šport, igra, rekreacija, higijena života, učenja

Minimalni zahtjevi

Izražavanje i stvaranje

Govorenje

– Učenike treba osposobiti za usvajanje i uporabu 600 riječi i 500 riječi s razumijevanjem (pasiv) uz čistu artikulaciju i intonaciju u uporabi i sposobnost sudjelovanja u razgovoru, na temelju obrađenih tema.

Čitanje

– tečno glasno čitanje uz poštivanje interpunkcije
– nijemo (čitanje u sebi) čitanja s razumijevanjem sadržaja pročitanog, tekstualnu rasčlambu i sposobnost rješavanja zadataka u svezi tekstualne analize – rasčlambe
– čitanje po ulogama

Pisanje

– pisanje na razini automatizacije uz primjerenu brzinu urednost i čitkost u pisanju
– pisanje sastavaka na određene teme ili slobodno u 5–6 rečenica

Jezično komunikacijske spoznaje

– izražavanje tvrdnje i negacije, slaganja ili neslaganja, znanja ili neznanja, nakane, želje uz razlikovanje rodova, jednine i množine

Pojmovni krugovi

– izražavanje postojanja, posjedovanja, najosnovnijih prostornih i vremenskih odnosa, neophodnih u jezičnom komuniciranju
– najosnovniji preoblici u povezivanju rečenica

Pravogovor – pravopis

– pravilna uporaba početnog slova rečenice, velikih slova vlastitih imenica
– uporaba nadnevaka i najosnovnijih interpunkcija

Gramatika

– poznavanje imenica i glagola
– uporaba najfrekventnijih prijedloga i veznika u govoru i pismu
– razlikovanje padeža

Književnost

– poznavanje hrvatske usmene baštine 5–6 brojalica izmišljalica, rugalica, bajalica, uspavalica, pripovjedaka, pjesama, poslovica, zagonetki, pitalica iz općehrvatske i domaće usmenoknjiževne baštine
– poznavanje 2–3 ostvarenja iz dječje književnosti Hrvata i domaće dječje književnosti

Lektira
- uz poznavanje navedenih naslova nalaže se poznavanje 1–2 ostvarenja domaćih hrvatskih književnika po vlastitom izboru, ili izboru nastavnika

Memoriter:
- poznavanje osam pjesama ili ulomaka na temelju lektire

Medijska kultura
- kazivanje naslova i redatelja viđenih filmova
- razlikovanje crtanog od igranih filmova
- stvaranje govornih situacija na temelju viđenih filmova
- samostalna posudba, vraćanje knjiga u knjižnici
- prepoznavanje nazivlja enciklopedija, slikarnica, lijepa književnost, dječja književnost, autor, ilustracija, rječnik, te najosnovnijih nazivlja vezanih za zahtjeve književnost.

Opširni zahtjevi na kraju 6. razreda

Nastavni sadržaj

Izražavanje i stvaranje

Govorenje:
- stvaranje govornih situacija na osnovi obrađenih tema uz uporabu 1250 riječi
- samostalno pričanje događaja u 6–8 rečenica
- pravilna uporaba futura i imperativa u najfrekventnijim glagolima
- snalažljivost u najosnovnijim komunikacijskim situacijama
- ispoljavanje vlastitog mišljenja i stanovišta u svezi pročitanim djelom
- pravilan izgovor riječi s refleksom JATA

Čitanje:
- tečno čitanje neuvježbanih tekstova u ritmu smirenog govorenja
- razgovjetno čitanje pjesama s poštivanjem interpunkcije
- samostalne obrade djela nijemim (čitanjem u sebi) čitanjem uz minimalnu pomoć nastavnika

Pisanje i pismeno izražavanje:
- pisanje kraćeg sastavka o nekom osobnom doživljalju
- preoblikovanje riječi i kraćih rečenica
- pisanje opisa i pisma

Jezično komunikacijske spoznaje:
- uporaba izjavnih, upitnih, poticajnih rečenica u govoru i pismu
- sigurna primjena pravila sročnosti u svakodnevnom govoru
- pravilna uporaba gramatičkih struktura u govoru i pismu: prezent, perfekt, futur, glagola ”moći” i ”htjeti”
- uporaba najčešćih prijedloga s imenskim riječima: u-iz, na-pod, s, sa, bez, kraj, nad, pod, pred, od-do,
- primjena pravila komparacije i poredbe u svakodnevnim komunikacijskim postupcima
- funkcionalna uporaba imperativa
- uporaba najfrekventnijih veznika u govoru i pismu: i, a, pa, već, kao
- najosnovnije spoznaje usmenog i pismenog prevođenja u najjednostvanijim govornim i pisanim situacijama

Pojmovni krugovi:
- izražavanje znanja, mišljenja, uvjerenja, čuđenja, poredbe, htijenja, namjere, obvezatnosti u govoru i pismu
- poznavanje uloge brojnih imenica na pojmovnoj razini
- poznavanje uloge veznika ”kao” u poredbama
- poznavanje uloge frekventnijih prijedloga i njihova utjecaja na padež riječi
- uloga glagolskih oblika u dimenziranju pripovijedanja

Pravogovor i pravopis:
- pravilan i lijep izgovor riječi s refleksima jata
- pravilna i sigurna uporaba prezenta, perfekta i futura na standardnom jeziku i mjesnom govoru
- prepoznavanje i izbjegavanje nekih hungarizama
- pravilna uporaba enklitičkih oblika pomoćnih glagola
- pravilno pisanje futura i perfekta
- uporaba rastavljanja riječi, prenošenjem dijela riječi u slijedeći red
- automatizirana uporaba pravopisnih i pravogovornih zahtjeva na kraju 4. razreda

Gramatika:

- poznavanje i uporabe jednostavnih rečenica i glavnih dijelova rečenica u govoru i pismu
- pravila redoslijeda riječi u rečenici
- funkcionalne uporabe imenica u dativu, akuzativu, vokativu, instrumentalu i lokativu
- pravila slaganja imenica s pridjevim riječima
- pravila stupnjevanja pridjeva
- pravilna uporaba ličnih zamjenica i njihovih padežnih oblika
- pouzdano poznavanje i uporaba glavnih i rednih brojeva

Književnost:

- poznavanje hrvatske usmene baštine: 3–4 pjesme, pripovjetke, poslovice, zagonetke, pitalice iz zavičajne domaće i hrvatske književnosti
- 2–3 ostvarenja iz dječje književnosti Hrvata: Milivoja Matošeca, Paje Kanižaja, Grigora Viteza, Zvonimira Baloga, Luke Paljetka, Nade Iveljić, Gustava Krkleca,, Zdneke Jušić–Seunik, Dobriše Cesarića, Dragutina Tadijanovića, Ivane Brlić–Mažuranić, Augusta Šenoe
- poznavanje 1–2 ostvarenja hrvatske domaće književne baštine: Stipana Blažetina, Marka Dekića, Mate Šinkovića, Lajoša Škrapića, Josipa Gujaša Džuretina, Jolanke Tišler, Đuse S. Pužarova, Matilde Bölč
- poznavanje i razlikovanje nazivlja: novela, pripovijetka, roman, drama, igrokaz, književno djelo, ulomak, fabula, likovi, kompozicija

Lektira:

Čudnovate zgode šegrta Hlapića (roman–ulomak) Ivana Brlić–Mažuranić
Postolar i vrag, ili Kameni svatovi (August Šenoa)
Strašilo na slici, ili Košuljica s narodnim vezom, ili Šestinski kišobran (Nada Iveljić)
Zagorski vinograd (Gustav Krklec)
Voćka poslije kiše, ili Tiho o tiho govori mi jesen (Dobriša Cesarić)
Krk (Zvonimir Balog)
Nosim sve torbe a nisam magarac; Da sam ja učiteljica (D. Tadijanović)
Jedna je mačka mnogo jela ili Roda u drugom stanju (Luko Paljetak)
2–3 djela iz usmene zavičajne i domaće književne baštine na temelju izbora učenika ili nastavnika
2–3 djela iz domaće pisane književne baštine na temelju izbora učenika ili nastavnika

Medijska kultura:

- poznavanje dječjeg priloga tjednika Hrvata u Mađarskoj
- 2–3 časopisa za djecu Republike Hrvatske
- iznošenja samostalnog mišljenja u svezi časopisa, slikovnica, TV emisija za djecu
- prepričavanje sadržaja animiranih filmova uz izdvajanje glavnih i sporednih likova
- prepoznavanje nekoliko vrsta igranih filma: pustolovni, vestern, znanstveno-fantastički film
- orijentacije u knjižnici i samostalnog rada s rječnicima, leksikonima, enciklopedijama

Tematski krugovi:

Obiteljski dom:
opremljenost domaćinstva, čistoća, urednost, kućanski poslovi, nedjelja s obitelji, gostoprimstvo, imendan, rođendan, gosti iz Hrvatske, rodbinske veze, prehrana i namirnice, u kuhinji, blagovaonici pri pripremanju jela, pri jelu.

Škola i školski okoliš:
razredi, kabineti, dvorane, uredi, zbornica, namjena ostalih prostorija – školsko osoblje i njihov posao, učenje, rad u učionici, zaštita školske sredine, razredni prijatelji, školske svečanosti, izlet, zajedno na ljetovanju.

Zdravstveno higijenske teme:
zdravstvena zaštita, rad, odmor, rekreacija šport, športske igre – zdravstvena služba, hitna pomoć, bolnica, posjet bolesnika u domu, bolnici – zdrava prehrana, praktični higijensko odijevanje, njegovanje odjeće, prva pomoć

Slobodno vrijeme:
provod – razonoda, knjižnica, kino, kazalište, izlet putovanja turizam – ostali vidovi razonode u obitelji, društvene i individualne igre, čitanje, dopisivanje TV, glazba, radio, video, kompjuter, ples.

Selo:
poljodjelstvo, poljorivreda, radno mjesto. – Stambeni objekti naselja, i javne ustanove, povijest sela i današnjica, proricanje budućnosti, – nacionalna obilježja sela, povijest Hrvata u naselju, osobitosti i znamenitosti naselja, funkcija javnih ustanova, običaji žitelja i pučke tradicije, poljodjelski radovi i nekoliko karakterističnih proizvoda.

Grad:
život u gradu, povezanost sela i grada, trgovina, u robnoj kući, kupovina darova, u tvornici, kod prijatelja u gradu, grad kao privredni i kulturni centar, posjet privrednom pogonu, razgledavanje grada, u ugostiteljskim objektima, restoran, slastičarnica, mogućnost provoda zabave, kulture, okolica grada.

Svijet prirode:
preoblika prirode, poljodjelstvo, mehanizacija – osnovni zemljopisni pojmovi, tehnički izum, biljni i životinjski svijet u okolici prebivališta, reljefna slika mjesta stanovanja, čovjekov odnos spram prirodi, čovjek mijenja prirodu i okoliš, pred zemljovidom Hrvatske.

Društveni i kulturni:
nacionalni praznici, vjerski blagdani, dopisivanje, razglednica, čestitka, dopisnica, pismo, nacionalnosti u Mađarskoj, hrvatski korijeni.

Minimalni zahtjevi:

Izražavanje i stvaranje

Govorenje:
- Učenike treba osposobiti za: usvajanje i uporabu 1250 riječi s razumijevanjem s 10% frekventnih sigmatskim i 10% receptivnog leksičkih cjelina
- postići sposobnost samostalnog pričanja događaja u 6–8 rečenica na temelju određenih tema
- prepričavanja pročitanog štiva u 8–10 rečenica

Čitanje:
- tečno čitanje u ritmu smirenog govorenja s poštivanjem interpunkcija
- samostalna obrada djela nijemim (čitanjem u sebi) čitanjem uz minimalnu pomoć nastavnika

Pisanje i pismeno izražavanje:
- pisanje kraćeg sastavaka o nekom osobnom doživljaju
- pisanja opisa i pisma

Jezično komunikacijske spoznaje:
- uporaba izjavnih, upitnih, poticajnih rečenica u govoru i pismu
- uporaba gramatičkih struktura prezenta, perfekta, futura, imperativa, pravila komparacije, najfrekventnijih prijedloga s imenskim riječima i veznika
- najjednostavnije spoznaje usmenog i pismenog prevođenja

Pojmovni krugovi:
- izražavanje znanja, mišljenja, uvjerenja, čuđenja, poredbe, htijenja, namjere obvezatnosti u govoru i pismu
- poznavanje uloge najfrekventnijih prijedloga i veznika u govoru i pismu

Pravogovor – pravopis:
- pravilno i lijepo izgovaranje i pisanje riječi s refleksima JATA
- uporaba pravopisnih i pravogovornih zahtjeva na kraju 4. razreda
- uporaba jednostavnih rečenica u govoru i pismu

Gramatika:
- funkcionalna uporaba imenica u padežima, pravila slaganja imenica i pridjeva
- pravilna uporaba ličnih zamjenica i njihovih padežnih oblika
- pouzdana uporaba glavnih i rednih brojeva

Književnost:
- Poznavanje hrvatske usmene baštine: 3–4 pjesme pripovijetke, poslovice, zagonetke, pitalice iz zavičajne domaće i hrvatske književnosti, 2–3 ostvarenja iz dječje književnosti Hrvata
- poznavanje i razlikovanje nazivlja, novela, pripovijetka, (realna–bajka–basna) roman, drama, igrokaz, književno djelo, ulomak, fabula, likovi, kompozicija

Lektira:
- uz poznavanje navedenih naslova, nalaže se poznavanje 2–3 djela iz usmene zavičajne i domaće književne baštine
- 2–3 djela ili ulomka iz domaće pisane književne baštine, na temelju izbora učenika ili nastavnika

Memoriter:
- poznavanje osam djela ili ulomaka na temelju lektire

Medijska kultura:
- postići sposobnost poznavanja domaćih i matičnih časopisa za djecu
- prepoznavanje nekoliko vrsta igranih filmova
- orijentacije u knjižnici i samostalnog rada s rječnicima, leksikonima, enciklopedijama

Opširni zahtjevi nakon 8. razreda

Nastavni sadržaj

Izražavanje i stvaranje

Govorenje:
- poznavanje i uporabe 1500–2000 riječi izraza 80% aktivnog i 20% pasivnog karaktera
- pričanje nekog doživljaja u 10–15 rečenica
- prepričavanje fabule pročitanog, viđenog ili slušanog djela – filma – radio drame itd.
- scensko inproviziranje neke pripovijetke u dramatiziranom dijalogu
- samostalno sastavljanje pitanja u svezi pročitanog, viđenog i slušanog
- izricanje osobnih misli osjećaja pravilno oblikovanim jednostavnim i složenim rečenicama

– interpretiranje i recitiranje pjesama, proznih tekstova
– iniciranje govorne situacije u određenim životnim okolnostima na temelju građe obrađenih tema
– najjednostavnije usmeno prevođenje

Čitanje:
– glatko i tečno čitanje neuvježbanih tekstova odgovarajućom intonacijom
– izražajno interpretivno čitanje uvježbanih djela ili ulomaka iz usmene i pisane književnosti: naglašeni i nenaglašeni slogovi, izgovorne cjeline u stihovima; logičke i emocionalne stanke; jačina i brzina
– citiranje odabranih tekstova.

Pisanje i pismeno izražavanje:
– pisanje opisa, doživljaja i kratke priče od 10–15 rečenica
– opisivanje osoba
– etička karakterizacija likova, ljudi
– dramatizacija kraćih djela
– pisanje obavijesti
– skiciranje pročitanog, viđenog, slušanog
– usmeno i pismeno prevođenje jednostavnog govora i teksta.

Jezično komunikacijske spoznaje:
– pravilna uporaba infinitiva i njegove zamjene u govoru i pismu
– perfektivizacija i imperfektivizacija
– pouzdana uporaba rečenica s instrumentalom bez prijedloga i sa prijedlogom
– uporaba akuzativa uz glagole ”boli” i imenice ”sram”, ”briga” u različitim govornim situacijama
– usporedba odgovarajućih oblika genitiva i dativa s mađarskim ekvivalentima
– izricanje logičkog subjekta i obezličenja

Pojmovni krugovi:
– izricanje želje infinitivom da se nešto ili mora učiniti
– uloga povratne zamjenice ”se” u izricanju procesa radnje, stanja ili zbivanja u bezličnim rečenicama
– pravilna primjena glagolske rekcije
– uloga instrumentala u izricanju priložnih oznaka
– uloga akuzativa u izricanju priložne oznake vremena i neizravnog subjekta
– uloga genitiva u izricanju podrijetla, pripadnosti, osobine i dijela onoga na što se odnosi glagolska radnja.

Pravogovor i pravopis:
– izbjegavanje mađarske rekcije u uporabi glagola
– pravilna uporaba perfekta, kondicionala
– pravilna uporaba glagola ”moći”, ”htjeti”
– pravila rečenične intonacije
– pravila uporabe brojnih imenica
– pravopis imenica i odudarnosti od mađarskog pravopisa (imena naroda)
– pravilno pisanje futura, te uporabe i pravopisa glagolskog pridjeva u perfektu
– pisanje slova ”h” na početku glagola ”htjeti” i u 1. licu jednine u kondicionalu
– pravilno pisanje priloga: zajedno, odvojeno, s crticom
– uporaba zareza u složenim rečenicama, prigodom nabrajanja

Gramatika:
– poznavanje sloga i slogotvornog ”r”
– naglašenih i nenaglašenih slogova nenaglasnica
– funkcionalna uporaba imenica i imenskih riječi
– poznavanje i pravilne uporabe najfrekventnijih zamjenica, brojeva i pridjeva
– nepromenljivih vrsta riječi
– uporaba glagola i poznavanje glagolskih kategorija
– rečenice po priopćajnoj svrsi
– glavnih nosilaca rečenice, subjetka i predikata
– složenih rečenica: najčešće rabljenih vrsta

Književnost:
– poznavanje nekoliko kraćih djela ili ulomaka hrvatske književnosti 19. i 20. stoljeća
– književna djelatnost: Petra Preradovića, Ivana Mažuranića, Ivane Brlić–Mažuranić, Augusta Šenoe, Silvija Strahimira Kranjčevića, Tina Ujevića, Slavka Kolara, Ivana Gorana Kovačića, Miroslava Krleže, Jure Kaštelana
– poznavanje ponekih djela književnika, koji su stvarali na zavičajnom govoru
– djelatnosti: Matije Petra Katančića, Ivana Antunovića, Ante Evetovića Miroljuba, Mate Meršića Miloradića, Antuna Kragića, Stjepana Parmačevića, Nikole i Petra Zrinskog, Dragutina Donjanića

– suvremene domaće književne baštine: Stipana Blažetina, Marka Dekića, J. Gujaša Džuretina, Roze Vidaković, Mije Karagića, Lajoša Škrapića, Mate Šinkovića, Đuse Pužarova, književnih ostvarenja mlađe generacije: Jolanke Tišler, Ladislava Gujaša, Zoltana Gataija, Matilde Bölcs, Stjepana Blažetina i dr.
– najosnovniji književnoteorijski pojmovi na temelju određenih djela umjetnosti riječi

Lektira:

Putnik, Dvije ptice (Petar Preradović)
Agovanje (Ivan Mažuranić)
Bilježnik Mišoci – ulomak iz romana Branka, ulomak po izboru iz Seljačke bune (August Šenoa)
Ulomak iz Jame, Pada snijeg, pada snijeg (Ivan Goran Kovačić)
Breza (ulomak) (Slavko Kolar)
Bitka kod Bistrice Lesne (ulomak) (Miroslav Krleža)
Stope u snijegu (Dragutim Tadijanović)
Balada iz predgrađa, Povratak (Dobriša Cesarić)
Konjanik (Jure Kaštelan)
– dva, tri djela ili ulomka iz zavičajne, diajlektalne i domaće književnosti uz suglasnost izbora i nastavnika i učenika

Medijska kultura:

– postizanje sposobnosti poznavanja 2–3 članka iz hrvatskog tiska
– samostalnog rada s priručnicima rječnicima tijekom prevođenja, pisanja sastavaka, skiciranja i samokontrole
– poznavanje sustava katalogizacije u knjižnici uz sposobnost potpune orijentacije (izbor, posudba i dr.)
– poznavanje naslova i sadržaja najosnovnijih domaćih hrvatskih edicija
– filmskog nazivlja: akustični i vizualni elementi filma, kadar, plan, rakurs, nazivlja stvaratelja filma

Tematski krugovi:

Dom:
Uređenje i tehnička opremljenost stana infrastruktura, kućanski aparati, rukovanje i održavanje, prihodi obitelji, štednja, obiteljski blagdani, manjinske tradicije u obitelji

Škola:
odgojnoobrazovne ustanove u okolnim mjestima, natjecanje u znanju iz raznih predmeta, kružok, ispiti, športske vještine i grane, školske svečanosti i kolektivne priredbe, odgojnoobrazovni sustav, usmjereno školovanje

Zdravstveno – higijenske teme:
čovjekovo tijelo, glavni dijelovi, organi i njihova funkcija, zaštita zdravlja, neke općepoznate bolesti, kod lječnika, u ljekarni, zdravstveno osiguranje, socijalna skrb, zdravstvene institucije: liječnička ordinacija, bolnica, ljekarna, zanimanja, zdravstvene struke

Slobodno vrijeme:
u kazalištu, muzeji i izložbe, u okolici stanovanja, Budimpešti, Zagrebu, zajednički izleti, igre, športske grane i discipline, razonoda i glazba, knjižnica

Selo:
slika sela, promjene i život na selu, seoske priredbe, manjinski običaji, materijalna kultura život i tradicije žitelja naselja, prijatelji iz grada

Grad:
prometovanje, cestovna i željeznička mreža, prometna pravila, u tvornici, pogonu, poduzeću trgovina, privreda, život u velegradu

Svijet prirode:
uvjeti za život: voda, zrak, toplina čovjek. kao društveno i prirodno biće, tehnički izumi, čovjek i svemir, izvori energije, štednja energije, zaštita okoliša

Društveni i kulturni život:
tisućljetna zajednička prošlost Hrvata i Mađara, naši zajednički junaci, naši blagdani, iz života Hrvata u Mađarskoj, Savez Hrvata u Mađarskoj, Zemaljska samouprava Hrvata u Mađarskoj i mjesne samouprave, Hrvatski manjinski tisak, Hrvatski glasnik

Minimalni zahtjevi

Izražavanje i stvaranje

Govorenje:
– poznavanje i uporaba 1500–2000 riječi i izraza 80% aktivnog i 20% pasivnog karaktera
– prepričavanje fabule pročitanog, viđenog ili slušanog djela, filma, radiodrame
– izricanje osobnih misli, osjećaja pravilno oblikovanim jednostavnimií složenim rečenicama
– iniciranje govorne situacije u određenim životnim okolnostima na temelju građe obrađenih tema i književnih ostvarenja
– najjednostavnije usmeno prevođenje

Čitanje:
– glatko i tečno čitanje tekstova odgovarajućom intonacijom
– interpretativno čitanje usmene i pisane književnosti

Pisanje – pismeno izražavanje:
– pisanje opisa, doživljaja i kratke priče od 10–15 rečenica
– skiciranje pročitanog, viđenog slušanog najjednostavnije pismeno prevođenje
– uz uporabu rječnika

Jezično komunikacijske spoznaje:

- razgovor kao oblik izražavanja,uočavanje i izdvajanje glavnih i sporednih likova, opisa krajolika,
- pravilne uporabe infinitiva i njegove zamjene
- pronalaženje kompozicije u govoru i pismu,
- perfektivizacije i imperfektivizacije
- usporedbe odgovarajućih oblika genitiva i dativa s mađarskim ekvivalentima,
- izricanje logičkog subjekta i obezličenja

Pojmovni krugovi:

- izricanje želje infinitivom da se nešto može ili mora učiniti
- pravilna primjena glagolske rekcije
- uporaba modalnog značenja umetka (sintagmi) koji pokazuju stav govornika spram onome o čemu se govori
- uporaba svršenog i nesvršenog vida u govoru i pismu

Pravogovor i pravopis:

- pravilna uporaba usvojenih pravogovornih i pravopisnih pravila u govoru i pismu uporedbom i komparacijom s mađarskim jezikom

Gramatika:

- pravilna uporaba padeža i glagolskih oblika
- pravilna uporaba osmogodišnje usvojene gramatičke građe (fonetika, sintaksa, morfologija) uz uporedbu i komparaciju s mađarskim jezikom

Knjizevnost:

- poznavanje nekoliko kraćih djela ili ulomaka iz hrvatske usmene i klasične literature, iz dubrovačke književnosti, iz književnosti narodnog preporoda, Šenoinog doba i iz književnosti 19. i 20. stoljeća
- nekoliko djela domaće književne baštine
- imenovanje književnika matične domovine ili domaćeg autora s prepoznavanjem ponekog djela

Lektira:

- uz poznavanje navedenih književnika i naslova, nalaže se poznavanje 3–4 djela iz usmene zavičajne i domaće književne baštine na temelju izbora učenika, ili nastavnika

Memoriter:

- poznavanje osam djela, li ulomaka na temelju lektire

Medijska kultura:

- prepoznavanje i imenovanje stručnog nazivlja filmske umjetnosti
- upotreba kataloga, posluživanje knjigom (samostalno)
- poznavanje sustava katalogizacije u knjižnici uz sposobnost potpune orientacije
- poznavanje naslova i sadržaja najosnovnijih domaćih i hrvatskih edicija

Opširni zahtjevi nakon 10. razreda

Nastavni sadržaj

Izražavanje i stvaranje:

Govorenje:

- poznavanje i uporaba 1900–2500 riječi i izraza, od ovoga 80% aktivnog i 20% pasivnog karaktera
- sažeto prepričavanje radnje književnog djela ili ulomka ispoljavanjem vlastitih stavova
- samostalna obrada u svezi s temama govornih vježbi
- pričanje osobnih doživljaja u 15–20 rečenica

Čitanje:

- izražajno čitanje stilski obilježenog teksta s uvježbavanjem
- tečno čitanje neuvježbanih tekstova uz postizanje pravila govornih vrednota

Pisanje:

- pisanje pismenih vježbi i zadaća iz gramatike
- pisanje pismenih sastavaka na temelju određenih i slobodnih tema i vrsta (opis, pismo, doživljaj)
- samostalno prevođenje uz upotrebu odgovarajućih pomoćnih sredstava (rječnici, priručnici, leksikoni i dr.)

Jezično komunikacijske spoznaje:

- poznavanje apozicije i njene uporabe
- poznavanje i uporaba svevremenskog prezenta, perfekta i futura
- uporaba pasivnih glagolskih oblika
- uporaba mnogostruko složenih rečenica, kada govorna situacija zahtjeva

Pojmovni krugovi:
- poznavanje i uporabe sročnosti pravila slaganja riječi u rečenici
- gramatičkog ustrojstva rečenice – jezgra rečenice
- povezanosti složenih i mnogostruko složenih rečenica uz grafički prikaz

Pravogovor i pravopis:
- pravilna uporaba složenih i višestruko složenih rečenica i njihovog pravilnog pisanja uz usporedbu s mađarskim pravilima
- pravilna uporaba i pisanje apozicije
- pravilna uporaba pasiva: samo kad je neophodan
- izbjegavanje uporabe hungarizama: kod padežnih oblika i rečeničnih konstrukcija
- poznavanje i pravilna uporaba glasovnih promjena i primjene njihovih pravila u svakodnevnom komuniciranju
- osnovnih pravila tvorbe riječi
- poznavanje i uporaba gramatičkih zahtjeva prethodnih razdoblja

Gramatika:
- poznavanje kratke povijesti hrvatskoga književnoga jezika
- narječja hrvatskoga jezika i nekih bitnih elemenata kajkavskog i čakavskog najrečja, te zavičajnog govora
- glasovnih promjena i njihovih pravila u svakodnevnoj komunikaciji
- kompariranja mjesnog, zavičajnog, i standardnog jezika
- najosnovnijih pravila tvorbe riječi
- uporaba gramatičkih zahtjeva pređašnjih razdoblja

Književnost:
- poznavanje nekoliko autora i djela iz starije hrvatske književnosti i književnosti 19. i 20. stoljeća s prepoznavanjem književnih razdoblja i pravaca
- starije i novije domaće književne baštine
- najznačajnijih pisanih spomenika u Hrvata
- djela književnika: Marina Držića, Ivana Gundulića, Augusta Šenoe, Silvija Strahimira Kranjčevića, Antuna Branka Šimića, Vesne Parun, Ranka Marinkovića, Antuna Gustava Matoša, Dinka Šimunovića, Tina Ujevića
- nekih djela književnika koji su stvarali na zavičajnom govoru
- djelatnosti Grgura Peštalića, Ignaca Dominika Martinovića, Blaža Modrošića, Mije Mandića, Miše Jelića, Franje Stazića, Stipana Grgića Krunoslava
- književnih ostvarenja mlade generacije domaćih književnika: Matilde Bölč, Stjepana Blažetina, Ladislava Gujaša, Đure Pavića, Jolanke Tišler i dr.
- najosnovnijeg književnoteorijskog nazivlja vezanog za obrađena književna djela

Lektira:

Dundo Maroje (Marin Držić)
Dubravka; Osman (Ulomci) (Ivan Gundulic)
Smrt Smail – age Čengica (Ivan Mažuranić)
Zlatarevo Zlato (August Šenoa)
Moj dom i druge pjesme (Silvije Stahimir Kranjčević)
Utjeha kose; 1909; Jesenje veče i druge pjesme (A. Gustav Matoš)
Opomena; Nađeni bog (A. Branko Šimić)
Ove su riječi crne od dubine (Tin Ujević)
Prozori (Vesna Parun)
Alkar (Dinko Simunović)
Ruke (Ranko Marinković)
2–3 djela iz starije i novije domaće književne baštine, te književnosti zavičajnog govora.

Medijska kultura:
- poznavanje ponekog litararnog časopisa
- radio i TV emisija Hrvata u Mađarskoj te emisija za Hrvate izvan domovine
- nekih obrazovnih i zabavnih programa radija i televizije
- filmskog nazivlja: montaža, pokreti kamere, dokumentalni film
- nazivlja filmske kulture sveukupnih razdoblja
- samostalna orientacija u knjižnici od posudbe, do vraćanja posuđenih djela uz sposobnost samostalne uporabe priručnika i stručne literature
- samostalno vođenje bilježaka pročitanih djela

Tematski krugovi:

Obitelj-pojedinac:

predstavljanje po osobnoj iskaznici, upoznajte moju obitelj, život u obitelji, blagdani, obiteljsko slavlje, radost i brige u podizanju djece, mogućnosti zbrinjavanja djece u obitelji i odgojnoobrazovnim ustanovama, manjinski sustav školovanja, problemi zaposlene žene, kućanski aparati, bijela tehnika u kući

Dom i mjesto stanovanja:
prebivalište, naselje, dio grada, usluge i ustanove, zdravstvo, kultura šport i rekreacija, -kuća u kojoj živim, položaj, okolica, komunalije, moj dom, njegova veličina i opremljenost, mogućnosti i planovi za osuvremenjivanje stana i opreme

Posao, rad:
zanimanja i zaposlenje, namještanje, radno mjesto, jedan radni dan, tipovi zaposlenja, načini i značaj usavršavanja, mogućnosti i izgledi zaposlenja

Prehrana:
kod kuće, na radnom mjestu, prednosti i nedostaci prehranjivanja, u gostionici ili kod kuće, čime ponuditi goste raznim prigodama, ugostiteljstvo, ugostiteljski objekti

Usluge i trgovina:
važnije trgovinske i druge usluge, dostava robe, posudivanje, čišćenje, mesar, vlasuljar, i dr. dnevno kupovanje i kupovanje vikendom, kupnja trajnih artikala, rasprodaja, kredit, kupnja odjeće i drugih artikala, šivanje poštanske usluge (pismo brzojav, paket, novčana pošiljka, telefon, razni tipovi trgovina) samoposluga robna kuća

Zdravstvo, šport, vrijeme:
zdravstvena skrb, kućni liječnik, poliklinika, bolnica, sanatorij, posjet liječničkoj ordinaciji ili poliklinici, bolesti i simptomi, športske mogućnosti, masovni šport, takmičarski šport, međunarodne športske priredbe, olimpijada, prvenstva ljetovanje, izlet, kampiranje, turizam, vrijeme, meteorologija omiljene športske grane u našoj zemlji i inozemstvu

Prometovanje:
teškoće u prometu, prometna špica, upućivanje. opis putovanja, prometala javnog gradskog prometa i njihova upotreba
Slobodno vrijeme: slobodno vrijeme namijenjeno obrazovanju i rekreaciji, kratki prikaz neke knjige, časopisa, slike televizijskog ili radijskog programa uloga televizije i radija, najslušanije emisije, omiljena emisija, veče u kazalištu ili na koncertu, športskoj priredbi, novine, časopisa, posjećivanje knjižnice posudba, - mogućnost učenja jezika, razni tečajevi ciljevi, društvo, prijatelji, klubovi, omiljen provod

Putovanje:
prikaz jednog putovanja, službeni organizirani ili individualni turizam, posjeta, službene faze pripreme putovanja u inozemstvo, putovnica, viza, vozna karta, prometala, suhozemni, vodeni, zračni promet, vozni red, vozna karta, polazak, dolazak, sastavljanje plana putovanja mogućnosti ugošćivanja (hotel, smještaj) carinska i putnička kontrola

Naša domovina Madarska, Matica Republika Hrvatska:
zemljopisni podaci položaj, klima, teritorij, stanovništvo glavni privredni proizvodi privreda, važniji poljoprivredni proizvodi školstvo i tipovi škola. povijesne znamenitosti u okolici u Budimpešti, Zagrebu i u zemlji, odmarališta izletišta, razvojni planovi razgledavanje Budimpešte, Zagreba ili obližnjeg grada

Minimalni zahtjevi

Izražavanje i stvaranje

Govorenje
- poznavanje i uporaba 2000–2500 riječi i izraza 80% aktivnog i 20% pasivnog karaktera na temelju obrađenih tema, glede mogućnosti polaganja jezičnog ispita osnovnog ili srednjeg stupnja
- iniciranje, uključivanja u govorne situacije, uporabu rasprave i ispoljavanje vlastitih stavova
- interpretacija književnog djela
- jednostavno usmeno prevođenje na mađarski odnosno s mađarskog jezika na hrvatski jezik

Čitanje
- glatko, tečno čitanje neuvježbanih tekstova uz poštivanje pravila govornih vrednota
- izražajno čitanje na temelju mogućnosti kratkog uvježbavanja nepoznatog teksta

Pisanje-pismeno izražavanje
- prepričavanje , izvještavanje, opisivanje sažimanjem fabule na temeljne elemente
- skiciranje pročitanog, viđenog slušanog
- jednostavno pismeno prevođenje uz uporabu rječnika

Jezično komunikacijske spoznaje
- uočavanje razgovora kao razmjene misli među ljudima
- obrada raznih tema putem dijaloga
- pravilne uporabe sročnosti svevremenskog prezenta perfekta i futura, komparacije pridjeva, padežnih konstrukcija

Pojmovni krugovi
- poznavanje i uporaba sročnosti pravila slaganja riječi u rečenici, gramatičkog ustrojstva rečenice i povezanosti složenih rečenica

Pravogovor i pravopis
- izbjegavanje uporabe hungarizama kod padežnih oblika i rečeničnih konstrukcija
- pravilna uporaba glasovnih promjena i primjene njihovih pravila u svakodnevnom komuniciranju
- poznavanje i uporaba gramatičkih zahtjeva prethodnih razdoblja

Gramatika
- poznavane kratke povijesti hrvatskoga književnoga jezika
- narječja hrvatskoga jezika i nekih bitnih elemenata kajkavskog i čakavskog narječja, te zavičajnog govora
- uporaba gramatičkih zahtjeva pređašnjih razdoblja

Književnost

- poznavanje nekoliko autora i djela iz starije hrvatske književnosti i književnosti 19. 20. stoljeća s prepoznavanjem književnih razdoblja i pravaca
- starije i novije domaće književne baštine
- najosnovnijeg književnoteorijskog nazivlja vezanog za obrađena književna djela

Lektira:

- uz poznavanje navedenih književnika i naslova nalaže se poznavanje 3–4 djela iz usmene zavičajne i domaće književne baštine, na temelju izbora učenika ili nastavnika

Memoriter:

- poznavanje osam djela ili ulomaka iz naznačene lektire

Medijska kultura:

- poznavanje nekog literarnog časopisa
- radio i TV emisija Hrvata u Mađarskoj, te nekih emisija R. Hrvatske
- nazivlja filmske kulture sveukupnih razdoblja
- samostalna orijentacija u knjižnici

2. Hravatski narodopis (Za sve oblike nastave)

Napomene:

U hrvatskim školama gdje se narodopis kao samostalni predmet neće predavati, predlažemo da se u ovom programu predloženi sadržaji ugrade u nastavni program sljedećih predmeta: hrvatski jezik i književnost, glazbeni odgoj, likovna kultura, priroda i društvo, zemljopis te povijest.

Zbog nedostatka sveobuhvatne obrade i manjka literature, za predavanje nastavnih sadržaja bit će potrebna dodatna terenska istraživanja i uvrštavanje rezultata u nastvani plan.

Posebnu pozornost pri obradi nastavnih sadržaja narodopisa treba obratiti etničkoj složenosti Hrvata u Mađarskoj sa svim regionalnim osobitostima.

Najvažniji zadatak nastave narodopisa jest upoznavanje i usvajanje elemenata kulture, tradicijske kulture Hrvata u Mađarskoj i svekolikog Hrvatstva, što ima za cilj ne samo očuvanje tradicije i jačanje nacionalnog identiteta nego i uključivanje tih vrijednosti u opću kulturu učenika.

Nabrojeni sadržaji čine samo okvir koji će predmetni nastavnici svojim izborom prilagoditi uvjetima realizacije.

Kratice u tekstu:

HRV.: hrvatski jezik i književnost
GL.: glazbeni odgoj
L.: likovna kultura
PD.: priroda i društvo
Z.: zemljopis
P.: povijest

Nastavni sadržaj za razdoblje od 1. Do 4. Razreda

a) Jesenski blagdani i njihova etnografska obilježja:

- Sv. Marko Križevčanin (7. IX.)
- Mala Gospa (8. IX.)
- Sv. Vinko (27. IX.)
- Svi sveti (Dušni dan) (l. XI.)
- Sv. Martin (11. XI.)
- Sv. Nikola Tavelić (14. XI.)
- Sv. Katarina (25. XI.)
- Sv. Andrija (30. XI.)

(HRV., PD.)

b) Opažanje promjena u prirodi, promjene u prirodi u usmenom narodnom stvaralaštvu i običajima zavičaja.
(HRV., L., PD.)

c) Iz usmene narodne književnosti:
poslovice, pitalice, zagonetke i brojalice
(HRV.)

d) Alati i pomagala pri radu:
alati koji se najčešće upotrebljavaju oko kuće, pri žetvi i ubiranja plodova
(HRV., PD., L.)

e) Običaji oko Božića i njihova etnografska obilježja:

Advent

Sv. Barbara (4. XII.)
Sv. Nikola (6. XII.)
Sv. Lucija (13. XII.)
Djetinjci, Materice, Oci
Darivanje u narodnoj tradiciji Hrvata, pripreme božićnog žita, veze između promijena u prirodi i narodnog kalendara. (HRV., L., PD.)

Božić

betlehemari i pastiri (GL.)
božićno drvo (L.)
kolede, koledanje (GL.)
sudjelovanje djece u pripremi blagdana, pripremu badnjaka, Badnji dan, pripreme božićnog stola i narodna vjerovanja o ulozi jela i određenih predmeta (HRV., L., PD.)
Božić - obiteljski blagdan, najomiljenije božićne pjesme (HRV., L., GL.)
čestitke za Božić i njihovo značenje (HRV.)

Iza Bozica

Sv. Stjepan (Stipan, Stefan)
Sv. Ivan (blagoslov vina u crkvi)
28. XII. – Dan nevine dječice (šibare, mladenci)
Stara godina i vjerovanja u svezi s njom
(HRV., PD.)

Silvestrovo – Nova godina (HRV., PD.)

Tri kralja (HRV.)

Iz usmenog narodnog stvaralaštva Hrvata:

narodne pripovjetke, legende, novele, basne
narodne igre, pjesme i plesovi (GL.)

Običaji oko Poklada

maskiranje, karneval, buše (L., HRV., GL.)
doba korizme (PD.)

Proljetni ciklus narodnih običaja

(od Cvjetne nedjelje do Duhova)

a) Cvjetnica, Veliki petak, Velika subota, pripreme za Uskrs i njihovo značenje, bojenje i darivanje jaja, obnova i blagoslov kućne vatre, uskrsni krijesovi, blagoslov jela, običaj polijevanja vodom (HRV., L.)
b) Značenje i simbolika Đurđeva (PD.)
c) Značenje i simbolika Sv. Josipa (PD.)
d) Duhovi, kraljice (GL.)

Uz ljetni ciklus narodnih običaja

Ivanjdan, paljenje ivanjskih krijesova (Petrovo, Vidovo, Ilinje) (PD., L.)
Ladarice (ladekarice, ladanjke, dodole) (GL.)
Velika Gospa (HRV.)

Minimalni zahtjevi

Uočavanje i registriranje promjena u prirodi i dovođenje u vezu s kalendarom i blagdanima u godini

Produbljivanje spoznaja o tradicionalnoj kulturi Hrvata u Mađarskoj

Pravilno artikuliranje glasova hrvatske abecede

Prepoznavanje i imenovanje osnovnih pomagala i alata pri radu

Vještina izrade (prirodnih, domaćih) darova

Produbljivanje spoznaja o značenju i ulozi blagdana Hrvata u Mađarskoj

Uočavanje istinskih elemenata narodnog humora i narodne mudrosti u usmenom narodnom stvaralaštvu Hrvata

Jačanje svijesti o nacionalnom identitetu Hrvata u Mađarskoj

Nastavni sadržaji za obrazovno razdoblje od 4. do 6. razreda

Rodbinsko nazivlje u Hrvata, usporedba s lokalnim, mjesnim i mađarskim rodbinskim nazivljem. (HRV.)

Običaji uz rođenje i krštenje djeteta. (GL.)

Svatovski običaji Hrvata u užem zavičaju (GL.)

Život u obiteljskoj zadruzi. (P.)

Običaji oko pogreba. (GL.)

Najosnovnije inačice narodnog odijevanja Hrvata u Mađarskoj. (L.)

Najosnovnije vrste seoskih naselja Hrvata u Mađarskoj. (P., Z.)

Najosnovnije karakteristike narodnog graditeljstva Hrvata u Mađarskoj. (Z., L.)

Pokućstvo seoskih kuća Hrvata u Mađarskoj. (L.)

Tradicionalno uređenje seoske sobe, kuhinje, smočnice. (L.)

Gospodarstvo i gospodarski objekti sela Hrvata u Mađarskoj. (Z.)

Važniji tekstilni predmeti uz pokućstvo. (L.)

Promjene u uređenju kuće. (L., PD.)

Važnije grane gospodarstva i njihove karakteristike:
- skupljanje plodova biljaka, pčelarenje, ribolov
- stočarstvo i zemljoradnja (Z.)

Seoski obrti. (L.)

Osnovne karakteristike tradicionalnog narodnog odijevanja etničkih skupina Hrvata u Mađarskoj. (L.)

Simboli državnosti Republike Hrvatske. (HRV., P., L., GL.)

Minimalni zahtjevi

Produbljivanje spoznaja o tradicijskoj kulturi Hrvata u Mađarskoj

Uključivanje učenika u skupljanje etnografske baštine Hrvata u Mađarskoj

Usvajanje najsonovnijeg dijela rodbinskog nazivlja Hrvata u Mađarskoj

Usvajanje osnovnih elemenata materijalne i duhovne kulture Hrvata u Mađarskoj o: naseljima, narodnom graditeljstvo, gospodarstvu, tradicionalnom odijevanje, običajima i vjerovanjima

Jačanje svijesti o nacionalnom identitetu Hrvata u Mađarskoj

Nastavni sadržaji za obrazovno razdoblje od 6. do 8. razreda

1. Etnografske karakteristike Hrvata po regijama u Republici Hrvatskoj. (Areali tradicijske kulture.) (Z., L.)

2. (Moje) obiteljsko stablo. (HRV.)

3. Likovni stvaraoci Hrvata u Mađarskoj. (L.)
(Lujo Brigovič, Ruža Kuković, Stipan Kubatov, Katica Jasenović Karagić, Đuro Šarkić) Napomena: Djela navedenih autora uključiti u nastavni plan nakon odgovarajuće valorizacije.

4. Upoznavanje sa životom i radom sljedećih stvaralaca: Mihajlo Radnić, Lovro Bračuljević, Emerik Pavić, Matija Petar Katančić, Grgur Peštalić, Ignacije Dominik Martinović, Ivan Antunović, Ivan Mihajlović, Blaž Modrošić, Mijo Mandić, Ante Evetović Miroljub, Ivan Petreš, Antun Karagić, Mišo Jelić, Mate Meršić Miloradic, Mate Šinković, Grgur Čevapović, Stipan Grdenić, Marijan Jaić, Franjo Stazić, Stipan Grgić Krunoslav, Stjepan Parmačević (HRV.)

5. Likovna djela za obradu (L.):
Ivan Meštrović: Karijatide, Splitsak krstionica, Hrvatski vladar, Hrvojev misal, Katedrala u Šibeniku, Sv. Donat iz Zadra
Krsto Hegedušić: Suša,
Oton Iveković: Dolazak Hrvata na more, Krunidba kralja Tomislava, Matija Gubec
Slava Raškaj: Ozalj, Katedrala u Trogiru,
Frano Kršinić: Poslije kupanja,
Miljenko Stančić: Svirači,
Zlatko Šulentić: Posljednja večera

Minimalni zahtjevi

Upoznavanje s najznačajnijim stvaraocima likovne kulture Hrvata u Mađarskoj

Upoznavanje sa životom i radom istaknutih hrvatskih podunavskih stvaralaca

Prepoznavanje djela najistaknutijih predstvanika likovne kulture Hrvata

Jačanje nacionalne svijesti Hrvata u Mađarskoj

Nastavni sadržaji za obrazovno razdoblje od 8. do 10. razreda

Pojam i povijesni razvoj etnografije i etnologije kao znanosti (P.)

Različiti tipovi seoskih kuća po regijama i upotrijebljenoj gradi. (Z.)

Umjetnost svakodnevnog života (pokućstvo, posude, odjeća, nakit, prostirači, ručnici – primjerci iz mjesnih i regionalnih muzeja) (L.)

Antičko-srednjovjekovni grad (Pula-predpovijesna gradina – antički grad ili Zadar – antičko-srednjovjekovni grad ili Split – kasnoantička palača, srednjovjekovni grad). (L., P.)

Analiza gradske kuće (rimske i srednjovjekovne) trga, ulice. (L., P.)

Analiza po jednog važnog arhitektonskog djela. (Npr.: Sv. Donat / Amfiteatar / mauzolej-katedrala, skulpturalnog djela: sarkofag Dobrog Pastira /Oltarna pregrada Sv. Nedjeljice / Svadbena škrinjica iz Pirana i slikarskog djela: mozaici iz Eufrazijeve bazilike / slikano Raspelo iz Sv. Klare / slikano Raspelo iz Sv. Frane) (L., P.)

Samostanski kompleks kao poseban oblik ustroja zajedničkog života (Npr.: Sv. Petar u Šumi u usporedbi s franjevačkim samostanom u Dubrovniku i samostanskim kompleksom u Lepoglavi.) (L.)

Analiza Radonanova portala u Trogiru / Buvininih vratnica u Splitu. (L.)

Analiza Evangelijara iz Zagreba iz XI. st., zidnih slika Sv. Foške kraj Peroja / Sv. Marije na Škrilinah u Beramu. (L.)

Srednjovjekovno-renesansno-barokni grad Dubrovnik / Varaždin. (L., P.)

Opis grada, funkcioniranje grada, trgovi, ulice, zidine. (L., P.)

Analiza jednog skulpturnog djela Jurja Dalmatinca, Božidarevićeva Triptiha na Dančama i Robbina oltara Sv. Križa u Križevcima. (L.)

Različiti oblici aktivnog i pasivnog uništavanja baštine. (L.)

Preobrazbe i revitalizacije. (L.)

Mjesto i značenje slike, skulptura, javne arhitekture i hortikulture u velegradu (npr.: kazalište, muzej, galerija, javna skulptura, park). (L.)

Problem zaštite spomenika. (L.)

Utvrda, vila, dvorac. (Veliki Tabor, ljetnikovac Sorkočevića, Bistra.) Opis i funkcioniranje obitavališta i ladanjskog sklopa aristokratskog života. (L., P.)

Veza s prirodom. (L.)

Pluralizam novih nastojanja, pravaca i stilova. (L.)

Najamna kuća u Zagrebu iz XIX. St., Falbinger, V. Kovačić, St. Planić. (L.)

Stanovanje u novim naseljima. (L.)

Analiza po jedne slike iz Moderne galerije iz Zagreba. (Kraljević Vidović, Tartaglia, Herman, Gliha, Murtić, Knifer). (L.)

Minimalni zahtjevi

Samostalno analiziranje i interpretiranje segmenata likovne kulture Hrvata

Usvajanje spoznaja o najvažnijim pojavama, procesima i mijenama umjetnosti i spomeničke baštine Hrvata

Usvajanje spoznaja o umjetnosti Hrvata kao sastavnom dijelo svjetskog kulturnog nasljeđa

Jačanje nacionalne svijesti

1.1. Horvát nyelv és irodalom
(A tannyelvű és kétnyelvű kisebbségi oktatás számára)

Részletes követelmények a 4. évfolyam végén

Tananyag

Kifejezőképesség és alkotás

Beszéd:
- a köznyelv helyes alkalmazása
- a hangok és a betűk helyes kiejtése, ügyelni a „č, ć, đ, dž, lj, r, h” kiejtésére
- a tanulók szókincsének fejlesztése
- szóbeli közlések és magyarázatok megértése
- válaszadás a feltett kérdésekre
- olvasmány elmesélése a közösen összeállított vázlat alapján
- tartalom önálló elmondása 4—5 mondatban, kép alapján
- beszélgetés adott témáról
- gondolatait a tanuló egyszerűen és világosan tudja közölni
- elkerülni az idegen kifejezéseket és a nyelvek keverését
- a köszöntés, bemutatkozás, köszönetnyilvánítás, kérés készség szintű elsajátítása

Olvasás:
- a tanuló folyékony olvasása életkorának megfelelően és szövegértése
- tartalmilag ismert szöveg folyékony, helyes, érthető egyenletes tempójú olvasása
- mondathangsúly: a vesszővel jelzett és a mondatvégi szünet betartása
- hangos és néma olvasás

Írás és írásbeli kifejezőképesség:
- szabályos alakítás és kötése a betűknek
- egyenletes ritmusú írás
- 8–10 mondat önállóan történő leírása
- 6–8 mondat logikus sorrendben való leírása megadott témában, alkalmazva a tanult helyesírási szabályokat
- önálló fogalmazás, rövid leírás, levélírás
- figyelni az időrendre a bemutatott eseményekben
- figyelni a felesleges szóismétlésre az elsajátított kifejezések alkalmazása

Nyelvi kommunikációs ismeretek:
- egymás meghallgatására való ösztönzés
- egymás meghallgatása feltétele egymás megértésének
- a párbeszéd, forma a kölcsönös megértéshez
- általános adatok kérése és adása magáról és társairól
- személyleírás, állatok, növények, tárgyak leírása
- érzelmek kifejezése, kérések, óhajok, tetszés-nemtetszés kinyilvánítása
- élménybeszámoló
- kérdés-felelet (ki? mi? mikor? milyen? miért? hogyan?)
- nyelvi játékok

Fogalomkörök:
- állapotkifejezés
- idő kifejezései: jelen, múlt, jövő
- milyenség kifejezése
- mennyiség
- gondolatok, óhajok, tudás és érzések kifejezése
- mondat szerkesztésének szabályai, szórend a mondatban

Nyelvhelyesség és helyesírás
- rövid szövegek helyes másolása
- ismert szavak külön írása mondatokban diktálás alapján
- interpunkciók helyes használata a beszédben és írásban (pont, kérdőjel, felkiáltójel)
- a szavak helyes szétválasztása
- helyes kiejtése és írása a „h” hangnak a szó elején és végén, hangok és betűk „lj, č, ć, đ, dž”, szótagalkotó „r”
- ije / je helyesírása és kiejtése a tanult szavakban
- „li” szócska helyes használata
- az ige és segédige különírása
- nagy- és kisbetűk helyes használata: mondat eleji betű, egytagú tulajdonnevek, birtokos melléknév tulajdonnévből képezve
- helyesírási hibák felfedezése és önálló kijavítása

Nyelvtan:

- Mondat, szó, szótag, magánhangzó és mássalhangzó felismerése, „r” mint mássalhangzó és magánhangzó
- főnevek toldalék nélkül: tulajdonnevek, köznevek, nemek, szám
- számnevek: tőszámnév, sorszámnév
- melléknevek
- névmások: személyes, nemek, egyes és többes szám 3. személy
- igék: igekötők
- a mondat fő részei: alany, állítmány

Irodalom:

- irodalmi szakkifejezések: tündérmese, állatmese, elbeszélés, gyermekregény, színjáték, főszereplő, mesélő

Olvasmányok:

Nada Iveljić: Božićna bajka (Karácsonyi tündérmese), Dođi da ti pričam (Gyere, hadd meséljek)
Sunčana Škrinjarić: Plesna haljina žutog maslačka (A sárga gyermekláncfű báli ruhája), Kaktus bajke (Kaktusz mesék)
Balint Vujkov: Hrvatske narodne pripovijetke (Horvát népmesék)
Dubravko Horvatić: Stanari u slonu (Az elefánt albérlői)
Grčki tip (Görög típus)
Z. Kolarić–Kišur: Kristalni zvončići (Kristályos csengettyűk)
L. Paljetak: Miševi i mačke naglavačke (Macskák és egerek fejtetőn)
Zv. Balog: Zeleni mravi (Zöld hangyák), Nevidljiva Iva (Láthatatlan Iva)
A. Gardaš: Ljubičasti planet (Lila bolygó)
N. Puljić: Ključić oko vrata (Kulcsocska a nyakban)
I. Brlić–Mažuranić: Čudnovate zgode šegrta Hlapića (Hlapić inas csodálatos kalandjai), Priče iz davnine (Régmúlt korok meséi)
M. Lovrak: Vlak u snijegu (Vonat a hóban)
G. Krklec: Telegrafske basne (Távirati állatmesék)
Magyarországi horvátok mű és népköltészete: mesék, tündérmesék, kiszámolók, (S. Blažetin, M. Dekić, itd.)

Memoriter rövidebb prózai szövegek megtanulása (évente egy), versrészletek memorizálása (2—3 évente)

Médiakultúra:

- film, animációs film, gyermektévéműsorok
- dokumentum filmek: iskola, otthon, szülőföld, haza

Címek:

N. Kostalec: Crvenkapica (Piroska és a farkas)
O. Ranitović: Srce u snijegu (Szív a hóban)
M. Lovtak: Ružno pače (A rút kiskacsa)
Z. Grgić: Posjet iz svemira (Látogatás az űrből)
W. Disney: Snjeguljica (Hófehérke), Pepeljuga (Hamupipőke)
M. Blaženković: Palčić (Hüvelyk Matyi), Čudesa šume (Az erdő csodái)
Z. Grgić, A. Zaninović, B. Kolar: izbor o prof. Baltazar
F. Skubonja: Izgubljena olovka (Az elveszett ceruza)
M. Relja: Vlak u snijegu (Vonat a hóban)
D. Vukotić: Piccolo (Piccolo)

Könyvtár:

az olvasás megszerettetése
mesemondás, tündérmesék olvasása
kölcsönzés
szakkifejezések, fogalmak: író, cím, szótár, enciklopédia, újság, folyóirat

Témakörök:

iskola
család, gyerekek és felnőttek
otthon, szülőhazánk
természet, környezet, vidék, táj
állatok és növények, évszakok
játék, sport
ünnepek: egyházi és állami
utca, közlekedés
nevetés, képzelőerő, csoda

Minimális teljesítmény

- a köznyelv helyes használata
- a tanuló saját gondolatait fogalmazza meg egyszerűen és érthetően
- közlések és utasítások megértése

– válaszadás a feltett kérdésekre
– köszönés, bemutatkozás, köszönetnyilvánítás, kérés készségszintű elsajátítása
– a tanuló folyékony olvasása és szövegértése életkorának megfelelően
– az ábécé ismerete, szótagolás szóban és írásban
– szófajok meghatározása jelentésük szerint: ige, főnév, melléknév, számnév, névmás
– mondat helyesírási normái, írásjelek, kis- és nagybetűk, személynevek, állatnevek, egytagú földrajzi nevek
– 6—8 mondat logikus sorrendben való leírása megadott témára, alkalmazva a tanult helyesírási normákat
– a tanulókat meg kell felelniük a minimális követelményeknek évfolyamonként az 1—4. évfolyamig

Részletes követelmények a 6. évfolyam végén

Tananyag

Kifejezőképesség és alkotás

Beszéd:
– a köznapi beszédszituációban való eligazodás
– kontaktusteremtés, kifejezés, gondolatok megfogalmazása, tájékoztatás
– az alapvető illemszabályok ismerete a kontaktusteremtésben, valamint kommunikáció során
– szakszavak és irodalmi szavak ismerete és használata a köznyelvben
– néma olvasással olvasott szöveg elmesélése
– összefüggően beszélni a már feldolgozott témáról, új szavakat használva

Olvasás:
– hangok helyes képzése
– ismeretlen prózai szöveg folyékony, érthető olvasása helyes kiejtéssel

Írás-írásbeli kifejezőképesség:
– tiszta, olvasható külalak
– gondolatok érthető megfogalmazása
– tanult szavak alkalmazása
– leíró és elbeszélő fogalmazások írása évente háromszor
– helyesírás szótár alkalmazása

Nyelvi-kommunikációs ismeretek:
– azon szavak készségszintű alkalmazása, melyek nem különböznek az írásban és a beszédben
– jártasság szintjén kell alkalmazni a beszéd és az írás különbségeit
– nagy kezdőbetű a magyar és a horvát nyelvben
– az „e” (jat) szabálya írásban és beszédben
– hasonló és ellentétes jelentés a főnévben és melléknévben

Fogalomkörök:
– állapot kifejezése
– milyenség kifejezése
– mennyiség kifejezése
– hely, idő és mód kifejezése
az esetek egymás közti viszonyának kifejezése esetekkel

Nyelvhelyesség és helyesírás:
– a nyelvtani ismeretek tudatos használata beszédben és írásban
– helyesírás szabályainak készségszintű használata az aktív szókincsben
– a következő alakok készségszintű alkalmazása beszédben és írásban:
– a „ne” (nem) szócska használata a segédigében
– „h” írása és kifejtése egyes igei alakokban
– a „j” betű írása a felszólító módú igékben (pijemo, nalij)

Nyelvtan:
– mondat, egyszerű mondat, mondat fő részei: alany, állítmány, hiányos mondat
– magánhangzók és mássalhangzók, „r” hang fogalma mint magánhangzó, zöngéses és zöngétlen magánhangzók
– főnevek fogalma és felosztása (köz- és tulajdonnév), neme, száma, ragozása, kicsinyítés, nagyítás
– névmások: fogalma és fajtái (személyes, visszaható, birtokos)
– számnevek: tőszámnevek, sorszámnevek
– melléknevek: fajtái, fokozása és ragozása
– igék: fogalma jelentés szerint, főnévi igenév, segédige, igeidők, módjuk és szerepük

– határozószó fogalma és fajtái
– elöljárószó fogalma és funkciója
– definíció nélkül meg kell tudni különböztetni az egyszerű és az összetett mondatokat, hangsúlyos és hangsúlytalan szótagot, szót: szótő, toldalék, mássalhangzók felosztása, képzése (helye és módja alapján), igék szemlélete (befejezett, folyamatos), melléknévi igenév, cselekvés tárgya szerinti igék, alanyi és tárgyas ragozásuk szerint, hangváltozások (hasonulások, átalakulások) a ragozásokban és fokozásokban, a melléknév és a határozószók szerepe a mondatban.

Irodalom:

– a népköltészet és a műköltészet megkülönböztetése
– a szerző és a mű műfajának meghatározása
– az elolvasott művekben meg kell tudni határozni a helyes, a cselekvést és a jellemeket
– az olvasott olvasmányok cselekményeinek rövid ismertetése és véleményezése
– főszereplők rövid jellemzése
– a mű feldolgozása során az irodalmi szakszavak helyes használata
– verselemzés tanult szinten

Szakkifejezések:
tündérmesék, állatmesék, realista elbeszélések, találós kérdések, ifjúsági regény, drámajáték, lírai vers, lírai-epikus vers, epikus vers, költői jelző, rím, versszak, strófa, hasonlat, megszemélyesítés

Olvasmányok: humoros népi elbeszélések, tündérmesék
Z. Krilić: Pripovijetke (Elbeszélések)
A. Balog: Veseli zemljopis (Vidám földrajz)
A. Šenoa: Čuvaj se senjske ruke (Óvakodj a szénjiektől), Povjestice
B. Vujkov: Zlatni prag (Aranyozott küszöb)
J. Skok: Horvát népköltészet és próza gyermekantológiája, Čudesan grad (Csodaváros)
Z. Mandić: Latice ivančice (A margaréta szirmai)
M. Lovrak: Družba Pere Kvržice (Pero Kvržica csapata)
Đ. Franković: Drvo nasred Podravine (Fa Podravina közepén)
P. Kanižaj: Izbor dječje poezije (Válogatás a gyermekirodalomból)
S. Tomas: Dobar dan, tata (Jó napot kívánok, apa)
M. Majer: Dolazak Hrvata (Horvátok bejövetele)
A. Majetić: Omiški gusari (Omisi kalózok)
J. Kozarac: Izabrane pripovijetke (Válogatott elbeszélések)

Memoriter: Évente megtanulni:
5—6 mondatot prózából
5—6 találós kérdést, közmondást
2 lírai verset

Médiakultúra:

Film:
Mi a film:
— bevezetés a filmművészetbe
— a film kialakulása és fejlődése, játékfilm, animációs film, dokumentumfilm, filmsorozat
— a film kifejezőeszközei

Televízió:
szórakoztató, folytatásos, ismeretterjesztő műsorok

Címek:
G. Krklec: Družba Pere Kvržice (Pero Kvržica csapata)
Z. Sudović: Grad ptica u gradu ljudi (Madarak városa az emberek városában)
P. Krelja: Povratak (Hazatérés), Vrijeme igre (Játékidő)
B. Marjanović: Blago mora (A tenger kincse)
Grgić–Ranitović: Tolenrancija (Tolerancia)

Könyvtár:

– a könyvek elrendezése a könyvtárban
– hogyan kell megkeresni a kívánt könyvet
– hogyan kell jegyzetelni az olvasás közben
– ábécé katalógus használata
– olvasmányok órája a könyvtárban
– folyóiratok és újságok

Színház:
– séta a színházban
– a színpadon és mögötte

Minimális teljesítmény

– eligazodás a mindennapi kommunikációs helyzetekben
– kapcsolatteremtés, véleményalkotás, magyarázat, értesítés
– a tisztelettudó magatartás alapvető normáinak ismerete és alkalmazása a kapcsolatteremtésben és a kommunikáció során
– a hangok helyes képzése, különböző műfajú szövegek folyékony olvasása, némán olvasott szöveg önálló elmondása
– tiszta, olvasható íráskép, a helyesírási szabályok alkalmazása különböző írásmódban: tollbamondás, másolás, önálló írásgyakorlatok
– helyesírási szótár használata
– a mindennapi kommunikáció szókincse, életkori sajátosságokhoz igazodó szakmai és irodalmi kifejezések ismerete és használata
– a gondolatok világos megfogalmazása beszédben és írásban, különböző tanult írásmódok alkalmazása: elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, rövid egyszerű szövegek tömörítése
– a népköltészet és a műköltészet megkülönböztetése
– az olvasott művek cselekményének, szereplőinek és színhelyének meghatározása
– a legjelentősebb szerzők rövid életrajzának ismerete
– ezeknek az általános követelményeken kívül a tanulónak teljesítenie kell az egyes osztályokban előírt irodalmi és nyelvtani minimális követelményszint előírásait is

Részletes követelmények a 8. évfolyam végén

Tananyag

Kifejezőképesség és alkotás:

Beszéd:
– a tanulót képessé kell tenni a kisközösségben történő kommunikációra
– önálló véleményalkotás képessége közösségi keretben
– az irodalmi nyelv alkalmazásával röviden, egyszerűen megnyilatkozni mindennapi témákról (iskola, otthon, család, város, falu, munka)
– tanári segédlettel történő véleményalkotás egy irodalmi műről: indoklás, érvelés, cáfolás
– az irodalmi mű üzenete
– összefüggően beszélni a tanult irodalmi művekről, írókról, költőkről

Olvasás:
– először olvasott különböző irodalmi műfajú szövegek érthető folyékony olvasása
– néma olvasás szövegértéssel
– begyakorolt prózai és verses szövegek kifejező olvasása

Írás és írásbeli kifejezőképesség:
– a megnövekedett követelményeknek megfelelő írásbeli képesség, olvasható és tiszta írás
– a megtanult szavak biztos helyesírása
– önellenőrzés, a helyesírási szótár használata
– az egyes osztályok követelményszintjének megfelelő fogalmazás
– jegyzet készítése és alkalmazása a tömörítésben
– ismertetés — az olvasott művekről, írókról, költőkről
– a leírás, elbeszélés, jellemzés, levél magabiztos használata
– évente három fogalmazás írása

Nyelvi-kommunikációs ismeretek:
– a szavak helyes kiejtése, hangsúlyozása
– szókincsfejlesztés: azonos alakú szavak gyűjtése, mondatalkotás

Fogalomkörök:
– a tér, idő, mennyiség, minőség fogalmának kiszélesítése
– logikai viszonyok kifejezése összetett mondatokban

Nyelvhelyesség és helyesírás:
– szókincsfejlesztés, fogalmazása élénkítését szolgáló mondatfajták
– gondolatok kifejtése alárendelő összetett mondatfajtákkal
– szavak helyes hangsúlyozása
– mondatvégi írásjelek helyes használata
– a vessző helyes használata az alá- és mellérendelő összetett mondatfajtákban – a magyar és a horvát helyesírás közötti eltérések
– a nyelvtani ismeretek és a tanult helyesírási szabályok alkalmazása az írásban és beszédben

Nyelvtan:
- a nyelvtani fogalmak és szabályok felismerése és meghatározása: hangsúlyos és hangsúlytalan szótagok enklitikák, proklitikák
- a főnevek, igék, névmások, melléknevek, határozószók szerepe a mondatban
- egyszerű mondat, hiányos mondat
- összetett mondat, mellérendelő összetett mondat fajtái
- a felismerés, megkülönböztetés szintjén, meghatározás nélküli használattal: elöljárószók, kötőszók, módosítószók a mondatban
- alárendelő összetett mondatok, a fő- és mellékmondat kapcsolata, inverzió fajtái: állítmányi, alanyi, tárgyi, jelzői, határozói: hely-, idő-, módhatározói mellékmondatok
- a horvát nyelv nyelvváltozásai és nyelvjárásai
- hangsúlyfajták és írásos jelölésük

Irodalom:
- a tanuló ismerje fel a tanult irodalmi műfajokat és ismerje azok sajátosságait
- tudjon beszámolni az irodalmi mű üzenetéről
- a tanult fogalmak segítségével tudja elemezni az irodalmi műveket és jellemeket

Irodalmi kifejezések:
dialógus, karcolat, dráma, epizód, komédia, monológ, szonett, rímek fajtái, ballada románc, a szereplők pszichológiai jellemzése, humor, irónia, szatíra, novella, útileírás, szimbólum, metafora, poéma, tragédia

Olvasmányok: a horvát költészet az „újjászületéstől" (preporod) Kranjčevićig
A. Šenoa: Branka (Branka), Zlatarovo zlato, (Az aranyműves aranya), Prosjak Luka, (Luka, a koldus)
Z. Balog: Bosonogi general (A mezítlábas tábornok)
V. Majer: Dnevnik malog Petrice (A kis Petrica naplója)
M. Zagorka: Kći Lotrščaka (Lotrščak lánya)
V. Novak: Iz velegradskog podzemlja (Az nagyváros alvilágából)
H. Hitrec: Smogovci (Füstlakók)
D. Cesariá: Pjesme (Versek)
D. Tadijanović: Srebrne svirale (Ezüstös fuvolák)
D. Šimunović: Alkar (Álkár)
Válogatás a horvát lírából: (A. B. Šimić, T. Ujević, N. Šop, J. Pupačić)
S. Kolar: Breza (Nyírfa)
M. Krleža: Bitka kod Bistrice Lesne (A Bistrica Lesnai csata)
A. G. Matoš: Oko Lobora (Lobor körül)
P. Budak: Mećava (Hóvihar)
Válogatás a horvát szerelmi népköltészetből a „Biserno uresje" (Gyöngyházdísz) antológia alapján

Memoriter: évente három vers
A Mihanović: Hrvatska domovina prve i zadnje dvije strofe (Horvát haza két első és utolsó versszaka)
egy prózai mű részlete 7. évfolyamban (leírás)
egy monológ a 8. évfolyamban

Médiakultúra:

Film:
- „Mi a film?" sorozat filmjei
- bevezetés a film fajtáiba
- filmmontázs
- filmszerep
  - Z. Bourek: Bećarac (Betyáros)
  - A. Zaninović: Zid (Fal)
  - P. Krelja: Privatna stanica (Privát megálló)
  - K. Kolik: Tko pjeva, zlo ne misli (Ki énekel, rosszra nem gondol)
  - Z. Grgić: Muzikano prase (Muzikális malac)
  - K. Golik: Biskup Ivan Antunović (Ivan Antunović püspök)
  - A. Babaja: Breza (Nyírfa), Pravda (Igazság)
  - D. Vuković: Surogat (Pótanyag)
  - I. Škrabalo: Slamarske divojke (Slamari lányok)
  - K. Papić: Specijalni vlakovi (Speciális vonatok)
  - Z. Sremac: Zelena ljubav (Zöld szerelem)

Feldolgozandó témák:
televíziós dráma
rádiódráma
forgatókönyv
díszlet
képregény

Iskolai könyvtár:
- szakirodalom használata adott téma feldolgozásához
- helyesírási szótár, valamint a horvát nyelv szótárainak használata
- lexikonok, enciklopédiák használata

Minimális teljesítmény

- felkészíteni a tanulót a kisközösségekben való kommunikációra
- tapasztalati szinten történő mondatelemzés
- különböző fajtájú szövegek értelmes, folyékony olvasása
- néma, értő olvasás
- irodalmi szövegek kifejező olvasása
- a megnövekedett követelményekhez igazodó írás, tiszta, rendes
- biztos helyesírás
- önellenőrzés, a helyesírási szótár és a horvát nyelv szótárának használata
- az osztályok követelményeihez igazodó fogalmazás írása
- rövid, tömör jegyzetek készítése és használata
- önálló véleményalkotás az olvasott irodalmi művekről és közösségi tevékenységről
- szóbeli és írásos tájékoztatás képessége (az olvasott művekről, szerzőkről)
- a leírás, elbeszélés, jellemzés magabiztos használata, leírás
- az irodalmi művek feldolgozásakor tudni kell meghatározni a cselekmény helyszínét, körülményeit, jellemezni a szereplőket, meghatározni a mű szerkezetét, műfaját
- a stíluseszközök alkalmazása, idézetek helyes alkalmazása
- ezeken az általános követelményeken kívül a tanuló eleget kell, hogy tegyen az egyes osztályok horvát nyelv és irodalom tananyagminimumai előírásainak is

Részletes követelmények a 10. évfolyam végén

Tananyag

Kifejezőképesség és alkotás:

Beszéd:
- szavak, kifejezések minél szélesebb körű, választékos használata
- a beszéd kifejezőerejének gazdagítása rokon értelmű szavakkal
- önálló véleményformálás adott témáról
- adott témáról minél teljesebb kép kialakítása
- ügyelni a helyes és a művészi interpretációra
- szóbeli fordítás horvátról magyarra és fordítva
- adott témákból az állami nyelvvizsga követelményeinek teljesítése

Olvasás:
- irodalmi szövegek kifejező olvasása

Írás és írásbeli kifejezőképesség:
- vázlatkészítés, mondatalkotás, mondatok fűzése
- adott témából kifejezések, szavak gyűjtése
- adott témából teljes kép kialakítása
- helyes szórend a mondatokban
- az egyenes és függő beszéd magabiztos használata
- írásbeli fordítás horvátról magyarra és fordítva
- elbeszélés, leírás – bővítése párbeszéd közbeiktatásával

Fogalomkörök:
- a tanultak begyakorlása, megszilárdítása, bővítése
- indoeurópai nyelvek
- normatív nyelvtan és stílus: sajtó-, tudományos, adminisztratív, szépirodalmi stílus

Nyelvhelyesség és helyesírás:
- egyes kifejezések árnyalása
- prefixumok és szufixumok helyes használata
- a szavak nem, szám, eset szerinti egyeztetése a mondatban
- az irodalmi nyelv és a köznyelv közötti különbségek
- a tanult megszilárdítása és bővítése

Nyelvtan:

- indoeurópai nyelvek: felosztásuk, a horvát nyelv helye
- az irodalmi és a köznyelv
- a normák és a normatív nyelvtan
- a hangok: hangképzés, a hangok felosztása, a hangképzés sajátosságai, a problematikus hangok képzése és használata, hangváltozások, azije/je alternáció
- hangsúly: fajtái
- szófajok: változó alakú, változatlan alakú szavak (főnevek, számnevek, melléknevek, névmások, igék, határozószók, elöljárószók, kötőszók, indulatszók, módosítószók)
- a szóalkotás és a hangváltozások
- a szó fogalma, hangalakja, jelentése (rokon értelmű, azonos alakú szavak, archaizmusok, jövevényszavak, neologizmusok, internacionalizmusok, antonimák, zsargon, barbarizmusok)
- a mondat: a mondat szerkezete
  fajtái: jelentés és szerkezet szerint
  a mondat hanglejtése

Irodalom:

- a horvát irodalom a kezdetektől a mai irodalomig, irodalmi korok, műfajok, a legjelentősebb szerzők és műveik

Olvasmányok:

Horvát petrarkisták (antológia)
M. Marulić: Judita (Judit)
I. Gundulić: Osman (Oszmán), Dubravka (Dubravka)
A. Sekulić: Horvát írók a magyar Duna mente területén
Biblia
A. Zoranić: Planine (Hegyek)
M. Držić: Novela od Stanca (Stanac története)
Dundo Maroje (Dundo Maroje)
P. Hektorović: Ribanje i ribarsko prigovaranje (Hálóvetés)
M. A. Reljković: Satir (Szatir)
A horvát modernizmus lírája: A. G. Matoš: Utjeha kose (A haj vígasza)
T. Ujević: Molitva iz tamnice (Ima a börtönből)
Horvát költészet a két világháború között:
M. Krleža: Hrvatski bog Mars (Horvát hadisten)
A. Šenoa: Seljačka buna (Parasztlázadás)
V. Novak: Posljednji Stipančići (Az utolsó Stipančićok)
E. Kumičić: Začuđeni svatovi (Az elámult násznép)
M. Bozić: Kurlani (Kurlániak)
Z. Majdak: Kužiš stari moj (Érted öregem)
M. Slavičak: Vrijeme je da se napokon događa čovjek (Itt az idő, hogy végre történjen az ember)
A. Kokić: Poezija (Poézis)
A. Jakšić: Pjesme (Versek)
S. Kočan: Skupljena baština (Összegyűjtött örökség)
S. Blažetin: Srce na dlanu (Szív a tenyéren)
M. Dekić: Stopama djetinjstva (Gyermekkorom nyomában)
J. G. Džuretin: Povratak u Podravinu (Visszatérés a Dráva mentére)
A. Karagić: Pučke drame (Népi drámák)
M. Jelić: Pjesme (Versek)
M. M. Miloradić: Pjesme (Versek)
M. Šinković: Pjesme (Versek)

Beszédgyakorlatok:

- én és a család, lakóhelyem, otthonom
- kirándulás, utazás, vásárlás, üzletek, posta
- közlekedés, város, falu
- munka és hobbi, foglalkozások, munkahely
- szórakozás, sport, film, könyvesbolt, könyvtár, színház
- időjárás
- orvosnál
- ünnepek
- Budapest és Zágráb nevezetességei
- mit tudok Magyarországról és Horvátországról

Minimális teljesítmény

- meghatározott beszédhelyzetben a tanulónak megfelelő hangvételt és stílust kell alkalmaznia a beszélgetés vagy megszólítás során
- a mindennapi témákat érintő beszédhelyzetekben felismerni a beszélő valódi szándékait

– a véleményalkotás, valamint a kulturált társalgás képessége, a saját vélemény érvekkel való alátámasztása, törekvés mások álláspontjának megértésére
– a nyelvtani ismeretek összegzése, a nyelvtani szabályok ismerete és alkalmazása szóban és írásban
– a horvát nyelv nyelvtani ismereteinek alkalmazása az idegen nyelvi képzésben
– helyes és rutinos szótárhasználat (helyesírási és egyéb)
– értő, egyenletes tempójú írás, szabályos íráskép
– szépirodalmi szövegek kifejező olvasása
– olvasható, egyenletes tempójú írás, szabályos íráskép
– a horvát nyelv helyesírási szabályainak alkalmazása
– mindennapi témák alapján különböző stílusú szövegek alkotása szóban és írásban
– gondolatok közérthető és összefüggő kifejtése szóban és írásban
– az olvasott irodalmi művekről, a cselekménymondás és jellemzés mellett kifejteni a személyes véleményt is
– a tantervben előírt írók, költők legfontosabb adatainak ismerete
– az irodalmi művek feldolgozása során a megfelelő idézetek alkalmazása
– a könyvnélküliek szóbeli előadása (5 vers, 1 prózai vagy drámaszemelvény, 15 sor terjedelemben)
– irodalmi műfajok, korszakok felismerése és megnevezése
– irodalmi művek elemzése a tanult stílusjegyek alapján
– a magyarországi horvát írók, költők alapvető adatainak és műveinek ismerete
– az állami horvát középfokú nyelvvizsga követelményeinek teljesítésére való képesség

ezeken az általános követelményeken kívül a tanuló tudása meg kell hogy feleljen az egyes osztályok horvát nyelv és irodalom tananyag minimum előírásainak is.

1.2. Horvát nyelv és irodalom (A nyelvoktató kisebbségi oktatási forma számára)

Részletes követelmények a 4. évfolyam végén

Tananyag

Kifejezőképesség fejlesztése:

Beszéd:
– 600 szó aktív szókészletként való ismerete és alkalmazása, valamint 450—500 szó passzív szókészletként való ismerete
– tiszta artikuláció, helyes intonáció alkalmazása
– szóértés kontextusban
– arányosság a beszédben — a kompozíciós egység ismerete
– ismeretek szerzése kérdések útján, emlékezetből
– beszélgetésben való részvétel

Olvasás:
– a tartalmat kifejező, az élőbeszéd ritmusát megközelítő folyékony olvasás
– néma olvasás az olvasottak tartalmának értésével
– szövegelemzés: önállóan vagy tanári, tanítói segédlettel
– szövegelemzéshez kapcsolódó feladatok megoldása
– szerep szerinti olvasás

Írás és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése:
– az írástechnika az automatizmus szintjén
– olvasható, rendes, kiegyensúlyozott írás
– a szöveg racionális elrendezése
– a szöveg szerkezeti elemeinek ismerete
– szabad vagy kötött témából 5—6 mondatos fogalmazás elkészítése

Nyelvi-kommunikációs ismeretek:

– az állítás és tagadás, egyetértés és elutasítás, tudás és nem tudás, szándék, kívánság kifejezése
– „je”, „nije” ige használata
– mondat bővítése tárggyal
– a leggyakoribb elöljárószók, határozószók és névmások használata (u, iz, na, sa, jučer, danas, sutra, sada, onda, személyes névmások)
– a leggyakoribb igék jelen és múlt idejének használata a beszédben és az írásban
– tőszámnevek ismerete 100-ig, sorszámneveké 50-ig
– mondatbővítés instrumentállal (eszközhatározó-esettel)
– a nemek, egyes és többes szám megkülönböztetése

Témakörök:
– a nyelvi kommunikáció során elkerülhetetlenül fontos, alapvető tér- és időviszonyokat, létezést, birtoklást jelentő kifejezések használata
– minőség, mennyiség kifejezése
– a mondatok fűzésének legalapvetőbb változatai

Nyelvhelyesség, helyesírás:

- a ć-č, đ-dž, j, lj, nj, s-š, szótagalkotó „r”,ije-je helyes kiejtése, írása
- a „li” kérdőszócska helyes használata és írása a kérdő mondatokban
- nagybetű használata a földrajzi nevek, falvak, városok, folyók, tavak, hegyek, személynevek, állatnevek, film-, könyv- és újságcímek, valamint népnevek esetében
- a dátum helyes írása, a kérdő mondat intonációjának helyes használata, a legalapvetőbb interpunkció alkalmazása

Nyelvtan:

- a főnevek és igék ismerete és használata
- a nemek, az egyes és többes szám megkülönböztetése és alkalmazása a legfrekventáltabb kifejezésekben
- a múlt idő (perfekt) és jelen idő (prezent) ismertetése és használata a leggyakoribb igékben
- a feldolgozott témákkal kapcsolatban alkalmazott állító és tagadó mondatok használata
- a melléknevek, névmások felimerése, a leggyakoribbak alkalmazása a témák feldolgozása során
- a tő- és sorszámnevek felismerése, alkalmazásuk beszédben és írásban
- az elöljárószók használata beszédben és írásban a leggyakoribb esetekkel
- a mondatok bővítése, a leggyakoribb esetalakok helyes használata

Irodalom:

- a horvát népköltészet ismerete: 5—6 kiszámoló, csúfolódó vers, ráolvasó, kitalálósdi, altató, mese, vers, közmondás, találós kérdés az egyetemes és hazai horvát hagyományból
- 2—3 alkotás ismeret a horvát gyermekirodalomból: Stanislav Femenić, Zvonimir Balog, Grigor Vitez
- irodalmi kifejezések ismerete, megkülönböztetése: vers, próza, szerző (író, költő, irodalmár), népköltészet, műköltészet, ritmus, rím, költemény, versszak, mese (tündérmese, állatmese), közmondás, találós kérdés, kiszámoló

Olvasmányok:

Grigor Vitez: Dohvati mi tata mjesec (Fogd meg a Holdat, apa)
Balog: Š (S betű)
Balog: Brat (Testvér)
St. Femenić: Tko ide (Ki megy), Kad se čičak zaljubio (Mikor a bojtorján szerelmes lett)
Parun: Miš i Gušter (Az egér és a gyík)
P. Kanižaj: Moja domovina (Az én hazám)
S. Jakševac: Zadaća o pravdi (Lecke az igazságosságról)
Paljetak: Pahuljice (Hópehely), Rastanak (Elválás)
Zvrko: Majka (Anya), Maćuhica (Árvácska)
A hazai irodalomból 1—2 vers egyéni vagy tanári választás alapján. A felsorolt művek csak ajánlatként veendők figyelembe (a változtatás jogával)

Médiakultúra:

- az ismert filmek címének és rendezőjének ismerete
- a főszereplők alapvető külső és etikai tulajdonságainak szemrevételezése
- a gyermekfilmek és rajzfilmek konfliktusainak szemrevételezése
- a rajzfilmek és játékfilmek megkülönböztetése
- a beszédhelyzetek létrehozása filmélmény alapján
- rajzfilm cselekményének elmondása a beszéd- és írásbeli kifejezőképesség követelményeinek megfelelően
- önálló könyvkölcsönzés és visszavitel
- kifejezések ismerete: cselekmény, cselekménymondás, elbeszélés, enciklopédia, képeskönyv, szókincs, szépirodalom, gyermekirodalom, tudományos ismeretterjesztő irodalom, szerző illusztráció, valamint az irodalom követelményei alapján

Témakörök:

Én és a világom:

Ki vagyok én? Helyem a családban, rokonok, barátok.

Iskola:

iskolaépület, tantermek, környezet, felszerelés, taneszközök, osztálytársak.
iskolai személyzet - igazgató, tanítók, takarítók, technikai és konyhai dolgozók, iskolai kötelezettségek, ünnepélyek, egész napos iskola, napközi, könyvtár, ebédlő, sportpályák, iskolai házirend, napirend, órarend, szabadfoglalkozás, diákönkormányzat, sport és kulturális tevékenység, szociális szolgáltatás

Család:

családtagok, barátok, legközelebbi rokonok a lakás berendezése, környezete, növények és állatok a lakásban és környezetében szabadidő a családban, táplálkozás, ételek vendégfogadás, születésnap, névnap.
A család tagjainak a foglalkozásai, a ház környéke, háziállatok, a lakás berendezése, technikai felszereltsége, élet a családi házban

Az otthontól az iskoláig:

utazás, közlekedés, vásárlás, üzlet, bolt, falusi ház és környezete, közlekedés a városban, gyalogos átkelőhely, közintézmények, közlekedési lámpa, rendőr

A természeti környezet ismerete:
idő, időszakok, évszakok, a hét napjai, hónapok, kirándulás, mező, erdő, fák, állatok, év, évszakokhoz kapcsolódó tennivalók, téli örökök, nyári élmények, szabadidő a természetben, természeti jelenségek, égitestek, az ember viszonya a természethez, környezetvédelem

Ünnepek és szokások:
Karácsony, Húsvét, farsang, anyák napja, más vallási és társadalmi ünnepek, s szülőföld jellegzetes szokásai

Falu és város:
helyzet, elhelyezkedés, részei, utcák, terek, közintézmények, nevezetességei, közlekedés, utazás, közlekedési eszközök, ipar, foglalkozások, üzletek, vendéglátóhelyek, vásártér, szokások

Egészségügyi-higiéniés ismeretek:
egészség—betegség, orvosi rendelő, egészségügyi dolgozók, higiéniai eszközök, egészségvédelem, életmód, sport, játék, rekreáció, az élet a tanulás higiéniája

Minimális teljesítmény

Kifejezőképesség fejlesztése:

Beszéd:
– a tanulókat fel kell készíteni 600 szó elsajátítására és (aktív) használatára valamint 500 szó (kifejezés) értelmezésére, tiszta artikuláció és intonáció alkalmazásával, részvétel a beszélgetésben feldolgozott témák alapján

Olvasás:
– folyékony hangos olvasás a központozás szabályainak betartásával
– néma olvasás megértéssel, a szövegelemzés és a szöveghez kapcsolódó feladatok megoldásának képességével
– dramatizált olvasás (szerep szerinti olvasás)

Írás:
– az automatizáció szintjén, megfelelő gyorsasággal, olvashatóan és tisztán
– meghatározott témákból vagy szabadon fogalmazás készítése 5—6 mondatban

Nyelvi kommunikációs ismeretek:
– állítás és tagadás, egyetértés vagy ellenvetés, tudás vagy nem tudás, szándék, vágy kifejezése a nemek, egyes és többes szám alkalmazásával

Témakörök:
– a létezés, birtoklás, a legalapvetőbb kommunikációban nélkülözhetetlen térbeli és időviszonyok kifejezése
– a mondatkapcsolás legalapvetőbb változatai

Nyelvhelyesség-helyesírás:
– a mondat nagy kezdőbetűjének, valamint a tulajdonnevek nagybetűjének helyes használata
– a dátum és a legalapvetőbb központozás szabályainak használata

Nyelvtan:
– az igék és a főnevek ismerete
– a leggyakoribb elöljárószók és kötőszók használata beszédben és írásban
– az esetek megkülönböztetése

Irodalom:
– a horvát népköltészetből: 5—6 kiszámoló, csúfolódó, ráolvasó, altató, mese, költemény, közmondás, találós kérdés ismerete az egyetemes és hazai hagyományból
– 2—3 alkotás ismerete a horvát és a hazai horvát gyermekirodalomból

Olvasmányok:
– a felsoroltakon kívül javasolt még 1—2 alkotás ismerete a hazai horvát irodalomból egyéni vagy tanári választás alapján

Memoriter:
– nyolc költemény vagy részlet ismerete az irodalom anyaga alapján

Médiakultúra:
– a látott filmek címének és rendezőjének megnevezése
– a játékfilm és rajzfilm megkülönböztetése
– a látott filmek alapján beszédszituáció teremtése
– önálló könyvkölcsönzés és visszahozatal a könyvtárba
– az enciklopédia, képeskönyvek, szépirodalom, gyermekirodalom,
– szerző, illusztráció, szótár kifejezések, valamint az irodalom anyagához kapcsolódó szakszavak ismerete

Részletes követelmények a 6. évfolyam végén

Tananyag

A kifejezőképesség fejlesztése

Beszéd:
- beszédszituációk teremtése a feldolgozott témák alapján 1250 szó használatának képességével
- esemény elbeszélése 6—8 mondatban
- olvasmány tartalmának elmondása 8—10 mondatban
- a jövő idő (futur) és felszólító mód (imperativ) helyes használata a leggyakoribb igékben
- helyzetfelismerés a legalapvetőbb kommunikációs helyzetekben
- egyéni vélemény és álláspont kifejtés valamely olvasmány kapcsán
- a „jat” változatait tartalmazó szavak helyes kiejtése

Olvasás:
- be nem gyakorolt szövegek folyamatos olvasása a nyugodt beszéd ritmusában
- a költemények tiszta, érthető olvasása a központozás szabályainak betartásával
- olvasmányok feldolgozása néma olvasás útján minimális tanári segítséggel

Írás és írásbeli kifejezőkészség:
- rövid fogalmazás készítése valamely személyes élményről
- szavak, rövid mondatok átalakítása, értelmezése
- leírás és levél írása

Nyelvi-kommunikációs ismeretek:
- kijelentő, kérdő, felkiáltó (óhajtó) mondatok használata élőszóban és írásban
- az egyeztetés (nem, szám, személy, eset) szabályainak biztos alkalmazása a mindennapi beszédben
- a nyelvtani struktúrák helyes használata a beszédben és az írásban: jelenidő (prezent), múlt idő (perfekt), jövő idő (futur), a „moći” (lehet) és htjeti (akarni) segédigék
- a leggyakoribb elöljárószók névszókkal való használata: u-iz, na-pod, s, sa, bez, kraj, nad, pod, pred, od-do
- a fokozás és hasonlítás szabályainak alkalmazása a mindennapi beszéd gyakorlatában
- a felszólító mód (imperativ) alkalmazása
- a leggyakoribb kötőszók használata beszédben és írásban: i, a, pa, već, kao
- az írásbeli és szóbeli fordítás legalapvetőbb ismeretei a legegyszerűbb beszéd-, írásszituációkban

Témakörök:
- tudás, vélemény, meggyőződés csodálkozás, hasonlítás, akarat, szándék, kötelesség kifejezése szóban és írásban
- személyek számát kifejező főnevek fogalmi szintű ismerete
- a „kao” (mint) kötőszó szerepe a hasonlításban
- a gyakoribb elöljárószók szerepe és hatása a szó esetére
- az igei alakok szerepe az elbeszélés dinamizálásában

Nyelvhelyesség és helyesírás:
- a „jat” változatait tartalmazó szavak helyes és szép kiejtése
- a prezent, perfekt és futur helyes és magabiztos alkalmazása standard (irodalmi) és helyi nyelven
- a hungarizmusok felismerése és javítása
- a segédigék enklitikus alakjainak helyes használata
- a futur és a perfekt helyes írása
- a szóelválasztás szabályainak alkalmazása
- a 4. évfolyam végi nyelvhelyességi és helyesírási követelmények automatizált (készségszintű) alkalmazása

Nyelvtan:
- az egyszerű mondatok és a mondat fő részeinek ismerete és alkalmazása beszédben és írásban
- a szórend szabályai a mondatban
- a főnevek funkcionális használata dativ (részeshatározós eset), akuzativ (tárgyeset), vokativ (megszólító eset), instrumental (eszközhatározó eset), lokativ (helyhatározós eset) esetekben
- a főnevek melléknevekkel való egyeztetésének szabályai
- a melléknevek fokozásának szabályai
- a személyes névmások és eseti alakjaik helyes használata
- a tő- és sorszámnevek magabiztos ismerete és használata

Irodalom:
- a horvát népköltészetből: 3—4 költemény: mese, közmondás, találós kérdés a szülőföld és az anyaország irodalmából
- 2—3 alkotás a horvát gyermekirodalomból: Milivoj Matošec, P. Kanižaj, G. Vitez, Zv. Balog, L. Paljetak, N. Iveljić, G. Krklec, Zd. Jušić-Seunik, D. Cesarić, D. Tadijanović, I. B. Mažuranić, A. Šenoa

– 1—2 alkotás a hazai irodalomból:
S. Blažetin, M. Dekić, M. Šinković, L. Škrapić, J. G. Džuretin, J. Tišler, D. S. Pužarov, M. Bölcs
– szakkifejezések ismerete, megkülönböztetése: novella, elbeszélés, regény, dráma, színjáték, irodalmi mű, részlet, cselekmény, jellemek, szerkezet

Olvasmányok:
Čudnovate zgode šegrta Hlapića (Egy kisinas, Hlapić csodálatos kalandjai - I. B. Mažuranić/, A. Šenoa: Postolar i vrag (A cipész és az ördög), Kameni svatovi (Kőmenyegző) N. Iveljić: Strašilo na slici (Madárijesztő a képen), Košuljica s narodnim vezom (Népi hímzéses ing), Šestinski kišobran (Šestinai esernyő)
G. Krklec: Zagorski vinograd (Zagorjei szőlőhegy), D. Cesarić: Voćka poslije kiše (Gyümölcsfa eső után), Tiho tiho govori mi jesen (Halkan, ó halkan szól hozám az ősz)
Zv. Balog: Krk (Krk)
D. Tadijanović: Nosim sve torbe a nisam magarac (Az összes táskát én hordom, mégsem vagyok szamár), Da sam učiteljica (Ha én lennék a tanítónő)
L. Paljetak: Jedna mačka mnogo jela (Egy macska sokat evett), Roda u drugom stanju (Az állapotos gólya)
2—3 mű a szűlőföld és az anyaország népköltészeti kincséből egyéni vagy tanári választás alapján
2—3 hazai műköltészeti alkotás egyéni vagy tanári választás alapján

Médiakultúra:

– a magyarországi horvátok lapja gyermekmellékletének ismerete
– 2—3 gyermekfolyóirat ismerete
– önálló véleményalkotás folyóirat, képeskönyv, TV-műsor kapcsán
– animációs filmek cselekményének elmondása a fő- és mellékszereplők kiemelésével
– a játékfilmek fajtáinak felismerése: kalandfilmek, western, tudományos-fantasztikus film
– eligazodás a könyvtárban, önálló munka a szótárakkal, lexikonokkal, enciklopédiákkal

Témakörök:

Családi otthon:
a háztartás felszereltsége, tisztaság, rend, házi munkák, vasárnap a családban, vendégfogadás, névnap, születésnap, horvát vendégek, rokoni kapcsolatok, táplálkozás, élelmiszerek, a konyhában, az ebédlőben, ételkészítés közben, étkezéskor
Iskola és környéke:
osztályok, szaktermek, termek, irodák, nevelői szoba, más termek rendeltetése, iskolai személyzet és feladataik, osztálytársak, iskolai ünnepélyek, kirándulás, közös nyaralás
Egészségügyi-higiéniai témák:
egészségvédelem, munka, pihenés, rekreáció, sport, sportjátékok, egészségügyi szolgálat, mentőszolgálat, kórházi, otthoni és kórházi beteglátogatás, egészséges táplálkozás, praktikus higiénikus öltözködés, a ruházat ápolása, elsősegély
Szabadidő:
szórakozás-könyvtár, mozi, színház, kirándulás, utazás, turizmus, a kikapcsolódás más formái a családban, társas és egyéni játékok, olvasás, levelezés, televízió, zene, rádió, video, komputer, tánc
Falu:
földművelés, mezőgazdaság, munkahely, a település lakóépületei, közintézmények, a falu múltja és jelene, a jövő felvázolása, a falu nemzetiségi jellege, vonásai, a település nemzetiségének múltja, a település nevezetességei, a közintézmények feladatai, a lakosság szokásai, népi hagyományok, mezőgazdasági munkák és néhány jellemző termék
Város:
élet a városban, a falu és a város kapcsolata, üzletek, az áruházban, ajándékvásárlás, a gyárban, barátoknál a városban, a város mint ipari és kulturális központ, látogatás egy ipari üzemben, városnézés, vendéglátóhelyen, étterem, cukrászda, szórakozási és kulturálódási lehetőségek, városkörnyék
A természet világa:
a természet változása, földművelés, gépesítés, alapvető földrajzi fogalmak, technikai találmányok, állat- és növényvilág a lakóhely környékén, a lakóhely földfelszíni része, az ember viszonya a természethez, az ember formálja környezetét és a természete, Horvátország térképe előtt
Társadalmi és kulturális élet:
nemzeti ünnepek, egyházi ünnepek, levelezés, képeslap, jókívánságok, levelezőlap, levél, a magyarországi nemzetiségek, horvát „gyökerek”.

Minimális teljesítmény

Kifejezőképesség:

Beszéd:
– felkészíteni a tanulókat: 1250 szó elsajátítására és használatára, melynek 10% gyakori szintagmatikus, 10% pedig receptív lexikai egység
– a feldolgozott témák alapján 6—8 mondatban önállóan tudjanak elmondani egy eseményt
– az olvasmányok tartalmának elmondása 8—10 mondatban

Olvasás:
– folyékony olvasás nyugodt beszéd ritmusában, a központozás szabályainak betartásával
– olvasmányok önálló feldolgozása néma olvasással minimális tanári segítséggel

Írás és írásbeli kifejezőkészség:
- rövid fogalmazás írása valamely személyes élmény kapcsán
- leírás, levél írása

Nyelvi-kommunikációs ismeretek:
- a kijelentő, kérdő, felkiáltó (felszólító, óhajtó) mondatok a beszédben és az írásban
- a múlt, jelen és jövő idő, felszólító mód nyelvtani szerkezeteinek, a fokozás szabályainak, a leggyakoribb névszókhoz kapcsolódó elöljárószók, kötőszók szerepének ismerete szóban és írásban

Nyelvhelyesség-helyesírás:
- a „jat” reflexeit tartalmazó szavak helyes és szép kiejtése, írása
- a 4. évfolyam végi nyelvhelyességi és helyesírási követelmények alkalmazása
- egyszerű mondatok használata szóban és írásban

Nyelvtan:
- a főnevek eseteinek funkcionális használata, a főnevek és melléknevek egyeztetése
- a tő- és sorszámnevek magabiztos használata

Irodalom:
- a horvát népköltészet anyagából: 3—4 költemény, mese, közmondás, találós kérdés, a szülőföld és a hazai horvát irodalomból 2—3 alkotás a horvát gyermekirodalomból
- szakkifejezések ismerete és megkülönböztetése: novella, mese (reális, tündérmese, állatmese), regény, dráma, színjáték, irodalmi mű, részlet, cselekmény, jellemek, szerkezet

Olvasmányok:
- az említett művek mellett ajánlott még 2—3 hazai és helyi (regionális) népköltészeti mű ismerete
- a hazai műköltészeti anyagból 2—3 mű, illetve részlet ismerete egyéni vagy tanári választás alapján

Memoriter:
- nyolc mű, illetve részlet az olvasmányok anyagából

Médiakultúra:
- a hazai és anyaországbeli gyermekfolyóiratok ismerete
- néhány játékfilm fajtájának felismerése
- tájékozódás a könyvtárban, önálló munka a szótárakkal, lexikonokkal, enciklopédiákkal

Részletes követelmények a 8. évfolyam végén

Tananyag

Kifejezőképesség

Beszéd:
- 1500–2000 szó és kifejezés ismerete, 80% aktív, 20% passzív szókészlet
- élmény elmondása 10—15 mondatban
- egy olvasott, látott, halott (film, rádió, dráma stb.) mű cselekményének elmondása
- egy mese dramatizálása, rögtönzés párbeszédes formában
- olvasottak, látottak, hallottak kapcsán kérdések összeállítása önállóan
- egyéni gondolatok, érzések kifejezése helyesen megfogalmazott egyszerű és összetett mondatokban
- költemények, prózai szövegek mondása, interpretálása
- a feldolgozott témák alapján meghatározott élethelyzetekben beszédszituációk kezdeményezése
- a legegyszerűbb szóbeli fordítás

Olvasás:
- be nem gyakorolt szövegek folyékony egyenletes olvasása megfelelő intonációval
- leggyakoribb népköltészeti és műköltészeti alkotások, illetve részletek kifejező interpretatív olvasása: hangsúlyos és hangsúlytalan szótagok, a költemény kötött egységei, logikai és emocionális szünetek, gyorsaság és hangerő
- a választott szövegek idézése

Írás és írásbeli kifejezőképesség:
- leírás készítése, élmény és rövid történet elmondása 10—15 mondatban
- személyek leírása
- szereplők, emberek etikai jellemzése
- rövid művek dramatizációja
- értesítés írása
- látottak, hallottak, olvasottak vázlatolása
- egyszerű szöveg vagy beszéd szóbeli és írásbeli fordítása

Nyelvi-kommunikációs ismeretek:

- az infinitiv (főnévi igenév) helyes használata és helyettesítése szóban és írásban
- perfektivizáció és imperfektivizáció
- a mondatban elöljárószóval vagy anélkül használatos instrumental (eszközhatározó eset) magabiztos használata
- az akuzativ (tárgyeset) használata a ”boli” (fáj) igével, a „sram” (szégyen) és a „briga” (gond) főnevekkel különböző beszédhelyzetekben
- a genitiv és dativ (birtokos és részeshatározó eset) megfelelő alakjainak összevetése magyar megfelelőikkel
- a logikai alany kifejezése, személytelenítése

Témakörök:

- kívánság kifejezése infinitivvel (főnévi igenévvel) annak kifejezésére, hogy valamit meg kell vagy meg lehet csinálni
- a „se” visszaható névmás szerepe a személytelen mondatokban a cselekmény lefolyásának, a létezésnek, történésnek kifejezése
- az igei rectio (vonzat) helyes használata
- az instrumental (eszközhatározó eset) szerepe a határozószóknál
- az akuzativ (tárgyeset) szerepe az időhatározó és a közvetett tárgy kifejezésében
- a genitiv (birtokos eset) szerepe a tulajdonság, származás valamihez/valakihez való tartozás, valamint annak a résznek kifejezésére, amelyre az igei cselekvés vonatkozik

Nyelvhelyesség-helyesírás:

- az igék használata során kerülni kell a magyar rectio-t (igei vonzatokat)
- a perfekt (múlt idő), kondicionál (feltételes mód) helyes használata
- helyes mondatintonáció
- a számláló főnevek (személyek számát kifejező) helyes használata
- a „moći” és „htjeti” igék helyes használata
- a főnevek helyesírása a magyartól eltérő (népnevek), tulajdonnevek helyesírása
- a dátum helyes írása, eltérés a magyartól
- a futur (jövő idő) helyes írása, a múlt idejű melléknévi igenév (particp perfekta II) használata és helyes írása
- a „h” feltüntetése a „htjeti” ige egyes szám első személyében a feltételes módban (kondicional)
- a határozószók helyes írásmódja: egybe, külön, kötőjellel
- a vessző használata az összetett mondatokban, felsoroláskor

Nyelvtan:

- a szótag és a szótagalkotó „r” ismerete
- hangsúlytalan és hangsúlyos szótag, hangsúly nélküli szavak
- a főnevek, névszók funkcionális használata
- a leggyakoribb névmások, számnevek, melléknevek ismerete és helyes használata
- ragozhatatlan szófajok
- az igék és igei kategóriák ismerete és használata
- a mondatok a beszélő szándéka szerint
- a mondat fő részei, az alany és az állítmány
- az összetett mondatok: a leggyakrabban használatos mondatok

Irodalom:

- néhány rövidebb mű v. részlet ismerete a 19. és 20. századi horvát irodalomból
- írók, költők, munkássága: Petar Preradović, Ivan Mažuranić, Ivana Brlić-Mažuranić, August Šenoa, Silvije Strahimir Kranjčević, Tin Ujević, Slavko Kolar, Ivan Goran Kovačić, Miroslav Krleža, Jure Kaštelan
- helyi regionális alkotók munkásságának ismerete: Matija Petar Katančić, Ivan Antunović, Ante Evetović Miroljub, Mate Meršić Miloradić, Antun Karagić, Stjepan Parnačević, Nikola i Petar Zrinski, Dragutin Domjanić
- a hazai irodalomból: Stipan Blažetin, Marko Dekić, Josip G. Džuretin, Roza Vidaković, Mijo Karagić, Lajoš Škrapić, Mate Šinković, Đuso Š. Pužarov,
- fiatalabb generációk: Jolanka Tišler, Ladislav Gujaš, Zoltan Gatai, Matilda Bölcs, Stjepan Blažetin i dr.
- az alapvető irodalomelméleti fogalmak a feldolgozott művek alapján

Olvasmányok:

P. Preradović: Dvije ptice (Két madár), Putnik (Az utazó)
I. Mažuranić: Agovanje (Aga)
A. Šenoa: Bilježnik Misoci (Misoci jegyző), Branka (Branka), Seljačka buna (Parasztlázadás) részletek
I. G. Kovačić: Jama (Tömegsír), Pada snijeg, pada snijeg (Hull a hó, hull a hó)
S. Kolar: Breza (Nyír) részlet M. Krleža: Bitka kod Bistrice Lesne (A Bistrica Lesna-i csata)
T. Tadijanović: Stope u snijegu (Nyomok a hóban)
U. Cesarić: Balada iz predgrađa (Külvárosi ballada), Povratak (Visszatérés)
V. Kaštelan: Konjanik (A lovas)

- két-három mű, részlet a hazai dialektális irodalomból tanár és diák egyeztetése alapján

Médiakultúra:

- a horvát sajtóból 2—3 cikk megismerése
- önálló munka kézikönyvek, szótárak segítségével történő fordítás, fogalmazásírás, vázlatkészítés önellenőrzés során
- a könyvtári katalógusrendszer ismerete, biztos tájékozódás a könyvtárban (választás, kölcsönzés stb.)
- az alapvető hazai horvát kiadványok címének, tartalmának ismerete
- filmterminológia: a film akusztikai és vizuális elemei, felvétel, kép, beállítás, a film alkotói

Témakörök:

Otthon:
berendezés és technikai felszereltsége, infrastruktúra, háztartási gépek, készülékek, kezelésük, karbantartásuk, a család bevételei, takarékosság, családi ünnepek, nemzetiségi hagyományok a családban

Iskola:
nevelési-oktatási intézmények a környező településeken, tantárgyi vetélkedők, szakkör, vizsgák, sportágak, sportvetélkedők, iskolai ünnepélyek és közösségi rendezvények, iskolaszerkezet, pályairányítás

Egészségügyi-higiéniai témák:
az emberi test, testrészek, szervek és azok funkciói, egészségvédelem, néhány általános ismert betegség, az orvosnál, gyógyszertárban, betegbiztosítás, szociális gondoskodás, egészségügyi intézmények, orvosi rendelők, kórház, gyógyszertár, foglalkozások, egészségügyi szakmák

Szabadidő:
színházban, múzeumok, kiállítások, a lakóhely közelében, Budapest, Zágráb, közös kirándulások, játékok, sportágak, szórakozás, zene, könyvtár

Falu:
a falu képe, változások, élet a faluban, falusi rendezvények, kisebbségi hagyomány, anyagi kultúra, a település lakóinak élete és tradíciói, barátok a városból

Város:
közlekedés, út- és vasúthálózat, közlekedési szabályok, gyárban, üzemben, vállalatnál, üzlet, ipar, élet a nagyvárosban

A természet világa:
életfeltételek – víz, levegő, hőmérséklet, az ember mint társadalmi és természeti lény, technikai találmányok, az ember és a világűr, energiaforrások, energiatakarékosság, természetvédelem

Társadalmi és kulturális élet:
horvátok és magyarok ezeréves közös múltja, közös hőseink, ünnepeink, a magyarországi horvátok életéből, a Magyarországi Horvátok Szövetsége, a Magyarországi Horvátok Országos Önkormányzata, a horvát kisebbségi sajtó, Hrvatski glasnik

Minimális teljesítmény

Kifejezőképesség és alkotás

Beszéd:
- 1500—2000 szó és kifejezés ismerete és használata 80% aktív, 20% passzív jellegű szókincs
- olvasott, látott, halott mű, film, rádiódráma cselekményének elmondása
- egyéni vélemény, érzés kifejezése szabályosan megfogalmazott egyszerű és összetett mondatokkal
- meghatározott élethelyzetekben a feldolgozott témák és irodalmi alkotások alapján, beszédszituációk kezdeményezése
- a legalapvetőbb szóbeli fordítás

Olvasás:
- először látott szöveg egyenletes, folyékony olvasása megfelelő intonációval
- begyakorolt nép- és műköltészeti szépirodalmi alkotások kifejező olvasása

Írás ás írásbeli kifejezőképesség:
- leírás készítés, élmény és 10—15 mondatos rövid történet megfogalmazása
- az olvasottak, látottak, hallottak alapján vázlat készítése
- a legalapvetőbb írásbeli fordítás szótár használatával

Nyelvi-kommunikációs ismeretek:
- beszélgetés mint kifejezési forma, a fő- és mellékszereplők kiemelése, megfigyelése, tájleírás
- a főnévi igenév (infinitiv) és helyettesítőinek helyes használata
- a kompozíció megállapítása szóban és írásban
- perfektivizáció és imperfektivizáció (befejezett és befejezetlen cselekvésű igealakok)
- a dativ és genitiv alakjainak egybevetése magyar megfelelőikkel
- a logikai alany és a személytelenítés kifejezése

Témakörök:
- kívánság kifejezése infinitivvel (főnévi igenével), hogy valamit meg lehet vagy meg kell csinálni
- az igei rectio (vonzat) helyes használata
- a közbeékelt mondat (szintagma) modális jelentésének alkalmazása beszélő (álláspontjának) a beszélgetés tárgyához való viszonyáról
- a befejezett és befejezetlen szemlélet alkalmazása beszédben és írásban

Nyelvhelyesség-helyesírás:

– az elsajátított nyelvhelyességi szabályok helyes alkalmazása beszédben és írásban a magyar nyelvvel való egybevetéssel

Nyelvtan:

– az esetek és igei alakok helyes használata
– a nyolc év nyelvtani anyagának helyes alkalmazása (fonetika-hangtan, sintaksa-mondattan, morfológiai-szóalkotás) egybevetve a magyar nyelvvel

Irodalom:

– néhány rövidebb mű vagy részlet ismerete a horvát népköltészetből és a klasszikus szépirodalomból, a dubrovniki irodalomból, a nemzeti újjászületés, Šenoa korából, valamint a 19—20. századi irodalomból
– néhány hazai alkotás
– anyaországi és hazai szerzők nevének és néhány alkotásának ismerete

Olvasmány:

– a felsorolt szerzőkön kívül ajánlott még 3—4 mű ismertetése a népköltészet anyagából, a hazai regionális kincsből tanulói és tanári választás alapján

Memoriter:

– nyolc mű vagy részlet ismerete az olvasmányok alapján

Médiakultúra:

– a filmművészethez kapcsolódó szakkifejezések felismerése, megnevezése
– katalógushasználat, önálló könyvkölcsönzés
– a katalógusrendszer ismerete, tájékozódási képesség a könyvtárban
– az alapvető hazai és horvátországi kiadványok (sajtótermékek) megnevezése és tartalmi ismerete

Részletes követelmények a 10. évfolyam végén

Tananyag

Kifejezőképesség és alkotás

Beszéd:

– 1900—2500 szó és kifejezés ismerete és használata 80% aktív, 20% passzív jellegű
– irodalmi mű v. részlet cselekményének tömör elmondása, az egyéni álláspont kifejtése
– a beszédgyakorlatok témáinak egyéni feldolgozása
– személyes élmény 15—20 mondatban való elmondása

Olvasás:

– különböző stílusú szövegek gyakorlása utáni kifejező olvasása
– előzetesen nem gyakorolt szövegek folyékony olvasása a beszéd jegyeinek tiszteletben tartásával

Írás:

– nyelvtani feladatok, gyakorlatok írása
– írásbeli fogalmazások készítése meghatározott és szabad témákban, műfajok alapján (leírás, levél, élmény)
– önálló fordítás segédeszközök igénybevételével (szótárak, kézikönyvek, lexikonok stb.)

Nyelvi-kommunikációs gyakorlatok:

– az értelmező ismerete és használata
– a szavak mondatbeli tagolódásának szabályai, a mondat nyelvtani szerkezete, a mondat magja
– az összetett és a többszörösen összetett mondatok helyes használata, helyes írása, egybevetve a magyar írással
– az értelmező helyes használata és írása
– a passzív helyes használata: csak, ha kell
– hungarizmusok kiküszöbölése: az eseteknél és mondatszerkesztésnél
– a hangváltás törvényszerűségeinek ismerete, helyes használata a mindennapi kommunikációban
– a szóalkotás alapvető szabályainak ismerete
– az előző évfolyamok nyelvtani anyagának ismerete és alkalmazása

Témakörök:

– az egyeztetés (kongruencia) ismerete, alkalmazása
– a szavak mondatbeli tagolódásának szabályai, a mondat nyelvtani szerkezete, a mondat magja
– az összetett és többszörösen összetett mondat szerkezetének grafikai megjelenítése

Nyelvtan:

– a horvát irodalmi nyelv rövid történetének ismerete
– a horvát nyelv nyelvváltozatai, a kaj — és a ča — nyelvjárások, valamint a szülőföld nyelvének ismerete

– a hangváltás és szabályai a mindennapi kommunikációban
– a helyi nyelv, a szülőföld nyelve és az (irodalmi) köznyelv egybevetése
– a szóalkotás legalapvetőbb szabályai
– az előző iskolai szakaszok nyelvtani követelményeinek alkalmazása

Irodalom:

– néhány szerző és mű ismerete a régebbi, a 19—20. századi horvát irodalomból, az irodalmi korszakok és irányzatok felismerése
– a régebbi és újabb hazai irodalom
– a horvátság legjelentősebb írásos emlékei
– a következő szerzők művei: Marin Držić, Ivan Gundulić, August Šenoa, Silvije Strahimir Kranjčević, Antun Branko Šimić, Vesna Parun, Ranko Marinković, Antun Gustav Matoš, Dinko Šimunović, Tin Ujević
– néhány szerző művének ismerete, akik a szülőföld nyelvén alkottak vagy alkotnak
– Grgur Peštalić, Ignac Dominik Martinović, Blaž Modrošić, Mijo Mandić, Mišo Jelić, Franjo Stazić, Stipan Grgić Krunoslav tevékenysége
– a fiatalabb hazai generáció irodalmi tevékenységének ismerete: Bölcs Matild, Stjepan Blažetin, Ladislav Gujaš, Đuro Pavić, Jolanka Tišler
– a legalapvetőbb, a feldolgozott irodalmi anyagokhoz kapcsolódó irodalomelméleti kifejezések

Olvasmányok:

Marin Držić: Dundo Maroje (Dundo Maroje)
I. Gundulić: Dubravka (Dubravka), Osman (Osman)
I. Mažuranić: Smrt Smail-age Čengića (Smail aga Čengić halála)
A. Šenoa: Zlatarovo zlato (Az aranyműves aranya)
S.S.Kranjčević: Moj dom i druge pjesme (Az én otthonom és más versek)
A.G. Matoš: Utjeha kose (A haj vigasza), Jesenje veče i druge pjesme (Őszi este és más versek)
A. B. Šimić: Opomena (Figyelmeztetés), Nađeni bog (A meglelt Isten)
T. Ujević: Ove su riječi crne od dubine (Ezek a szavak mélységtől sötétlenek)
V. Parun: Prozori (Ablakok)
D. Šimunović: Alkar (Alkar)
R. Marinković: Ruke (Kezek)
2—3 mű a régebbi és újabb hazai és regionális helyi irodalomból

Médiakultúra:

– néhány irodalmi folyóirat ismerete
– a hazai horvátok rádió- és tv-műsorainak, valamint az anyaországon kívül élő horvátokhoz szóló műsorok ismerete
– a rádió és a televízió művelődési és szórakoztató programjainak ismerete
– a filmekhez kapcsolódó kifejezések: montázs, kameramozgások, dokumentumfilmek
– az egyes szakaszokhoz kapcsolódó filmkultúrára vonatkozó terminológiai
– önálló tájékozódás a könyvtárban a kölcsönzéstől a visszahozatalig, a kézikönyvek és az ismeretterjesztő irodalom önálló használata
– az olvasott művek alapján önálló jegyzet készítése

Témakörök:

Család:
egyén, bemutatkozás személyi igazolvány alapján, ismerkedjenek meg a családommal, élet a családban, ünnepek, családi ünnepek, örömök és gondok a gyermeknevelésben, a gyerekekről való gondoskodás lehetőségei a családban és oktatási-nevelési intézményekben, nemzetiségi oktatásügy, a dolgozó nő problémája, háztartási gépek, technikai eszközök a lakásban

Otthon és lakóhely:
tartózkodási hely, település, városrész, szolgáltatások és intézmények, egészségügy, kultúra, sport és rekreáció, a ház, amelyben élek, fekvése, környezet, kommunális ellátottság, az otthonom, nagysága, felszereltsége, lehetőségek és tervek a lakás és felszerelésének modernizálására

Munka és elfoglaltság:
foglalkozások és munkavállalás, állás munkahely, egy munkanap, foglalkozási típusok, a továbbképzés formái és jelentősége, foglalkoztatási lehetősége és kilátások

Táplálkozás:
otthon, a munkahelyen, az éttermi és otthoni étkezés előnyei és hátrányai, vendégkínálás különböző alkalmakkor, vendéglátás, vendéglátóhelyek

Szolgáltatások és kereskedelem:
fontosabb kereskedelmi és egyéb szolgáltatások, áruszállítás, kölcsönzés, tisztítás, hentes, fodrász, napi és hétvégi bevásárlás, tartós fogyasztási cikkek vásárlása, varrás, postai szolgáltatások (levél, távirat, csomag, pénzküldemény, telefon) az üzletek különböző fajtái, önkiszolgáló, áruház

Egészségügy, sport, idő:
egészségügyi ellátás, háziorvos, rendelőintézet, betegség és tüneteik
sportolási lehetőségek, tömegsport, versenysport, nemzetközi sportrendezvények, olimpia, bajnokság
nyaralás, kirándulás, kempingezés, turizmus, időjárás, meteorológia, kedvelt sportágak itthon és külföldön

Közlekedés:

közlekedési nehézségek, csúcsforgalom, útbaigazítás, az utazás leírása, a városi tömegközlekedés eszközei és használatuk

Szabadidő:

a művelődésre és rekreációra szánt szabadidő

egy könyv, egy folyóirat, festmény, rádió, v. tv-műsor rövid bemutatása a tv és a rádió szerepe, a legnépszerűbb műsorok, kedvenc műsor, egy este színházban, koncerten, sportrendezvényen

újság, folyóirat, könyvtári látogatás, kölcsönzés

nyelvtanulási lehetőségek, különféle tanfolyamok, célok, társaság, barátok, klub, kedvenc időtöltés

Utazás:

egy utazás bemutatása, hivatalos, szervezett vagy egyéni turizmus, látogatás, a külföldi utazás hivatalos előkészületeinek fázisai, útlevél, vízum, menetjegy, közlekedési eszközök, szárazföldi, vízi és légi közlekedés, menetrend, indulás, érkezés, az útiterv összeállítása, szálláslehetőségek (szálloda, szállás), vám- és utasellenőrzés

Hazánk Magyarország, Anyaországunk Horvátország:

földrajzi adatok, fekvése, éghajlata, területe, lakossága, főbb ipari termékek, ipar, főbb mezőgazdasági termékek, oktatásügy, iskolatípusok, történelmi nevezetességek Budapesten, Zágrábban és az országban, üdülők, kirándulóhelyek, fejlesztési tervek, budapesti, zágrábi vagy közelebbi városnézés

Minimális követelmények

Kifejezőképesség és alkotás

Beszéd:

- szó és kifejezés ismerete, 80% aktív, 20% passzív szókészlet, a feldolgozott témák alapján az alap vagy középfokú nyelvvizsga megszerzése érdekében
- beszélgetés kezdeményezése és bekapcsolódás a beszélgetésbe, egyéni álláspont kifejtése vita során
- irodalmi művek elemző bemutatás (interpretálás)
- egyszerű szóbeli fordítás magyarra, illetve viszont

Olvasás:

- először látott szöveg egyenletes, folyamatos olvasása, a beszéd jegyeinek tiszteletben tartásával
- először látott szöveg rövid gyakorlás utáni kifejező olvasása

Írás:

- írásbeli kifejezőképesség
- cselekménymondás, értesítés, leírás a cselekmény alapelemeire való tömörítésével
- látottakról, hallottakról, olvasottakról vázlat készítése
- egyszerű írásbeli fordítás szótár használatával

Nyelvi-kommunikációs ismeretek

- a beszélgetés mint az emberek közti gondolatcsere eszköze
- különböző témák párbeszéd útján történő feldolgozása
- a gnomikus prezent, perfekt, futur egyeztetése, a melléknevek, esetstruktúrák fokozása

Témakörök:

- a szavak mondatbeli rendeződése szabályainak ismerete, használata, a nyelvtani mondatszerkezet, az összetett mondat összefüggéseinek ismerete, használata

Nyelvhelyesség – helyesírás

- a hungarizmusok (magyaros alakok, szerkezetek) mellőzése az esetalakoknál és mondatszerkezetekben
- a mindennapi kommunikáció szabályai
- az előző iskolai szakaszok nyelvtani követelményeinek ismerete és használata

Nyelvtan:

- a horvát irodalmi nyelv rövid története
- a horvát nyelv nyelvjárásainak, a kaj-, ča- nyelvjárás és a szülőföld nyelve, lényeges elemeinek ismerete

Irodalom:

- néhány szerző és művének ismerete a régebbi horvát és a 19—20. századi irodalomból, a hazai horvát irodalomból
- a feldolgozott irodalmi anyagokhoz kapcsolódó legalapvetőbb terminológia

Olvasmány:

- a felsorolt szerzőkön és műveiken kívül ajánlott még a hazai és a szülőföld irodalma 3—4 művének ismerete egyéni vagy tanári választás alapján

Memoriter

- a felsorolt olvasmányokból nyolc mű vagy részlet ismerete

Médiakultúra:

- egy irodalmi folyóirat ismerete
- a magyarországi horvátok és az anyaország rádió- és tv-műsorainak ismerete
- a filmkultúra tanult terminológiájának ismerete
- önálló tájékozódás a könyvtárban

2. Horvát népismeret (Minden oktatási forma számára)

Bevezető

Azon horvát iskolában, melyekben a népismeretet mint önálló tantárgyat nem fogják oktatni, javasoljuk, hogy a felsorolt témakörök a következő tantárgyak tananyagaiba kerüljenek beépítésre: horvát nyelv és irodalom, ének-zene, rajz és műalkotások elemzése, földrajz.

A tantárgyi egységek tanításához átfogó kutatások és a szakirodalom hiánya miatt szükséges a további kutatások elvégzése és ezek eredményeinek beépítése a tananyagba.

A témakörök feldolgozásánál külön figyelmet kell szentelni a magyarországi horvátok etnikai összetettségének sajátosságaira.

A népismeret oktatásának legfontosabb feladata az általános kultúra elemeinek, a magyarországi horvátok és az egész horvátság hagyományos népi kultúrájának megismerése és elsajátítása, melynek célja nem csak a hagyományok megőrzése és a nemzeti öntudat erősítése, hanem ezen értékek kialakítása a tanulók általános műveltségében.

A felsorolt témakörök csak keretet alkotnak, melyeket a szaktanárok saját elképzeléseikkel kiegészítve építenek be a tanítási - tanulás folyamatába.

A szövegben felhasznált rövidítések:

hrv.:	horvát nyelv és irodalom
é-z.:	ének-zene
rm.:	rajz és műalkotások elemzése
k.:	környezetismeret
f.:	földrajz
t.:	történelem
ir.:	irodalom

Témakörök 1–4. osztályig

I/a) **ŐSZI ÜNNEPEK ÉS NÉPRAJZI JELLEMZŐIK**

Keresztelő Szent János (IX. 7.)
Kisboldogasszony (IX. 8.)
Szent Vince (IX. 27.)
Mindenszentek, Halottak napja (XI. 1.)
Szent Márton (XI. 11.)
St. Nikola Tavelić (XI. 25.)
Szent Katalin (XI. 25.)
Szent András (XI. 30.)
(hrv., k.)

b) A természet változásainak megfigyelése, a természet változása, természet a népköltészetben és a helyi néphagyományokban. (hrv., k., rm.)

c) Népköltészeti válogatások:
Közmondások, szólások, találós kérdések, kiszámolók (hrv.)

d) A munkavégzés eszközei:
A házkörüli munka, az aratás és a betakarítás leggazdagabban használt munkaeszközei
(hrv., k., rm.)

II. **KARÁCSONYTÁJI NÉPSZOKÁSOK ÉS NÉPRAJZI JELLEMZŐIK**

Advent

Szent Borbála (XII. 4.)
Szent Miklós (XII. 6.)
Szent Luca (XII. 13.)
Aprószentek
Ajándékozás a horvátok néphagyománya szerint, a karácsonyi búza előkészítése, kapcsolatok a népi kalendárium és a természet változásai között. (hrv., rm., k.)

Karácsony

Betlehemezők vagy pásztorok (é-z.)
Karácsonyfa (rm.)
Koleól, koledálás (é-z.)
A gyermekek részvétele az ünnepi előkészületben, a badnyak (karácsonyi tönk) előkészítése, szenteste, a karácsonyi asztal előkészítése, népi hiedelmek az étel és egyes tárgyak szerepéről (hrv., rm., k.)
Karácsony a család és a szeretet ünnepe, karácsonyi énekek (hrv., rm., é-z.)
karácsonyi jókívánságok és jelentőségük (hrv.)

Karácsony után

Szent István (Stipan, Stefan)
Szent János (a bor megszentelése)
XII. 28. Aprószentek (suprikálás)
Az óév és az ezzel kapcsolatos hiedelmek
(hrv., k.)

Szilveszter – újév (hrv., k.)

Vízkereszt – Háromkirályok ünnepe (hrv.)

A MAGYARORSZÁGI HORVÁTOK NÉPKÖLTÉSZETÉBŐL

Népmesék, legendák, novellák, állatmesék (hrv.)
Népi játékok, dalok és táncok (é-z.)

FARSANGI NÉPSZOKÁSOK

Maszkírozás, karnevál, busójárás (rm., hrv., é-z.)
Nagyböjt időszaka (k.)

III. **A TAVASZI CIKLUS NÉPSZOKÁSAI**

A virágvasárnaptól pünkösdig

a) Virágvasárnap, nagypéntek, nagyszombat, húsvéti előkészületek és ennek hagyományai, tojásfestés és ajándékozás, a házi tűzhely újjáépítése és megszentelése, húsvéti tüzek, az étel megszentelése, locsolási szokások (hrv., rm., k.)
b) A Đurđevo jelentősége és szimbolikája (k.)
c) Szent József (k.)
d) Pünkösd, Kraljice (é-z.)

IV. **A NYÁRI CIKLUS NÉPSZOKÁSAI**

Ivanjdan (Szent Iván napja) Iván-napi tüzek gyújtása (Petrovo, Vidovo, Ilinje) Szent Péter, Szent Vid, Illés (k., rm.)
Ladaricák (ladarice, ladanjke, ladekarice, dodole) (é-z.)
Nagyboldogasszony (hrv.)

Minimális teljesítmény

A természetben bekövetkező változások megfigyelése és rögzítése, ezek összehasonlítása a naptárral és az éves ünnepekkel.

A magyarországi horvátok hagyományairól és kultúrájáról szerzett ismeretek elmélyítése.

A horvát ábécé hangjainak helyes kiejtése.

A munkában használt eszközök és szerszámok felismerése és megnevezése.

A kézügyesség fejlesztése a természetes anyagokból házilag elkészíthető ajándékok készítése.

A magyarországi horvátok ünnepeinek szerepéről és jelentőségéről szerzett ismeretek elmélyítése.

A humor és bölcsesség valódi elemeinek felismerése a magyarországi horvátok néphagyományában.

A magyarországi horvátok nemzeti identitásának erősítése.

Témakörök 4–6. osztályig

A horvátok rokoni kapcsolatainak elnevezése, összehasonlítása a helyi és a magyar elnevezéssel. (hrv.)

A születéshez és a kereszteléshez kapcsolódó népszokások. (é-z., k.)

A horvátok házasságkötéséhez kapcsolódó helyi népszokások. (é-z., k.)

Többgenerációs családok együttélése. (t.)

Temetkezési népszokások. (é-z.)

A magyarországi horvátok népviseletének legalapvetőbb változatai. (rm.)

A magyarországi horvátok településeinek legfőbb fajtái. (t., f.)

A magyarországi horvátok népi építészetének legalapvetőbb jellemzői. (rm., f.)

A magyarországi horvátok falusi házainak berendezése, bútorzata. (rm.)

A falusi ház, konyha és éléskamra hagyományos berendezése. (rm.)

A falusi ház fontosabb textíliái. (m.)

A falusi ház berendezésének változatossága. (rm.)

A gazdaság fontosabb ágai és legalapvetőbb jellemzői
- a növények termésének begyűjtése, méhészet, halászat
- állattenyésztés és földművelés (f.)

Hagyományos mesterségek (rm.)

A Horvát Köztársaság államiságának jelképei (hrv., t., rm., é-z.)

Minimális teljesítmény

A magyarországi horvátok hagyományos kultúrájából szerzett ismeretek elmélyítése.

A tanulók bevonása a magyarországi horvátok néprajzi hagyományainak felkutatásába és begyűjtésébe.

A magyarországi horvátok legalapvetőbb rokoni terminológiájának elsajátítása.

A magyarországi horvátok anyagi és szellemi kultúrája alapvető elemeinek elsajátítása:
a település, népi építészet, gazdaság, népviselet, népszokások és nép hiedelmekről.

A magyarországi horvátok nemzeti identitásának erősítése.

Témakörök 6–8. osztályig

1. A horvátok néprajzi jellemzői régiónként a Horvát Köztársaságban. (f., rm.)

2. Az én családom/családfa. (hrv.)

3. A magyarországi horvátok képzőművészei és alkotásai: Lujo Brigović, Ruža Kuković, Stipan Kubatov, Katica Jasenović, Đuro Šarkić (rm.)

4. Ismerkedés a következő alkotók életével, műveikkel: Mihajlo Radnić, Lovro Bračuljević, Emerik Pavić, Matija Petar Katančić, Grgur Peštalić, Ignacije Dominik Martinović, Ivan Antunović, Ivan Mihalović, Blaž Modrošić, Mijo Mandić, Ante Evetović Miroljub, Ivan Petreš, Antun Karagić, Mišo Jelić, Mate Meršić Miloradić, Mate Šinković, Grgur Čevapović, Stipan Grdenic, Marijan Jaić, Franjo Stazić, Stipan Grgić Krunoslav, Stjepan Parmačević (hrv.)

5. Feldolgozandó képzőművészeti alkotások:
Ivan Meštrović: Karijatide, Splitska krstionica, Hrvatski vladar, Hrvojev misal, Katedrala u Šibeniku, Sv. Donat iz Zadra, Krsto Hegedušic: Suša, Oton Iveković: Dolazak Hrvata na more, Krunidba kralja Tomislava, Matija Gubec, Slava Raškaj: Ozalj, Katedrala u Trogiru, Frano Kršinić: Poslije kupanja, Miljenko Stančic: Svirači, Zlatko Šulentić: Posledinja večera (rm.)

Minimális teljesítmény

Ismerkedés a magyarországi horvátok képzőművészetének legjelentősebb alkotóival és műveikkel.

Ismerkedés a Duna menti horvát alkotókkal, műveikkel, a horvát képzőművészekkel, műveikkel.

Ismerkedés a Duna menti horvát alkotókkal, műveikkel.

A horvát képzőművészeti kultúra legjelentősebb képviselőinek legjelentősebb alkotásainak felismerése.

A magyarországi horvátok nemzeti identitásának erősítése.

Témakörök 8–10. osztályig

1. Az etnográfia és etnológia fogalma, történeti fejlődése és helye a tudományok rendszerében (t.)

2. Különböző lakástípusok a felhasznált építőanyagok alapján régiók szerint (f.)

3. Mindennapi élet művészete: háztartás, edényzet, öltözet, ékszer, terítők, takarók, törölközők, helyi és regionális múzeumok példányai alapján (rm.)

4. Antik-középkori város (Pula, időszámításunk előtti építmény, Zadar, antik város, antik-középkori város v. Split mint késő antik palota, középkori város) (rm. t.)

5. Római kori és középkori városi lakóház, park, utca elemzése (rm. t.)

6. Egy-egy jelentős építészeti mű elemzése. [pl. Sv. Donat (amfiteátrum) mauzóleum-katedrális, szobor: Sarkofag Dobrog Pastira (Jó pásztor szarkofágja), Oltarna predgrada Sv. Nedeljice (Szt. Nedeljica oltárelválasztó kerítése), Svadbena škrinjica iz Pirana i slikarskog djela: mozaici iz Eufrazijeve bazilike (lakodalmi ládikó piránból, mozaikok Eufrázius bazilikájából című festmény), Slikano raspelo Sv. Klare (Szt. Klára feszület című festmény), slikano raspelo iz Sv. Frane (Szent Frane székesegyház feszületének festménye) (rm. t.)]

7. Kolostori komplexum a közösen szervezett élet különleges formája. (pl. Szt. Péter az erdőben, összevetve a Dubrovnikban és Lepoglavában lévő ferencesrendi kolostorkomplexummal) (rm.)

8. Trogirban lévő Radován féle portál (Buvini ajtófélfák Split) elemzése (rm.)

9. A XI. századi eredtű zágrábi evangéliárum, Szt. Foska Peroja melletti faliképek, a Derámban lévő Szt. Mária Škrilinan című kép elemzése (rm.)

10. Dubrovnik a középkori, reneszánsz barokk város (Varazsd). A város leírása, működése, terek, utcák, várfalak (rm. t.)

11. Juraj Dalmatinac egy művének elemzése. (Bozidarevic féle Trip tih na Dacama, valamint Robbin oltárának Szt. Keresztje Krizevciben) (rm.)

12. A képzőművészeti örökség aktív és passzív megsemmisítésének formái (rm.)

13. Átalakítások és újjáalakítások (rm.)

14. A festmény, szobor, építészeti mű, (hortikultura) helye és jelentősége a nagyvárosban (pl. színház, múzeum, galéria, köztéri szobor, park.) (rm.)

15. Műemlékvédelem problémái (rm.)

16. Erődítmény, villa, kastély, (Veliki Tabor, Škoročević féle nyaraló Bistra). Az arisztokratikus életmód helyei, azok leírása, működése (rm. t.)

17. Kapcsolat a természettel (rm.)

18. Az új törekvések, irányzatok, stílusok, pluralizmus (rm.)

19. Zágrábi zálogház a XIX. századból Felbinger V. Kovačić, St. Planić (rm.)

20. Új lakótelepeken való lakás formái, szokásai (rm.)

21. Egy-egy festmény elemzése a zágrábi Modern galéria alkotásaiból (Kraljević, Vidović Tartaglia, Herman, Gliha, Murtić, Knifer) (rm.)

Minimális teljesítmény

A horvátok képzőművészeti kultúrájának, műveinek önálló elemzése és bemutatása.

Ismeretek elsajátítása a horvátok műemléki örökségének, képzőművészetének legfontosabb jelenségeiről, folyamatairól, változásairól.

Ismeretek elsajátítása a horvátok művészetéről mint a világörökség alkotó elemeiről.

A magyarországi horvátok nemzeti identitásának erősítése.

B)

SLOVENSKÁ MENŠINOVÁ VÝUKA –
SZLOVÁK KISEBBSÉGI OKTATÁS

1.1. Slovenský jazyk a literatúra (Pre jednojazyčné a dvojjazyčné národnostné školy)

Požiadavky na konci 4. ročníka

Učebná látka	Požiadavky vývinu (kompetencie,schopnosti)	Minimálne požiadavky
1. KOMUNIKÁCIA		
"Ja" (osobné údaje, záľuby, predstavenie sa) Moja rodina, príbuzní (mená členov rodiny, ich vek, povolanie, rodičia, starí rodičia, súrodenci, bratranec, sesternica, strýko, teta) Náš dom, byt (typ domu, miestnosti v byte, nábytok)	Žiak má vedieť niekoľkými vetami podať a pýtať informáciu. Vyjadrenie vlastníctva (mám - nemám) Vyjadrenie stavu (som - nie som) Žiak má rozumieť jednoduchým otázkam učiteľa a spolužiaka súvisiace s učebnou látkou a správne na ne odpovedať Žiak má porozumieť príkazy učiteľa a slovnú zásobu, ktorú učiteľ používa pri vedení hodiny. Žiak má rozumieť naučeným slovám, výrazom a zaužívaným zvratom	Samostatné, súvislé rozprávanie (3-4 vety) Účasť v rozhovore (3-4 vety) Jednoduchý opis ústne a písomne (5 viet)
Bydlisko (dedina, mesto, moja adresa, významné budovy bydliska, radnica, pošta, divadlo, kino, knižnica, kostol, hotel ...)	Vyjadrenie smeru (vľavo, vpravo, hore, dole, vpredu, vzadu) Rozprávanie a opis na základe vizuálneho vnemu (obraz, pohľadnica) Žiak má vedieť podať informáciu v rámci učebnej látky	V rámci učebnej látky jednoduché odpovede na otázky vo forme viet.
Trieda (zariadenie triedy, učebné predmety, obľúbené predmety, rozvrh hodín, spolužiaci)	Vyjadrenie vlastného názoru (páči sa mi - nepáči sa mi) Pomenovanie vecí a vyjadrenie ich vlastností Rozprávanie a opis na základe vizuálneho vnemu (obraz, predmet)	Jednoduchý opis ústne a písomne (5 viet)
Škola (budova, jej členenie, súčasti školy, zborovňa, kancelária, jedáleň, kuchyňa, knižnica, telocvičňa, ihrisko, zamestnanci školy)	Žiak má rozumieť jednoduchému textu (8-10 riadkov), má sa naučiť vytušiť podstatu takých slov a viet, s ktorými sa doposiaľ nestretol. Žiak má byť schopný zostaviť dialóg v rámci učebnej látky	Účasť v rozhovore (3-4 vety)
Režim dňa (čas a druh činnosti)	Pojmy (dnes, včera, zajtra) Používanie jednotiek času (hodina, deň, mesiac, rok) Vyjadrenie času (kedy? ráno, večer, v noci ...)	Samostatná výpoveď žiaka ústne a písomne (5 viet)
Stravovanie (raňajky, desiata, obed, olovrant, večera, niektoré jedlá, obľúbené jedlo)	Vyjadrenie času (o koľkej?) Vyjadrenie súhlasu [chutí mi - nechutí mi, mám rád(a) - nemám rád(a)]	Účasť v rozhovore (3-4 vety)
Obliekanie (časti odevu)	Vyjadrenie vlastnosti (teplý, tenký, hrubý, módny, krátky, dlhý) Ročné obdobia (leto, jeseň, zima, jar) Farby Opis na základe vizuálneho vnemu	Jednoduchý opis ústne a písomne (3-4 vety)

Nákup (druhy obchodov)	Používanie každodenných zdvorilostných fráz (pozdrav, oslovenie, prosba, poďakovanie) Používanie niektorých jednotiek objemu (Prosím si liter ...) Používaine niektorých jednotiek váhy (Prosím si kilogram, dva, päť ...) - Používanie niektorých jednotiek dĺžky (meter, centimeter)	Účasť v rozhovore (3-4 vety)
Sviatky (meniny, narodeniny, Veľká noc, Deň matiek, Mikuláš, Vianoce, zvyky Slovákov môjho kraja súvisiace so sviatkami)	Blahoželanie pri prí-ležitosti sviatku Správne čítanie dátumu	Blahoželanie pri príležitosti sviatku (1-2 vety) Používanie zdvorilostných fráz (pozdrav, poďakovanie)
2 PÍSANIE - GRAMATIKA		
Písanie Slovenská abeceda Písomné riešenie úloh	Žiak má vedieť odpisovať v rámci osvojenej lexiky tlačený a písaný text Žiak má vedieť samostatne, resp. pomocou učiteľa riešiť písomné zadania v pracovnom zošite, alebo v učebnici	Žiak má používať na úrovni zručnosti písmená slovenskej abecedy Pri odpisovaní a diktovaní známeho textu písať bez vynechávania písmen
Odpisovanie tlačeného a písaného textu Diktáty Písanie spamäti	Žiak má vedieť zostaviť súvislý text s jednoduchými vetami Má vedieť napísať na pohľadnicu adresu a krátky text. Kontrola (sebakontrola písomnej práce)	Má dodržiavať úhľadnú úpravu písomných prác (dátum, číslo, hodina, nadpis, odseky, okraje ...) Má vedieť kontrolovať vlastný text a po porovnaní s predlohou prípadné chyby opraviť
Gramatika Používanie diakritických znamienok (mäkčeň, dĺžeň) de, te, ne, le, di, ti, ni, li Dvojhlásky: ia, ie, iu, ô Rytmický zákon Písanie veľkého písmena na začiatku vety a vlastných mien Rozdelenie slov na konci riadku Veta, slovo, slabika Druhy viet (oznamovacia veta, opytovacia veta, rozkazovacia veta, zvolacia veta) Písanie i/y	Žiak má vedieť používať pravidlá slovenského pravopisu na základe zbehlostí V rámci osvojenej lexiky správne písať veľké začiatočné písmeno na začiatku vety a vlastných mien Má byť schopný rozdeliť osvojené slová na slabiky a rozdeliť ich na konci riadku Rozčlenenie textu (veta, slovo, slabika) Správna intonácia viet Písanie i/y vo vnútri slova po mäkkých a tvrdých spoluhláskach	Pri diktovaní (v rámci osvojenej lexiky) má používať osvojené pravopisné pravidlá Správne označenie začiatku a konca vety Pravopis osvojených vlastných mien Správne slabikovanie Má používať s malým počtom chýb (1-2 chyby) pravopisné pravidlá v rámci osvojenej lexiky
Vybrané slová Ohybné slovné druhy (podstatné mená, prídavné mená, číslovky : základné čís-lovky, radové číslovky, zámená: osobné zámená, opytovacie zámená) Časovanie slovies	Spoznávanie vybraných slov v rámci osvojenej lexiky a ich pravopis Používanie ohybných slovných druhov s najfrekventovanejšími predložkami vo vetných modeloch Nácvik gramatickej zhody vo vetných modeloch. Používanie osobných a opytovacích zámen v rámci osvojenej lexiky Osoba, číslo, čas slovies a ich používanie: (prítomný čas, minulý čas, zložený budúci čas) zvratné slovesá v rámci osvojenej lexiky, najfrekventovanejšie predpony	Spoznávanie ohybných slovných druhov v texte Správne používanie ohyb-ných slovných druhov v rámci osvojených vetných modelov Správne čítanie dátumu Spoznávanie slovies v texte Správne vyjadrenie prítomného času slovies Používanie minulého a zloženého budúceho času v osvojených vetných modeloch

3.ČÍTANIE-LITERÁRNA VÝCHOVA		
Hlasné a nemé čítanie	Nemé čítanie na úrovni schopnosti, s porozumením textu Výrazné čítanie	Správna artikulácia slovenských hlások, prirodzene intonované vety Žiak má vedieť po predchádzajúcej príprave čítať známy text
Práca s textom, preklad textu	Používanie dvojjazyčného slovníka pomocou učiteľa Spracovanie prečítaného textu na základe otázok (hlavný hrdina, dej) Rozvíjanie schopnosti globálneho porozumenia, sledovanie deja.	Žiak má spoznať v texte nové slová a výrazy, a preložiť ich pomocou slovníka Má vedieť ústne a písomne riešiť úlohy súvisiace s textom (otázka - odpoveď)
Dramatizácia textu	Dramatizácia známej rozprávky, jednoduchého príbehu Prežitie deja, vyjadrenie citov	Účasť v dramatizácii (3-4 vety)
Návšteva knižnice, vypožičanie slovenských kníh	Orientovanie sa v knižnici Motivácia k čítaniu Vypožičanie slovenských kníh (autor, názov knihy)	Žiak má poznať autora a názov vypožičanej knihy
Čítanie slovenských detských časopisov	Motivácia ku každoden-nému čítaniu Oboznámenie sa so slovens-kými detskými časopismi Čítanie novín	Žiak má vedieť pomocou učiteľa a slovníka prečítať krátky text
Detská literatúra	Čítanie rozprávok a povestí Memorovanie kratších básní a prozaických diel	Memorovanie: 5 básní, 3 prozaické texty (5-6 riadkov)
Úryvky z ľudovej slovesnosti	Rozvíjanie slovnej zásoby	Memorovanie: 5 porekadiel, 5 hádaniek, 1 ľudová rozprávka, 5 riekaniek

Požiadavky na konci 6. ročníka

Učebná látka	Požiadavky vývinu (kompetencie,schopnosti)	Minimálne požiadavky
1. KOMUNIKÁCIA		
"Ja" (osobné údaje, vlastnosti, režim dňa)	Žiak sa má vedieť predstaviť, nadviazať kontakt, vyjadriť súhlas a oponovať	Samostatný ústny prejav - predstavenie sa (5-7 viet)
Rodina (rodinný príslušníci, zamestnanie rodičov, domáce práce)	Žiak má vedieť pýtať informácie, a odpovedať na otázky Charakteristika členov rodiny	Odpovedať na otázky v rámci témy (1-2 vety)
Bydlisko (kultúrne a historické pamiatky môjho bydliska, slovenská národnosť v mojom bydlisku, byt, moja izba)	Vyjadrenie vzdialenosti (ďaleko-blízko, popri ...) Opis	Samostatný ústny a písomný prejav - opis (5-7 viet)
Škola (odborné učebne, jazykové laboratórium, nové učebné predmety, žiacky domov)	Určenie miesta (poschodie - na prvom poschodí, prízemie, vľavo, vpravo ...)	Samostatný ústny a písomný prejav (5-7 viet)
Nákupy (druhy obchodov, ceny, spôsob platenia)	Vyjadrenie žiadosti a želania Vyjadrenie množstva (liter, kilogram, dekagram ...)	Účasť v rozhovore vo funkcii pýtajúceho sa a odpovedajúceho (5-5 viet)
Cestovanie (dopravné prostriedky, mestská doprava, cestná doprava, vlaková doprava, cestovný lístok)	Vyjadrenie času (kedy? o koľkej ...)	Účasť v rozhovore vo funkcii pýtajúceho sa a odpovedajúceho (5-5 viet) Samostatný prejav o cestovaní na základe vlastného zážitku (5-7 viet)
Zdravie (detské choroby, u lekára, lekáreň, ľudské telo)	Vyjadrenie sťažnosti Rozprávanie a opis na základe vizuálneho vnemu (obraz)	Jednoduché rozprávanie a opis na základe obrazov (5-7 viet)
Stravovanie (stravovanie doma, v škole, v reštaurácii, pomáham pri varení, základné potraviny, obľúbené jedlá)	Nadviazanie kontaktu (čašník-hosť, hosť-hosť) Žiak má vedieť vyjadriť súhlas a oponovať	Účasť v rozhovore vo funkcii pýtajúceho sa a odpovedajúceho (5-5 viet)

Voľný čas, šport (moje záľuby, záujmové krúžky, film, hudba, letné a zimné športy, športové náradie v telocvični)	Rozvíjanie rečových schopností Vyjadrenie mienky (preto, lebo ...)	Samostaný prejav (5-5 viet)
Sviatky (rodinné sviatky, narodeniny, meniny, cirkevné sviatky, ľudové zvyky Slovákov v Maďarsku súvisiace so sviatkami)	Vyjadrenie radosti, prekvapenia Vyjadrenie a prijímanie blahoželania Dramatizácia ľudového zvyku	1-2 básne Blahoželanie z príležitosti menín a narodenín (ústne a písomne)
2. GRAMATIKA - PRAVOPIS		
Slovenské hlásky (spodobovanie spoluhlások, samohlások, kvantita dvojhlások, výslovnosť mäkkých slabík)	Precvičovanie správnej výs-lovnosti Správne označenie hlások v sluchových diktátoch	V rámci osvojenej lexiky správnou výslovnosťou, plynule čítať text
Modulácia viet	Precvičovanie správnej výs-lovnosti	V rámci osvojenej lexiky správnou výslovnosťou, plynule čítať text
Písanie veľkých písmen na začiatku viet a vo vlastných menách	Písanie veľkých písmen na začiatku viet a vo vlastných menách v rámci osvojenej lexiky na úrovni schopnosti	Správne písanie veľkých písmen v rámci osvojenej lexiky
Druhy viet (oznamovacia veta, opytovacia veta, zvolacia veta, rozkazovacia veta)		Správne používanie interpunkčných znamienok na konci viet.
Písanie i/y	Písanie i/y vo vnútri slova po mäkkých a obojakých spoluhláskach Pravopis vybraných slov v rámci osvojenej lexiky	Správne písanie veľkých písmen v rámci osvojenej lexiky Používanie pravopisných pravidiel v rámci osvojenej lexiky (1-2 chyby)
Ohybné slovné druhy: (skloňovanie podstatných mien, prídavných mien, skloňovanie číslovíek, skloňovanie zámen)	Precvičovanie skloňovania, používanie predložiek pomocou vetných modelov Zhoda podstatných mien Používanie osobných, opytovacích a privlastňovacích zámen	Spoznávanie gramatických kategórii ohybných slovných druhov Správne používanie ohybných slovných druhov v osvojených vetných modeloch
Slovesá	Používanie osvojených slovies na úrovni schopnosti (prítomný čas, minulý čas, budúci čas, zložený budúci čas používanie zvratných slovies v rámci osvojenej lexiky, používanie predpôn na základe zručnosti)	Správne používanie slovies v rámci osvojenej lexiky (čas, osoba, číslo)
Slovesné väzby	Precvičovanie slovesných väzieb (odlišných od maďarčiny)	
3. ČÍTANIE-LITERÁRNA VÝCHOVA		
Diela z ľudovej slovesnosti	Nemé čítanie s porozumením Precvičovanie výrazného čítania Rozvíjanie slovnej zásoby Osvojenie pojmov: poézia - próza, rozprávka Rozvíjanie jazykovej pamäti	Memorovanie: 5 rečňovaniek, porekadiel a hádaniek Žiak má vedieť niekoľkými vetami (5-7) chronogolicky porozprávať obsah rozprávky alebo povesti
Známi zberatelia slovenských rozprávok	Motivácia k rozširovaniu poznatkov	
Rozprávky zo súčasnej slovenskej detskej literatúry	Charakteristika postáv Písanie osnovy, porozprávanie obsahu na základe osnovy Rozvíjanie slovnej zásoby	Porozprávanie obsahu jednej rozprávky na základe osnovy (5-7 viet)
Život a dejiny slovenského národa	Rozvíjanie slovnej zásoby Príprava na osvojenie si dejepisu v slovenčine Písanie osnovy pomocou učiteľa	Porozprávanie čítaného textu pomocou osnovy (5-7 viet)
Človek a príroda v umeleckej literatúre	Rozvíjanie slovnej zásoby Príprava na osvojenie si zemepisu v slovenčine Práca s textom pomocou slovníka s usmerňovaním učiteľa Charakteristika životného prostredia Rozvíjanie slovnej zásoby	Krátky opis ústne a písomne (5-7 viet)

	Príprava na osvojenie si dejepisu v slovenčine	
Návšteva knižnice	Hľadanie informácií z príručiek pomocou učiteľa (lexikon, jednojazyčný, dvojjazyčný slovník, detská encyklopédia)	

Požiadavky na konci 8. ročníka

Učebná látka	Požiadavky vývinu (kompetencie, schopnosti)	Minimálne požiadavky
1. KOMUNIKÁCIA		
Ja, moja rodina (rodinné vzťahy rodinné udalosti : svadba, narodenie)	Vyjadrenie mienky	Samostatný ústny prejav ústne a písomne (10 viet)
Bydlisko (mesto, dedina, priemysel, možnosti zamestnania a ďalšieho štúdia, zemepisná poloha bydliska)	Opis Pýtanie a podanie informácií	Opis bydliska ústne a písomne (10 viet)
Pošta (list, telegram, pohľadnica, podanie balíka, rozličné poštové blankety, telefonovanie)	Etiketa telefonovania Pravidlá písania listov	Správne vyplnenie poštových tlačív Samostatný prejav - písanie listu (10 viet)
Cestovanie (cesta do cudziny, cestujeme na dovolenku, cestovné doklady, colná kontrola, cestujeme na Slovensko)	Pýtanie a podanie informácií Žiak má byť iniciátorom rozhovoru	Účasť v rozhovore vo funkcii pýtajúceho sa a odpovedajúceho (5-5 viet)
Príroda a životné prostredie (relaxácia v prírode, ochrana životného prostredia, počasie, predpoveď počasia, znečisťovanie prírody)	Opis, rozprávanie, tvorenie dialógov Vyjadrenie mienky, argumentácia	Účasť v rozhovore vo funkcii pýtajúceho sa a odpovedajúceho (5-5 viet)
Šport (športové disciplíny, masové športy, módne športy, Olympijské hry, šport a zdravie)	Samostatné rozprávanie na základe zážitku	Samostaný prejav ústne a písomne (5-7 viet)
Kultúra (film, divadlo, herci, hudba, umenie, knižnica	Pýtanie a podanie informácií Porozprávanie obsahu filmu v chronologickom poradí Charakteristika obľúbeného herca, obľúbeného hrdinu	Charakteristika ústne a písomne (5-7 viet)
Masmediá (elektronické masmediá, satelit, počítač, tlač, aktuálne denné informácie, výber programov, zábava, poučenie)	Čítanie tlače pomocou slovníka so zvláštnym zreteľom na Ľudové noviny a slovenské časopisy pre mládež	Samostaný prejav ústne a písomne (5-7 viet)
Návšteva (čakáme hostí, príprava pohostenia, predstavenie sa, správanie sa na návšteve)	Používanie základných zdvorilostných fráz na základe schopnosti	Znalosť a používanie najjednoduchších zdvorilostných fráz
2. GRAMATIKA - PRAVOPIS		
Ohybné slovné druhy: (skloňovanie podstatných mien, skloňovanie prídavných mien, stupňovanie prídavných mien, skloňovanie čísloviek, skloňovanie zámen)	Precvičovanie skloňovania, používania predložiek Zhoda vo vete Tvorenie a používanie privlastňovacích a druhových prídavných mien, ich zhoda vo vete Tvorenie podstatných a prídavných mien Používanie základných, radových a násobných čísloviek Používanie osobných, opytovacích, privlastňovacích, určitých a neurčitých zámen	Spoznávanie gramatických kategórií ohybných slovných druhov Spoľahlivé používanie ohybných slovných druhov v ústnom a písomnom prejave
Slovesá	Správne používanie slovesného času	Poznanie gramatických kategórií slovies

	Používanie zvratných slovies Slovenský vid (dokonavé, nedoknavé slovesá) Jednoduchý a zložený budúci čas Rozkazovací a podmieňovací spôsob slovies	Správne používanie slovies (čas, číslo, osoba, spôsob, vid) v rámci osvojenej lexiky
Slovesné väzby	Precvičovanie slovesných väzieb (odlišných od maďarčiny)	
Neohybné slovné druhy	Zvukomalebné slová, príslovky, častice, spojky, predložky a ich používanie	Používanie neohybných slo-vných druhov v rámci osvojenej lexiky
Syntax	Vetné členy jednoduchej vety Slovosled v jednoduchej vete	Spoznávanie vetných členov v jednoduchej vete
Písanie i/y	Písanie i/y vo vnútri slova a na konci slov Vybrané slová a ich odvodené tvary v rámci osvojenej lexiky	Používanie pravopisných pravidiel v rámci osvojenej lexiky (1-2 chyby)
3. LITERÁRNA VÝCHOVA		
Historické osobnosti ako hrdinovia literárnych diel Život slovenského ľudu v zrkadle literatúry Básnikova, spisovateľova láska k vlasti, k národu Život ľudí v minulosti a v súčasnosti	Rozvíjanie slovnej zásoby, spracovanie literárnych diel so slovníkom pomocou učiteľa Písanie osnovy pomocou učiteľa Charakteristika hlavného hrdinu a vedľajších postáv Zhrnutie deja v chronologickom poradí Dramatické hry, prežitie deja Rozvíjanie jazykovej pamäti	Porozprávanie deja na základe osnovy (5-7 viet) Účasť v dramatizácii (5 viet) Memorovanie: 5 kratších básní, 3 úryvky z prozaických diel (5-6 riadkov)
Slovenskí spisovatelia tvoriaci pre deti a mládež Slovenská literatúra v Maďarsku	Literárne pojmy: opakovanie, prirovnanie, básnický obraz, rozprávanie, sonet, expozícia, zápletka, zauzľovanie, vyvrcholenie, rozuzlenie, rytmus, sloha, refrén, divadelná hra	Predstavenie životnej dráhy jedného autora (5-7 viet) Vymenovania autorov slovenskej literatúry v Maďarsku
Návšteva knižnice	Samostatné získanie informácií po slovensky z príručiek (lexikon, jednojazyčný slovník, dvojjazyčný slovník, synonymický slovník, dvojjazyčný frazeologický slovník, detská encyklopédia)	Samostatne, prípadne pomocou učiteľa má riešiť úlohu

Požiadavky na konci 10. ročníka

Učebná látka	Požiadavky vývinu (kompetencie,schopnosti)	Minimálne požiadavky
1. KOMUNIKÁCIA		
Ľudské vzťahy (Ja, o sebe, môj život v rodine, v kruhu priateľov, priateľstvo, láska, konflikty súkromného života, riešenie konfliktov, rodinné udalosti: manželstvo, rozvod)	Vyjadrenie vlastného názoru, argumentovanie Žiak má viesť kultúrny dialóg, v polemike rešpektovať oponenta Sebacharakteristika, sebairónia	Spontánne sa vyjadriť v danej téme (5-10 viet)
Životné prostredie (bydlisko, domáce prostredie, životná úroveň rodiny, internát, zamestnanie, možnosti ďaľšieho štúdia)	Samostatné tvorenie dialógov Predstavenie svôjho bydliska	Opis bydliska ústne (3 minúty) a písomne (5-10 viet) Účasť v rozhovore (5-10 viet)
Cestovanie (doprava, dopravné prostriedky, cestovanie do školy, na pracovisko, cestovný poriadok, cestovná kancelária, cestovné zľavy, colnica, pas, druhy lístkov)	Pýtanie a podanie informácií Cestopis Správne vyplnenie bežných tlačív Rozprávanie o cestovaní (humorom)	Samostatný ústny a písomný prejav (10 viet) Účasť v rozhovore (5-10 viet)
Byt (typy bytov, zariadenie bytov, vkus pri zariadení bytu, druhy nábytku, poplatky za byt)	Samostatná mienka žiakov: argumentovanie Opis	Opis vlastného bytu ústne a písomne (10 viet)
Príroda a prírodné javy (ochrana životného prostredia, znečisťovanie životného pro-stredia, počasie, čistý, teplý, sparný vzduch, čistá obloha, ročné obdobia ...)	Opis prírody a prírodných javov Žiak má vedieť otázky vyjadrovať rozličnými spôsobmi (doplňacie otázky, zisťovacie otázky)	Samostaný prejav ústne a písomne (5-10 viet)
Pošta (Podanie listu, balíka, telegramu, druhy telegramov, poštové tlačivá, telefonický rozhovor, etiketa telefonovania)	Podanie a žiadanie informácií Kontaktové dialógy (telefonický rozhovor) Vyplnenie blankiet Písanie listu, blahoželania, gratulácie	Účasť v rozhovore (5-10 viet) Písanie listu (20 viet)
Zdravie (Ľudské telo, šport a zdravie, športové disciplíny, Olympijské hry, správna životospráva, strava, jarná únava, vitamíny, u lekára, choroby)	Samostatná výpoveď žiakov, spracovanie zážitkov Vyjadrenie sťažnosti Tvorenie dialógov	Účasť v rozhovore (5-10 viet)
2. GRAMATIKA - PRAVOPIS		
Kvantita slabík, rytmický zákon Spodobovanie spoluhlások v slovenčine	Precvičovanie pravopisu Výnimky pri rytmickom zákone Diktáty	Správne označenie hlások v písme
Písanie i/y	Písanie i/y vo vnútri a na konci slov Vybrané slová a ich odvodené tvary v rámci osvojenej lexiky	Používanie pravopisných pravidiel v rámci osvojenej lexiky (1-2 chyby)
Písanie cudzích slov	Pravopis často používaných cudzích slov	
Diferenciácia slovnej zásoby zo štylistického hľadiska	Štylistické odtiene slov Používanie jednojazyčného slovníka	Žiak má vedieť samostatne používať jednojazyčný slovník
Frazeologické jednotky v slovenskom jazyku	Používanie dvojjazyčného frazeologického slovníka	Žiak má poznať 10-15 slovenských frazeologic-kých jednotiek
Lexikológia	Systém skloňovania ohybných slovných druhov Systém neohybných slovných druhov Systém časovania slovies Používanie zvratných slovies Používanie spôsobu slovies Precvičovanie slovesných väzieb (odlišných od maďarčiny)	Spoľahlivé porozumenie a nenarušujúce používanie slovies a ohybných slovných druhov Žiak má poznať význam predpôn a predložiek Zhoda v slovenčine (porozumenie a nenarušujúce používanie) Používanie času slovies (vyjadrenie jednoduchého a zloženého budúceho času)

		Spoľahlivé používanie zvratných slovies v rámci osvojenej lexiky
Syntax	Jednoduchá veta Vzťahy medzi vetnými členmi (sklady) Rozvíjacie vetné členy Čiarka v jednoduchej vete	Určovanie vetných členov
3. ÚVOD DO ŠTUDIA LITERATÚRY		
Ľudová slovesnosť (ľudové piesne, rozprávky, povesť, balady)	Literárnovedné pojmy: opakovanie, prirovananie, personifikácia, deminutíva, prírodný obraz, rým, asonancia, magické číslo, ustálený výraz, kontrasty, hyperboly, čarovné rozprávky, nadprirodzené bytosti, personifikované prírodné javy, tragika, rýchly spád deja, dejové napätie, priamočiary dej nepravdepodobné, zázračné prvky	Spoznávania básnických prostriedkov pomocou učiteľa Žiak má používať v ústnom a písomnom prejave literárnovedné pojmy
Lyrika (umelá pieseň, lyrika spoločenská, lyrika prírodná, lyrika intímna)	Literárnovedené pojmy: viazaná reč, rytmus, sloha, refrén, verš, rečnícka otázka, obrazné pomenovanie, rečnícke zvolanie, paralelizmus, sonet, lyrický hrdina, (lyrický subjekt)	Má byť schopný samostatne prečítať a vyložiť literárne dielo (primerané vekovej kategórii a jazykovej znalosti žiakov) na základe otázok Žiak má používať literárnovedné pojmy
Epika Drobná epika (anekdota, bájka) Stredná epika (legenda, novela, poviedka) Veľká epika (román)	Literárnovedené pojmy: rozprávanie, dejovosť, epický čas, výstavba sujetovej osnovy (expozícia, zápletka, zauzľovanie, vyvrcholenie, rozuzlenie)	Žiak má byť schopný prečítať novelu, poviedku, kratší román, (primeraný vekovej kategórii a jazykovej znalosti žiaka) Má používať literárnovedné pojmy
Dráma	Literárnovedené pojmy: dramatické a naratívné dialógy, dejstvo, výstup, tragédia, činohra, veselohra, charakterová a situačná komika	Žiak má byť schopný jedno dielo samostatne prečítať Má používať literárnovedné pojmy

Povinná látka

a) Diela zo slovenskej ľudovej slovesnosti: 9-10 ľudových rozprávok povestí, prísloví a porekadiel so zvláštnym zreteľom na slovenskú národnostnú kultúru.
b) Autori so slovenskej literatúry: Ľudovít Štúr, Samo Chalupka, Andrej Sládkovič, Janko Kráľ, Ján Botto, Jozef Miloslav Hurban, Ján Kalinčiak, Jonáš Záborský, Ján Palárik, Gustáv Kazimír Zechenter-Laskomerský, Svetozár Hurban-Vajanský, Pavol Országh-Hviezdoslav, Martin Kukučín, Božena Slančíková Timrava, Jozef Gregor-Tajovský, Ivan Krasko, Janko Jesenský, Ladislav Nádasi-Jégé, Milo Urban, Ľudo Ondrejov, Margita Figuli, František Švantner. Báseň, novela alebo kratší román od každého autora.
c) Autori slovenskej literatúry tvoriaci v posledných 50 rokoch a súčasní básnici a spisovatelia, včítane slovenskej literatúry v Maďarsku: 1-1 báseň, novela resp. prečítanie kratšieho románu od každého autora.
d) Autori a ich diela sa môžu vyučovať v tematickom, alebo v inom poradí v súlade s jazykovými znalosťami žiakov.
e) Povinná látka z literatúry sa môže ľubovoľne rozširovať s ohľadom na miestne tradície, prípadne doplniť regionálnymi literárno - kultúrnymi hodnotami.

1.2. Slovensky jazyk a literatúra (Pre slovenské národnostné školy a pre školy s rozšíreným vyučovaním slovenského jazyka

Požiadavky zo slovenského jazyka na konci 4. ročníka

I. POZNATKY	MINIMÁLNE POŽIADAVKY
Motivačné okruhy	
– Pomenovanie vecí, objektov. *(To je..., Kladzápor)*	– Zapojiť sa do komunikácie
– Tvrdenie - popieranie *(Áno-Nie)*	– Nadviazať komunikačný kontakt.
– Súhlas- nesúhlas *(Dobre..., To nie je dobre...)*	
– Oslovenie *(Pán, pani...)*	
– Pozdravenie, lúčenie sa	– Vyjadriť tieto úkony neverbálnou i jednoduchou verbálnou odpoveďou
– Blahoželanie *(Gratulujem...)*	
– Predstavenie sa *(Som...Volám sa...)*	
– Vďačnosť *(Ďakujem...)*	
– Slušná prosba *(Prosím vás...)*	
– Vyjadrenie vedomosti *(Viem... neviem)*	
– Uznanie *(Veľmi dobre...výborne..)*	
– Prikázanie *(Vstaň! Poď sem!. .)*	
– Vyjadrenie sympátie-nesympátie *(Páči sa mi... Nepáči sa mi...)*	
Pojmové okruhy	
– Bytie *(som...je..)*	– V rámci daných pojmových okruhov tvoriť gramaticky správne štruktúry
– Vlastnenie *(Mám... nemám)*	
– Miera- množstvo *(čísla do milión, poradové čísla, cm vysoká, váži..kg,..)*	
– Čas *(deň, mesiac, rok, hodina celá a pol, časti dni, ročné obdobia)*	– Osvojiť si jednoduché vetné modely pomocou otázok a odpovedí
– Priestor *(smery - vpredu, vzadu.. tu, tam, hore, dole; polohy-sever, západ,vľavo, vpravo; vzdialenosť - ďaleko, blízko)*	– *(automatizácia).*
– Číslo- *(jedna, viac)*	– Základnou jednotkou reči má byť správne utvorená jednoduchá veta *(správny slovosled).*
– Rod *(na základe otázok zafixovať kam slovo patrí).*	
– Pády (*Nominatív, Akuzatív, Inštrumentál)*	– Na úrovni spoznania.
– Vyjadrenie činnosti *(v čase a priestore)*	
– Modalita *(môžem, chcem...)*	
– Vyjadrenie kvality *(tvar, rozsah, farby, vek)*	
Tematické okruhy	
1. Ja - osobné údaje, predstavenie sa	– Voľné rozprávanie vo vetách
2. Rodina *(ako sa volajú členovia, kde bývajú, čo robia.., pôvod - pochádzam z národnostnej rodiny...)*	
3. Bydlisko *(dedina, mesto, národnostné dediny i mestá, dom, byt)*	– Jednoduchý opis.
4. Režim dňa *(činnosti v čase a priestore)*	
5. Škola *(budova, učebné predmety, trieda, činnosti v škole, typ a názov školy)*	
6. Ročné obdobia *(príroda v stálej premene)*	– Postupné, cyklické rozšírenie slovnej zásoby v rámci tém.
7. Obliekanie sa *(časti odevu pomenovať, vonkajší opis, slovenské kroje)*	
8. Kupovanie (veci každodennej potreby)	– Žiaci majú vedieť používať osvojené slová vo vetách

9. Detské hry, pesničky, riekanky, básne, hádanky súvisiace s týmito témami.
10. Ľudové zvyky Slovákov v Maďarsku *(zvyky viažúce sa k sviatkom)*
11. Prírodné krásy Slovenska

– Memorovanie. Rozvíjanie verbálnej pamäti.

II. NÁVYKY A ZRUČNOSTI	MINIMÁLNE POŽIADAVKY
A. SCHOPNOSŤ KOMUNIKÁCIE	
1. Počúvanie s porozumením	
– v krátkom texte nájsť jadro, kľúčové slová a výrazy	– žiaci musia rozoznať známe tvary slov, spoznať ich aj v inom kontexte
– riešiť úlohy súvisiace s rečovými prejavmi	
– tlmočiť jednoduché texty do maďarčiny *(globálny význam)*	– majú pochopiť inštrukcie učiteľa
– pochopiť význam jednoduchých otázok a pohotovo reagovať na ne verbálne	– uhádnuť pravdivosť výrokov *(Áno, je to tak...)* reagovať neverbálne
2. Rečový proces	
– žiak má vedieť správnou artikuláciou, intonáciou vyslovit' slová, vety	– správne opakovať slová, vety
– správne vyslovovať špecifické slovenské hlásky odlišné od mad˘arčiny *(napr. h, ch, prípadne ä)* o správnu výslovnosť hlások	– identifikovať a pokúsiť sa o správnu výslovnosť hlások
– zostaviť jednoduché vety	– má vedieť na základe otázok utvoriť správnu odpoveď
– utvoriť jednoduché otázky súvisiace s danou situáciou	
– pochopiť a reprodukovať rozhovory	– memorovať básne, pesničky, riekanky, jazykové hry
– memorovať básne, pesničky, kratšie texty, rozprávky, riekanky, jazykové hry	
– viesť jednoduchý dialóg	– nadviazať kontakt so spolužiakom a s dospelými
– dramatizovať rozprávky, používať dialógy	
– Základnou jednotkou reči musí byť jednoduchá veta.	
B. SCHOPNOSŤ ČÍTANIA	
– postupne nadobudnúť schopnosť správneho, plynulého čítania tempom blízkym živej reči	– žiak musí vedieť nahlas čítať text so správnou výslovnosťou všetkých slovenských hlások (vrátane slabikotvorných spoluhlások, dvojhlások...)
– spoznať osvojené slová, výrazy aj v novom kontexte	
– globálne porozumieť obsahu textu	
– žiak má postupne nadobudnúť schopnosť nemého čítania s porozumením	
– riešiť úlohy súvisiace so správnym slovosledom, poradím viet v texte	
– čítať kratšie literárne texty *(rozprávky, detské básne, príbehy)*	
C. SCHOPNOSŤ PÍSANIA	
– v diktáte správne napísať známe slová, výrazy,	– osvojiť si slovenskú abecedu
	– správne odpisovať slová, jednoduché vety
– Utvoriť z daných slov jednoduché vety so správnym slovosledom	– správne členiť slová na slabiky
– Riešiť jednoduché úlohy súvisiace s písaním *(z hlások utvoriť slová, zo slov vety a z viet zostaviť krátky text)*	– správne označovať vety
	– správne označovať kvantitu

Aktívna slovná zásoba 800-1000 slov. Pasívna slovná zásoba 200 slov.

Požiadavky zo slovenského jazyka a literatúry na konci 6. ročníka

I. POZNATKY	MINIMÁLNE POŽIADAVKY
Motivačné okruhy	
– súhlas - nesúhlas *(Máš pravdu.. Súhlasím s..)*	– pomenovanie vecí *(To je..Vidím..)*
– zistenie a vyjadrenie názoru *(Myslím si...Čo si myslíš?)*	– stručné informácie vo vetách
– vyjadrenie vyjadrenie spokojnosti - nespokojnosti *(Stačí.. Dosť...)* radosti *(Ako dobre...Teší ma..)*	– otázky a dopyty
– prepáčenie, ospravedlnenie *(To nič! Ľutujem!... Prepáčte!...)*	– modalita *(môžem...)*
– uznanie, záujem *(Výborne! Veľmi dobre! Naozaj?)*	– pozvanie *(Dovoľte mi...)* ponuka pomoci *(Môžem vám pomôcť?...)* vzbudenie pozornosti pozdrav a oslovenie prinadviazaní kontaktu *(Prepáčte...Prosím Vás...)*
Pojmové okruhy	
– Množstvo - miera *(Koľko? -málo,veľa, pol kila, kg,... ďaleko, blízko, ... km od)*	
– Čas - trvanie, presné určenie, nepresné určenie *(Kedy? -často, vždy, o .....)*	
– Činnosť - správne zafixovanie zvratných tvarov slovies *(Čo robí? Čo sa deje?)*	– vyjadrenie činnosti v čase *(prítomnosť, minulosť, budúcnosť)*
– Priestor - relatívna poloha *(Kde?- pred, pod..* Smer *(na sever od..., Odkiaľ? Skade?)*	– vzdialenosť *(ďaleko - blízko)* rozsah *(malý, ľahký, vysoký)* smery *(sever...)*
– Kvalita - tvary *(guľatý...)*, látka *(drevený...)*	
– Číslo *(množné číslo, pomnožné podstatné mená)*	– množné číslo
– Rod *(zhoda)*	– identifikácia
– Pád *(datív, lokál, genitív a zafixovanie aj ostatných pádov*	– automatizované používanie na základe otázok a odpovedí
– Spájacie prostriedky (ale, že, aby..)	
– Zámená *osobné, ukazovacie privlastňovacie)*	– používanie zámen na základe otázok
– Vety podľa postoja hovoriaceho	

Gramatické učivo sa na tomto stupni osvojuje automatizovaním, nepriamo, bez použitia gramatických príručiek. Teoretické poznatky o štruktúre jazyka a gramatické kategórie sa stávajú učebnou látkou až v nasledujúcich ročníkoch.

Tematické okruhy

Opakujú sa tie isté témy ako na predchádzajúcom stupni, rozširuje sa slovná zásoba a mení sa stupeň zložitosti vyjadrovania myšlienok.

1. Ja - rodina *(pôvod, užšia rodina, príbuzní, rodinné vzťahy)*
2. Režim dňa *(každodenné činnosti v čase a priestore, domáce práce)*
3. Bydlisko (*dedina, mesto, dom, byt, krajina, župa..)*
4. Moja dedina *(naši predkovia, ich zvyky)*
5. Zamestnania - domáce práce
6. Deň v škole (*rozprávanie, denník)*
7. Stravujeme sa *(doma, v škole, v reštaurácii, varíme, slovenské jedlá ..)*
8. Každodenné nákupy
9. Ročné obdobia - počasie
10. l0. Obliekame sa *(vonkajší opis, móda, vkus..)*
11. Slovensko: hlavné mesto, prírodné krásy

12. Slovenský jazyk je slovanským jazykom
13. Slováci v Maďarsku *(miesta, kde žijú..)*
14. Ľudové zvyky Slovákov v Maďarsku *(fašiangy, ...)*
15. Moja dedina *(naši predkovia, ich zvyky)*

Literárne poznatky
Literatúra sa na tomto stupni využíva funkčne. Spracúvajú sa literárne texty z hľadiska tematiky. Má slúžiť predovšetkým na upevnenie jazykového systému, na rozvíjanie zručnosti v komunikácii,a poskytnúť všeobecné informácie a poznatky o slovenských literárnych dielach a ich tvorcoch.
(Literatúra pre deti a mládež , z klenotnice ľudovej slovesnosti.)

II. SCHOPNOSTI A ZRUČNOSTI	MINIMÁLNE POŽIADAVKY
A. SCHOPNOSŤ KOMUNIKÁCIE	
1. Počúvanie s porozumením	– žiak má byť schopný identifikovať význam slov v slovných spojeniach a vo vetách
– žiak má bez problémov riešiť úlohy na základe pokynov učiteľa	– žiak má bez problémov nasledovať pokyny učiteľa
– má pohotovo reagovať na otázky	– má pochopiť a reagovať na jednoduché otázky
– má pochopiť podstatu dlhšieho jazykového prejavu	– má globálne porozumieť kratšiemu prejavu *(dialógu)*
2. Rečový prejav	– správnou artikuláciou slovenských hlások má opakovať slová, vety
– rozprávať o obraze, o udalosti v jednoduchých, foneticky správnych vetách	– memorovať mikrodialógy
– zhrnúť podstatu, obsah v 2-3 vetách	– prekladať krátky text do maďarčiny
– utvoriť otázky v rôzličných situáciach	– odpovedať na otázky v rozličných situáciach
– dialogizovať text *(napr. rozprávku)*	– foneticky správne zaspievať, zarecitovať pesničky, básne
– utvoriť jednoduché otázky a odpovedať so správnym slovosledom	– zúčastniť sa jazykových hier
B. SCHOPNOSŤ ČÍTANIA	
– žiak má identifikovať rozličné tvary slov v jednoduchom texte	
– má postupne nadobudnúť schopnosť nemého čítania	
– správne, výrazné čítanie	– plynulé, správne čítanie
C. SCHOPNOSŤ PÍSANIA	
– zvládnuť zrakové, sluchové diktáty s nízkym počtom chýb *(1-2)*	– správne opisovanie
– správne označovať mäkkosť v slabikách	
– správne rozdelovať slová	
– správne písať ***i-y*** v osvojených slovách	– správne písať vlastné mená
– aplikovať rytmický zákon pri písaní	– správne označovaťlovenské hlásky *(slovenská abeceda)*
– tvoriť gramaticky správne vety	
– zostaviť krátke texty	

Aktívna slovná zásoba: 12OO slov
Pasívna slovná zásoba: 2OO slov

Požiadavky zo slovenského jazyka a literatúry na konci 8. ročníka

I. POZNATKY	**MINIMÁLNE POŽIADAVKY**
Motivačné okruhy	
– dopyty, otázky a stručné informácie na vyššej úrovni *(zložitejšie)*	– pohotovo reagovať na otázky – plynulá jednoduchá komunikácia
– vyjadrenie spomienky *(Pamätáš sa... Nezabudni....)*	
– vyjadrenie úmyslu, zámeru *(Chcel by som..)*	
– sľub, predpoveď *(Zdá sa mi... ...Pravdepodobne.)*	
– istota neistota *(Je to isté? Môžem s tým počítať? Asi... Samozrejme...)*	– zvedavosť, prekvapenie *(Naozaj? Ako?)*
– nádej *(Dúfam, že...)*	– ľutovanie *(Ľutujem...Žiaľ...)* súcit
Pojmové okruhy	
Na tomto stupni sa už jazykový systém vyučuje priamo, opisne, pomocou osvojenia si gramatických kategórii.	
– slovenské hlásky *(členenie hláskového systému, vybrané slová)*	– správna zvuková realizácia hlások
– slovné druhy *(ohybné, neohybné)*	
– slovesá *(osoba, číslo, čas, spôsob)*	– určiť a správne používať jednoduché tvary slovies
– slovesné podstatné mená	– pochopenie významu odvodených slov, správne používanie zvratných tvarov slovies
– podstatné mená *(číslo, rod, pád)* – pádové otázky, predložky s jednotlivými pádmi	– spoznanie a úsilie o správne používanie pádov (používanie *možno žiadať len na ďalšom stupni)*
– prídavné mená *(prirovnanie, kvalita, stupňovanie)*	
– číslovky *(množstvo - pád*	– určité a neurčité množstvo
– zámená *(vzťažné, všeobecné, neurčité)*	
– príslovky *(druhy)*	
– častice, citoslovcia, spojky	
– vetné členy	
– vetoslovie - vety podľa postoja hovoriaceho, slovosled v slovenských vetách	– správne tvoriť jednoduché vety *(slovosled z hľadiska zámeru hovoriaceho)*
– súvetie *(tvorenie a aktívne používanie až na ďalšom stupni)*	– správne preložiť zložené súvetia
– spisovný jazyk a nárečia	
Tematické okruhy	
1. Život rodiny *(rodinné vzťahy, sviatky, osobnosti v rodine, ich vnútorné i vonkajšie vlastnosti)*	– plynulé rozprávanie o témach
2. Naše okolie *(dedina, mesto, krajina, Európa)*	
3. Život na Zemi *(príroda, zvieratá, rastliny, človek v prírode, na Zemi i vo vesmíre)*	
4. Škola *(škola v prírode, školský systém, slovenské školy v Maďarsku)*	– opis vlastnej školy
5. Choroba- zdravie *(časti ľudského organizmu, zdravie, choroba, v nemocnici)*	
6. Zdravá výživa *(špeciality slovenskej kuchyne, v reštaurácii, varíme doma)*	
7. Cestovanie *(spoznávame svet, za krásami Slovenska, hrady, zámky na Slovensku, spôsob cestovania, ubytovanie v hoteli...)*	
8. Voľný čas *(športujeme, čo robíš rád)*	

Literatúra

- slovenská literatúra, jej mnohotvárnosť *(ľudová, umelá)*
- významné osobnosti slovenskej literatúry *(básnici, spisovatelia píšuci pre deti a mládež, predstavitelia súčasnej literatúry)/*
- slovenská literatúra v Maďarsku
- biliterárnosť a osobnosti slovenskej i maďarskej literatúry *(prekladatelia, bilingvisti)*
- filmové umenie na Slovensku
- sledovanie slovenských národnostných vysielaní v televízii
- čítanie slovenskej tlače *(Ľudové noviny, poznať informatívne niekoľko slovenských novín)*

Literatúra sa aj na tomto stupni využíva funkčne. Žiaci sa oboznamujú s poznatkami informatívne, všeobecne.
Literatúra má slúžiť na prehĺbenie jazykových a komunikačných zručností.
Literárne termíny a analitický prístup k dielam sa aplikuje na nasledujúcom stupni.

II. ZRUČNOSTI A ZBEHLOSTI	**MINIMÁLNE POŽIADAVKY**
A. KOMUNIKÁCIA	
1. Počúvanie s porozumením	– žiak má pochopiť zložitejšie otázky a reagovať na ne
– globálne porozumenie neznámeho prejavu	– zo známych slov vyvodiť význam neznámych
– pochopiť výklad učiteľa v slovenskom jazyku	– má pochopiť zložitejšie inštrukcie učiteľa
– na základe kľúčových slov, predbežných, podstatných informácií globálne pochopiť jazykový prejav	
2. Reč	– musí vedieť samostatne rozprávať, viesť krátke dialógy o každodenných témach
– žiak má byť iniciátorom komunikácie	– informovať sa
– má vedieť vyjadriť svoju mienku o ľuďoch, o príbehu, o udalosti	– odpovedať na otázky viacerými vetami
– charakterizovať ľudí	
– opísať miesta, veci	
– vyjadriť vlastné city, myšlienky	– zaujímať sa o názory, mienku iných
– opýtať sa na príčiny	– odpovedať na otázku -prečo?
– memorovať a používať jazykové jednotky aj v novom kontexte	– memorovať dialógy a monológy – identifikovať a pochopiť jazykové jednotky aj v novom kontexte
– tvoriť dialógy, zahrať situácie	
– voľne porozprávať príbehy, vlastné zážitky	– súvisle, správne hovoriť o obrazoch – klásť otázky súvisiace s vlastnými zážitkami
B. SCHOPNOSŤ ČÍTANIA	
– nemým čítaním pochopiť globálny význam dlhšieho textu	– nájsť podstatné informácie v texte
– riešiť náročnejšie úlohy súvisiace s textom	– riešiť jednoduché úlohy súvisiace s textom
– čítať a spracúvať dlhšie texty	
– zrozumiteľne, hlasne čítať neznámy text	– pochopiť a prekladať texty rozličného druhu *(list, správa predpoveď počasia, inzeráty)*
– výrazne čítať taký text, ktorý sa už, *precvičoval*	
C. SCHOPNOSŤ PÍSANIA	
– písomne, správne sformulovať vlastné myšlienky v jednoduchých vetách	
– spájať vety *(dávať do kontextu)*	
– vypĺňať dotazníky obsahujúce údaje	
– napísať jednoduchý list	– napísať pohľadnicu, telegram – s istotou používať slovník a pomocou neho prekladať jednoduché vety do slovenčiny
– samostatne riešiť úlohy z učebníc	
– realizovať pravidlá slovenského pravopisu	

Aktívna slovná zásoba: 1600 slov Pasívna slovná zásoba: 400 slov
Na konci 8. ročníka by mal každý žiak bez väčších problémov zložiť základnú jazykovú skúšku.
Lepší žiaci, ktorí spĺňajú náročnejšie kritériá požiadaviek, by mohli absolvovať aj strednú jazykovú skúšku.

Požiadavky zo slovenského jazyka a literatúry na konci 10. ročníka

I. POZNATKY	**MINIMÁLNE POŽIADAVKY**
Motivačné okruhy	
– súhrnné otázky	– otázky a odpovede
– vyjadrenie pravdepodobnosti *(Asi... Je to možné...)*	
– vyjadrenie nepravdepodobnosti *(To je nemožné...nepredstaviteľné...)*	
– navrhovanie *(Navrhujem, aby...)*	
– argumentácia, vyjadrenie názoru *(Myslím si, že... Som tej mienky... Podľa mňa...)*	– súhlas-nesúhlas *(Súhlasím s tým...Som iného názoru...)*
– vymenovanie argumentov *(Po prvé...)*	
Okruhy pojmov (Gramatika)	
Žiaci si na tomto stupni prehlbujú a systematizujú svoje vedomosti o jazykovom systéme. Zároveň sa zoznamujú so zložitejšími jazykovými konštrukciami. *(Náročnejšie konštrukcie si žiaci osvojujú iba ako informačné učivo.)*	
– prehľad časovania slovies	
– vyjadrenie času a spôsobu *(rozkazovací, podmieňovací)*	
– slovesný vid *(dokonavé, nedokonavé slovesá)*	
– tvorenie slov	– odvodené slová a ich identifikácia
– predložky a pády *(predložky s dvoma pádmi)*	
– častice vo vetách	
– vetoslovie *(slovosled v jednoduchých rozvitých vetách)*	
– súvetia *(priraďovacie, podraďovacie)*	– súvetia a ich identifikácia
– odlišné i spoločné znaky medzi maďarským a slovenským jazykovým systémom	– porovnanie jazykových systémov *(hláskoslovie, slovná zásoba, vetoslovie, gramatické prostriedky, pravidlá)*

Tematické okruhy

1. Človek a spoločnosť *(rodina, školský kolektív, ľudské vzťahy, životopis)*
2. Naše prostredie *(krajina, vlasť, štáty v Európe, slovanské národy, Slováci vo svete, Slováci v Maďarsku, ich zvyky, náboženstvo, jazyky, kultúra, špecifickosti)*
3. Ochrana životného prostredia *(Človek súčastou prírody, pretváranie životného prostredia, potreba nebezpečných inštitúcií - atómová elektráreň)*
4. Svet v škole *(žiaci u nás i v zahraničí)*
5. Tvorivá práca*(záľuby, profesie, možnosti u nás, platy, ceny, životná úroveň)*
6. V zdravom tele zdravý duch *(zdravý spôsob života, správna výživa)*
7. Zábava *(kino, divadlo, koncert, discotéka, oslavy narodenín, menín...)*
8. Veda a technika *(najnovšie výdobytky vedy a techniky, počítače, skúmanie vesmíru...)*

Literatúra

- veľké osobnosti slovenskej literatúry *(Ľ. Štúr, J, Kráľ, P.O. Hviezdoslav...)*
- spisovatelia, prekladatelia, ktorí vytvárajú mosty medzi maďarskou a slovenskou literatúrou
- spoločná história v literárnych dielach
- dvojjazyčnosť slovenských literátov v Maďarsku *(bilingvizmus)*
- súčasná slovenská literatúra pre mládež, spisovatelia a ich diela)
- slovenské filmové umenie *(tematika, osobnosti filmového plátna, spoločné filmy maďarsko-slovenské)*
- slovenská hudba, výtvarné umenie *(informatívne)*
- čítanie slovenskej národnostnej tlače
- sledovanie slovenských národnostných vysielaní

II. ZRUČNOSTI A ZBEHLOSTI	MINIMÁLNE POŽIADAVKY
A. KOMUNIKÁCIA	
1. Počúvanie s porozumením	
– žiaci majú porozumieť prejavu učiteľa na hodinách	– žiaci majú pochopiť prejavu učiteľa a jeho inštrukcie
– žiak má pozozumieť jazykovému prejavu blízkemu tempu živej reči	– globálne pochopiť podstatu *(jednoduchých televíznych a rozhlasových prejavov)*
2. Reč	
– žiak má vedieť krátko, samostatne sformulovať svoje myšlienky, mienku, vyjadrit' svoj súhlas či nesúhlas	– žiak má byť iniciátorom komunikácie – má byť účastníkom situačných hier
– improvizovať situačné prejavy	
– podávať informácie cudzím o svojom bydlisku, o svojej vlasti	– dorozumieť sa v každodenných, bežných situáciach *(s nízkym počtom jazykových chýb)*
B. SCHOPNOSŤ ČÍTANIA	
– žiak má vedieť pochopiť a spracovať dlhší a zložitejší literárny text	– globálne porozumieť jazykovo zložitejšiemu textu
– postupne vytvoriť u žiakov návyk na čítanie v slovenskom jazyku	
– schopnosť nemého čítania s globálnym porozumením	
– schopnosť stotožňovania počutého *(spisovateľ, názov)* na základe úryvku	
– vytvoriť schopnosť výrazného čítania literárnych textov	– schopnosť plynulého, zrozumiteľného čítania
– prednes básní, dramatizácia	
C. SCHOPNOSŤ PÍSANIA	
– žiak má byť schopný písomne vyjadriť mienku *(krátko, zrozumiteľne)*	– krátko, zreteľne svoje názory, sformulovať gratuláciu, blahoprianie
– sformulovať svoje myšlienky v súkromnom i úradnom liste	– napísať krátky súkromný list, telegram, pohľadnicu
– napísať stručný životopis	
– napísať žiadosť, sformulovať svoje predstavy na budúcnosť	
– prekladať texty zo slovenčiny *(primerane jazykovej úrovni žiaka)* do maďarčiny a opačne	– prekladať jednoduché texty zo slovenčiny – prekladať jednoduché texty do slovenčiny *(s nízkym počtom chýb)*

Aktívna slovná zásoba: 1800 slov
Pasívna sloná zásoba: 400 slov

Po ukončení 10. ročníka by žiaci mali byť schopní urobiť strednú jazykovú skúšku. (Skúška nie je povinná.)

2. Podrobné požiadavky zo slovenskej vzdelanosti pre slovenské národnostné školy (základný program)

Návrh všeobecného vzdelávacieho štandardu pre vyučovanie na konci 4. ročníka

Navrhovaný približný pomer učiva je: **národopis** 60%, **kultúrne dejiny** 40%

Tematické celky	Požiadavky na vedomosti, zručnosti a návyky Výchovno - vzdelávacie ciele	Minimálny vzdelávací štandard
I. Dejepis (Vlastiveda)		
1. Náuka o krajine Slovensko – poloha hlavné - mesto pohoria: - Tatry rieky vtekajúce - do Dunaja - do Tisy. Na mape vedieť nájsť oblasti osídlené Slovákmi v Ma-d˘arsku Inrformácie o celoštátnom slovenskom týždenníku"Ľudové noviny" a o jeho stĺpci pre deti a o slovenskom vysielaní MTV pod názvom Domovina.	Získavanie pohľadníc, prospektov a letákov v miestnej slovenskej inštitúcii, prípadne v slov. rodinách. Vytvoriť z nich nástenku, výstavku. Pod vedením učiteľa sledovať, ako sa okolie a škola zapájajú do národnostných aktivít v rámci kraja a štátu. S pomocou učiteľa sa zapájať do vekuprimeraných súťaží - krížovky, hádanky - televíziou vyhlásené súťaže.	Poznať vlajku, hymnu. Vedieť pomenovať 4-5 osídlení, obývaných Slovákmi.
2. Poznávanie bydliska Pamätihodnosti, miestne zvláštnosti (tradície, pamiatky)	Prirodzenosť spolunažívania, dôkladnejšie spoznávanie bydliska.	Poznať miestne pamätihodnosti, /návšteva vlastivedného múzea/. Rozumieť dvojjazyčným nápisom na verejných budovách.
3. Rodina Charakteristické údaje o členoch rodiny - zamestnanie, rodinné a príbuzenské vzťahy	Informovať o základných pravidlách správania sa. Vytvorenie jasnej predstavy o svojom postavení v rodine, v škole, medzi rovesníkmi. Informovanosť o príbuzenskom vzťahu.	Ovládať osobné údaje, zdvorilostné formulácie. Poznať v miestnom nárečí bežne používané výrazy na vyjadrenie príbuzenského vzťahu (napr. švager = švagor tato = otec)
II. Národopis		
1. Vyčítanky, riekanky, (jazykolamy, čítanie a počítanie motivujúce, zvieratá napodobňujúce, posmešné, k prírodným javom sa viažuce riekanky)	Čistota artikulácie, správna výslovnosť. Vysvetlenie významu slova v kontexte. Rozvíjanie komunikácie. Zbieranie miestnych riekaniek	Poznať aspoň 1-2 riekanky podľa jednotlivých typov.
2. Detské piesne	Precítenie nálad piesní. Rozvoj rozprávačskej zručnosti. Zbieranie miestnych detských piesní.	Aktívne ovládať aspoň 10-15 piesní.
3. Ľudové detské hry (naháňačky, skrývačky, hry na zálohy, tanečno-spevácke hry)	Rozvíjanie pohybu v priestore, rovnováhy, zmyslu pre rytmus. Rozvíjanie individuálnej - párovej a skupinovej komunikácie. Spoznávanie detských hier (napr. stará baba).	Poznať aspoň 5 hier.

4. Významné dni v cykle ročných období Dôraz klásť na hry zimných a jarných sviatkov (Lucia, Vianoce, Fašiangy, Vítanie jari, Kyselica, Nové leto atď.)	Poznať sviatočné vinše, zdravice, piesne. Vzbudenie záujmu o najrôznejšie ľudové zvyklosti. Spätosť človeka s prírodou. Miestne varianty.	Žiak sa má zúčastniť hier, ktoré mu priblížia a zároveň pomôžu lepšie spoznať ľudové zvyklosti. (Napr. Nové leto, Kyselica ...) Poznať aspoň jednu Veľkonočnú riekanku, veršík spojený s polievačkou. Vedieť jednotlivé ľudové zvyky priradiť k danému ročnému obdobiu. Poznať funkciu ľudových zvyklostí.
5. Ľudové ozdobné (úžitkové) umenie Ozdobné umenie; príprava nástrojov, pomôcok viažucich sa k významným sviatkom (pletenie korbáčov, maľovanie kraslíc, vyhotovenie Moreny, ľudová bižutéria - navliekanie korálok)	Rozvíjanie manuálnej zručnosti. Vytvorenie základných črt vedomia vlastnej identity. Predstaviť miestne varianty.	Žiak sa má aktívne podieľať na príprave predmetu. Jednoduché motívy, príprava predmetu podľa vzoru.
III. Folklór (duchovná kultúra)		
1. Krátke ľudové prozaické druhy: hádanky, príslovia, porekadlá (Príslovia a porekadlá, ktoré sa viažu k významným sviatkom, hádanky, ktoré slúžia k pochopeniu prírodných javov.)	Odraz pozorovania prírody človekom. Ľudová múdrosť. Logické uvažovanie. Rozvíjanie slovnej zásoby. Zbieranie miestnych prísloví, porekadiel a hádaniek.	Pochopenie obsahu a významu prísloví a porekadiel.
2. Ľudové rozprávky.. Krátke zvieracie rozprávky, rozprávky o vílach, o hlúpych ľuďoch. Nadprirodzené bytosti - draci, víly, ježibaby atď.	Obohatenie predstavivosti, rozvíjanie fantázie. Ponaučenia zvieracích rozprávok, bájok. Porovnávanie dobrých a zlých ľudských vlastností - formovanie hodnotového systému. Rozvoj čitateľskej zručnosti a obohatenie slovnej zásoby.	Globálne pochopenie obsahu prečítaného textu, schopnosť transformovať ho do výtvarného vyjadrenia.

Návrh všeobecného vzdelávacieho štandardu pre vyučovanie na konci 6. ročníka

Navrhovaný približný pomer učiva je: **národopis** 50 %, **kultúrne dejiny** 50%.

Tematické celky	***Požiadavky na vedomosti, zručnosti a návyky Výchovno - vzdelávacie ciele***	***Minimálny vzdelávací štandard***
I. Dejepis		
1. Náuka o krajine Umiestnenie v Európe Väčšie mestá a oblasti na Slovensku Úradný jazyk - materinský jazyk Osídlenie Slovákov v Maďarsku (v blokoch), ich umiestnenie, charakteristika	Rozširovanie všeobecného rozhľadu. Používanie mapy, schopnosť orientácie na nej. Položenie základov národného povedomia.	Pomenovať hlavné mesto a úradný jazyk /Maďarsko, Slovensko/. Pomenovať 5-6 osídlení Slovákov v Maďarsku, /podľa regionálnych zoskupení/. Vymenovanie charakteristických /významných/ faktov z oblasti histórie, literatúry; ustanovizne.
2. Naše bydlisko a šíry svet Maďarsko - mnohonárodnostný štát Národ a národnosť	Uvedomenie si národnej príslušnosti. Národ, národnosť - vyjasnenie pojmov a ich správne používanie.	Vymenovať národnosti a etnické menšiny žijúce v Maďarsku. Rozlišovanie pojmov národ a národnosť.

3. Povesti, legendy a príbehy o výnimočných skutkoch, o slávnych historických postavách a miestach. Napr. k národným sviatkom viažuce sa a vekuprimerané príbehy o sv. Cyrilovi a Metodovi , Povesť o bielom koni, O troch prútoch kráľa Svätopluka, Kráľ Matej a bača, Beckov hrad atď.	Spoločná minulosť - spoločná história Maďarov a Slovákov a jej odraz v mnohých povestiach, legendách a príbehoch. Ich odlíšenie od skutočnosti. Odvodenie ponaučení.	Spoznávanie významných udalostí, miest a osobností na základe povestí, legiend a príbehov.
II. Národopis		
1. Ľudové piesne; piesne ľudových zvykov Piesne rodnej vlasti Miestne charakteristické znaky, ľudové nástroje	Adekvátnosť interpretácie piesne vzhľadom k jej téme a obsahu. Rozvíjanie dvojhlasného spevu. Vytváranie pozitívneho vzťahu k ľudovej piesni. Interetnické vplyvy. Záujem o ľudové nástroje a ich používanie.	Interpretácia aspoň 8 piesní. Vžitie sa do témy a nálady piesne a tomu adekvátne vyjadrenie pri interpretácii.
2. Významné dni, sviatky Sviatok a tradícia Kroje - na všedný deň, vo sviatok Ženské oblečenie, mužské oblečenie Vrchné oblečenie, obuv, účesy, pokrytie hlavy Miestne pomenovania pre jednotlivé súčasti oblečenia Tradičné ľudové jedlá viažuce sa k sviatkom	Oblečenie je znakom miestnej príslušnosti. Spoločné znaky a rozdiely jednotlivých krojových skupín, regiónov. Rozdiely a spoločné znaky v oblečení mladých a starších. Porovnávanie oblečenia v minulosti a v súčasnosti, (kultúra nášho obliekania).	Poznanie miestneho ľudového kroja, pomenovanie jednotlivých jeho častí.
3. Sviatky v rodinnom kruhu Človek vo svojom živote prežíva niekoľko rozhodujúcich udalostí: narodenie, krst, svadba ... obrady, zvyklosti, nadprirodzený svet. V nadväznosti vznikli predpovede, proroctvá, povery.	Jedinec - pospolitosť - spoločnosť; vzťahy medzi nimi. Funkcia rodiny ako nositeľa mravného a hodnotového dedičstva. Prehlbovanie vedomia spolupatričnosti. Porovnávanie zvyklostí a obradov v národnostných rodinách a maďarských rodinách.	Poznať najdôležitejšie sviatky v úzkej rodine, ich význam a hodnotu.
4. Rok poľnohospodára - gazdovanie Hospodárenie na nížine: obrábanie pôdy chov zvierat, význam salašov, majerov Hospodárenie vo vrchoch a horách: chov dobytka ťažba dreva, zber lesných plodov a bylín Poznanie miestnych špecifík, napr. pálenie vápna, uhlia atď.	Priama súvislosť medzi podmienkami prostredia a spôsobom hospodárenia, gazdovania a materiálnej kultúry. Poznávanie použitia ľudových nástrojov a prostriedkov, /podľa možnosti ich vidieť napr. v národopisnom múzeu/.	Oboznámiť sa s prírodnými a zemepisnými podmienkami bydlisku, jeho okolia a so spôsobom hospodárenia. Ich vzájomné vplyvy.
5. Ľudové ozdobné (úžitkové) umenie Zdobenie prostredia: výšivky, tkanie Príprava pomôcok v súvislosti s významnými sviatkami Zdobenie pracovného náradia, (drevorezba)	Charakteristické motívy jednotlivých regiónov. (Používanie typickej farby alebo farebnej kombinácie.)	Podielať sa na príprave nejakého predmetu.
III. Folklór		
1. Ľudová slovesnosť - krátka próza: príslovia, porekadlá (Najčastejšia téma: vzťahy medzi ľuďmi, charakteristické znaky ľudskej spoločnosti, mravné ponaučenia atď.)	Zoskupenie ľudských vlastností. Formovanie charakteru. Vytváranie mravného a hodnotového systému.	Poznať aspoň 8-10 prísloví alebo porekadiel. Schopnosť adekvátneho výkladu ich zmyslu.

2. Ľudové rozprávky Typológia rozprávky: s nadprirodzenými bytosťami zbojnícke žartovné, šibalské klamárske zvieracie	Komunikačná situácia: vzťah rozprávača a poslucháča. Hlavné znaky rozprávky a jej úloha pri formovaní charakteru. (Porovnávanie hrdinov a ich konania v slovenských a v maďarských rozprávkach.)	Stručné reprodukovať obsah prečítanej rozprávky. Rozlišovanie umelej tvorby a ľudovej slovesnosti. Ich vzájomné pôsobenie.

Návrh všeobecného vzdelávacieho štandardu pre vyučovanie na konci 8. ročníka

Navrhovaný približný pomer učiva je: **národopis** 35%, **kultúrne dejiny** 65%.

Tematické celky	Požiadavky na vedomosti, zručnosti a návyky Výchovno - vzdelávacie ciele	Minimálny vzdelávací štandard
I. Dejepis		
1. Pravek - starovek Pôvod Slovanov Pravlasť Slovanov Sťahovanie slovanských kmeňov Slovania - Avari Samova ríša	Vysvetliť pomenovania Slovan a Slovák. Poznať slovanské národy. Ich geografické umiestnenie.	Vymenovať a určiť geografickú polohu dnešných slovanských národov.
2. Stredovek - raný stredovek Vznik Veľkomoravskej ríše, jej rozkvet a pád Prijímanie kresťanstva. Pôsobenie vierozvestcov Cyrila a Metoda, ich význam. Vznik písomníctva Začlenenie územia dnešného Slovenska a slovanského obyvateľstva do štátu sv. Štefana	Význam vzniku prvého štátu. Vzťahy štátu a cirkvi. Zalavár - Blatenské kniežatstvo. Porovnať spôsob života slovanských kmeňov a nomádskych kočovníkov. Ich spolužitie, vzájomné pôsobenie: etnické miešanie, slovné novotvary, ekonomické vplyvy, atď.	Vedieť krátko charakterizovať obdobie Veľkomoravskej ríše. Poznať prvých misionárov, ich činnosť ,vznik prvého písma. Poznať aspoň 10 slov, ktoré dokazujú slovansko - maďarské spolužitie.
3. Stredovek - vrcholný a neskorý stredovek Upevnenie nového systému, ekonomické a spoločenské zmeny. Slováci v stredovekom Maďarskom kráľovstve Husitské povstanie - jeho vplyv na hornomaďarské slovenské mestá. Turecká hrozba	Rozkvet latinskej vzdelanosti. Ľudia s rovnakým spoločenským postavením , nezávisle na svojej národnosti, žili v rovnakých podmienkach. Husitstvo - jeho pozitívny, najmä kultúrny vplyv, rozšírenie českého jazyka.	Slovensko ,ako samostatný štát v tomto období neexistovalo. Vedieť k menu Jana Husa pripojiť udalosti.
4. Raný novovek Zmena mocenských vzťahov v Európe Roztrhnutie Maďarska na tri časti Reformácia. Vyhnanie Turkov Maďarsko a národnosti v rámci Habsburskej ríše /Osvietenský absolutizmus/	Vplyv reformácie a protireformácie na kultúru, vzdelávanie a vývin národného jazyka. Odnárodnenie sa zemianstva, pomaďarčenie. Zmeny v národnostnom zložení krajiny po vyhnaní Turkov.	Vedieť definovať pojmy reformácia a protireformácia. Peter Pázmány - významný predstaviteľ protireformácie a zakladateľ Trnavskej univerzity. Vedieť, čo znamená pojem vedomie - „Hungarus“.
5. Migrácia Slovákov a ich usadenie sa v 17. - 18. stor. Dôvody sťahovania sa: zvyšovanie feudálneho útlaku, turecké nebezpečenstvo, prenasledovanie kvôli viere atď.	Vzniknuté slovenské osídlenia ukázať na mape, etapy a typy migrácie.	Ekonomické a spoločenské dôvody migrácie a jej smerovania.
II. Národopis.		
1. Významné dni Jesenný a zimný zvykoslovný cyklus Meniny Advent Mikuláš, Lucia Vianoce, Silvester, Nový rok Fašiangy	Príslovia viažuce sa k menám, ľudové pranostiky, predstavy. Porovnávanie minulosti a prítomnosti. Ľudová nábožnosť. Prehľad zvykov viažucich sa k významným dňom, ich bohatosť, zdôraznenie ich krajového charakteru. /Napr. fašiangový	Žiak má vedieť pozdraviť /písomne, ústne/ svojich blízkych, známych z príležitosti menín alebo narodenín. Poznať aspoň 2 - 3 príslovia alebo ľudové múdrosti súvisiace s menami. Prejaviť záujem o ľudové zvyky. Na hodine sa podieľať na reprodukovaní niektorých ľudových

Jarný a letný zvykoslovný cyklus Kvetná nedeľa Veľkonočné zvykoslovie Turice Medard Dožinky	bláznivý kruh, Šimon a Juda v Pilisi, alebo Betlehemovanie, chodenie Baláža, chodenie Lucie atď./ Ľudová slovesnosť, piesne, koledy, tradičné jedlá, kroje. Oživovanie zvykov, naučiť sa texty, pripraviť rekvizity - dramatizácia. Starostlivé uchovávanie tradície, oživenie zvykov. Odraz predstáv o nadprirodzenom svete v prvkoch ľudových zvykov. Mágia - povery a čary súvisiace so zdravím, vyberaním partnera atď. Ľudové pranostiky. Náboženské a svetské rysy jednotlivých sviatkov a s tým súvisiace prvky. Súbežná existencia zvykov v maďarskom a slovenskom jazyku.	zvykov a na príprave potrebných rekvizít. Úcta k zvyklostiam a ľuďom, ktorí ich chránia. Poznať miestny variant známeho ľudového zvyku.
2. Rok poľnohospodára Pestovanie hrozna a jeho spracovanie Pestovanie zeleniny a ovocia Lúky a pasienky Práca a ľudové remeslá Sociálne vrstvy - paholok, nádenník, sluha... Niekoľko typických remesiel - vandrujúci živnostník, drotár, sklenár, pastier, košikár, trhovník atď.	Rozdiely v poľnohospodárstve v rámci krajiny. Ľudové a prírodné liečiteľstvo. Kultúra stravovania. Ľudové zvyky súvisiace s gazdovaním - dožinky, oberačka, zabíjačka. Vplyv poľnohospodárskych podmienok v kraji na vznik remesiel. Chov zvierat - kŕmenie. Zvyklosti - dôvody ich zachovania.	Rozpoznávať súvislosti medzi jednotlivými prácami a podmienkami v krajoch a oblastiach, /zemepisná poloha, sociálne podmienky/.
3. Typy osídlení Obydlia Sedliacky dom, funkcia jednotlivých miestností Bytové zariadenie, jeho rozmiestnenie Kultové miesta v dome Hospodárske budovy - pre zvieratá, zbožie, nástroje a náradie Príležitostné obydlia súvisiace so sezónnymi prácami Prevoz poľnohospodárskych plodín Dopravné prostriedky a prostriedky na prevoz	Súvislosť medzi typom osídlenia a spôsobom gazdovania. Stavebné materiály. Stavebné technológie. Tradičné pracovné nástroje. Súvis medzi životným štýlom, budovami a vybavením. Predstavy spojené so stavbou domu. Krajové špecifiká. Príležitostné obydlia - koliba, salaš, majer, chata drevorubačov atď. Ich charakteristiky, pomenovania.	Úloha človeka pri formovaní jeho okolia. Pochopenie súvislostí medzi životným štýlom, obydlím a jeho vybavením. Pomenovanie miestností domu, hospodárskych budov. Poznať miestne výrazy. (kôlňa, šopa, úkol ...)
4. Spoločné práce a mládež Páračky, priadky, moržovanie kukurice, vinobranie, zabíjačka	Vedenie mládeže k práci, spojenie práce a zábavy. Spolupatričnosť menšej skupiny ľudí, vzájomná pomoc. Pracovná morálka.	Poznať činnosti na základe spoločnej práce.
III. Folklór		
1. Balady Staršie typy balád, balady z obdobia tureckých vojen Vojenské balady, balady so sociálnou tematikou, pracovné, ľúbostné atď.	Vzťah medzi jednotlivcom a históriou. Otvorenosť k prežívaniu a pochopeniu osudov, citov a myšlienok hrdinov balád. Rozvíjanie mravnej a estetickej vnímavosti a citlivosti. Vekuprimerané zvyšovanie schopnosti ústneho a písomného sebavyjadrenia. Tematické a štylistické porovnávanie maďarských a slovenských balád. Varianty.	Poznať žánrové a štylistické znaky balady, dej aspoň dvoch balád. Krátke a celistvé reprodukovanie deja.

2. Povesti Miestne povesti /napr. pôvod zemepisných pomenovaní, zbojnícke atď./ Historické povesti Povesti o zbojníkoch, šibaloch Povesti o nadprirodzených úkazoch /nadprirodzené bytosti: mátoha, bosorka, svetlonos, zmora.../	Ľudová tvorba na základe maďarsko - slovenského spolunažívania. Podobnosti, rozdiely a varianty, (napr. Juro Jánošík - Rózsa Sándor). Rozdiel medzi povesťou a baladou. Zbieranie miestnych povestí s cieľom upevniť lokálpatriotizmus. Povzbudzovanie predstavivosti a zvedavosti.	Vzťah medzi obsahom ľudových povestí a skutočnosťou. Poznať rozdiel medzi povesťou a baladou. Porozprávať obsah aspoň dvoch balád.
3. Slovensko - maďarské vzťahy: súbežné javy v maďarskej a slovenskej kultúre. Dvojjazyčnosť /Peter Beniczky/. Vedecké práce Mateja Bela. Paralely v básnickej tvorbe Janka Kráľa a Petőfiho. ešť Buda - kultúrne centrum viacerých národností	Upozorniť žiakov, že spomínané osobnosti sú právom uznávané ako v Maďarsku tak aj na Slovensku. Vychádzajúc z dejepisu poznaného pojmu „hungarus“, ani jeden národ si nemôže privlastniť niektorú osobnosť výlučne pre seba. Spoločná minulosť znamená spoločnú históriu, t.j. sú to „spoloční“ predstavitelia minulosti.	Žiaci majú poznať činnosť významných osobností a miesta kde pracovali a preslávili sa.

Návrh všeobecného vzdelávacieho štandardu pre vyučovanie na konci 10. ročníka

Navrhovaný približný pomer učiva je: **národopis** 35%, **kultúrne dejiny** 65%.

Tematické celky	Požiadavky na vedomosti, zručnosti a návyky Výchovno - vzdelávacie ciele	Minimálny vzdelávací štandard
I. Dejepis		
1. Rozvoj buržoáznej spoločnosti v Maďarsku Obdobie reforiem Revolúcia v roku 1948 - 49. Boj za slobodu Potlačenie revolúcie, represálie - vláda despotizmu Vyrovnanie - dualizmus Vnútorné protirečenia v spoločnosti po vyrovnaní	Na základe historických prameňov spoznať myslenie a názory vynikajúcich politikov obdobia reforiem. (Prejav Ľudovíta Štúra na krajinskom sneme v roku 1947.) Obnovenie národa a národnosti. Úloha národností v revolúcii 1848. (Memorandum národa slovenského) Klady a negatíva vyrovnania. Národnostný zákon roku 1868. Nacionalizmus. Slovenské národné hnutie.	Dať do súvisu maďarskú národnú obnovu so snahami národností. Vedieť, že Štúr ako politik bojoval aj za rovnoprávnosť národností. Poznať diela krásnej literatúry, ktoré hodnotili a kritizovali vtedajší politický systém. Poznať Maticu slovenskú.
2. Ekonomické a spoločenské pomery na Slovensku na prelome storočí Politické zápasy v prvých desaťročiach 20. storočia Prvá svetová vojna a vznik Československa Trianonská dohoda	Rozvoj priemyslu, bankovníctva (Tatra banka), a posilnenie buržoázie. Mechanizácia poľnohospodárstva. Slovenská národná strana - hlasisti. Vznik Sociálnodemokratickej strany v roku 1905. Tomáš Garrigue Masaryk, Eduard Beneš a Milan Rastislav Štefánik - ich činnosť a vznik Československej republiky (1918-38).	Činnosť Beneša, Masaryka a Štefánika. Vznik Československej republiky, jej rozloha a obyvateľstvo. Trianonská mierová dohoda (1920), a jej následky - maďarské obyvateľstvo za hranicami.

3. Občianska demokratická Československá republika 1918 - 38 Slovenská republika 1938 - 45 Slovenské národné povstanie 1944 Slovensko po roku 1945	Rozvoj Čiech a Slovenska. Maďarsko - československé vzťahy medzi dvoma svetovými vojnami. Tisova slovenská autonómna vláda. Odboj. Centrum povstania - Banská Bystrica 29.8.1944.	Znaky občianskej demokratickej Československej republiky. Okolnosti vzniku Slovenského národného povstania - SNP.
4. Slovensko po 2. svetovej vojne 1945-68 a 1968-89 Vytvorenie novej československej vlády Vijmena maďarského a slovenského obyvateľstva v rokoch 1946 - 48 Rok 1968 - snaha o reformovanie spoločnosti a jej následky Federatívne Československo Spoločenské zmeny v roku 1989. Vznik samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993	Odraz medzinárodného politického diania v histórii Slovákov, Mad˘arov a Slovákov žijúcich v Mad˘arsku. Vplyv výmeny obyvateľstva na Slovákov v Mad´arsku. Hodnotenie spoločenských a politických zmien.	Najdôležitejšie udalosti, okolnosti vedúce k vyhláseniu samostatnej Slovenskej republiky 1. januára 1993. Poznať následky výmeny obyvateľstva týkajúce sa poklesu počtu slovenského obyvateľstva v Mad˘arsku.
II. Dejiny kultúry		
1. Slovensko Historické kultúrne a umelecké pamiatky na Slovensku (banské mestá, hrady, zámky, prírodné krásy atď.) Architektonické štýly v 13. - 18. storočí Slovenská kultúra v 19. - 20. storočí Výtvarné umenie - maľba, sochárstvo, grafika... Hudba - klasická, moderná	Úloha vzdelávania sa v živote človeka. Výklad umeleckého diela a jeho pochopenie. Porovnávanie umeleckých diel rozličných období. Podobnosti a rozdielnosti v tvorbe maďarských a slovenských umelcov. Oboznámenie sa s historickými mestami.	Charakteristické znaky historických období, ich poznanie a identifikovanie. Prakticky aplikovať na 1-2 významné pamiatky. Poznať kultúrne ustanovizne, inštitúcie a významných činiteľov a umelcov.
2. Slováci v Mad˘arsku Vlastný kultúrny a jazykový charakter slovenskej národnosti Typické kraje. Miestna charakteristika Špecifiká minulosti, prípadne ich možná existencia aj v súčasnosti.	Príznačné vlastnosti národnosti. Kultúra miestnych Slovákov v Mad˘arsku ako súčasť ich materinskej kultúry. Miesto národnostnej kultúry v maďarskom kultúrnom živote. Upevnenie lokálpatriotizmu. Prehĺbenie vedomia vlastnej identity .	Podľa obrázkov, rôznych opisov spoznať typické kraje a vedieť 2 - 3 charakteristické črty. (Napr. nárečie, tradičná kultúra, známi regionálni umelci, spisovatelia, architektonické pamiatky, kroje ...)
3. Súčasnosť Slovákov v Mad˘arsku, ich organizácie, vzdelávacie inštitúcie, školský systém	Žiak má získať širšie vedomosti o slovenských organizáciách v Mad´arskua ich činnosti.	Formy vzdelávania, kultúrne ustanovizne a inštitúcie.
4. Slováci vo svete Slováci mimo Slovenskej republiky Ich umiestnenie, počet a životné podmienky Jednotlivé významné osobnosti	Dôvody odtrhnutia, odchodu vysťahovania sa. Vlasť a národnosť. Vzťah medzi majoritným národom, národnostnou menšinou a materinským národom. Tolerancia, pochopenie inakosti.	Žiak musí vedieť, kde všade žijú Slováci mimo Slovenska - v Európe a inde vo svete..
III. Národopis		
1. Udalosti a oslavy v rodine Svadobné zvyky postavené do popredia Voľba životného partnera, nahováračky, pytačky, svadobné prípravy, zvyklosti na svadbe	Ľudové zvyky pri príprave mladých na rodinný život. Porovnanie minulosti a prítomnosti.	Žiak má citlivo vnímať a rozlišovať rozhodujúce zmeny v živote (sobáš, narodenie, smrť), a s tým spojené spôsoby, obrady, svet predstáv a ich štýl. Rozdiely medzi minulosťou a súčasnosťou. Poznať dôvody ich menenia sa. (Napr. jazyková premena, dvojjazyčnosť, prípadne

		len maďarský variant; vymiznutie niektorých zvykov spojených so svetom predstáv.)
Svadobné zvykoslovie - predstavy, obrady Stravovanie Tradičný kroj, svadobné oblečenie	Nové zvyky - maďarské vplyvy. Slávnostný kroj.	Do popredia sa dostávajú estetické reprezentatívne funkcie.
2. Stavebné štýly Obydlia Verejné budovy: kostoly, školy, priemyselné, výrobné budovy, napr. huty	Možnosti kraja ako limitujúca podmienka rozvoja. Funkcia kostola a školy ako inštitúcie na zachovanie slovenskej kultúry. Písomné a materiálne pamiatky.	Vymenovanie stavebných štýlov. Podľa obrázka zaradiť danú budovu do stavebného štýlu.
3. Ľudové remeslá - ľudový umelecký priemysel (Rezbárstvo, hrnčiarstvo, kotlárstvo, kožušníctvo, sklárstvo, obuvníctvo, čižmárstvo, čipkárstvo...) Remeslá typické pre dané osídlenie	Umelecká úroveň remesiel. Vytrácanie sa remesiel - ich zachovanie. Vecné pamiatky vymiznutých remesiel. Dnešní výrobcovia súčastí oblečenia. Žijúci ľudoví umeleckí remeselníci.	Pomenovanie všeobecne známych umeleckých remeselníkov. Poznanie typických slovenských motívov. Rozpoznanie charakteristických znakov v technike jednotlivých tvorcov na typických ukážkach.
4. Vyššia (občianska) kultúra Slovákov v Mad´arsku Svetská kultúra: Ľudová spisba (príležitostná tvorba, kalendáre, pokladnice, nápisy na náhrobných kameňoch) Učebnice, školské pomôcky Práca vzdelaných kňazov, učiteľov Časopisy, kalendáre Amatérske divadlo Cirkevná kultúra Evanjelické tradície Katolícke tradície	Charakteristické znaky štylistiky Dokumenty o kultúrnej spolupráci jednotlivých regiónov, prípadne materskej krajiny. Významné osobnosti - S. Tešedík, M. Markovicz, L. Haán. Charakteristické znaky ich slohu.	Ľudové písomné pamiatky (krátke texty, denníky, závety), porozumenie ich jazyka. Poznať život a činnosť Samuela Tešedíka. Rozdiel medzi evanjelickou a katolíckou cirkvou.
5. Nárečia Západoslovenské, východoslovenské a stredoslovenské nárečia Rozhodujúce znaky a rozdielnosti Zemepisné rozmiestnenie	Podobnosti a rozdiely. Postupné vytrácanie sa používania nárečí. Dôvody. Porovnávanie rôznych nárečí.	Správne zaradenie textu v nárečí. Vymenovanie niekoľkých typických znakov v jednotlivých nárečiach.
IV. Literatúra		
1. Vznik literatúry Slovákov v Mad˘arsku – Poézia, – próza, – dráma – Čitateľské krúžky	Oboznámenie sa s poéziou, (napr. Š Nemčok, Š. Hudák, F. Boriš...) s prózou (napr. J. Korbeľ, O. Kulík, J. Gerči...) s drámou (napr. Gerči - Sekerka, j. Tomková) Vzťah Slovákov v Mad´arsku k norme spisovného jazyka. Ochotnícke divadlo Slovákov v Mad˘arsku (Tótkomlós, Békéscsaba).	Žiak má poznať aspoň dve rozdielne diela od dvoch autorov.
2. Súčasná literatúra Slovákov v Mad˘arsku Básnici, prozaici, prekladatelia. Ich aktivity	Záujem o národnostnú literatúru, diela básnikov, prozaikov. (G. Papuček, A. Kormoš, P. Samuel, J. Dolnozemský, I. Fuhl, M. Hrivnák, P. Kondač...)	Vymenovať národnostných básnikov a prozaikov, poznať 4-5 básnických zbierok, resp. názov antológie.
3. Publikácie a zbierky Slovákov v Mad˘arsku Folklór, národopis, jazykoveda, hudba, výtvarné umenie, dejepis	Možnosti poznávania, vzdelávania sa, zbieranie a zachovávanie hodnôt. Zbierky ľudových rozprávok, piesní a balád: Š. Lami, G. Papuček, B. Kálmánfi, A. Kormoš, I. Očovská	Poznať aspoň 5 publikácií (nie beletriu), ich autorov a obsah.

	Národopis Slovákov v Maďarsku Séria publikácií. M. Žiláková, A. Mihalovič - jazykovedné práce A. Kormoš- Spievaj s nami /hudba/ Väzby - výtvarné umenie A. Divičánová, O. Krupa - vedecké práce (národopis, dejiny umenia) Atlas ľudovej kultúry Slovákov v Mad˘arsku Slováci v Mad˘arsku	

Učivo slovenskej vzdelanosti sa môže vyučovať samostatne alebo integrovane.

1.1. Szlovák nyelv és irodalom (A tanítási nyelvű és a kétnyelvű nemzetiségi iskolák számára)

Részletes követelmények a 4. évfolyam végén

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
1. KOMMUNIKÁCIÓ		
"Én" (személyi adatok, kedvtelések, bemutatkozás) Család, rokonok (családtagok neve, kora, foglalkozása, szülők, nagyszülők, testvérek, fiú-lány unokatestvér, nagybácsi, nagynéni) A mi házunk, lakásunk (a ház típusa, a lakás helyiségei, bútorok)	Összefüggő mondatalkotás: információ adása és kérése. Birtokviszony kifejezése (nekem van - nekem nincs) Létezés kifejezése: (vagyok - nem vagyok) Értse a tanult anyaggal kapcsolatosan a tanár, az osztálytársai által felvetett kérdéseket, és tudjon azokra válaszolni. Helyes kérdésfeltevés a gyakorolt anyagban. A tanuló értse meg a tanár az óravezetés során alkalmazott szókincsét. Értse a tanult szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat.	Önálló, folyamatos beszéd (3-4 mondat) Részvétel a párbeszédben (3-4 mondat) Egyszerű leírás szóban és írásban (5 mondat)
Lakóhely (falu, város, település, az én címem) a lakhely jelentős épületei: városháza, posta, színház, mozi, könyvtár, templom, hotel	Irány kifejezése (balra, jobbra, fent-lent, elöl, hátul) Elbeszélés és leírás vizuális példák alapján (kép, képeslap) Információnyújtás a tanult szókinccsel	Az adott témában kérdésekre egyszerű válaszok mondat formájában.
Tanterem, osztály (a tanterem berendezése, tantárgyak, kedvenc tantárgyak, órarend, osztálytársak)	Vélemény-nyilvánítás: tetszik nekem, nem tetszik Tárgyak megnevezése és tulajdonságaik Elbeszélés és leírás vizuális példák alapján (kép, tárgy)	Egyszerű leírás szóban és írásban (5 mondat)
Iskola (az épület részei, felosztása, igazgatói iroda, nevelői szoba, iroda, ebédlő, konyha, könyvtár, tornaterem, játszótér, az iskola dolgozói)	Értsen egyszerűbb (8-10 soros) szövegeket, tanulja meg kiemelni az ismeretlen szövegből az új szavakat. Az adott témában legyen képes párbeszédeket összeállítani.	Részvétel a párbeszédben (3-4 mondat)
Napirend (a cselekvések megnevezése)	A cselekvés idejének kifejezése (ma, tegnap, holnap) Időmértékegységek alkalmazása (óra, nap, hónap, év) Az idő kifejezése (mikor? reggel, délelőtt, este, éjjel)	Önálló szövegalkotás szóban és írásban (5 mondat)
Étkezés (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna, vacsora, néhány étel neve, kedvenc étel)	A cselekvés kifejezésének időpontja (hány órakor?) Állítás és tagadás kifejezése (ízlik, nem ízlik, szeretem, nem szeretem)	Részvétel a párbeszédben (3-4 mondat)
Öltözködés (ruhaneműk megnevezése)	Tulajdonságok kifejezése (meleg, vékony, vastag, divatos, rövid, hosszú ...) Az évszakok (nyár, ősz, tél, tavasz) A színek megnevezése Leírás vizuális példák alapján	Egyszerű leírás szóban és írásban (3-4 mondat)

Vásárlás (üzletek fajtái)	Alkalmazza a minden-napos udvariassági kifejezéseket (köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés) Egyes űrmértékegységek alkalmazása (Kérek egy liter ...) Egyes súlymértékegységek alkalmazása (egy, két, öt kilogramm, dekagramm) Egyes hosszmértékegységek alkalmazása (méter, centiméter)	Részvétel a párbeszédben (3-4 mondat)
Ünnepek (névnap, születésnap, húsvét, anyák-napja, télapó, karácsony, a vidékünkön élő szlovákok néhány ünnepi szokása	Jókívánságok kifejezése az ünnepek alkalmából . Dátumok helyes olvasása.	Az udvariassági kifejezések alkalmazása (köszöntés, megköszönés) 1-2 mondatos ünnepi köszöntés elmondása
2. ÍRÁS - NYELVTAN		
Írás A szlovák ábécé Feladatok írásbeli megoldása Nyomtatott és írott szöveg másolása Tollbamondás Emlékezetből írás	Legyen képes a tanult szókincsen belül nyomtatott és írott szövegek másolására. Írásbeli feladatok megoldása a tankönyvben és munkafüzetben önállóan, ill. tanári segítséggel. Szövegalkotás egyszerű mondatokkal. Képeslap megírása és címzése. Önkontroll az írásbeli munka ellenőrzése.	Ismerje és készségszinten használja a szlovák ábécé betűit. Másolásnál és az ismert szöveg tollbamondásánál betűkihagyás nélkül, a magyar betűk felcserélése nélkül írjon. Írásbeli munka külalakja: bekezdés, dátum, óraszám, cím. Tudnia kell ellenőrizni az általa írt szöveget, és minta alapján az esetleges hibákat javítani
Nyelvtan Írásjelek használata (ékezet, lágyítójel, mondatvégi írásjelek) de, te, ne, le / di, ti, ni, li Kettőshangzók: ia, ie, iu,ô A ritmustörvény A nagybetűk írása a mondat elején és a tulajdonneveknél A szavak elválasztása a sor végén Mondat, szó, szótag	Jártasság szintjén alkalmazza a szlovák helyesírás alapvető szabályait A tanult szókincsen belül helyesen írja a mondatkezdő nagybetűt, a tulajdonneveket Legyen képes a tanult szavakat szótagokra bontani, és a sor végén elválasztani. A szöveg tagolása (mondat, szó, szótag).	Tollbamondásnál (a tanult szókincsen belül) alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. (3-4 hiba) Mondatkezdés és mondatzárás helyes jelölése. A tanult tulajdonnevek helyesírása Helyes szótagolás
Nyelvtan Mondatfajták (kijelentő mondat, kérdő mondat, felszólító mondat, felkiáltó mondat) i/y írása a szó belsejében a lágy és kemény mássalhangzók után A kiválasztott szavak Ragozható szófajok: főnév ragozás, melléknév ragozás, számnevek (tőszámnév, sorszámnév), névmások (személyes és kérdő) Igeragozás	A mondatfajták helyes ejtése. i/y helyes használatának felismerése. A tanult szókincsen belül a kiválasztott szavak felismerése, helyes írásmódja. A ragozható szófajok használata a leggyakoribb elöljárókkal a mondat-modellekben. A névszók egyeztetése A tőszámnevek és sorszámnevek helyes olvasása A személyes és kérdő névmások használata a tanult szókincsen belül Személy, szám, igeidők használata: jelen idő, múlt idő, jövő idő, összetett jövő idő, visszaható igék a tanult szókincsen belül.	Kevés (1-2) hibával alkalmazza a megtanult helyesírási szabályokat a tanult szókincsen belül. A ragozható szófajok felismerése a szövegekben. A dátum helyes olvasása. A ragozható szófajok helyes használata a begyakorolt mondatmodellekben. Az ige felismerése a szövegben. A jelen idejű cselekvés helyes kifejezése

	A leggyakoribb igekötők használata	A múlt idő és az összetett jövő használata a begyakorolt mondatmodellekben.
3. OLVASÁS-IRODALMI NEVELÉS		
Hangos és néma olvasás	Készségszintű némaolvasás a szöveg tartalmának megértésével Kifejező olvasás	A szlovák hangok helyes artikulációja, a mondat helyes intonációja Előzetes felkészülés után a tanuló tudjon ismert szöveget kifejezően olvasni.
Szövegfeldolgozás a szöveg fordítása	A kétnyelvű szótár használata tanári segítséggel Az olvasott szöveg feldolgozása kérdések alapján (főszereplő, helyszín) A feldolgozott szöveg tartalmának időrendi elmondása A globális értés fejlesztése, a cselekmény követése, a beszédértés fejlesztése	Ismerje fel a szövegben a számára új szavakat, kifejezéseket, és szótár segítségével fordítsa le azokat. Tudjon a szöveggel összefüggő feladatokat írásban és szóban megoldani (kérdés - válasz)
Szöveg dramatizálása	Tanult mese, egyszerű történet dramatizálása A cselekmény átélése, érzelmek kifejezése	Részvétel a szerepjátékokban (3-4 mondat)
Könyvtárlátogatás, szlovák könyvek kölcsönzése	Tájékozódás a könyvtárban, az olvasási vágy felkeltése Szlovák könyvek kölcsönzése (cím, szerző)	Tudja a kölcsönzött mű címét és szerzőjét.
Szlovák gyermekfolyóiratok olvasása	A rendszeres olvasásra nevelés A szlovák gyermekfolyóiratok megismerése Újságolvasás	Tanári segítséggel, szótárral tudjon néhány soros szöveget elolvasni.
Gyermekirodalom	Mesék és mondák olvasása Rövidebb verses és prózai művek memorizálása	Memoriter: öt vers, három 5-6 soros prózai szöveg megtanulása
Részletek a népköltészetből	Szókincsfejlesztés	Memoriter: öt közmondás, öt találós kérdés, 1 népmese, 5 mondóka

Részletes követelmények a 6. évfolyam végén

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
1. KOMMUNIKÁCIÓ		
"Én" (személyi adatok tulajdonságok, napirend)	Bemutatkozás, ismerkedés, egyetértés és egyet nem értés.	Önálló beszéd bemutatkozás formájában (5-7 mondat)
Család (hozzátartozók, szülők foglalkozása, házi munkák)	Információ kérése, válaszadás A család tagjainak jellemzése	A témakörön belül kérdésekre 1-2 mondatos válasz.
Lakóhely (lakóhelyem történelmi, kulturális nevezetességei, az itt élő szlovák nemzetiség, lakás - az én szobám)	Távolság kifejezése (közel, távol, mellett stb.) Leírás	Önálló szövegalkotás - leírás (5-7 mondat)
Iskola (szaktantermek, nyelvi laboratórium, új tantárgyak, diákotthon)	Hely megjelölése (emelet, földszint, balra, jobbra ...)	Önálló szövegalkotás (5-7 mondat)
Vásárlás (az üzletek típusai, áruk, árak, a fizetés módja)	Kívánság, óhaj kifejezése Mennyiségek kifejezése (liter, kilogramm, dekagramm)	Párbeszédben való részvétel kérdező és válaszadó szerepkörben (5-5 mondat)
Utazás (közlekedési eszközök, helyi, közúti, vasúti közlekedés, menetjegy)	Az idő kifejezése (mikor, hány órakor)	Párbeszédben való részvétel kérdező és válaszadó szerepkörben (5-5 mondat) Önálló elbeszélés utiélményről (5-7 mondat)

Egészség (gyermekbetegségek, az orvosnál, gyógyszertár, az emberi test)	Panasz kifejezése Elbeszélés és leírás vizuális példák alapján (kép)	Képek alapján egyszerű leírás és elbeszélés (5-7 mondat)
Étkezés (étkezés otthon, az iskolában, étteremben, segítek főzni, alapvető élelmiszerek, kedvenc ételeim	Kapcsolatteremtés (pincér - vendég; vendég - vendég) Egyetértés, egyet nem értés kifejezése	Párbeszédben való részvétel kérdező és válaszadó szerepkörben (5-5 mondat)
Szabadidő, sport (kedvtelés, szakkörök, könyvek, film, zene, nyári és téli sportok, sportszerek a tornateremben, szünidő)	Önálló szövegalkotás fejlesztése Vélemény kifejtése (azért, mert ...)	Önálló szövegalkotás (5-7 mondat)
Ünnepek (Családi ünnep, születésnap, névnap, egyházi ünnepek, a magyarországi szlovákok ünnepei és ünnepi szokásai)	Öröm, meglepetés, kifejezése Köszönet, hála kifejezése Jókívánságok kifejezése Népi szokások tanulása szerepjátékok segítségével	1-2 vers, köszöntő Névnapi, születésnapi köszöntő szóban és írásban
2. NYELVTAN - HELYESÍRÁS		
A szlovák beszédhangok (mássalhangzó hasonulás, a magánhangzók, kettőshangzók időtartama, a lágyszótagok ejtése)	A helyes kiejtés gyakorlása Hallás után a hangok, hangcsoportok helyes jelölése írásban.	Adott szókincsen belül a szöveget helyes kiejtéssel, folyékonyan olvasni
A mondatok hanglejtése	A helyes kiejtés gyakorlása.	Adott szókincsen belül a szöveget helyes kiejtéssel, folyékonyan olvasni
A nagybetűk írása a mondat elején és tulajdonneveknél	A nagybetűk írása a tulajdonneveknél és a mondat elején készségszinten a tanult szókincsen belül.	A nagybetűk helyes írása a tanult szókincsen belül.
Mondatfajták (kijelentő mondat, kérdő mondat, felszólító mondat, felkiáltó mondat)		A mondatvégi írásjelek helyes használata
i/y írása a szó belsejében a lágy és kemény mássalhangzók után.	Az i/y helyes használatának felismerése A kiválasztott szavak és toldalékos alakjaik a tanult szókincsen belül	A helyesírási szabályok alkalmazása 1-2 hibával a tanult szókincsen belül
Ragozható szófajok: főnévragozás, melléknévragozás, számnévragozás, névmások ragozása	A névszóragozás gyakorlása az elöljárók használata mondatmodellek segítségével A főnevek és a melléknevek egyeztetése A tőszámnevek, sorszámnevek, törtszámnevek helyes olvasása A személyes, kérdő, mutató, és birtokos névmások használata.	A ragozható szófajok nyelvtani kategóriáinak felismerése A ragozható szófajok helyes használata a begyakorolt mondatmodellekben.
Igék	A tanult igék használata készségszinten (jelen idő, múlt idő, összetett jövő, visszaható igék használata a tanult szókincsen belül, az igekötők helyes használata a jártasságok szintjén)	Az igék helyes használata (igeidő, szám, személy) a tanult szókincs keretében.
Igevonzatok	A magyartól eltérő igevonzatok gyakorlása	
3. OLVASÁS-IRODALMI NEVELÉS		
A népköltészet alkotásai	Értő néma olvasás Kifejező olvasás gyakorlása Szókincsfejlesztés Alapfogalmak elsajátítása: vers - próza, mese, monda, ballada, népmese - műmese A nyelvi memória fejlesztése	Memoriter: (5 mondóka, találós kérdés, közmondás) Egy mese vagy monda tartalmának (5-7 mondat) összefoglalása, és időrendi sorrendben való elmondása
Ismert szlovák népmesegyűjtők	Motiváció az ismeretszerzéshez	
Mesék a mai szlovák gyermekirodalomból	A szereplők jellemzése Vázlatkészítés, a mese tartalmának elmondása a vázlatpontok alapján Szókincsfejlesztés	Egy mese tartalmának elmondása (5-7 mondat) a vázlat alapján

A szlovák nép élete és története	Szókincsfejlesztés, a történelem szlovák nyelven való tanulásának megalapozása. Vázlatírás tanári segítséggel.	Vázlat segítségével az olvasott szöveg felidézése (5-7 mondat)
Ember és természet az irodalomban	Szókincsfejlesztés, a földrajz szlovák nyelven való tanulásának megalapozása. Szövegfeldolgozás szótár segítségével, tanári irányítással. Környezetünk jellemzése.	Rövid leírás szóban és írásban (5-7 mondat)
Könyvtárlátogatás	Információk keresése segédkönyvekből szlovák nyelven (lexikon, egynyelvű szótár, kétnyelvű szótár, gyermekenciklopédia) tanári segítséggel	

Részletes követelmények a 8. évfolyam végén

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
1. KOMMUNIKÁCIÓ		
"Én, az én családom (rokoni kapcsolatok, családi események: esküvő, születés ... távoli rokonok, barátság, szerelem)	Vélemény kifejezése	Önálló szövegalkotás (10 mondat) szóban és írásban
Lakóhely (város, falu, ipar, mezőgazdaság, továbbtanulás, elhelyezkedés lehetőségei, lakóhely földrajzi fekvése)	Leírás, információk kérése, nyújtása	A lakóhely leírása szóban és írásban (10 mondat)
Posta (levél, távirat, képeslap, csomagfeladás, postai nyomtatványok, telefonálás)	A telefonálás illemszabályai A levélírás szabályai	Postai nyomtatványok helyes kitöltése Önálló szövegalkotás - levél (10 mondat)
Utazás (külföldi út, szabadságra megyünk, úti okmányok, vámvizsgálatok, Szlovákiába utazunk)	Információ adása és kérése Párbeszéd kezdeményezése és lezárása	Párbeszédben való részvétel kérdező és válaszadó szerepkörben (5-5 mondat)
A természet és élővilág (felüdülés a természetben, természetvédelem, időjárás, időjárás-jelentés, környezetszennyezés)	Leírás, elbeszélés, párbeszédalkotás Vélemény kifejezése Érvelés	Párbeszédben való részvétel kérdező és válaszadó szerepkörben (5-5 mondat)
Sport (sportágak, tömegsport, verseny-sport, divatos sportok, olimpiai játékok, sport és egészség)	Önálló elbeszélés élmény alapján	Önálló szövegalkotás (5-7 mondat) szóban és írásban
Kultúra (film, színház, színészek, zene, művészet, könyvtár)	Információadás, -kérés Film történetének elmesélése az időrend betartásával Jellemzés: kedvenc színész, főhős	Jellemzés (5-7 mondat) szóban és írásban
Tömegkommunikáció (elektronikus médiák, műhold, számítógép, nyomdai aktuális napi információk programválaszték, szórakozás, ismeretszerzés)	Újságolvasás szótár segítségével, különös tekintettel a Ľudové novinyra és a szlovák ifjúsági folyóiratokra	Önálló szövegalkotás (5-7 mondat) szóban és írásban
Látogatás (Vendégeket várunk, megvendégelés, bemutatkozás, viselkedés vendégségben)	Alapvető udvariassági kifejezések készségszintű alkalmazása	A kapcsolattartás elemi udvariassági formáinak ismerete és alkalmazása

2. NYELVTAN - HELYESÍRÁS		
Ragozható szófajok: főnévragozás, melléknévragozás, melléknevek fokozása, számnévragozás, névmások ragozása	A névszóragozás gyakorlása az elöljárók használata A névszóegyeztetés a mondatban A birtokos és társjelző képzése használata és egyeztetése A főnevek és a melléknevek képzése A tőszámnevek, sorszámnevek, törtszámnevek, gyűjtőszámnevek használata A személyes, kérdő, mutató, birtokos, határozott és határozatlan névmások használata.	A ragozható szófajok nyelvtani kategóriáinak ismerete A ragozható szófajok megbízható használata önálló szóbeli és írásbeli szövegalkotás során
Igék	Az igeidők helyes használata A visszaható igék használata Az igeszemlélet (folyamatos és befejezett igék) Az egyszerű és az összetett jövő idő Az igék felszólító és feltételes módja	Az ige nyelvtani kategóriáinak ismerete Az igék helyes használata (igeidő, szám, személy, mód, igeszemlélet) a tanult szókincs keretében.
Igevonzatok	A magyartól eltérő igevonzatok gyakorlása	
A nem ragozható szófajok	Hangutánzó szavak, határozószavak, módosító-szavak, elöljáró szavak, kötőszavak használata	A nem ragozható szófajok használata a tanult szókincs keretében
Mondattan	Az egyszerű mondat mondatrészei Az alany és az állítmány egyeztetése Az egyszerű mondat szórendje	Az egyszerű mondat mondatrészeinek felismerése
i/y írása a szó belsejében és a szavak végén	i/y helyes alkalmazásának felismerése. A kiválasztott szavak és toldalékos alakjaik a tanult szókincs keretében	A helyesírási szabályok alkalmazása 1-2 hibával a tanult szókincsen belül
3. IRODALMI NEVELÉS		
Történelmi nagyjaink, mint az irodalmi művek főhősei A szlovák nép élete az irodalom tükrében Az írók, költők hazaszeretete, nép iránti szeretete Az emberek élete a múltban és a jelenben	Szókincsfejlesztés, az irodalmi művek feldolgozása szótárral, tanári segítséggel Vázlatkészítés tanári segítséggel A főhős, mellékszereplők jellemzése A cselekmény összefoglalása az időrend betartásával Szerepjátékok, a cselekmény átélése A nyelvi memória fejlesztése	Az olvasott mű cselekményének felidézése (5-7 mondat) vázlat alapján Részvétel a szerepjátékokban (5 mondat) Memoriter: 5 rövidebb vers, 3 prózai szövegrészlet (5-6 soros)
A gyermekirodalom szlovák szerzői Magyarországi szlovák irodalom	Irodalmi alapfogalmak: ismétlés, hasonlat, költői kép, elbeszélés, a szonet, expozíció, bonyodalom, ki-bontakozás, tetőfok, megoldás, ritmus, versszak, refrén, színjáték	Egy szerző életútjának bemutatása (5-7 mondat) A magyarországi szlovák irodalom szerzőinek felsorolása
Könyvtárlátogatás	Információk önálló keresése segédkönyvekből szlovák nyelven (lexikon, egynyelvű szótár, kétnyelvű szótár, szinonima szótár, kétnyelvű frazeológiai szótár, gyermekenciklopédia)	Önállóan, vagy csak kis segítséggel oldja meg a feladatot

Részletes követelmények a 10. évfolyam végén

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
1. KOMMUNIKÁCIÓ		
Emberi kapcsolatok (Magamról, életem a családban, barátaim körében, barátság - szerelem, a magánélet konfliktusai, a konfliktusok megoldása, családi események: házasság, válás)	Vélemény kifejtése, érvelés Kultúrált párbeszéd, vita esetében az opponens tiszteletben tartása Önjellemzés, önirónia	Az adott témakörben spontán megnyilvánulás (5-10 mondat)
Életkörülmények (lakóhely, otthon, a család életszínvonala, kollégium munkahely, továbbtanulás)	Önálló párbeszédalkotás A lakóhely bemutatása	A lakóhely leírása szóban és írásban (3 percben) Részvétel a párbeszédben (5-10 mondat)
Utazás (közlekedés, közlekedési eszközök, utazás az iskolába, munkahelyre, külföldre, menetrend, utazási iroda, utazási kedvezmények, vámhivatal, útlevél, menetjegyek)	Információszerzés, információnyújtás Útleírás Úti okmányok helyes kitöltése Úti elbeszélés (humorosan)	Önálló szövegalkotás (10 mondat) szóban és írásban Részvétel a párbeszédben (5-10 mondat)
Lakás (Lakástípusok, lakberendezés, ízlés a lakberendezésben berendezési tárgyak, lakbér)	Önálló véleményalkotás: állítás, érvelés Leírás	Saját lakás leírása szóban és írásban (10 mondat)
Természet és természeti jelenségek (környezetvédelem, környezet-szennyezés, időjárás, tiszta, meleg, párás, fülledt levegő, tiszta égbolt, évszakok)	A természeti jelenségek leírása, A kérdés különböző módon történő feltevése (kiegészítő kérdés, eldöntendő kérdés)	Önálló szövegalkotás (5-10 mondat) szóban és írásban
Posta (levél, csomag, távirat feladás, a táviratok fajtái, postai nyomtatványok, telefonbeszélgetés, telefonálási szokások)	Információkérés és -nyújtás Kapcsolatteremtő párbeszéd (telefonbeszélgetés) Nyomtatványok kitöltése Levélírás jókívánságok gratulációk írása	Részvétel a párbeszédben (5-10 mondat) Levél írása (20 mondat)
Egészség (az emberi test, sport és egészség, sportágak, olimpiai játékok, a helyes életmód, táplálkozás, tavaszi fáradtság, vitaminok, az orvosnál, betegségek)	Önálló szövegalkotás: élmények feldolgozása Panasz kifejezése Párbeszédalkotás	Részvétel a párbeszédben (5-10 mondat)
2. NYELVTAN - HELYESÍRÁS		
A szótag időtartama, a ritmustörvény Hasonulás a szlovák nyelvben	A helyesírás gyakorlása Kivételek a ritmustörvénynél Tollbamondás	A hangok helyes jelölése írásban
i/y írása a szó belsejében és a szavak végén.	i/y helyes használata és felismerése. A kiválasztott szavak és toldalékos alakjaik a tanult szókincs keretében	A helyesírási szabályok alkalmazása 1-2 hibával a tanult szókincsen belül
Az idegen szavak helyesírása	A gyakran használt idegen szavak helyesírása	
A szókészlet stilisztikai szempontból történő felosztása	A szavak stílusárnyalatai Az egynyelvű szótár használata	Tudja az egynyelvű szótárt önállóan használni
Frazeologizmusok a szlovák nyelvben	A kétnyelvű frazeológiai szótár használata	Ismerjen 10-15 frazeologizmust
Szótan	A ragozható szófajok ragozásának rendszerezése A nem ragozható szófajok ragozásának rendszerezése Az igeragozás rendszerezése A visszaható igék használata Az igemódok használata A magyartól eltérő igevonzatok gyakorlása	Megbízható, az értést nem zavaró ige és névszó használata Az elöljárószók jelentésének ismerete Az igekötők ismerete Egyeztetés a szlovák nyelvben (az értést nem zavaró hibákkal) Az igeidők használata (az egyszerű és az összetett jövő idő kifejezése)

		A visszaható igék megbízható használata a tanult szókincs keretében Az igevonzatok megbízható használata
Mondattan	Az egyszerű mondat A mondatrészek közötti kapcsolat A bővítmények Vessző az egyszerű mondatban	A mondatrészek meghatározása
3. BEVEZETÉS AZ IRODALOM TANULMÁNYOZÁSÁBA		
Népköltészet (népdalok, mesék, mondák, balladák)	Irodalomelméleti fogalmak: ismétlés, hasonlat, megszemélyesítés, kicsinyítő képző alkalmazása költői kép, rím, páros rím, mágikus számok, állandósult kifejezés, ellentétek, nagyítóképzők, varázserők a mesékben, túlvilági lények, természeti jelenségek megszemélyesítése, tragikum, a cselekmény kibontakozása, egysíkú történés, történelmileg valószínűtlen elemek	Tanári segítséggel ismerje fel a költői eszközöket Az irodalmi műről szóló szóbeli és írásbeli megnyilvánulásaiban használja az irodalomelméleti alapfogalmakat
Líra (műdal, társadalmi költészet, természeti költészet, intim költészet)	Irodalomelméleti fogalmak: kötött nyelvezet, ritmus, versszak, refrén, verssor, költői kérdés, képi megnevezés, költői felkiáltás, párhuzam, szonett, lírai hős (lírai alany)	Legyen képes életkori sajátosságainak, nyelvismeretének megfelelő vers önálló elolvasására és értelmezésére kérdések alapján Használja az irodalomelméleti alapfogalmakat
Epika Rövid próza (anekdoták, állatmesék) olvasása Rövid terjedelmű prózai művek (legendák, novellák, elbeszélések) olvasása Nagy epika (regény) olvasása	Irodalomelméleti fogalmak: elbeszélés, cselekményesség, epikus idő, szujet és felépítése (expozíció, bonyodalom kezdete, kibontakozás, tetőfok, megoldás)	Legyen képes elbeszélés, novella, kisregény önálló elolvasására, (életkorának és nyelvismeretének figyelembevételével) Használja az irodalomelméleti kifejezéseket
Dráma	Irodalomelméleti fogalmak: drámai párbeszédek, felvonás, jelenet, tragédia, színmű, vígjáték, helyzet- és jellemkomikum	Legyen képes egy mű önálló elolvasására Használja az irodalomelméleti fogalmakat

A feldolgozandó szerzők és művek a 10. évfolyam végére

a) Művek a szlovák népköltészetből: 9-10 népmese, monda, közmondás, szólás különös tekintettel a magyarországi szlovák kultúrkincsre.
b) Szerzők a szlovák nemzeti irodalomból: Ľudovit Štúr, Samo Chalupka, Andrej Sládkovič, Janko Kráľ, Ján Botto, Jozef Miloslav Hurban, Ján Kalinčiak, Jonáš Záborský, Ján Palárik, Gustáv Kazimír Zechenter-Las-komerský, Svetozár Hurban-Vajanský, Pavol Országh-Hviezdoslav, Martin Kukučín, Božena Slančíková Timrava, Jozef Gregor-Tajovský, Ivan Krasko, Janko Jesenský, Ladislav Nádasi-Jégé, Milo Urban, Ľudo Ondrejov, Margita Figuli, František Švantner. 1-1 vers, novella vagy kisregény olvasása szerzőként.
c) Szerzők az utóbbi 50 év szlovák irodalmából, a kortárs szlovák irodalomból, ideértve a magyarországi szlovák irodalmat is. 1-1 vers, novella ill. kisregény olvasása szerzőnként.
d) A szerzők és műveik tematikus vagy más sorrendben egyaránt taníthatók a tanulók nyelvismeretével összhangban.
e) A törzsanyag a helyi sajátosságokhoz, igényekhez alkalmazkodva tetszőlegesen bővíthető, ill. a tájegység szlovák irodalmi kultúrkincsével kiegészíthető.

1.2. Szlovák nyelv és irodalom
(A nyelvoktató kisebbségi oktatási forma számára)

Részletes követelmények a 4. évfolyam végén

I. ISMERETEK	MINIMÁLIS TELJESÍTMÉNY
Beszédszándékok	
– Tárgyak, dolgok megnevezése *(Ez a …, Állítás – tagadás)*	– Bekapcsolódni a társalgásba
– Állítás és tagadás *(Igen – nem)*	– Társalgási helyzet kialakítása
– Egyetértés, egyet nem értés kifejezése *(Jó… Ez nem jó…)*	
– Megszólítás *(Uram, asszonyom)*	
– Köszönés, elköszönés	– Ezen cselekvések kifejezése nem verbális és egyszerű verbális formában
– Köszöntés *(Gratulálok…)*	
– Bemutatkozás *(… vagyok, … hívnak)*	
– Hála kifejezése *(Köszönöm…)*	
– Udvarias kérés *(Kérem…)*	
– Tudás-nem tudás kifejezése *(Tudom… - nem tudom…)*	
– Dicséret *(nagyon jó…, kitűnő…)*	
– Felszólítás, utasítás *(Állj fel! Gyere ide!)*	
– Tetszés és nem tetszés kifejezése *(Tetszik…, Nem tetszik…)*	
Fogalomkörök	
– Létezés kifejezése *(vagyok…, van…)*	– Az adott témakörben nyelvtani, nyelvhelyességi ismertek alkalmazása
– Birtoklás kifejezése *(Nekem van… Nekem nincs)*	
– Mennyiségi viszonyok *(számok millióig, sorszámnevek, mértékegységek, cm magas, ennyi kg)*	
– Időbeli viszonyok *(nap, hónap, év, egész és fél óra, napszakok, évszakok)*	– Egyszerű mondatmodellek elsajátítása kérdések és válaszok segítségével
– Térbeli viszonyok *(irányok – elöl, hátul, itt, ott, fent, lent. Égtájak – észak, nyugat…, balra, jobbra. Távolság - messze, közel…)*	– *(automatizálás)*
– Szám *(egyes, többes)*	– A beszéd alapegysége a helyesen szerkesztett egyszerű mondat *(helyes szórend)*
– Nemek *(kérdés alapján rögzíteni)*	
– Esetek *(alanyeset, tárgyeset, eszk.hat. eset)*	– Felismerés szintjén
– Cselekvés kifejezése *(időben és térben)*	
– Akarat, szándék, terv kifejezése *(szeretném…)*	
– Minőségi viszonyok *(alak, kiterjedés, szín, kor…)*	
Témakörök	
1. Én – személyi adatok, bemutatkozás	– Önálló közlés mondatokban
2. A család *(Hogy hívják a család tagjait, hol laknak, mit csinálnak… Származás - Nemzetiségi családból származom…)*	
3. Lakóhely *(Falu, város, nemzetiségi falvak és városok. Ház, lakás…)*	– Egyszerű leírás
4. Napirend *(cselekvés, idő, hely meghatározása)*	
5. Iskola *(épület, tantárgyak, osztály iskolai tevékenységek, az iskola típusa és neve)*	
6. Évszakok *(a változó természet…)*	– A szókincs fokozatos és ciklikus bővítése az adott témában.

7. Öltözködés *(ruhadarabok megnevezése, külső leírás, szlovák népviselet…)*	
8. Vásárlás *(a mindennapi szükséglet tárgyai)*	– A tanulóknak tudniuk kell az elsajátított szavakat mondatokban alkalmazni
9. A témákkal kapcsolatos gyermekjátékok, dalok, mondókák, versek, találós kérdések	
10. A magyarországi szlovákok népszokásai	– Memorizálás. A verbális emlékezet fejlesztése *(ünnepekhez kapcsolódó szokások)*
11. Szlovákia természeti szépségei	

II. KOMPETENCIÁK ÉS KÉSZSÉGEK

A. KOMMUNIKÁCIÓS KÉSZSÉG

1. Hallás utáni megértés

– rövid szövegben ismerje fel a lényeget, kulcsszavakat és kifejezéseket	– a tanulónak meg kell különböztetniük az ismert szóalakokat, fel kell őket ismerniük más szövegben is
– szóbeli közlésekkel összefüggő feladatok megoldása	
– egyszerű szövegek fordítása magyarra *(a tartalom megértése)*	– meg kell értenie a tanár utasításait
– egyszerű kérdések megértése és azonnali szóbeli válaszadás	– igaz és hamis állítás megítélése *(Igen, ez igaz…)* – nonverbális reakció

2. **Beszédkészség**

– a tanulónak tudnia kell helyesen kiejteni és hangsúlyozni a szavakat és mondatokat	– a szavak, mondatok helyes ismétlése
– magyartól eltérő sajátos szlovák hangok helyes leképzése (pl. h – ch, ä)	– megkísérelni a hangok helyes képzését és kiejtését
– egyszerű mondatok alkotása	– a feltett kérdésekre helyes válaszadás
– egyszerű kérdések alkotása az adott beszédhelyzetben	
– a társalgás megértése és reprodukálása	– versek, dalok, mondókák, nyelvi játékok
– versek, dalok, rövid szövegek, mesék, mondókák, nyelvi játékok memorizálása	
– egyszerű párbeszéd	– beszédhelyzetek kialakítása tanuló társakkal, felnőttekkel
– mesék dramatizálása, párbeszédek alkalmazása	

A beszédhelyzet alkotóeleme az egyszerű mondat.

B. OLVASÁSI KÉSZSÉG

– az élő beszéd tempója megközelítő helyes és folyékony olvasás fokozatos elsajátítása	– a tanulónak tudnia kell hangos olvasással, helyesen kiejteni az összes szlovák hangot (szótagképző mássalhangzók, kettőshangzók…)
– új szövegkörnyezetben felismerni az elsajátított szavakat	
– a szöveg lényegének megértése	
– a tanulónak fokozatosan el kell sajátítania az értő néma olvasást	
– a helyes szórenddel és mondatrenddel összefüggő feladatok megoldása	
– rövid irodalmi szövegek olvasása (mesék, gyermekversek, történetek)	

C. ÍRÁSBELI KÉSZSÉG

– ismert szavak, kifejezések helyes leírása tollbamondás útján	– a szlovák ábécé elsajátítása – a szavak, egyszerű mondatok helyes másolása

– az adott szavakkal helyes szórendben egyszerű mondatok alkotása	– helyes szótagolás
– egyszerű írásbeli feladatok megoldása (szavak alkotása megadott betűkkel, mondatalkotás adott szavakkal, egyszerű mondatokkal szövegszerkesztés)	– az írásjelek helyes használata

Aktív szókincs: 800 – 1000 szó. Passzív szókincs: 200 szó.

Részletes követelmények a 6. évfolyam végén

I. ISMERETEK	MINIMÁLIS TELJESÍTMÉNY
Beszédszándékok	
– Egyetértés – egyet nem értés (Igazad van… Egyetértek)	– tárgyak megnevezése (Ez a…, Látom a…)
– Véleményalkotás (Azt gondolom…, Mit gondolsz?)	– mondatba foglalt egyszerű információk – kérdések és tudakozódások
– Az öröm kifejezése (Nagyszerű… Örülök…)	– modalitás: szándék, terv (Szeretnék…)
– Az elégedettség és az elégedetlenség kifejezése (Elég…)	
– Megbocsátás, sajnálkozás, együttérzés (Semmiség…, Sajnálom…)	
– Elismerés, érdeklődés (Kitűnő! Nagyon jó! Valóban?)	– meghívás (Engedje meg…) – segítségnyújtás felajánlása (Segíthetek?) – figyelemfelkeltés – beszédhelyzet kialakítása megszólítással, köszönéssel (Kérem…, Elnézést…)
Fogalomkörök	
– Mérték és mennyiségi viszonyok (Mennyi? – kevés, sok, fél kiló, kg…, közel, messze, km…)	
– Időbeli viszonyok, pontos – pontatlan meghatározás (Mikor? – gyakran, mindig, ekkor…)	
– Cselekvési viszonyok – a visszaható igealakok helyes rögzítése (Mit csinál? Mi történik?)	– a cselekvés időben történő kifejezése(jelen idő, múlt idő, jövő idő)
– Térbeli viszonyok – relatív helyzet (Hol? – előtt, alatt…)	– távolság (közel - messze) – mérték (kicsi, könnyű, magas…)
– irány (északra valamitől… Honnan? Milyen irányból?)	– égtájak (észak…)
– Minőségi viszonyok – forma (gömbölyű…), anyag (fa…)	
– Szám (többes szám, többes számú főnevek)	– többes szám
– Nemek (egyeztetés)	– meghatározás
– Esetek (részes-, elöljárós-, birtokos-, valamint a többi eset rögzítése)	– az alkalmazás rögzítése kérdések és válaszok segítségével
– Kötőszavak (de, hogy…)	
– Névmások (személyes-, mutató-, birtokos névmások)	– a névmások alkalmazása kérdések és válaszok segítségével
– Mondatfajták a beszélő szándéka szerint	

Ezen a szinten a nyelvtani anyag elsajátítása rögzítéssel, indirekt módszerek alkalmazásával történik. Az elméleti ismeretek – a nyelv szerkezete, a nyelvtani kategóriák – csak a magasabb évfolyamok tananyagában szerepelnek.

Témakörök

Az előző szint témakörei ismétlődnek, bővül a szókincs és a gondolatok kifejezésének módja összetettebb.

1. Én és a család *(származás, szűk családi kör, rokonok, rokoni kapcsolatok)*
2. Napirend *(mindennapi tevékenységek időben és térben, házi munka)*
3. Lakóhely *(falu, város, ház, ország, megye…)*
4. Az én falum, városom *(őseink, szokásaink)*
5. Foglalkozások – otthoni munkák
6. Egy nap az iskolában *(elbeszélés, napló)*
7. Étkezünk *(otthon, az iskolában, vendéglőben, főzünk, szlovák ételek…)*
8. Mindennapi bevásárlás
9. Évszakok, időjárás
10. Öltözködés *(külső leírás, divat, ízlés)*
11. Szlovákia: főváros, természeti szépségek
12. A szlovák nyelv és a szláv nyelvcsalád tagja
13. Szlovákok Magyarországon *(települések, hol élnek…)*
14. A magyarországi szlovákok népszokásai *(farsang…)*

Irodalmi ismeretek

Az irodalom ezen a szinten céltudatosan kerül beépítésre a tananyagba. A témának megfelelő szövegek kiválasztásával és feldolgozásával. Elsősorban a nyelvi ismeretek megszilárdítását, a kommunikációs készségek fejlesztését kell, hogy szolgálja, valamint általános információt kell nyújtania a szlovák irodalmi művekről és alkotóikról.

(Gyermek és ifjúsági irodalom a népköltészet kincsestárából)

II. KÉPESSÉGEK ÉS KÉSZSÉGEK

A. KOMMUNIKÁCIÓS KÉSZSÉG	MINIMÁLIS TELJESÍTMÉNY
1. Hallás utáni megértés	– a tanuló ismerje fel a szó jelentését szókapcsolatokban és mondatokban egyaránt
– a tanuló a tanár magyarázata alapján feladatokat tudjon megoldani	– a tanuló értse a tanár magyarázatát és utasításait
– tudjon a kérdésekre azonnal reagálni	– értse meg az egyszerű kérdéseket és tudjon rájuk válaszolni
– értse meg a hosszabb szóbeli közlés lényegét	– értse a rövidebb közlés (párbeszéd) lényegét
– **Szóbeli megnyilvánulás**	– a szlovák hangok helyes kiejtésével tudja ismételni a szavakat, mondatokat
– beszélgetés képek alapján, események elmondása egyszerű, helyes kiejtésű mondatokkal	– rövid párbeszédek memorizálása
– a lényeg összefoglalása 2-3 mondatban	– rövid szöveg fordítása magyarra
– különböző helyzetben történő kérdés felvetése	– különböző szituációkban tudjon felelni a kérdésre
– szövegből párbeszédet alkotni (pl. meséből)	– tudjon helyes kiejtéssel énekelni, szavalni
– egyszerű kérdéseket alkotni és helyes szórenddel válaszolni	– nyelvi játékokban való részvétel
A. OLVASÁSI KÉSZSÉG	
– a tanuló egyszerű szövegben ismerje fel a szavak különböző alakjait	
– az értő néma olvasás fokozatos elsajátítása	
– helyes, kifejező olvasás	– folyékony, helyes olvasás
B. ÍRÁSBELI KÉSZSÉG	
– hallás utáni tollbamondás kevés hibával (1-2)	– helyes másolás
– szótaglágyítás helyes jelölése	
– a szavak helyes elválasztása	
– az i és y helyes használata az ismert szavakban	– a tulajdonnevek helyesírása

– a ritmikai szabály írásban történő alkalmazása
– a szlovák hangzók írásban történő helyes jelölése (szlovák ábécé)
– nyelvtanilag helyes mondatalkotás
– rövid szövegek összeállítása

Aktív szókincs: 1200 szó. Passzív szókincs: 200 szó.

Részletes követelmények a 8. évfolyam végén

I. ISMERETEK	MINIMÁLIS TELJESÍTMÉNY
Beszédszándékok	
– érdeklődés, kérdés és magasabb fokú egyszerű információk	– a kérdésre történő azonnali reagálás
– emlékkép szóban (Emlékszel…, El ne felejtsd…)	– folyékony, egyszerű társalgás
– szándék, akarat kifejezése *(Szeretnék…)*	
– ígéret, feltételezés (Úgy tűnik…, Valószínű…)	
– bizonyosság – bizonytalanság (Biztos? Számíthatok rá? Talán…Természetesen…)	– kíváncsiság, meglepetés (Tényleg? Hogyan?)
– remény (Remélem, hogy…)	– sajnálkozás (Sajnálom…, Sajnos…)
– együttérzés	
Fogalomkörök	
Ezen a szinten a nyelvtani rendszer tanítása már tudatosan történik, a nyelvtani kategóriák elsajátításával.	
– szlovák hangok (a hangok felosztása, kiválasztott szavak)	– helyes hangképzés
– szófajok (ragozható, nem ragozható)	
– igék (személy, szám, idő, mód)	– egyszerű igealakok alkotása és alkalmazása
– főnévi igenevek	– a képzett szavak jelentésének felismerése, a visszaható igealakok helyes használata
– főnevek (szám, nem, eset)	– az esetek felismerése és helyes alkalmazásukra való törekvés *(az alkalmazást csak a következő*
– esetek kérdései, az esetek elöljárói	– szinten lehet megkövetelni)
– melléknevek (hasonlatosság, milyenség, fokozás)	
– számnevek (mennyiség – eset)	
– névmások (vonatkozó, határozott, határozatlan)	
– határozószó *(fajtái)*	
– módosítószó, hangutánzó szó, kötőszó	
– mondatrészek	
– mondattan – mondatok a beszélő szándéka szerint, a szlovák mondatok szórendje	– egyszerű mondatok alkotása (a beszélő szándéka szerinti mondatok szórendje)
– összetett mondatok (képzésük és alkalmazásuk csak a magasabb szinten)	– az összetett mondatok helyes fordítása
– az irodalmi nyelv és tájszólás	
Témakörök	
1. A család élete (rokoni kapcsolatok, ünnepek, a család tagjai, külső és belső tulajdonságaik)	folyékony beszéd a témáról
2. Környezetünk (falu, város, ország, Európa)	
3. Élet a Földön (természet, állat- és növényvilág, ember a természetben, a Földön és a világűrben)	
4. Iskola *(erdei iskola, iskolarendszer, szlovák iskolák Magyarországon)*	– a saját iskola leírása
5. Egészség – betegség *(az emberi test részei, egészség, betegség, kórházban)*	

6. Egészséges táplálkozás *(a szlovák konyha specialitásai, étteremben, otthon főzünk)*
7. Utazás *(a világ megismerése, Szlovákia szépségei, várak, kastélyok Szlovákiában, az utazás módja, szállodában…)*

Irodalom

– a szlovák irodalom és sokszínűsége *(népköltészet és irodalom)*
– a szlovák irodalom neves személyiségei *(költők, ifjúsági és gyermekirodalom alkotói, a kortársirodalom alakjai)*
– a magyarországi szlovák irodalom
– a kétnyelvű irodalom, a szlovák és a magyar irodalom alakjai *(műfordítók, bilingvisták)*
– a szlovák filmművészet
– a televízió szlovák műsorainak figyelemmel kísérése
– a szlovák sajtó olvasása *(Ľudové noviny, néhány szlovák újság ismerete)*

Az irodalom a nyelvi és kommunikációs készségek elmélyítését szolgálja.
A tanulók általános ismereteket szereznek.
Az irodalomelmélet szakkifejezései valamint a műelemzés a következő szint feladata.

II. KÉSZSÉGEK ÉS JÁRTASSÁGOK

A. KOMMUNIKÁCIÓ	MINIMÁLIS TELJESÍTMÉNY
1. Hallás utáni megértés	– a tanuló értse az összetettebb kérdést és tudjon rá reagálni
– ismeretlen szöveg lényegének megértése	– az ismert szavak alapján tudjon következtetni az ismeretlen szavak jelentésére
– értse a tanár szlovák nyelvű magyarázatát	– értse a tanár bonyolultabb instrukcióit
– a kulcsszavak és az előzetes lényegi információk alapján értse meg a közlés lényegét.	
2. Beszédkészség	– tudnia kell önállóan beszélni, mindennapi témákban rövid párbeszédet folytatni
– a tanulónak tudnia kell társalgást kezdeményezni	– tájékozódni
– a véleményt alkotni az emberekről, eseményekről	– egy kérdésre több mondattal válaszolni
– jellemezni az embereket	
– leírni a helyet, tárgyakat	
– kifejezni saját érzéseit, gondolatait	– érdeklődni mások véleménye, nézete iránt
– rákérdezni az okokra	– válaszolni a "miért?" kérdésre
– memorizálni és a nyelvtani egységeket új összefüggésben is alkalmazni.	– párbeszédet és monológot memorizálni – a nyelvtani egységeket új szövegkörnyezetben is felismerni és megérteni
– párbeszédet alkotni és helyzetet eljátszani	
– szabadon beszélni eseményekről és saját élményeiről	– összefüggően, helyesen beszélni a képekről – saját élményekkel összefüggő kérdéseket megfogalmazni
A. OLVASÁSI KÉSZSÉG	
– néma olvasással megérteni a hosszabb szöveg lényegét	– lényegkiemelés
– a szöveggel összefüggő igényesebb feladatok megoldása	– a szöveggel összefüggő egyszerű feladatok megoldása
– hosszabb szövegek olvasása és feldolgozása	
– az idegen szöveg értő, hangos olvasása	– különböző műfajú szövegek megértése és fordítása (levél, hír, időjárás, hirdetés…)
– ismert szöveg kifejező olvasása	
B. ÍRÁSBELI KÉSZSÉG	
– saját gondolatainak egyszerű mondatokban történő helyes megfogalmazása	
– mondatfűzés *(összefüggésbe helyezés)*	
– adatokat tartalmazó kérdőívek kitöltése	

– egyszerű levél megírása	– képeslapot, táviratot írni – szótárhasználat segítségével egyszerű mondatok fordítása szlovák nyelvre
– tankönyvekből történő feladatmegoldás – a szlovák nyelv helyesírási szabályainak alkalmazása	

Aktív szókincs: 1600 szó. Passzív szókincs: 400 szó

Részletes követelmények a 10. évfolyam végén

I. ISMERETEK	**MINIMÁLIS TELJESÍTMÉNY**
Beszédszándékok	
– összefoglaló kérdések	– kérdések és feleletek
– a lehetséges kifejezése *(Lehetséges…, Esetleg…)*	
– a lehetetlen kifejezése *(Ez lehetetlen…, elképzelhetetlen)*	
– javaslat *(Javaslom, hogy…)*	
– érvelés, vélemény kifejezése *(Úgy gondolom, hogy…, Azon a véleményen vagyok, hogy…, Szerintem…)*	– egyetértés, egyet nem értés *(Egyetértek azzal, hogy…, Más véleményen vagyok…)*
– érvek felsorakoztatása *(Először…)*	
Fogalomkörök (Nyelvtan)	
A tanulók ezen a szinten elmélyítik és rendszerezik nyelvtani ismereteiket. Ismerkednek a bonyolultabb nyelvtani szerkezetekkel. *(A bonyolultabb konstrukciókat csak mint információs tananyagot veszik)*	
– az igeragozás áttekintése	
– az idő és a mód kifejezése*(felszólító, feltételes)*	
– folyamatos és befejezett ige	
– szóképzés	– továbbképzett szavak és jelentésük
– esetek és elöljárók	
– módosító szavak a mondatban	
– mondattan *(az egyszerű és bővített mondat szórendje)*	
– az összetett mondat *(mellérendelt, alárendelt)*	– az összetett mondat és meghatározása
– a szlovák és a magyar nyelvtani rendszer azonosságai és különbözőségei	– a nyelvi rendszerek összehasonlítása *(hangtan, szókincs, mondattan, nyelvtani eszközök, szabályok)*

Témakörök

1. Ember és társadalom *(család, iskolai csoport, emberek közötti kapcsolatok, életrajz)*
2. Környezetünk *(ország, haza, Európa államai, szláv népek, szlovákok a világban, szlovákok Magyarországon, szokásaik, vallások, nyelvek, kultúrák, jellemzőik)*
3. Környezetvédelem *(az ember a természet része, környezetünk átalakítása, veszélyes intézmények és szükségességük – atomerőmű)*
4. Iskolai élet *(tanulók itthon és külföldön)*
5. Alkotó munka *(hobbi, hivatás, lehetőségek, bérek, árak, életszínvonal)*
6. Ép testben ép lélek *(egészséges életmód, a helyes táplálkozás)*
7. Szórakozás *(mozi, színház, koncert, disco, születésnap, névnap megünneplése)*
8. Tudomány és technika *(a tudomány és technika legújabb találmányai, számítógépek, űrkutatás)*

Irodalom

- a szlovák irodalom nagy alakjai *(Ľ. Štúr, J. Kráľ, P. O. Hviezdoslav…)*
- a szlovák és a magyar irodalom közötti kapcsolat erősítői: írók, műfordítók
- közös történelmünk irodalmi alkotásokban
- a magyarországi szlovák írók kétnyelvűsége *(bilingvizmus)*
- kortárs ifjúsági irodalom *(írók és műveik)*
- szlovák filmművészet *(téma, a filmvászon személyiségei, szlovák-magyar közös filmalkotások)*
- szlovák zene, képzőművészet *(tájékoztató jelleggel)*
- a nemzetiségi sajtó olvasása
- a nemzetiségi műsorok figyelemmel kísérése

II. KÉSZSÉGEK ÉS JÁRTASSÁGOK	**MINIMÁLIS TELJESÍTMÉNY**
KOMMUNIKÁCIÓ	
1. Hallás utáni megértés	
– a tanuló értse a tanár órai magyarázatát	– óravezetés, magyarázat
– a tanuló egyszeri hallás után értse meg az élő beszéd tempójában elhangzott közlést	– megérteni a közlés lényegét (televízió és rádió műsorokból)
1. Beszédkészség	
– a tanuló tudja önállóan, röviden megfogalmazni gondolatait, véleményét, kifejezni egyetértését ill. egyet nem értését	– a tanuló legyen a társalgás kezdeményezője
– rögtönözzön szituációs közléseket	– vegyen részt szituációs játékokban
– adjon idegeneknek tájékoztatást lakóhelyéről, hazájáról	– megértesse magát a mindennapos, szokványos helyzetekben *(kevés nyelvtani hibával)*
OLVASÁSI KÉSZSÉG	
– a tanuló értse és dolgozza fel a hosszabb, bonyolultabb irodalmi szöveget	– egészében értse a nyelvileg bonyolultabb szöveget
– fokozatosan kerüljön kialakításra a tanulónál a szlovák nyelven történő olvasás készsége	
– a lényeget értő némaolvasás készsége	
– a hallott részlet beazonosításának képessége *(író, cím)*	
ÍRÁSBELI KÉSZSÉG	
– a tanuló tudja nézeteit, véleményét írásban is kifejezni (röviden, érthetően)	– tömören, kifejezően megfogalmazni a gratulációt, jókívánságot
– gondolatait kifejezni magán és hivatalos levélben egyaránt	– rövid magánlevél, távirat, képeslap megírása
– rövid önéletrajz megírása	
– kérvény írása, jövőre vonatkozó terveik megfogalmazása	
– fordítás szlovák nyelvből magyarra és fordítva (a tanuló nyelvi szintjének megfelelő szöveggel)	– egyszerű szöveg fordítása szlovák nyelvről
	– egyszerű szöveg fordítása szlovák nyelvre (kevés hibával)

Aktív szókincs: 1800 szó. Passzív szókincs: 400 szó

A 10. évfolyam végén a tanulóknak képesnek kell lenniük a középfokú nyelvvizsga letételére.
(A vizsga nem kötelező)

2. Szlovák népismeret
(Minden oktatási forma számára)

Részletes követelmények a 4. évfolyam végén

A műveltségi terület javasolt aránya: **néprajz** 60%, **művelődéstörténet** 40%.

Tananyag	Fejlesztési követelmények	Minimális teljesítmény
I. Történelem (Honismeret)		
1. Országismeret Szlovákia fekvése fővárosa hegysége - Tátra folyói - Dunába - Tiszába ömlő Magyarországi szlovák települések elhelyezkedése a térképen. Tájékozódjon az országos szlovák hetilap, a „Ludové noviny” gyermekrovatában. Kísérje figyelemmel hazánkban a szlovák TV adását a „Domovina” című műsort.	Gyűjtsön képeslapokat, prospektusokat, szóróanyagokat a helyszlovák intézménytől, családoktól. Készítsen tablót. Tanítói irányítással kísérje figyelemmel lakóhelye, iskolája hogyan kapcsolódik be az országos és megyei szervezésű nemzetiségi programokba. Tanítói segítséggel kapcsolódjon be életkorának megfelelő kiírásokba: - rejtvény fejtések - TV által meghirdetett pályázatok.	Ismerje zászlaját, himnuszát. 4-5 település megnevezése, ahol élnek szlovákok.
2. Lakóhely ismerete Nevezetességek, helyi sajátosságok (hagyományok, a múlt emlékei).	Az egymás mellett élés természetessé válása, a lakóhely alaposabb megismerése.	Helyi nevezetességek (tájház ismerete). A középületeken lévő kétnyelvű feliratok megértése.
3. Család Családtagok jellemző adatai – foglalkozás, családi szerepek. Rokoni kapcsolatok.	Alapvető viselkedési formák gyakorlása. Tájékozódni tudás a rokoni kapcsolatokban. Legyen világos képe szerepeiről (család, iskola, kortárscsoport). Rokonsági fok megnevezése.	Személyi adatok ismerete. Udvariassági formulák. Rokoni kapcsolatban használatos helyi nyelvjárási elnevezések felismerése. (pl. švager = švagor tato = otec)
II. Néprajz		
1. Kiolvasó mondókák (Nyelvtörő mondókák Olvasásra, számolásra ösztönző mondókák. Állathangutánzó mondókák. Csúfolódó mondókák. Természeti jelenséghez kapcsolódó mondókák)	Tiszta artikuláció, helyes kiejtés. Szavak értelmezése szövegösszefüggésben. Kommunikáció fejlesztése. Helyi mondókák gyűjtése.	Legalább 1-2 mondóka ismerete típusonként.
2. Gyermekdalok	A dalok hangulatának átélése. Beszédfejlesztés. Helyi gyermekdalok gyűjtése.	Legalább 10-15 dal ismerete.
3. Népi gyermekjátékok (Fogócska-bújócska Játékok-zálogos játékok Dalos-táncos játékok)	Egyensúly-, térérzékelés, mozgás- és ritmusérzék fejlesztése. Egyéni-páros és csoportos kommunikáció fejlesztése. Helyi gyermekjátékok tanulása (pl. stará baba).	Legalább 5 játék ismerete

4. Jeles napok ciklusonként Főképpen a téli és tavaszi ünnepkör játékai, hatásai (Luca, Karácsony, Farsang, Tavaszköszöntő, Kyselica, Nové leto stb.)	Ünnepi köszöntők, dalok ismerete. Az érdeklődés felkeltése a különböző népszokások iránt. Természet és ember kapcsolata. Helyi variánsok.	A tanuló vegyen részt azokban a játékokban, melyek közelebb hozzák a népszokások megismeréséhez. (pl. Nové leto, Kyselica …) Legalább 1 locsolóvers ismerete. A tanuló tudjon egyes népszokásokat évszakhoz kötni, ismerje a népszokás funkcióját.
5. Népi díszítőművészet A jeles napokhoz kapcsolódó díszítőművészet, eszközkészítés (korbácsfonás, tojásfestés, Kiszebábu készítése, népi ékszerkészítés: gyöngyfűzés).	Manuális tevékenység fejlesztése. Az identitástudat alapvonásainak kialakítása. Helyi variánsok bemutatása.	A tanuló vegyen részt a tárgykészítő tevékenységben. Egyszerű motívumok (tárgyak minta utáni elkészítése.
III. Folklór		
1. Rövid népi prózai műfajok: találós kérdések, szólások, közmondások. (Főképp a jeles napokhoz fűződő szólások, közmondások, s a természeti jelenségek, tárgyak megfejtését szolgáló találós kérdések.) 2. Népmesék Rövid állatmesék, tündérmesék, ostoba emberekről szóló mesék. A népmesék hiedelem-alakjai (sárkány, tündér, boszorkány stb.)	Az ember természettel kapcsolatos megfigyeléseinek tükröződése. Népi bölcsességek. Logikus gondolkodás. Szókincsfejlesztés. Helyi szólások, közmondások, találós kérdések gyűjtése. Fantázia, képzeletvilág gazdagítása. Állatmesék tanulságai. Az emberek jó és rossz tulajdonságainak összevetése – értékrend-formálás. Olvasási készség fejlesztése – szókincsgyarapítás.	A szólások, közmondások tartalmának, mondanivalójának megértése. Az olvasott művek tartalmának globális felfogása, képi megjelenítése, ábrázolása.

Részletes követelmények a 6. évfolyam végén

A műveltségi terület javasolt aránya: **néprajz** 50%, **művelődéstörténet** 50%.

Tananyag	Fejlesztési követelmények	Minimális teljesítmény
I. Történelem (Honismeret)		
1. Országismeret Helyünk Európában. Szlovákia nagyobb városai, tájegységei. Hivatalos nyelv – anyanyelv. A magyarországi szlovák települések (tömbök) elhelyezkedése, jellemzőik.	Látókör szélesítése. Térképhasználat – tájékozódási készség. A nemzetiségi öntudat alapjainak lerakása.	A főváros és a hivatalos nyelv megnevezése (Magyarország, Szlovákia). Tájegységek + tájegységenként (tömbönként) 5-6 magyarországi szlovák település megnevezése, jellemző nevezetességek felsorolása (történelmi, irodalmi vonatkozás, intézmény).
2. Lakóhelyünk és a nagyvilág. Magyarország soknemzetiségű ország. Nemzet – nemzetiség.	Nemzetiségi hovatartozás tudósítása. Nemzet, nemzetiség fogalmak tisztázása, helyes használatuk.	Sorolja fel a Magyarországon élő nemzeti és etnikai kisebbségeket. Nemzet és nemzetiség közti különbség érzékelése.
3. Mondák, legendák, történetek nevezetes eseményekről, ismert történelmi személyekről, színhelyekről. (pl. Nemzeti ünnepekhez kapcsolódó, az életkornak megfelelő történetek: Cyril a Metód…) Történelmi események: A fehér ló mondája Tri prúty kráľa Svätopluka… Történelmi személyekről: Mátyás király és az öreg szántóvető Történelmi helyszínekről: Beckov hrad stb	Közös múlt – közös történelem. A magyar, a szlovák illetve a közös történelem tükröződése a különböző mondákban, legendákban, történetekben. Ezek megkülönböztetése a valóságtól. Tanulságok levonása.	A tanult mondák, legendák, történetek kapcsán említett események, helyszínek, személyek ismerete.

II. Néprajz		
1. Népdalok; népszokások dalai. A szülőföld népzenéje. Helyi jellegzetességek, népi hangszerek.	A dalok tartalmának megfelelő előadásmódja. Kétszólamú éneklési készség fejlesztése. Pozitív viszonyulás kialakítása a népdalokhoz. Interetnikus hatások. Érdeklődés a népi hangszerek funkciója, használata iránt.	Legalább 8 népdal ismerete kifejező (a dalok hangulatának megfelelő) előadásmódja.
2. Jeles napok. Ünnep és hagyomány. Népviselet: - köznapi - ünnepi Női viselet. Férfi viselet. (Felsőruházat, lábbeli, hajviselet, fejfedők.) A népviselet részeinek helyi elnevezése. Az ünnepekhez kötődő hagyományos népi ételek.	A viselet helyi közösséghez való tartozást hordozó jegyei. A régió más népcsoportjának viselete és a helyi viselet közti különbségek, azonosságok. Fiatalok és idősek viselete közti különbségek. A múlt és a jelen összehasonlítása (öltözködési kultúránk).	A tanult mondák, legendák, történetek kapcsán említett események, helyszínek, személyek ismerete.
3. Családi ünnepkör. Az ember életútját meghatározó fontosabb események: születés, esküvő, keresztelő… szertartásai, szokásai, hiedelemvilága. Az ezekhez kapcsolódó népi jóslatok, babonák.	Egyén – közösség – társadalom viszonya. A család erkölcs – és értékátörökítő funkciója. Összetartozás tudat elmélyítése. A nemzetiségi családok ill. a magyar családok szokásainak, szertartásainak összehasonlítása.	Ismerje szűkebb családja legfontosabb ünnepeinek értelmét és értékét.
4. A mezőgazdasági év – gazdálkodás. Alföldi gazdálkodás: földművelés, állattartás, a tanyák szerepe Hegyi – erdei gazdálkodás: Állattenyésztés, fakitermelés, erdei termések (gomba, vadgyümölcsök) gyűjtése Helyi jellegzetességek ismertetése (mészégetés, szénégetés stb.)	A környezeti adottságok és a gazdálkodási mód kapcsolata. A gazdálkodás és az anyagi kultúra összefüggései. Népi szerszámok használatának ismertetése (lehetőség szerinti megtekintése – tájház).	A lakóhely ill. a tájegység természet-földrajzi adottságainak és a gazdálkodás módjának ismerete. Ezek kölcsönhatása.
5. Népi díszítőművészet A környezet díszítése: hímzésminták, szőttesek Jeles napokhoz kapcsolódó eszközkészítés. Népi munkaeszközök díszítése (fafaragás).	A tájegység jellegzetes motívumainak bemutatása (színhasználata).	Részvétel a tárgykészítő tevékenységben.
Folkór (néprajz)		
1. Rövid népi prózai műfajok: szólások, közmondások (Főképp az emberi kapcsolatokra, az emberi jellemvonásokra rámutató, erkölcsnevelő közmondások és szólások).	Emberi tulajdonságok csoportosítása. Jellemformálás, helyes erkölcs- és értékítélet kialakítása.	Legalább 8-10 szólás vagy közmondás ismerete, tartalmának megfelelő értelmezése.
2. Népmesék A népmesék különböző típusai: tündérmesék rablómesék tréfás mesék csali mesék állatmesék	Kommunikációs helyzet: a beszélő és a hallgató viszonya. A mese sajátos stílusjegyei, gondolatvilága, jellemformáló szerepe. (A szlovák ill. a magyar népmesék hőseinek, cselekményeinek összevetése.)	Az olvasott mesék tartalmának tömör szóbeli reprodukálása. A népköltészet és a műköltészet megkülönböztetése. Kölcsönhatás.

Részletes követelmények a 8. évfolyam végén

A műveltségi terület javasolt aránya: **néprajz** 35%, **művelődéstörténet** 65%.

Tananyag	Fejlesztési követelmények	Minimális teljesítmény
I. Történelem (Honismeret)		
1. Őskor – ókor A szlávok eredete. Szláv őshaza. A szláv néptörzsek vándorlása, letelepedésük. Szlávok – avarok. Samo első államalakulata.	A szláv ill. a szlovák elnevezés helyes értelmezése. (Slovania – Slováci) nép-, népcsoport fogalmak tisztázása. Mai szláv népek ismertetése, felsorolásuk, területi elhelyezkedésük.	Mai szláv népek felsorolása, területi elhelyezkedésük.
2. Középkor – kora középkor. A Nagymorva birodalom kialakulása, fénykora és bukása. A kereszténység felvétele. Cyril és Metod hittérítői tevékenysége, jelentőségük. Az írásbeliség kialakulása. Szlovákia mai területének és a szláv népességnek a betagolódása a Szent Istváni államba.	Az első állam létrejöttének jelentősége. Állam és egyház kapcsolata. Zalavár-Blatenské kniežatstvo. A szláv néptörzsek és a nomád népek életvitelének párhuzamba állítása. A népek együttélése – kölcsönhatások: etnikai keveredés, jövevényszavak, gazdasági hatások stb.	A tanuló legyen képes röviden jellemezni a Nagymorva birodalom korszakát. Ismerje az első misszionáriusokat és tevékenységüket, a szláv írásbeliség kialakulásának történetét. Tudjon legalább 10 szót, ami a szláv-magyar együttélést bizonyítja.
3. Középkor – kora középkor. Az új rend megszilárdítása, gazdasági és társadalmi változások. Szlovákság a középkori Magyar Királyság keretei között. Huszita felkelés – hatása a felsőmagyarországi szlovák városokra. Török veszély.	A középkori latin műveltség térhódítása. Az azonos társadalmi helyzetű emberek, nemzetiségi hovatartozásuktól függetlenül azonos körülmények között élnek. A huszitizmus pozitív, elsősorban kulturális hatása – cseh nyelv elterjedése.	A tanuló tudja, hogy Szlovákia, mint önálló állam ebben az időszakban nem szerepel. Tudja Husz János nevét eseményhez kötni.
4. Kora újkor. A hatalmi viszonyok átrendeződése Európában. Magyarország három részre szakadása. A reformáció. A török kiűzése. Magyarország és a nemzetiségek a Habsburg birodalom keretei között (A felvilágosult abszolutizmus).	A reformáció és ellenreformáció hatása a kultúra, az iskolázás a nemzeti nyelv fejlődésére. A szlovák nemesség elmagyarosodása. Az ország nemzetiségi összetételének változásai a török kiűzése után.	A tanuló ismerje, hogy mit értünk a reformáció ill. ellenreformáció kifejezések alatt. Pázmány Péter a nagyszombati egyetem megalapítója a magyarországi ellenreformáció kiemelkedő képviselője. Tudja, hogy mit takar a „Hungarus” tudat.
5. A szlovákokmigrációja és letelepedése a XVII-XVIII. században. A vándorlás okai: feudális terhek növekedése, török veszély, vallási üldözés stb.	A szlovákok által alapított települések feltérképezése, a migráció szakaszai, típusai.	A migráció gazdasági-társadalmi okai, irányai.
Néprajz		
1. Jeles napok Őszi – téli ünnepkör. Névnapok Advent Mikulás Luca Karácsony Szilveszter Újesztendő Farsang	A névnapokhoz fűződő szólások, (időjárásjóslatok), hiedelmek. A múlt és jelen összevetése. Népi vallásosság. A jeles napokhoz kapcsolódó szokások áttekintése, gazdaságuk, táji jellegük kihangsúlyozása. (pl. Farsangi bolondkerék (Šimon a Juda Pilisben) vagy a Betlehemezés, Balázs-járás, Luca-járás…)	A tanuló tudja köszönteni hozzátartozóit ill. ismerőseit névnapjuk ill. születésnapjuk alkalmából akár szóban, akár írásban. Ismerjen legalább 2-3 névnapokhoz fűződő szólást, népi bölcsességet. Népszokások iránti érdeklődés. Részvétel a tanórán reprodukált egyes népszokások előkészületi munkáiban, a rekvizitumok elkészítésének folyamatában.

Tavaszi – nyári ünnepkör: Virágvásárnap Húsvéti ünnepkör (a Nagyhéttől) Pünkösd Medárd Aratás	Szövegek, énekek, táplálkozás – hagyományos ételek, viselet. A hagyományok rekonstruálása, szövegek betanulása, rekvizitumok készítése – dramatizálás. A hagyományok ápolása. Szokások felújítása. Hiedelemvilág ábrázolása a népszokások tükrében. Egészség varázslás, párválasztással kapcsolatos babonák – mágia. Népi időjárásjóslás. Egyes ünnepek egyházi és világi vonatkozásai, ezekkel kapcsolatos elemei. Magyar és szlovák nyelvi szokások egymás mellett élése.	Tisztelet a hagyományok és a hagyományok ápolói iránt. A tanult népszokások helyi variánsának ismerete.
2. Mezőgazdasági-év gazdálkodás Szőlőtermesztés – feldolgozás Zöldség-gyümölcstermesztés. Rét ill. legelőgazdálkodás. Foglalkozás, népi mesterségek Szociális foglalkozási rétegek (summások, részesaratók, cselédek...) Néhány tipikus foglalkozás: vándoriparos, drótos, üveges, pásztor, mészégető, kosárfonó, piacozó stb.	Gazdasági különbségek országrészeként. A népi gyógyászat és a természetgyógyászat. Táplálkozáskultúra. A mezőgazdasági eseményekhez kötődő népszokások (dožinky, oberačka, zabijačka). A táji gazdálkodási lehetőségek meghatározó szerepe a foglalkozások kialakulásában. Állattartás – takarmányozás. Hagyományok – továbbélésük okai.	A tanuló ismerje fel, hogy egyes foglalkozások és a táj (környezet) által meghatározott feltételek (földrajzi fekvés, társadalmi helyzet) között összefüggés van.
3. Településtípusok Lakóházak. A parasztház osztata, helyiségeinek funkciói. Bútorzata, az elhelyezés funkciói. Kultikus helyek a házban. Gazdasági épületek. Funkciójuk (állattartás, terménytárolás, munkaeszközök tárolása). Munkavégzéssel kapcsolatos alkalmi lakhelyek, épületek. Terménszállítás. Közlekedési- és szállítóeszközök.	A településtípus ill. a gazdálkodási mód összefüggései. Építőanyagok. Építési technológiák. Hagyományos munkaeszközök. Életstílus – épületek – berendezés kapcsolata. A házépítéssel kapcsolatos hiedelmek. Táji jellegzetességek. A munkavégzéssel kapcsolatos alkalmi lakhelyek (favágók kalyibái, pásztorok szállásai, tanyák stb.) jellegzetességeik, elnevezésük.	Az ember szerepe környezetének alakításában. Életstílus – épületek – berendezés formavilága közötti összefüggések meglátása. A lakóház helyiségeinek és a gazdasági épületeknek az elnevezése a helyi terminológia ismerete (húra, úkol, šopa…)
4. Társas munkák és a fiatalság. (tollfosztás, kenderdörzsölés, kukoricafosztás, szüret, disznótor)	A fiatalság munkához való szoktatása, szórakozással egybekötve. A kisebb közösségek összetartozása, kölcsönös segítségnyújtás. Munkaerkölcs.	A társas munkák során végzett tevékenységek ismerete.
III. Folklór		
1. Balladák (Régi típusú balladák, törökkori balladák, katonaballadák, szociális tartalmú balladák, sorsballadák, betyárballadák, vígballadák)	Az egyén és történelem viszonya. Nyitottság a balladai hősök sorsának, érzelmeinek, gondolatainak átélésére, megértésére. Erkölcsi és esztétikai fogékonyság növelése. Az életkornak megfelelő szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése. A szlovák és magyar balladák tematikai és stilisztikai összehasonlítása. Variánsok.	A ballada műfaja és stilisztikai jegyei. Legalább két ballada cselekményének, szereplőinek, esetleg helyszínének ismerete, rövid, tömör előadása.

2. Népmondák. Helyi mondák. (pl. földrajzi nevek eredete, betyártanyák – kincsmondák stb.) Történelmi mondák. Betyár-mondák. Hiedelemmondák. (Hiedelemalakok: mátoha, bosorka, svetlonos, zmora…)	A magyar-szlovák együttélés népi alkotásai. Hasonlóságok – különbségek – variánsok. (pl. Jánošík – Rózsa Sándor) A mondák és a balladák közti különbség. Helyi mondák gyűjtése – lokálpatriotizmus megszilárdítása. A képzelet a kíváncsiság mozgósítása.	A népmondák tartalma és a valóság viszonya. A ballada és a monda közti különbség ismerete. Legalább 2 népmonda tartalmának felidézése.
3. Szlovák-magyar kapcsolatok: a magyar és a szlovák kultúra párhuzamos jelenségei. – Kétnyelvűség jelenségei (Peter Beniczky) – Matej Bél tudományos munkái – Janko Kráľ – Petőfi költészetének párhuzamai – Pestbuda több nemzet kulturális centruma	Rávezetni a tanulókat, hogy tanult személyiségek érdemeit méltán ismerik el mind Magyarországon, mind Szlovákiában. A már történelemből elsajátított „hungarus” nemzetfogalomból kiindulva kell tudatosítani, hogy egyik nemzet sem „sajátíthatja ki” kizárólagosan e személyiségeket. Közös múlt – közös történelem: A múlt „közös” képviselői.	A tanulók ismerjék a tanult személyiségek tevékenységét, azt, hogy milyen területen munkálkodtak.

Részletes követelmények a 10. évfolyam végén

A műveltségi terület javasolt aránya: **néprajz** 35%, **művelődéstörténet** 65%.

Tananyag	Fejlesztési követelmények	Minimális teljesítmény
I. Történelem (Honismeret)		
1. Polgárosodás Magyarországon A reformkor. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc. Megtorlás. Önkényuralom. A kiegyezés – dualizmus. A kiegyezés rendszerének belső ellentmondásai.	Források alapján ismertesse a reformkor kiemelkedő politikusainak eszméit. (Ľ. Štúr beszéde az országgyűlésben 1847.) A nemzeti megújulás és a nemzetiségek. A nemzetiségek szerepe a 48-as forradalomban (1848. Žiadosti slovenského národa). A kiegyezés előnyei és hátrányai. A nemzetiségi törvény 1868. Nacionalizmus. A szlovák nemzeti mozgalom.	A tanuló vesse össze a magyar nemzeti megújulást és a nemzetiségek törekvéseit. Tudja, hogy Ľudovít Štúr mint politikus a nemzetiségek egyenjogúságáért is harcolt. Ismerje a korabeli politikai rendszert bíráló szépirodalmi műveket. Tudja, mi a Matica slovenská.
2. Gazdasági, társadalmi viszonyok Szlovákiában a századfordulón. Politikai küzdelmek a XX. század első évtizedeiben. Az első világháború és a Csehszlovák állam megalakulása. Trianon.	A Felvidék iparosodása, a hitelélet fejlődése (Tátra Bank) a polgárság megerősödése. A mezőgazdaság gépesítése. Szlovák Nemzeti Párt – Hlaszisták. Szlovák Szociáldemokrata Párt megalapítása 1905. Tomáš Garrigue Masaryk, Eduard Beneš, Milan Rastislav Štefánik tevékenysége – Csehszlovák Köztársaság létrejötte (1918-1938)	Béneš, Masaryk, Štefánik munkássága. A Csehszlovák állam megalakulása, területe, népessége. A trianoni békeszerződés (1920) és következményei – határon túli magyarság.
3. A polgári demokratikus Csehszlovák Köztársaság (1918-38) A szlovák állam 1938-45. A szlovák nemzeti felkelés. Szlovákia felszabadítása.	A cseh és szlovák országrész fejlődése. Magyar – csehszlovák kapcsolatok a két világháború között. A Horthy-Magyarország és Csehszlovákia kapcsolata. Tiso autonóm szlovák kormánya.	A polgári demokratikus Csehszlovák Köztársaság jellemzői. SNP – szlovák nemzeti felkelés körülményei.

	Ellenállási mozgalmak. 1944. augusztus 30. Besztercebánya – felkelés központja.	
4. Szlovákia a II. világháború után (1945-68, 1968-89). Az új csehszlovák kormány megalakulása. 1968 – reformtörekvések és következményei. Federatív Csehszlovákia. Az önálló Szlovák Köztársaság létrejötte – 1993. Társadalmi változások – 1989. Önálló Szlovák Köztársaság – 1993.	A nemzetközi politikai események tükröződése Szlovákia, Magyarország és a magyarországi szlovákság történelmében. A szlovák-magyar lakosságcsere hatása a magyarországi szlovákságra. A társadalmi változások értékelése.	A Szlovák Köztársaság 1993. január 1-i kihirdetéséhez vezető út fontosabb eseményeinek ismerete, időbeni elhelyezése. A tanuló találjon összefüggést a lakosságcsere-egyezmény alapján Szlovákiába áttelepült lakosság és a magyarországi szlovákok számának csökkenése között.
II. Történelem – Művelődéstörténet		
1. Szlovákia Szlovákia műemlékei (bányavárosok, várak, természeti szépségek) XIII-XVIII. századi építészet stílusok. Szlovák kultúra a XIX-XX. században. Képzőművészet – festészet, szobrászat, grafika… Zene – klasszikusok, modern.	A műveltség szerepe az ember életében. A műalkotások értelmezése, mondanivalójuk megértése. A különböző korokban készült műalkotások összehasonlítása. Hasonlóságok és különbségek a magyar ill. szlovák alkotók munkáiban. Műemléki városok ismerete.	A tanult korszakok jellegzetességeinek ismerete, s ezek felismerése. Korszakonként legalább 1-2 kiemelkedő alkotáson. Kulturális intézmények, személyiségek ismerete.
2. Magyarországi szlovákok. A szlovák nemzetiség sajátos kulturális és nyelvi arculata. Tipikus tájak. Helyi jellemzők. Múltbeli vagy esetlegesen még fellelhető specifikumok.	Nemzetiségi sajátosságok. A magyarországi szlovákok helyi kultúrája mint az anyanemzet kultúrájának része. A nemzetiségi kultúra helye a magyar kulturális életben. Lokálpatriotizmus megszilárdítása. Önazonosságtudat elmélyítése – identitás.	Képek, különböző leírások alapján ismerje fel a tipikus tájakat s tudjon ezekről 2-3 jellegzetes dolgot említeni. (pl. nyelvjárás, hagyományos kultúra, a régió ismert költői képzőművészei, népművészei, építészeti jellegzetesség, viselet...)
3. A magyarországi szlovákok jelene, szervezetei, művelődési intézményei, iskolarendszere.	A tanuló szerezzen bővebb ismereteket a szlovák szervezetek tevékenységi köréről.	A művelődés formái, kulturális intézmények.
4. Szlovákok a nagyvilágban. Szlovákok a Szlovák Köztársaság határain túl. Elhelyezkedésük, számuk, helyzetük. Egyes kiemelkedő személyiségek.	Az elszakadás, kivándorlás, kitelepítés okai. Haza és nemzetiség. Többségi nemzet, nemzetiség – kisebbség és anyanemzet viszonya. Tolerancia, másság elfogadása.	A tanuló legyen tisztában azzal, hogy hol élnek még szlovákok, Szlovákia országhatárain kívül, Európában és azon túl.
III. Néprajz		
1. Családi ünnepek, események. lakodalmi szokások előtérbe helyezésével párválasztás (udvarlás) leánykérés (háztűznéző) kézfogó lakodalmi előkészületek tisztségek a lakodalomban az esküvő szokásai és hiedelmei, szertartások étkezés a hagyományos viselet – a lakodalmi öltözék	A családi életre való ifjúkori népi felkészítés. A múlt és jelen összehasonlítása. A népi etikett megnyilvánulása, szövegeinek stílusjegyei. Szövegek, dalok, rekvizitumok (nász- vagy vőfély szövegei, búcsúbeszédek stb.) Helyi lakodalmi szokások. Összehasonlítás a szláv-lakodalommal. Új szokások – magyar hatások. Ünnepi viselet.	A tanuló érzékeltetni tudja az élet nagy fordulóival kapcsolatos események (lakodalom, születés, halál) menetének, szertartásainak, hiedelemvilágának, nyelvezetének múltbeli és jelenkori különbségeit. Ismerje a változások okait. (pl. nyelvi változás s kétnyelvűség ill. a magyar nyelv térhódítása; egyes hiedelemvilággal kapcsolatos szokások megszűnése; esztétikai reprezentatív funkciók előtérbe kerülése.

2. Építészeti stílusok. Lakóházak. Középületek: – templomok – iskolák – ipari létesítmények (huták)	A táj adta lehetőségek meghatározó szerepe. A templom és az iskola mint a szlovák kultúra megőrzésének intézményei. Írásos és tárgyi emlékek.	Az építészeti stílusok felsorolása. Egy adott épület építészeti stílusának meghatározása (képről).
3. Népi kismesterségek – népi iparművészet (fafaragó, fazekas, takács, szűcs, üvegfúvó, cipész, csizmadia…). A településre jellemző mesterségek.	A mesterségbeli tudás művészi szintje. Mesterségek megszűnése – fennmaradása. Megszűnt mesterségek tárgyi emlékei. Viseleti darabok készítői ma. Napjaink élő iparművészei.	Közismert népi iparművészek megnevezése. Egyes jellemző szlovák motívum felismerése, az alkotók sajátos technikai megoldásainak felismerése tipikus példákon.
4. A magyarországi szlovákok magas (polgári) kultúrája. Világi kultúra: – népi írásbeliség (alkalmi költészet, gazdasági naplók, sírfeliratok…) – tankönyvek, iskolai segédletek (tudós papok, tanítok munkássága) – folyóiratok, kalendáriumok – amatőr színjátszás Egyházi kultúra: – evangélikus hagyományok – katolikus hagyományok	Nyelvi stilisztikai jellemzők. Az egyes régiók ill. az anyaország közötti kulturális kapcsolatok dokumentumai. Kiemelkedő személyiségek: Tessedik S., Markovicz M., Haán L. Nyelvezetük jellemzői.	A népi írásbeliség emlékei (rövid szövegek, naplók, végrendeletek) nyelvezetének megértése. Tessedik Sámuel munkásságának ismerete. Evangélikus és katolikus egyház közti különbség.
5. Nyelvjárások. Nyugat-szlovák, kelet-szlovák nyelvjárás. Meghatározó jegyek, jellegzetességek. Területi megoszlás.	Az irodalmi nyelv és a nyelvjárás. Hasonlóságok, különbségek. A nyelvjárást beszélő generációk szűkülése. Okai. Különböző nyelvjárások összehasonlítása.	A nyelvjárási szövegek helyes típusbesorolása. Típusonként néhány jellegzetesség felsorolása.
IV. Irodalom		
1. A magyarországi szlovák irodalom kialakulása. – líra – próza – dráma – Olvasókörök.	Néhány költemény bemutatása (pl. Š. Nemčok, Š. Hudák, F. Boriš…) Néhány prózai mű bemutatása. (pl. J. Korbeľ, O. Kulík, J. Gerči…) Dráma: Gerči – Sekerka J. Tomková A magyarországi szlovákok viszonya a szlovák irodalmi nyelvi normához. A magyarországi szlovák amatőr színjátszás (Tótkomlós, Békéscsaba)	A tanuló tudjon ismertetni legalább 1-1 művet 1-1 szerzőtől.
2. A magyarországi szlovákok mai irodalma. Költők, írók, műfordítók. Tevékenységük.	Igény ill. érdeklődés a nemzetiségi írók, költők művei iránt. (G. Papuček, A. Kormoš, P. Samuel, J. Dolnozemsky, I. Fuhl, M. Hrivnák, P. Kondač…)	Nemzetiségi költők, prózaírók felsorolása, 4-5 verseskötet ill. antológia címének ismerete.

3. A magyarországi szlovákok kiadványai, gyűjteményei. Folklór, néprajz, nyelvészet, zene, képzőművészet, történelem.	Ismeretszerzési lehetőség, értékeink gyűjtése, megőrzése. Népdalok, népmesék, népballadák gyűjteményei: Š. Lami, G. Papuček, B. Kálmánfi, A. Kormoš, I. Očovská Národopis Slovákov v Maďarsku – néprajz. Kiadványsorozat. M. Žiláková, A. Mihalovič munkái – nyelvészet. A. Kormoš: Spievaj s nami – zene! Väzby (Kötődések) – képzőművészet A. Divičánová, O. Krupa tudományos munkái (néprajz, művészettörténet) A magyarországi szlovákok népi kultúrájának atlasza (Atlas ľudovej kultúry Slovákov v Maďarsku)	Legalább 5 nem irodalmi jellegű kiadvány ismerete, tartalma, szerzője.

A szlovák népismeret tantárgy tanítása önállóan vagy integrálva történhet.

A pénzügyminiszter 11/1998. (III. 25.) PM rendelete

az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztáraknál a pénzforgalmi szemléletű kettős könyvvezetésről az üzemgazdasági szemléletű kettős könyvvezetésre való áttérés szabályairól

Az önkéntes nyugdíjpénztárak beszámoló készítésének és könyvvezetésének sajátosságairól szóló 269/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 36. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) Az önkéntes nyugdíjpénztár az 1997. évről készített éves pénztári beszámolójának mérlegét az R.-ben, valamint az e rendeletben foglaltak alapján köteles átrendezni.

(2) Az (1) bekezdés alapján összeállított mérleg a rendező mérleg, amely megfelel az 1998. év nyitómérlegének is.

2. §

Az átrendezés során a mérleg egyes tételeinek tartalmi meghatározásakor az R. 11—20. §-aiban előírt követelményeket és minősítéseket kell alkalmazni.

3. §

A rendező mérleget az R. melléklete szerinti részletezésben kell elkészíteni.

4. §

Az 1997. december 31. fordulónappal készült mérlegben szereplő immateriális javak, tárgyi eszközök közül a működtetett ingatlanoknál, a tartós befektetési célú ingatlanoknál és a gépek, berendezések, felszerelések, járműveknél, továbbá a befektetett pénzügyi eszközök és a forgóeszközök között kimutatott értékpapíroknál, részesedéseknél és a devizabetéteknél, valamint az árunak minősülő, továbbértékesítési céllal beszerzett ingatlanok esetében az R. 22. §-ának (4)—(5) bekezdésében megállapított értékelési előírások nem alkalmazhatók.

5. §

A rendező mérleg elkészítését megelőzően e rendelet 6—11. §-ai alapján rendező, technikai tételeket kell elszámolni.

Rendező, technikai tételek

6. §

(1) Az üzemgazdasági szemléletű kettős könyvvezetésre való áttérés miatt az önkéntes nyugdíjpénztárnak gondoskodnia kell arról, hogy a pénztári alapok tartalékának pénzforgalmi szemléletben megállapított 1997. évi eredményét üzemgazdasági szemléletű eredménynek feleltesse meg.

(2) Az üzemgazdasági szemléletnek való megfeleltetés érdekében a pénzforgalmi szemléletben elkészített 1997. évi éves pénztári beszámoló mérlegében szereplő értékadatokat rendező, technikai tételek elszámolásával módosítani kell. A rendező, technikai tételeket az 1997. évi főkönyvi számlákon kell elszámolni, azok záróegyenlegéből kiindulva.

(3) A rendező, technikai tételek nem képezik részét sem az 1997. évi pénzforgalmi szemléletű folyó könyvelésnek, sem az 1998. évi üzemgazdasági szemléletű folyó könyvelésnek.

(4) A rendező, technikai könyvelési tételeknek tartalmazniuk kell mindazon gazdasági események könyvviteli elszámolásait, amelyeket az üzemgazdasági szemléletnek megfelelően a tárgyidőszak — 1997. év — bevételeként, illetve költségeként, ráfordításaként számításba kell venni.

(5) A rendező, technikai tételek könyvelése során azoknak az 1997. évi főkönyvi számláknak az egyenlege megszűnik, amelyeknek megfeleltetésére az R. mellékletében szereplő mérleg szerint nincs mód (pénztári alapok tőkeváltozása főkönyvi számlák).

7. §

(1) A tárgyévi mérleg fordulónapján, 1997. december 31-én az üzemgazdasági szemlélet szerint fennálló aktív és passzív időbeli elhatárolások tételeinek felvétele és átrendezése céljából az aktív és passzív pénzügyi elszámolásokat a következő technikai főkönyvi számlák alkalmazásával kell elvégezni:

389. Aktív időbeli elhatárolások rendező számlája

489. Passzív időbeli elhatárolások rendező számlája

(2) Az aktív és passzív időbeli elhatárolásokat a rendező számlákon a megfelelő alap (működési, fedezeti, likviditási) tartalékszámlával szemben kell elszámolni.

(3) Aktív időbeli elhatárolásként kell elszámolni:

a) a befektetett eszköznek, illetve forgóeszköznek minősülő kamatozó értékpapírok után a mérleg fordulónapjáig időarányosan járó kamatok összegét;

b) a diszkont értékpapírok vételára (kibocsátási értéke) és névértéke közötti különbözet mérleg fordulónapjáig időarányosan járó összegét;

c) az adott kölcsönök, az elhelyezett bankbetétek, a devizaszámlák után a mérleg fordulónapjáig időarányosan járó kamat összegét;

d) a részesedések, az üzletrészek, a részvények után az illetékes szerv által már jóváhagyott osztalék (részesedés) járó összegét;

e) az 1997. évi mérleg készítése időszakában lezárt határidős és opciós ügyletek ezen időszakban realizált nyereségének a tárgyévre jutó időarányos részét;

f) a tárgyidőszakra járó bérleti díjak időarányos összegének még nem számlázott összegét;

g) a mérleg fordulónapját követően esedékes, a mérleg fordulónapjáig időarányosan járó és szerződés szerint teljesített értékesítéshez, illetve szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódó bevételek összegét;

h) a tárgyidőszakban felmerült költségek és ráfordítások — időarányosan — nem a tárgyidőszakot terhelő összegét.

(4) Nem aktív időbeli elhatárolásként, hanem tagdíjkövetelésként kell felvenni a megfelelő alap tartalékával szemben, a munkáltató által a pénztártag munkavállalója részére december hónapra megállapított munkáltatói hozzájárulás összegét abban az esetben is, ha azt a munkáltató a pénztártag munkavállalójának a december hónapra járó munkabére százalékában állapította meg és a munkáltatói hozzájárulás pénztárhoz történő befizetése (pénzügyi teljesítés) csak 1998. január hónapban esedékes. Tagdíjkövetelésként kell kimutatni a december havi tagdíjak összegét akkor is, ha a pénztár az alapszabályában a tárgyhónapra járó tagdíj esedékességének időpontját a tárgyhót követő hónapban állapította meg.

(5) Passzív időbeli elhatárolásként kell elszámolni:

a) a mérleg fordulónapjáig befolyt, illetve számlázott bevételek tárgyévet követő évet illető részét;

b) a felvett hitelek, kölcsönök után a mérleg fordulónapjáig időarányosan a pénztárat terhelő kamatokat és kamatjellegű ráfordításokat;

c) a mérleg fordulónapjáig teljesített, igénybe vett szolgáltatásokkal összefüggésben a tárgyévet követő évben felmerült, de a mérleg fordulónapjáig időarányosan a tárgyévet terhelő költségek és ráfordítások összegét;

d) az 1997. évi (tárgyidőszaki) mérleg készítése időpontjáig le nem zárt határidős ügyletek esetén az ügylet tárgyát képező pénzügyi instrumentum, egyéb áru mérleg fordulónapi piaci értéke (elszámoló ára) és kötési ára (árfolyama) közötti árkülönbözet összegében az elszámolóház részére — a befektetési vállalkozás igénybevétele útján — átutalt összeget, ha az ügylet jövőbeni eredménye nagy valószínűséggel veszteség lesz;

e) az 1997. évi (tárgyidőszaki) mérleg készítése időszakában lezárt, határidős és opciós ügyletek ezen időszakban realizált veszteségének, illetve a lehívott opció után fizetett opciós díjnak a tárgyévre jutó időarányos részét.

(6) Az előre megfizetett tagdíjakat az áttérést megelőzően a pénzforgalmi szemléletű kettős könyvvitel szabályai szerint a tárgyidőszak tagdíjbevételeként kellett elszámolni, ezért a rendező technikai tételek elszámolásakor azok összegét nem lehet a passzív időbeli elhatárolásokba helyezni.

8. §

A rendező, technikai tételek között a pénztár alkalmazottai részére december hónapra járó munkabért és a munkáltatót terhelő járulékokat a működési alap tartalékával szemben rövid lejáratú kötelezettségként a 466. Adóhatósággal szembeni kötelezettségek, a 467. Társadalombiztosítással szembeni kötelezettségek, valamint a 469. Egyéb rövidlejáratú kötelezettségek főkönyvi számlákon kell kimutatni.

9. §

A 42. Tőkeváltozások számlacsoport számláinak 1997. december 31-én fennálló egyenlegét — azok tartalmának megfelelően — a 43. Tartalékok számlacsoportban a megfelelő pénztári alap tartalékára kell átvezetni.

10. §

A befektetett pénzügyi eszközök között kimutatott részesedések és értékpapírok 1998. évi nyitó értékét az 1997. december 31-ig elszámolt értékvesztéssel csökkentett értéken lehet megállapítani, a mérleg átrendezése során az eddig elszámolt értékvesztés miatt korrekciós tételt nem kell elszámolni.

11. §

Az 1997. évi éves pénztári beszámoló mérlegében a fedezeti alap tartalékaként kimutatott összegnek a rendező, technikai tételek elszámolása következtében történő változását a fedezeti alap tartalékához kapcsolódó analitikus nyilvántartásokon — egyéni számlákon — is át kell vezetni.

Rendező mérleg

12. §

A rendező, technikai tételek könyvelését követően a rendező tételeket is tartalmazó főkönyvi számlák egyenleg adatai alapján kell elkészíteni az 1997. évre vonatkozó,

üzemgazdasági szemléletnek megfelelő mérleget. Az így elkészített mérleg értékadatait e rendelet *mellékletében* foglaltaknak megfelelően kell átrendezni.

13. §

A magánnyugdíjpénztárat is működtető önkéntes nyugdíjpénztáraknál a magánnyugdíjpénztári tevékenységgel kapcsolatban 1997. évben elszámolt, aktív pénzügyi elszámolások között kimutatott kiadásokat a rendező mérlegben az egyéb követelések között, a passzív pénzügyi elszámolások között kimutatott bevételeket pedig az egyéb rövidlejáratú kötelezettségek között kell kimutatni.

14. §

(1) Az üzemgazdasági elszámolásokat is tartalmazó működési, fedezeti, valamint a likviditási alap tartalékának átrendezésekor az egyes alapok tartalékából az esedékességig meg nem fizetett tagdíjak összegét nem tartaléktőkeként, fedezeti céltartalékként, illetve likviditási céltartalékként, hanem meg nem fizetett tagdíjak tartalékaként kell kimutatni.

(2) A fedezeti célú meg nem fizetett tagdíjak tartalékán kimutatott összegekkel az analitikus nyilvántartást — egyéni számlákat — is módosítani kell.

Záró rendelkezések

15. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) A rendező mérleget az önkéntes nyugdíjpénztárak éves beszámolójának részét képező mérleg nyomtatvány felhasználásával kell elkészíteni és 1998. július 30-ig két példányban az Állami Pénztárfelügyelethez kell benyújtani.

Akar László s. k.,
pénzügyminisztériumi politikai államtitkár

Melléklet a 11/1998. (III. 25.) PM rendelethez

Az 1997. évi záró mérleg rendezése az önkéntes nyugdíjpénztárak beszámoló készítésének és könyvvezetésének sajátosságairól szóló kormányrendelet 1. számú mellékletének megfelelően

1997. évi zárómérleg sorszám, megnevezés	1997. évi főkönyvi számla száma	1998. évi átrendezés utáni mérleg sorszám, megnevezés	1998. évi főkönyvi számla száma
Eszközök		*Eszközök (Aktívák)*	
A) Befektetett eszközök		*A) Befektetett eszközök*	
A/I. Immateriális javak	*111—112*	*A/I/1. Immateriális javak*	*111, 113, 119*
A/II. Tárgyi eszközök		*A/II. Tárgyi eszközök*	
A/II/1. Ingatlanok	121—122-ből	A/II/1. Működtetett ingatlanok	1211, 1212, 1213, 1214, 1219
A/II/1. Ingatlanok	121—122-ből	A/II/2. Tartós befektetési célú ingatlanok	1221, 1222, 1223, 1224, 1229
A/II/2. Gépek, berendezések, felszerelések és járművek	131—132	A/II/3. Gépek, berendezések, felszerelések, járművek	131, 132, 133, 134, 139
A/II/3. Beruházások	141, 149	A/II/4. Beruházások	141, 142,
A/II/4. Beruházásra, felújításra adott előlegek	151	A/II/5. Beruházásra, felújításra adott előlegek	351
A/III. Befektetett pénzügyi eszközök	*17—19*	*A/III. Befektetett pénzügyi eszközök*	*15—19*
A/III/1. Részesedések	171, 172	A/III/1. Részesedések, üzletrészek	152, 154, 159
A/III/2. Értékpapírok	181, 182, 183, 189	A/III/2. Értékpapírok	161, 162, 163, 164, 165, 166
A/III/3. Adott kölcsönök	191	A/III/3. Adott kölcsönök	171
A/III/4. Hosszú lejáratú bankbetétek	195, 197	A/III/4. Hosszú lejáratú bankbetétek	191, 192

1997. évi zárómérleg sorszám, megnevezés	1997. évi főkönyvi számla száma	1998. évi átrendezés utáni mérleg sorszám, megnevezés	1998. évi főkönyvi számla száma
A/IV. Üzemeltetésre, kezelésre átadott eszközök (Önkéntes nyugdíjpénztárak 1997. évi mérlegében nem szerepelhet adat ezen a mérlegsoron.)	*161, 162*		
B) Forgóeszközök		*B) Forgóeszközök*	
B/I. Készletek	*21—29*	*B/I. Készletek*	*21—24*
B/I. Készletek	21—22—23-ból	B/I/1. Anyagok	21—22
B/I. Készletek	25-ből	B/I/2. Áruk	231, 24
B/II. Követelések	*31*	*B/II. Követelések*	*31—36*
B/II/1. Tagdíjkövetelések közül az 1997. december hónapra járó tagdíjak, amelyek megfizetése a pénztár alapszabálya szerint 1998. január hónapban esedékes	311, 312	B/II/1. Tagdíjkövetelések	311, 316,
B/II/1. Tagdíjkövetelések közül a fizetési határidőn túli tagdíjkövetelésekből a működési alapot megillető rész	311, 312	B/II/1. Tagdíjkövetelések	311, 316
B/II/1. Tagdíjkövetelések közül a fizetési határidőn túli tagdíjkövetelésekből a fedezeti alapot megillető rész	311, 312	B/II/1. Tagdíjkövetelések	311, 316
B/II/1. Tagdíjkövetelések közül a fizetési határidőn túli tagdíjkövetelésekből a likviditási alapot megillető rész	311, 312	B/II/1. Tagdíjkövetelések	311, 316
B/II/2. Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)	313	B/II/2. Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)	33
B/II/3. Alapítással kapcsolatos támogatói követelések	315	*D/II. Be nem fizetett alapítói támogatások (—)*	*341, 342*
B/II/4. Egyéb követelések	314, 319	B/II/4. Egyéb követelések	32, 361, 362, 363, 369
B/III. Értékpapírok	*32*	*B/III. Értékpapírok*	*37*
B/III. Értékpapírok	324	B/III/1. Részvények	371
B/III. Értékpapírok	323-ból	B/III/2. Kötvények	372
B/III. Értékpapírok	321, 323-ból, 329-ből	B/III/3. Kincstárjegyek és állampapírok	373, 374
B/III. Értékpapírok	329-ből	B/III/4. Fix kamatozású értékpapírok	375-ből
B/III. Értékpapírok	329-ből	B/III/5. Változó kamatozású értékpapírok	375-ből
B/III. Értékpapírok	325	B/III/6. Befektetési jegyek	376
B/III. Értékpapírok	329-ből	B/III/7. Jelzáloglevél	377
B/III. Értékpapírok	322, 329-ből	B/III/8. Egyéb értékpapírok	378
B/IV. Pénzeszközök	*33, 34*	*B/IV. Pénzeszközök*	*38*
B/IV/1. Pénztárak	331, 332	B/IV/1. Pénztárak	381, 382, 383, 389
B/IV/2. Pénztári elszámolási számla	341	B/IV/2. Pénztári elszámolási betétszámla	384, 389
B/IV/2. Elkülönített betétszámlán lévő magánnyugdíjpénztári tevékenységgel kapcsolatos pénzeszközök	341 alszámla	B/IV/3. Elkülönített betétszámla	3852, 389

1997. évi zárómérleg sorszám, megnevezés	1997. évi főkönyvi számla száma	1998. évi átrendezés utáni mérleg sorszám, megnevezés	1998. évi főkönyvi számla száma
B/IV/2. Elkülönített betétszámlán a vagyonkezelő rendelkezésére bocsátott pénzeszközök	341 alszámla	B/IV/3. Elkülönített betétszámla	3852, 389
B/IV/2. Elkülönített betétszámlán a lakásépítés, vásárlás támogatására támogatásra rendelkezésére bocsátott pénzeszközök	342-ből	B/IV/3. Elkülönített betétszámla	3853, 389
B/IV./3. Rövid lejáratú bankbetétek	342-ből	B/IV/4. Rövid lejáratú bankbetétek	3851, 389
B/IV/4. Devizaszámla	344-ből	B/IV/5. Devizaszámla	3861, 3862, 389
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások	*37—38*		
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások közül az alkalmazotti előlegek állománya	371	B/II/4. Egyéb követelések	361
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások közül a szállítói előlegek állománya	375	B/I/3. Készletekre adott előlegek	352
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások közül a tagokkal szembeni kölcsönök állománya	377	B/II/3. Rövid lejáratú tagi kölcsön	367
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások közül a vagyonkezelőnek elszámolási kötelezettséggel átadott pénzeszközök állománya	385	B/IV/3. Elkülönített betétszámla	3852, 389
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások közül a függő kiadások állománya	381	B/II/4. Egyéb követelések	369
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások közül a függő kiadások állományából a magánnyugdíjpénztári tevékenységgel kapcsolatos kiadások	381	B/II/4. Egyéb követelések	369
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások közül a pénzforgalmi átvezetések állománya	383	B/IV. Pénzeszközök	389
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások közül az aktív időbeli elhatárolással kapcsolatos rendező tételek	389	*C) Aktív időbeli elhatárolások*	*39*
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások közül az aktív időbeli elhatárolással kapcsolatos rendező tételek	389	C/1. Befektetéssel kapcsolatos bevételek időbeli elhatárolása	391
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások közül az aktív időbeli elhatárolással kapcsolatos rendező tételek	389	C/2. Egyéb bevételek időbeli elhatárolása	392
B/V. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások közül az aktív időbeli elhatárolással kapcsolatos rendező tételek	389	C/3. Költségek és ráfordítások időbeli elhatárolása	393
D) Saját tőke	*41, 42*	*D) Saját tőke*	*41*
D/I. Induló tőke	*41*	*D/I. Induló tőke*	*411*
D/I/1. Fedezeti alap induló tőkéje	411	D/I/2. Nyugdíjszolgáltatások fedezetének induló tőkéje	4112
D/I/2. Működési alap induló tőkéje	412	D/I/1. Működés fedezetének induló tőkéje	4111
D/I/3. Likviditási alap induló tőkéje	413	D/I/3. Likviditási célú induló tőke	4114

1997. évi zárómérleg sorszám, megnevezés	1997. évi főkönyvi számla száma	1998. évi átrendezés utáni mérleg sorszám, megnevezés	1998. évi főkönyvi számla száma
E) Tartalékok	*43*	*E) Céltartalékok*	*42*
E/I. Fedezeti alap tartaléka	*431, 432*	*E/II. Fedezeti céltartalék*	*422*
E/I/1. Egyéni számlák befektetett tartaléka	4311	E/II/1. Egyéni számlákon	4221
E/I/2. Egyéni számlák szabad tartaléka	4312	E/II/1. Egyéni számlákon	4221
E/I/2. Egyéni számlák szabad tartalékából az esedékességig meg nem fizetett fedezeti célú tagdíjak összege	4312	*E/IV. Meg nem fizetett tagdíjak tartaléka* E/IV/2. Fedezeti célú tagdíjak tartaléka	4282
E/I./3. Szolgáltatási számlák befektetett tartaléka	4321	E/II/2. Szolgáltatási számlákon	4223
E/I/4. Szolgáltatási számlák szabad tartaléka	4322	E/II/2. Szolgáltatási számlákon	4223
E/II. Működési alap tartaléka	*433, 434*	*D/III. Tartalék tőke*	*412*
E/II/1. Befektetett működési tartalék	433	D/III. Tartalék tőke	412
E/II/2. Likvid működési tartalék	434	D/III. Tartalék tőke	412
E/II/2. Likvid működési tartalékból az esedékességig meg nem fizetett működési célú tagdíjak összege	434	*E/IV. Meg nem fizetett tagdíjak tartaléka* E/IV/1. Működési célú tagdíjak tartaléka	4281
E/III. Likviditási alap tartaléka	*435, 436*	*E/III. Likviditási céltartalékok*	*427*
E/III/1. Befektetett likviditási tartalék	435	E/III/2. Egyéb likviditási célokra	4271
E/III/2. Szabad likviditási tartalék	436	E/III/2. Egyéb likviditási célokra	4271
E/III/2. Szabad likviditási tartalékból az esedékességig meg nem fizetett likviditási célú tagdíjak összege	436	*E/IV. Meg nem fizetett tagdíjak tartaléka* E/IV/3. Likviditási célú tagdíjak tartaléka	4284
F) Kötelezettségek	*45—46*	*F) Kötelezettségek*	*43—47*
F/I. Rövid lejáratú kötelezettségek	*45—46*	*F/II. Rövid lejáratú kötelezettségek*	*44—47*
F/I/1. Tagokkal szembeni kötelezettségek	451, 452	F/II/1. Tagokkal szembeni kötelezettségek	441, 442
F/I/2. Kötelezettség áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	453	F/II/2. Kötelezettség áruszállításból és szolgáltatásból	444—445
F/I/3. Kötelezettségek rövid lejáratú hitelfelvételből	461	F/II/3. Rövid lejáratú hitelek	451
F/I/4. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	469-ből	F/II/4. Rövid lejáratú kölcsönök	452
F/I/4. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	466-ból és 469-ből	F/II/5. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	461, 462, 464, 465, 467, 469, 471, 472, 475, 476, 479
F/I/4. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	467	F/II/5. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	473
F/II. Egyéb passzív pénzügyi elszámolásokból vevői előlegek állománya	475	F/II/5. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	443
F/II. Egyéb passzív pénzügyi elszámolásokból függő bevételek állománya	481	F/II/5. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	479
F/II. Egyéb passzív pénzügyi elszámolások között a függő bevételek állományából a magánnyugdíjpénztári tevékenységgel kapcsolatos bevételek	481	F/II/5. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	479
F/II. Egyéb passzív pénzügyi elszámolásokból pénzforgalmi átvezetések állománya	483		

1997. évi zárómérleg sorszám, megnevezés	1997. évi főkönyvi számla száma	1998. évi átrendezés utáni mérleg sorszám, megnevezés	1998. évi főkönyvi számla száma
		G) Passzív időbeli elhatárolások	*48*
F/II. Egyéb passzív pénzügyi elszámolásokból passzív időbeli elhatárolásokkal kapcsolatos rendező tételek	489	G/1. Fizetendő kamat időbeli elhatárolása	481
F/II. Egyéb passzív pénzügyi elszámolásokból passzív időbeli elhatárolásokkal kapcsolatos rendező tételek	489	G/2. Költségek és ráfordítások időbeli elhatárolása	482
F/II. Egyéb passzív pénzügyi elszámolásokból passzív időbeli elhatárolásokkal kapcsolatos rendező tételek	489	G/3. Bevételek elhatárolása	483
F/II. Egyéb passzív pénzügyi elszámolásokból passzív időbeli elhatárolásokkal kapcsolatos rendező tételek	489	G/4. Egyéb passzív időbeli elhatárolások	484

III. rész HATÁROZATOK

A Miniszterelnök határozatai

A Miniszterelnök 11/1998. (III. 25.) ME határozata

főiskolai főigazgatói megbízás megerősítéséről

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 73. §-ának *b)* pontja alapján, a művelődési és közoktatási miniszter javaslatára

dr. Lukács Péter tanszékvezető főiskolai tanárnak, a Kodolányi János Főiskolára 1998. március 1-jétől 2001. március 1-jéig terjedő háromévi időtartamra vonatkozó főigazgatói megbízását

megerősítem.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

V. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal

k ö z l e m é n y e

az 1998. április 1-je és június 30-a között alkalmazható üzemanyagárakról

A személyi jövedelemadóról szóló törvény 82. §-a alapján közöljük, hogy az e törvény szerint alkalmazható üzemanyagárak a következők:

MSZ 11793 ólmozatlan motorbenzinek	
EN 91 ólmozatlan motorbenzin	154 Ft/l
ESZ—95 ólmozatlan motorbenzin	157 Ft/l
ESZ—98 ólmozatlan motorbenzin	166 Ft/l
MSZ 19950 ólmozott benzinek	
AB—98 ólmozott motorbenzin	165 Ft/l
MSZ 1627 gázolajok	
Gázolaj 0,2 normál gázolaj	140 Ft/l

Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal

VI. rész NEMZETKÖZI SZERZŐDÉSEK

Sorszám: 2.

Az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi minisztertől

6. sz. Kiegészítő Jegyzőkönyv a Közép-Európai Szabadkereskedelmi Megállapodáshoz

A Cseh Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, Románia, a Szlovák Köztársaság és a Szlovén Köztársaság (a továbbiakban: Felek) képviselői,

figyelembe véve a Szlovén Köztársaság Közép-Európai Szabadkereskedelmi Megállapodáshoz történő csatlakozásáról szóló Megállapodást, különösen az 5. Cikk rendelkezéseit, valamint a Románia Közép-Európai Szabadkereskedelmi Megállapodáshoz történő csatlakozásáról szóló Megállapodást, különösen a 21. sz. Jegyzőkönyv rendelkezéseit,

tekintettel a miniszterelnökök 1997. szeptember 12-én, Portorozban — Szlovén Köztársaság — elfogadott nyilatkozatára,

ismételten megerősítve a kapcsolataik alapját képező piacgazdasági elvek iránti elkötelezettségüket,

elismerve, hogy jelen Kiegészítő Jegyzőkönyv előmozdítja a kölcsönösen előnyös kereskedelmi kapcsolataik intenzifikálását és hozzájárul az európai integrációs folyamathoz,

a Közép-Európai Szabadkereskedelmi Megállapodás 34., 35., 37. és 39. Cikke rendelkezéseinek megfelelően,

a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk

A Közép-Európai Szabadkereskedelmi Megállapodás 11., 12., 13. és 21. Jegyzőkönyvei és Mellékletei hatályukat vesztik és helyükre a jelen Kiegészítő Jegyzőkönyv elválaszthatatlan részét képező új 11., 12., 13. és 21. Jegyzőkönyvek és Mellékleteik lépnek.

2. Cikk

Jelen Kiegészítő Jegyzőkönyv a Közép-Európai Szabadkereskedelmi Megállapodás elválaszthatatlan részét képezi.

3. Cikk

1. Jelen Kiegészítő Jegyzőkönyv attól a naptól számított harmincadik napon lép hatályba, amikor a Letéteményes kézhez kapja az utolsó értesítést a Felektől az e célból szükséges eljárások lefolytatásának befejeztéről.

2. A Letéteményes valamennyi Felet értesíti a jelen Kiegészítő Jegyzőkönyv hatálybalépéséhez szükséges eljárások lefolytatásának befejeztéről.

3. Ha a jelen Kiegészítő Jegyzőkönyv nem lép hatályba 1998. április 1-jéig, akkor attól a naptól kezdve ideiglenes alkalmazásra kerül.

A fentiek hiteléül alulírott Meghatalmazottak, a kellő felhatalmazás birtokában, aláírták a jelen Megállapodást.

Készült Varsóban, 1997. december 19-én, egy angol nyelvű hiteles példányban, amelyet Lengyelország Kormánya helyez letétbe. A Letéteményes valamennyi Félhez eljuttatja a hitelesített másolatot.

A Cseh Köztársaság részéről: *Pavel DVORÁK* s. k.

A Magyar Köztársaság részéről: *FAZAKAS Szabolcs* s. k.

A Lengyel Köztársaság részéről: *Janusz STEINHOFF* s. k.

Románia részéről: *Liviu HAGEA* s. k.

A Szlovák Köztársaság részéről: *Karol CESNEK* s. k.

A Szlovén Köztársaság részéről: *Marjan SENJUR* s. k.

11. sz. Jegyzőkönyv

(lásd a hivatkozást a 12. Cikkben)

a mezőgazdasági koncessziók cseréjéről egyrészt a Cseh Köztársaság és a Szlovák Köztársaság, másrészt a Szlovén Köztársaság között

1. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Cseh Köztársaságban és a Szlovák Köztársaságban a Szlovén Köztársaságból származó, valamint azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Cseh Köztársaságból vagy a Szlovák Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „A” Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jén eltörlik. A csillaggal jelölt termékek esetében a nulla vámtételt az „A1” Mellékletben feltüntetett kvótákon belül alkalmazzák. Az „A1” Mellékletben feltüntetett kvótákat 2000. január 1-jén eltörlik.

2. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Cseh Köztársaságban és a Szlovák Köztársaságban a Szlovén Köztársaságból származó, valamint azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Cseh Köztársaságból vagy a Szlovák Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „B” Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, l998. április 1-jétől a hivatkozott Mellékletben meghatározott szintre csökkentik a csillaggal jelzett termékek kivételével. Ezekben az esetekben a

vámokat mindkét fél fokozatosan csökkenti a „B1'' Mellékletben feltüntetett kvótákon belül, a következő menetrend szerint:

— 1998. április 1-jén — az alapvám 40%-ára, de legfeljebb a „B'' Mellékletben meghatározott szintre,

— 1999. január 1-jén — a „B'' Mellékletben meghatározott szintre,

A „B1'' Mellékletben feltüntetett kvótákat eltörlik 2000. január 1-jén.

3. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Cseh Köztársaságban és a Szlovák Köztársaságban a Szlovén Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „C'' Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jétől mennyiségi korlátozás nélkül, vagy a hivatkozott Mellékletben feltüntetett kvótákon belül, a hivatkozott Mellékletben feltüntetett szintre csökkentik.

4. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Cseh Köztársaságból vagy a Szlovák Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „D'' Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jétől mennyiségi korlátozás nélkül, vagy a hivatkozott Mellékletben feltüntetett kvótákon belül, a hivatkozott Mellékletben feltüntetett szintre csökkentik.

5. Jelen Jegyzőkönyv értelmében alapvámok alatt a tényleges import idején alkalmazott legnagyobb kedvezményes vámtételek értendők. Az importvámok magukba foglalják az ad valorem és a különleges vámokat, valamint a termékspecifikus pótlékokat.

„A''Melléklet
a 11. sz. Jegyzőkönyvhöz
(HR kód 1996)

01.01	0709.10	09.08	1212.99	18.03
0102.10	0709.30	0909.10	12.13	18.04
0103.10	0709.40	0909.20	12.14	18.05
01.04	0709.52	0909.50	13.01	1902.40
01.06	07.11	09.10	13.02	19.03
02.04*	0712.30	1001.10	14.01	1905.30
02.05	0712.90.11	1005.10	14.02	1905.40
02.06	0712.90.19	10.06	14.03	1905.90
02.08	0712.90.30	10.07	14.04	2003.20
0301.10	0712.90.50	10.08	15.01	2005.70
0301.91	0712.90.90	1102.30	15.02	2008.11
0301.92	07.13	1103.14	15.03	2008.19
0301.99	07.14	11.06	15.04	2008.20
03.02	08.01	12.01	15.05	2008.30
03.03	08.02	12.02	15.06	2009.11
03.04	08.03	12.03	15.07	2009.19
03.05	08.04	12.04	15.08	2009.20
03.06	08.05	1205.00.10	15.09	2009.30
03.07	0806.20	1206.00.10	15.10	2009.40
05.01	0807.20	1207.10	15.11	2101.11
05.02	0808.20	1207.20	1512.21	2101.12
05.03	0810.40	1207.30	1512.29	2101.20
05.04	0810.50	1207.40	15.13	2103.10
05.05	0810.90	1207.50	15.15	22.01
05.06	08.12	1207.60	15.18	23.01
05.07	08.13	1207.92	15.20	23.02
05.08	08.14	1207.99	15.21	23.03
05.09	09.01	12.08	15.22	23.04
05.10	09.02	12.09	16.03	23.05
05.11	09.03	12.11	16.04	23.06
06.01	09.04	1212.10	16.05	23.07
06.02	09.05	1212.20	1702.20	23.08
06.04	09.06	1212.30	18.01	23.09
0701.10	09.07	1212.92	18.02	

„A1’’Melléklet
a 11. sz. Jegyzőkönyvhöz

Cseh Köztársaság

HR kód	Kvóta (t)	
	1998.	1999.
02.04	10	10

Szlovák Köztársaság

HR kód	Kvóta (t)	
	1998.	1999.
02.04	20	35

„B’’Melléklet
a 11. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
0102.90*	15
0103.91*	10
0103.92*	15
0105.11*	9
0105.12*	9
0105.19*	9
0105.92*	10
0105.93*	10
0105.99*	10
02.01*	25
02.02*	25
02.03*	25
0207.12	28
0207.14.10	28
0207.14.20	28
0207.14.30	28
0207.14.40	28
0207.14.50	28
0207.14.60	28
0207.14.70	28
0207.14.91	10
0207.14.99	28
0207.27.91	10
0207.36.81	10
0207.36.85	10
0207.36.89	10
02.09	20
0210.11*	20
0210.12*	20
0210.19*	20
0210.20*	20
0210.90*	20
0301.93	5
0402.10*	37
0402.21*	37
0402.91*	37
0402.99*	37
0404.10	14
0404.90	14
0704.20	10
0704.90	10
0705.19	10
0705.21	10
0705.29	10
0706.10	10
0708.20	10
0708.90	10
0709.20	5
0709.70	10
0710.22	7
0710.29	7
0710.30	7
0710.40	7
0710.90	7
0807.11.00	9
0807.19.00	9
0809.10	8
0809.30	9
0810.30	9
0811.10	9
0909.30	4
0909.40	4
1001.90	15
10.02	15
10.03	18
10.04	15
11.01	15
1102.10	15
1102.20	15
1102.90	15
1103.12	15
1103.13	15
1103.19	15
1103.21	15
1103.29	15
1104.11	15
1104.12	15
1104.19	15
1104.21	15
1104.22	15
1104.23	15
1104.29	15
1104.30	15
1105.10	15
1108.14	14
1108.19	14
1108.20	14

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
11.09	14
12.10	5
15.17	20
1602.10	15
1602.20	15
1602.31*	15
1602.32*	15
1602.39*	15
1602.42*	15
1602.49*	15
1602.50*	18
1702.11.00	20
1702.19.00	20
1702.60	30
17.03	14
17.04	12
1806.10	12
1806.20	10
1902.11	20
1902.19	20
1904.20.10	6
1904.90	7
1905.10	7
1905.20	7
2001.10	15
2001.20	15
2002.10	11
2002.90	11
2005.10	15
2005.20	20
2005.40	15
2005.51	7
2005.59	7
2005.60	5
2005.80	15
2005.90.75	17
2008.40	4
2008.50	6
2008.60	6
2008.70	6
2008.80	6
2008.91	7
2008.92	6
2008.99	4
2009.60	4
2009.70	12
2101.30	14
2102.30	7
2104.10	4
2104.20	4
2106.10	7
2202.10	19
2202.90	10

„B1’’Melléklet
a 11. sz. Jegyzőkönyvhöz

Cseh Köztársaság

HR kód	Kvóta (t)	
	1998.	1999.
0102.90	1250	1500
01.03 0103.91 0103.92	650	800
01.05 0105.11 0105.12 0105.19 0105.92 0105.93 0105.99	65	80
02.01	125	150
02.02	közös kvóta a 02.01 tétellel	
02.03	650	800
02.10	60	70
04.02 0402.10 0402.21 0402.91 0402.99	50	60
16.02 1602.31 1602.32 1602.39 1602.42 1602.49 1602.50	200	350

Szlovák Köztársaság

HR kód	Kvóta (t)	
	1998.	1999.
0102.90	1100	1200
01.03 0103.91 0103.92	500	500
01.05 0105.11 0105.12 0105.19	70	100

HR kód	Kvóta (t)	
	1998.	1999.
0105.92		
0105.93		
0105.99		
02.01	100	100
02.02	közös kvóta a 02.01 tétellel	
02.03	500	500
02.10	70	85
04.02	55	80
0402.10		
0402.21		
0402.91		
0402.99		
16.02	100	150
1602.31		
1602.32		
1602.39		
1602.42		
1602.49		
1602.50		

„C’’Melléklet
a 11. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Vámtétel (%)	Cseh Köztársaság	Szlovák Köztársaság
		kvóta (t)	
02.07		50	50
0207.11	28		
0207.13.10	28		
0207.13.20	28		
0207.13.30	28		
0207.13.40	28		
0207.13.50	28		
0207.13.60	28		
0207.13.70	28		
0207.13.91	10		
0207.13.99	28		
04.06	8	150	150
0407.00		kvóta nélkül	kvóta nélkül
0407.00.11	0		
0407.00.19	0		
0407.00.30	18		
0407.00.90	18		
04.10	10	kvóta nélkül	kvóta nélkül
0701.90.51	0	kvóta nélkül	kvóta nélkül
0701.90.90	30	6000	3000
0808.10		3000	1000
0808.10.51	5		
0808.10.53	5		
0808.10.59	5		
0808.10.92	5		
0808.10.94	5		
0808.10.98	5		

HR kód	Vámtétel (%)	Cseh Köztársaság	Szlovák Köztársaság
		kvóta (t)	
1005.90	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
1105.20	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
11.07	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
1205.00.90	0	kvóta nélkül	kvóta nélkül
1206.00		kvóta nélkül	kvóta nélkül
1206.00.91	0		
1206.00.99	0		
1212.91.20	0	kvóta nélkül	kvóta nélkül
1512.11	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
1514.10	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
16.01	15	200	200
16.02		200	200
1602.41	15		
1602.90	15		
1702.50	0	kvóta nélkül	kvóta nélkül
18.06		kvóta nélkül	kvóta nélkül
1806.31	10		
1806.32	10		
1806.90	10		
1901.10	8	100	100
1901.20	8	kvóta nélkül	kvóta nélkül
1901.90	8	kvóta nélkül	kvóta nélkül
19.02		kvóta nélkül	kvóta nélkül
1902.20	20		
1902.30	20		
19.04		kvóta nélkül	kvóta nélkül
1904.10	6		
1904.20.91	6		
1904.20.95	0		
1904.20.99	6		
2004.90		kvóta nélkül	kvóta nélkül
2004.90.10	15		
2004.90.50	15		
2004.90.91	15		
2004.90.98	15		
2005.90		kvóta nélkül	csak Cseh Közt.
2005.90.10	10		csak Cseh Közt.
2005.90.30	0		csak Cseh Közt.
2005.90.50	0		csak Cseh Közt.
2005.90.60	10		csak Cseh Közt.
2005.90.70	10		csak Cseh Közt.
2005.90.80	10		csak Cseh Közt.

HR kód	Vámtétel (%)	Cseh Köztársaság	Szlovák Köztársaság
		kvóta (t)	
2006.00		kvóta nélkül	kvóta nélkül
2006.00.10	0		
2006.00.31	15		
2006.00.35	15		
2006.00.38	15		
2006.00.91	15		
2006.00.99	15		
20.07		kvóta nélkül	kvóta nélkül
2007.10	20		
2007.91	0		
2007.99.10	4		
2007.99.20	0		
2007.99.31	10		
2007.99.33	20		
2007.99.51	0		
2007.99.93	20		
2009.50	10	500	csak Cseh Közt.
2009.80	0	kvóta nélkül	kvóta nélkül
2009.90		kvóta nélkül	kvóta nélkül
2009.90.11	10		
2009.90.19	10		
2009.90.21	0		
2009.90.29	0		
2009.90.31	10		
2009.90.39	10		
2009.90.41	0		
2009.90.49	0		
2009.90.51	0		
2009.90.59	0		
2009.90.71	0		
2009.90.73	0		
2009.90.79	0		
2009.90.92	0		
2009.90.94	0		
2009.90.95	0		
2009.90.96	0		
2009.90.97	0		
2009.90.98	0		
21.03		kvóta nélkül	kvóta nélkül
2103.20	9		
2103.30.10	5		
2103.30.90	5		
2103.90.10	0		
2103.90.30	0		
2103.90.90	5		
21.05	15	500	50

HR kód	Vámtétel (%)	Cseh Köztársaság	Szlovák Köztársaság
		kvóta (t)	
2106.90	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
22.03	12	4000 hl	2000 hl
22.04	25	4000 hl	2000 hl
22.05	10	5000 hl	csak Cseh Közt.
22.06	13	kvóta nélkül	kvóta nélkül
22.08		500 hl	500 hl
2208.20	10		
2208.40	10		
2208.50	10		
2208.60	20		
2208.70	20		
2208.90	20		
22.09	5	250	250
2402.90	30	100	100

„D'' Melléklet
a 11. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Vámtétel (%)	Cseh Köztársaság	Szlovák Köztársaság
		kvóta (t)	
02.07		50	50
0207.11	28		
0207.13.10	28		
0207.13.20	28		
0207.13.30	28		
0207.13.40	28		
0207.13.50	28		
0207.13.60	28		
0207.13.70	28		
0207.13.91	10		
0207.13.99	28		
04.06	8	csak Szlovák Közt.	50
0407.00		kvóta nélkül	kvóta nélkül
0407.00.11	0		
0407.00.19	0		
0407.00.30	18		
0407.00.90	18		
04.10	10	kvóta nélkül	kvóta nélkül
0701.90.51	0	kvóta nélkül	kvóta nélkül

HR kód	Vámtétel (%)	Cseh Köztársaság	Szlovák Köztársaság
		kvóta (t)	
0701.90.90	30	csak Szlovák Közt.	250
0808.10.10	5	3000	2000
1005.90	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
1105.20	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
11.07	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
11.08		2000	1500
1108.11	0		
1108.12	0		
1108.13	0		
1205.00.90	0	kvóta nélkül	kvóta nélkül
1206.00		kvóta nélkül	kvóta nélkül
1206.00.91	0		
1206.00.99	0		
12.12		kvóta nélkül	kvóta nélkül
1212.91.20	0		
1212.99	0		
1512.11	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
1514.10	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
1514.90	10	1000	csak Cseh Közt.
16.01	15	200	200
16.02		100	100
1602.41	15		
1602.90	15		
1702.50	0	kvóta nélkül	kvóta nélkül
08.06		kvóta nélkül	kvóta nélkül
1806.31	10		
1806.32	10		
1806.90	10		
1901.10	8	100	100
1901.20	8	kvóta nélkül	kvóta nélkül
1901.90	8	kvóta nélkül	kvóta nélkül
19.02		kvóta nélkül	kvóta nélkül
1902.20	20		
1902.30	20		
19.04		kvóta nélkül	kvóta nélkül
1904.10	6		
1904.20.91	6		
1904.20.95	0		
1904.20.99	6		

HR kód	Vámtétel (%)	Cseh Köztársaság	Szlovák Köztársaság
		kvóta (t)	
2004.90		kvóta nélkül	kvóta nélkül
2004.90.10	15		
2004.90.50	15		
2004.90.91	15		
2004.90.98	15		
2006.00		kvóta nélkül	kvóta nélkül
2006.00.10	0		
2006.00.31	15		
2006.00.35	15		
2006.00.38	15		
2006.00.91	15		
2006.00.99	15		
20.07		kvóta nélkül	kvóta nélkül
2007.10	20		
2007.91	0		
2007.99.10	4		
2007.99.20	0		
2007.99.31	10		
2007.99.33	20		
2007.99.51	0		
2007.99.93	20		
2009.50	10	500	csak Cseh Közt.
2009.80	0	kvóta nélkül	kvóta nélkül
2009.90		kvóta nélkül	kvóta nélkül
2009.90.11	10		
2009.90.19	10		
2009.90.21	0		
2009.90.29	0		
2009.90.31	10		
2009.90.39	10		
2009.90.41	0		
2009.90.49	0		
2009.90.51	0		
2009.90.59	0		
2009.90.71	0		
2009.90.73	0		
2009.90.79	0		
2009.90.92	0		
2009.90.94	0		
2009.90.95	0		
2009.90.96	0		
2009.90.97	0		
2009.90.98	0		

HR kód	Vámtétel (%)	Cseh Köztársaság	Szlovák Köztársaság
		kvóta (t)	
21.03		kvóta nélkül	kvóta nélkül
2103.20	9		
2103.30.10	5		
2103.30.90	5		
2103.90.10	0		
2103.90.30	0		
2103.90.90	5		
21.05	15	500	50
2106.90	5	kvóta nélkül	kvóta nélkül
22.03	10	4000 hl	2000 hl
22.04	25	500 hl	1500 hl
22.05	10	5000 hl	csak Cseh Közt.
22.08		500 hl	500 hl
2208.20	10		
2208.40	10		
2208.50	10		
2208.60	20		
2208.70	20		
2208.90	20		
22.09	5	250	250
2402.90	30	100	100

12. sz. Jegyzőkönyv

(lásd a hivatkozást a 12. Cikkben)

a mezőgazdasági koncessziók cseréjéről egyrészt a Magyar Köztársaság, másrészt a Szlovén Köztársaság között

1. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Magyar Köztársaságban a Szlovén Köztársaságból származó, valamint azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Magyar Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „A” Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jén eltörlik. A csillaggal jelölt termékek esetében a nulla vámtételt az „A1” Mellékletben feltüntetett kvótákon belül alkalmazzák. Az „A1” Mellékletben feltüntetett kvótákat 2000. január 1-jén eltörlik.

2. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Magyar Köztársaságban a Szlovén Köztársaságból származó, valamint azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Magyar Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „B” Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jétől a hivatkozott Mellékletben meghatározott szintre csökkentik a csillaggal jelzett termékek kivételével. Ezekben az esetekben a vámokat mindkét fél fokozatosan csökkenti a „B1” Mellékletben feltüntetett kvótákon belül, a következő menetrend szerint:

— 1998. április 1-jén — az alapvám 40%-ára, de legfeljebb a „B’’ Mellékletben meghatározott szintre,

— 1999. január 1-jén — a „B” Mellékletben meghatározott szintre.

A „B1’’ Mellékletben feltüntetett kvótákat eltörlik 2000. január 1-jén.

3. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Magyar Köztársaságban a Szlovén Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „C’’ Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998 április 1-jétől mennyiségi korlátozás nélkül vagy a hivatkozott Mellékletben feltüntetett kvótákon belül 50%-kal csökkentik.

4. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Magyar Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „D’’ Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jétől mennyiségi korlátozás nélkül vagy a hivatkozott Mellékletben feltüntetett kvótákon belül 50%-kal csökkentik.

5. Jelen Jegyzőkönyv értelmében alapvámok alatt a tényleges import idején alkalmazott legnagyobb kedvezményes vámtételek értendők. Az importvámok magukba foglalják az ad valorem és a különleges vámokat, valamint a termékspecifikus pótlékokat.

„A’’Melléklet
a 12. sz. Jegyzőkönyvhöz
(HR kód 1996)

01.01	0709.10	09.08	1212.99	18.03
0102.10	0709.30	0909.10	12.13	18.04
0103.10	0709.40	0909.20	12.14	18.05
01.04	0709.52	0909.50	13.01	1902.40
01.06	07.11	09.10	13.02	19.03
02.04*	0712.30	1001.10	14.01	1905.30
02.05	0712.90.11	1005.10	14.02	1905.40
02.06	0712.90.19	10.06	14.03	1905.90
02.08	0712.90.30	10.07	14.04	2003.20
0301.10	0712.90.50	10.08	15.01	2005.70
0301.91	0712.90.90	1102.30	15.02	2008.11
0301.92	07.13	1103.14	15.03	2008.19
0301.99	07.14	11.06	15.04	2008.20
03.02	08.01	12.01	15.05	2008.30
03.03	08.02	12.02	15.06	2009.11
03.04	08.03	12.03	15.07	2009.19
03.05	08.04	12.04	15.08	2009.20
03.06	08.05	1205.00.10	15.09	2009.30
03.07	0806.20	1206.00.10	15.10	2009.40
05.01	0807.20	1207.10	15.11	2101.11
05.02	0808.20	1207.20	1512.21	2101.12
05.03	0810.40	1207.30	1512.29	2101.20
05.04	0810.50	1207.40	15.13	2103.10
05.05	0810.90	1207.50	15.15	22.01
05.06	08.12	1207.60	15.18	23.01
05.07	08.13	1207.92	15.20	23.02
05.08	08.14	1207.99	15.21	23.03
05.09	09.01	12.08	15.22	23.04
05.10	09.02	12.09	16.03	23.05
05.11	09.03	12.11	16.04	23.06
06.01	09.04	1212.10	16.05	23.07
06.02	09.05	1212.20	1702.20	23.08
06.04	09.06	1212.30	18.01	23.09
0701.10	09.07	1212.92	18.02	

„A1’’Melléklet
a 12. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Kvóta (t)	
	1998.	1999.
02.04	10	10

„B’’Melléklet
a 12. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
0102.90*	15
0103.91*	10
0103.92*	15
0105.11*	9
0105.12*	9
0105.19*	9
0105.92*	10
0105.93*	10
0105.99*	10
02.01*	25
02.02*	25
02.03*	25
0207.12	28
0207.14.10	28
0207.14.20	28

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
0207.14.30	28
0207.14.40	28
0207.14.50	28
0207.14.60	28
0207.14.70	28
0207.14.91	10
0207.14.99	28
0207.27.91	10
0207.36.81	10
0207.36.85	10
0207.36.89	10
02.09	20
0210.11*	20
0210.12*	20
0210.19*	20
0210.20*	20
0210.90*	20
0301.93	5
0402.10*	37
0402.21*	37
0402.91*	37
0402.99*	37
0404.10	14
0404.90	14
0704.20	10
0704.90	10
0705.19	10
0705.21	10
0705.29	10
0706.10	10
0708.20	10
0708.90	10
0709.20	5
0709.70	10
0710.22	7
0710.29	7
0710.30	7
0710.40	7
0710.90	7
0807.11.00	9
0807.19.00	9
0809.10	8
0809.30	9
0810.30	9
0811.10	9
0909.30	4
0909.40	4
1001.90	15
10.02	15
10.03	18
10.04	15
11.01	15
1102.10	15

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
1102.20	15
1102.90	15
1103.12	15
1103.13	15
1103.19	15
1103.21	15
1103.29	15
1104.11	15
1104.12	15
1104.19	15
1104.21	15
1104.22	15
1104.23	15
1104.29	15
1104.30	15
1105.10	15
1108.14	14
1108.19	14
1108.20	14
11.09	14
12.10	5
15.17	20
1602.10	15
1602.20	15
1602.31*	15
1602.32*	15
1602.39*	15
1602.42*	15
1602.49*	15
1602.50*	18
1702.11.00	20
1702.19.00	20
1702.60	30
17.03	14
17.04	12
1806.10	12
1806.20	10
1902.11	20
1902.19	20
1904.20.10	6
1904.90	7
1905.10	7
1905.20	7
2001.10	15
2001.20	15
2002.10	11
2002.90	11
2005.10	15
2005.20	20
2005.40	15
2005.51	7
2005.59	7
2005.60	5

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
2005.80	15
2005.90.75	17
2008.40	4
2008.50	6
2008.60	6
2008.70	6
2008.80	6
2008.91	7
2008.92	6
2008.99	4
2009.60	4
2009.70	12
2101.30	14
2102.30	7
2104.10	4
2104.20	4
2106.10	7
2202.10	19
2202.90	10

„B1'' Melléklet a 12. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Kvóta (t)			
	1998.		1999.	
	HU*	SLO*	HU*	SLO*
0102.90	1000	1550	1000	2500
01.03 0103.91 0103.92	200	450	200	700
01.05 0105.11 0105.12 0105.19 0105.92 0105.93 0105.99	50	50	50	50
02.01 02.02	100	150	100	250
02.03	2900	3500	2900	7500
02.10	300	20	500	20
04.02 0402.10 0402.21 0402.91 0402.99	40	40	40	40
16.02 1602.31 1602.32 1602.39 1602.42 1602.49 1602.50	250	100	600	100

* HU — a Szlovén Köztársaságból származó termékek szállításai számára a Magyar Köztársaságban érvényes kvóták
SLO — a Magyar Köztársaságból származó termékek szállításai számára a Szlovén Köztársaságban érvényes kvóták

„C'' Melléklet a 12. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Kvóta (t)
02.07 0207.11 0207.13 0207.24 0207.25 0207.26 0207.27 ex. 0207.27.91* 0207.32 0207.33 0207.34 0207.35 0207.36.11—79, 90	100
04.06 ex 0406.10 csak tehéntejből készült sajt ex 0406.20 csak tehéntejből készült sajt ex 0406.30 csak tehéntejből készült sajt ex 0406.90 csak tehéntejből készült sajt	480
0701.90	5000
0808.10	2000
16.01	400
1602.41, 90	200
2009.50, 80—90	700
2105	500
22.03	3500 hl
22.04	7500 hl
22.08	500 hl

* Kivétel, lásd „B" melléklet.

„D'' Melléklet
a 12. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Kvóta (t)
02.07 0207.11 0207.13 0207.24 0207.25 0207.26 0207.27 ex. 0207.27.91* 0207.32 0207.33 0207.35 0207.36.11—79, 90	20
04.06 0406.40 0406.90.31 0406.90.50	400
07.02	500
0709.60	30
0807.11,19	500
1005.90	50 000
1107	7 500
1212.91	25 000
1512.11	10 000
2105	500
2106.90.98—99	50
2203	4 000 hl
2204.21 2204.21.38—83 2204.21.93—97 2204.29.18—83 2204.29.93—97	5 000 hl

* Kivétel, lásd „B" melléklet.

13. sz. Jegyzőkönyv

(lásd a hivatkozást a 12. Cikkben)

a mezőgazdasági koncessziók cseréjéről egyrészt a Lengyel Köztársaság, másrészt a Szlovén Köztársaság között

1. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Lengyel Köztársaságban a Szlovén Köztársaságból származó, valamint azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Lengyel Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „A'' Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jén eltörlik. A csillaggal jelölt termékek esetében a nulla vámtételt az „A1'' Mellékletben feltüntetett kvótákon belül alkalmazzák. Az „A1'' Mellékletben feltüntetett kvótákat 2000. január 1-jén eltörlik.

2. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Lengyel Köztársaságban a Szovén Köztársaságból származó, valamint azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Lengyel Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „B'' Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jétől a hivatkozott Mellékletben meghatározott szintre csökkentik, a csillaggal jelölt termékek kivételével. Ezekben az esetekben a vámokat mindkét fél fokozatosan csökkenti a „B1'' Mellékletben feltüntetett kvótákon belül, a következő menetrend szerint:

— 1998. április 1-jén — az alapvám 40%-ára, de legfeljebb a „B'' Mellékletben meghatározott szintre,

— 1999. január 1-jén — a „B" Mellékletben meghatározott szintre.

A „B1'' Mellékletben feltüntetett kvótákat eltörlik 2000. január 1-jén.

A két csillaggal jelzett tételek esetében a Lengyel Köztársaság nem alkalmazza a hivatkozott Mellékletben meghatározott kedvezményes vámokat amíg a Közép-Európai Szabadkereskedelmi Megállapodás 14. Cikke alapján különleges védintézkedéseket alkalmaz ezen termékek Cseh Köztársaságból, Magyar Köztársaságból, Romániából és a Szlovák Köztársaságból származó importjára.

3. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Lengyel Köztársaságban a Szlovén Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „C'' Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jétől mennyiségi korlátozás nélkül vagy a hivatkozott Mellékletben feltüntetett kvótákon belül 50%-kal csökkentik.

4. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Lengyel Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „D'' Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak 1998. április 1-jétől mennyiségi korlátozás nélkül vagy a hivatkozott Mellékletben feltüntetett kvótákon belül 50%-kal csökkentik.

5. Jelen Jegyzőkönyv értelmében alapvámok alatt a tényleges import idején alkalmazott legnagyobb kedvezményes vámtételek értendők. Az importvámok magukban foglalják az ad valorem és a különleges vámokat, valamint a termékspecifikus pótlékokat.

6. A Lengyel Köztársaság és a Szlovén Köztársaság 1998 második felében áttekinti a jelen Jegyzőkönyv által érintett termékek kereskedelmének fejlődését. A vizsgálat eredményének függvényében a Lengyel Köztársaság és a Szlovén Köztársaság mérlegeli jelen Jegyzőkönyv rendelkezéseinek továbbfejlesztését.

„A’’Melléklet
a 13. sz. Jegyzőkönyvhöz
(HR kód 1996)

01.01	0709.10	09.08	1212.99	18.03
0102.10	0709.30	0909.10	12.13	18.04
0103.10	0709.40	0909.20	12.14	18.05
01.04	0709.52	0909.50	13.01	1902.40
01.06	07.11	09.10	13.02	19.03
02.04*	0712.30	1001.10	14.01	1905.30
02.05	0712.90.11	1005.10	14.02	1905.40
02.06	0712.90.19	10.06	14.03	1905.90
02.08	0712.90.30	10.07	14.04	2003.20
0301.10	0712.90.50	10.08	15.01	2005.70
0301.91	0712.90.90	1102.30	15.02	2008.11
0301.92	07.13	1103.14	15.03	2008.19
0301.99	07.14	11.06	15.04	2008.20
03.02	08.01	12.01	15.05	2008.30
03.03	08.02	12.02	15.06	2009.11
03.04	08.03	12.03	15.07	2009.19
03.05	08.04	12.04	15.08	2009.20
03.06	08.05	1205.00.10	15.09	2009.30
03.07	0806.20	1206.00.10	15.10	2009.40
05.01	0807.20	1207.10	15.11	2101.11
05.02	0808.20	1207.20	1512.21	2101.12
05.03	0810.40	1207.30	1512.29	2101.20
05.04	0810.50	1207.40	15.13	2103.10
05.05	0810.90	1207.50	15.15	22.01
05.06	08.12	1207.60	15.18	23.01
05.07	08.13	1207.92	15.20	23.02
05.08	08.14	1207.99	15.21	23.03
05.09	09.01	12.08	15.22	23.04
05.10	09.02	12.09	16.03	23.05
05.11	09.03	12.11	16.04	23.06
06.01	09.04	1212.10	16.05	23.07
06.02	09.05	1212.20	1702.20	23.08
06.04	09.06	1212.30	18.01	23.09
0701.10	09.07	1212.92	18.02	

„A1’’Melléklet
a 13. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Kvóta (t)	
	1998.	1999.
02.04	12	20

„B’’Melléklet
a 13. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
0102.90*	15
0103.91*	10
0103.92*	15
0105.11*	9
0105.12*	9
0105.19*	9
0105.92*	10
0105.93*	10
0105.99*	10
02.01*	25
02.02*	25
02.03*	25
0207.12	28
0207.14.10	28

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
0207.14.20	28
0207.14.30	28
0207.14.40	28
0207.14.50	28
0207.14.60	28
0207.14.70	28
0207.14.91	10
0207.14.99	28
0207.27.91	10
0207.36.81	10
0207.36.85	10
0207.36.89	10
02.09	20
0210.11*	20
0210.12*	20
0210.19*	20
0210.20*	20
0210.90*	20
0301.93	5
0402.10*	37
0402.21*	37
0402.91*	37
0402.99*	37
0404.10	14
0404.90	14
0704.20	10
0704.90	10
0705.19	10
0705.21	10
0705.29	10
0706.10	10
0708.20	10
0708.90	10
0709.20	5
0709.70	10
0710.22	7
0710.29	7
0710.30	7
0710.40	7
0710.90	7
0807.11.00	9
0807.19.00	9
0809.10	8
0809.30	9
0810.30	9
0811.10	9
0909.30	4
0909.40	4
1001.90	15
10.02	15
10.03	18
10.04	15
11.01	15

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
1102.10	15
1102.20	15
1102.90	15
1103.12	15
1103.13	15
1103.19	15
1103.21	15
1103.29	15
1104.11	15
1104.12	15
1104.19	15
1104.21	15
1104.22	15
1104.23	15
1104.29	15
1104.30	15
1105.10**	15
1108.14**	14
1108.19**	14
1108.20**	14
11.09	14
12.10	5
15.17	20
1602.10	15
1602.20	15
1602.31*	15
1602.32*	15
1602.39*	15
1602.42*	15
1602.49*	15
1602.50*	18
1702.11.00	20
1702.19.00	20
1702.60	30
17.03	14
17.04	12
1806.10	12
1806.20	10
1902.11	20
1902.19	20
1904.20.10	6
1904.90	7
1905.10	7
1905.20	7
2001.10	15
2001.20	15
2002.10	11
2002.90	11
2005.10	15
2005.20	20
2005.40	15
2005.51	7
2005.59	7

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
2005.60	5
2005.80	15
2005.90.75	17
2008.40	4
2008.50	6
2008.60	6
2008.70	6
2008.80	6
2008.91	7
2008.92	6
2008.99	4
2009.60	4
2009.70	12
2101.30	14
2102.30	7
2104.10	4
2104.20	4
2106.10	7
2202.10	19
2202.90	10

„B1’’Melléklet
a 13. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Kvóta (t)	
	1998.	1999.
0102.90	1000	1000
01.03 0103.91 0103.92	800	800
01.05 0105.11 0105.12 0105.19 0105.92 0105.93 0105.99	50	50
02.01	70	100
02.02	közös kvóta a 02.01 tétellel	
02.03	150	500
02.10	70	100
04.02 0402.10 0402.21 0402.91 0402.99	40	40
16.02 1602.31 1602.32 1602.39 1602.42 1602.49 1602.50	75	100

„C’’Melléklet
a 13. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Kvóta (t)
02.07 0207.11 0207.13 0207.24 0207.27 ex 0207.27.91* 0207.32	500
0402.29	60
0406.90 0406.90.13 0406.90.23 0406.90.78	200
0407.00	60
0808.10	400
1601.00	80
1602.41.90	1000
1806.90.60	200
2005.90.10	60
20.09 2009.80 2009.90	200
21.03 2103.20 2103.30 2103.90	300
2106.90 2106.90.10 2106.90.20 2106.90.51 2106.90.59—98	200
22.03	5000 hl

HR kód	Kvóta (t)
22.04 2204.10.111 2204.10.191 2204.10.910—990 2204.21.101 2204.21.110—950 2204.29.101 2204.29.12—43 2204.29.44 2204.29.46—75 2204.29.81—84 2204.29.89—94	17 000 hl
22.05 2205.10.10 2205.90.10	5 000 hl

* Kivétel, lásd „B” Melléklet.

„D’’ Melléklet
a 13. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Kvóta (t)
02.07 0207.32 0207.33 0207.34 0207.35.11—79 0207.35.91—99 0207.36.11—79 0207.36.90	500
02.09	100
04.06 0406.40 0406.90.90	200
0703.10	500
0710.21.00	200
0809.20	100
08.11 0811.20.11 0811.20.19 0811.20.31 0811.20.39—59	100
0811.20.90	100
10.04	400
1514.10	4000
16.01	80
18.06 1806.31 1806.32 1806.90	200
2001.90.50	100
22.03	5000 hl
22.07	5000 hl
22.08	2000 hl

21. sz. Jegyzőkönyv

(lásd a hivatkozást a 12. Cikkben)

a mezőgazdasági koncessziók cseréjéről egyrészt Románia, másrészt a Szlovén Köztársaság között

1. Azokat az import vámtételeket, amelyeket Romániában a Szlovén Köztársaságból származó, valamint azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Romániából származó és a jelen Jegyzőkönyv „A’’ Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jén eltörlik, a csillaggal jelzett tételek kivételével.

Az egy csillaggal jelzett tételek esetében a nulla vámtételt az „A1’’ Mellékletben feltüntetett kvótákon belül alkalmazzák. Az „A1’’ Mellékletben feltüntetett kvótákat 2000. január 1-jén eltörlik.

A két csillaggal jelzett tételek esetében a vámokat mindkét Fél fokozatosan csökkenti a következő menetrend szerint:

— 1998. április 1-jén — az alapvám 30%-ára,

— 1999. január 1-jén — a fennmaradó vámokat megszüntetik.

2. Azokat az import vámtételeket, amelyeket Romániában a Szlovén Köztársaságból származó, valamint azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Romániából származó és a jelen Jegyzőkönyv „B’’ Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jétől a jelen Mellékletben meghatározott szintre csökkentik a csillaggal jelzett termékek kivételével.

Az egy csillaggal jelzett tételek esetében a vámokat mindkét Fél fokozatosan csökkenti a „B1’’ Mellékletben feltüntetett kvótákon belül, a következő menetrend szerint:

— 1998. április 1-jén — az alapvám 40%-ára, de legfeljebb a „B’’ Mellékletben feltüntetett szintre,

— 1999. január 1-jén — a „B” Mellékletben meghatározott szintre.

A „B1'' Mellékletben feltüntetett kvótákat eltörlik 2000. január 1-jén.

A két csillaggal jelzett tételek esetében a vámokat mindkét Fél fokozatosan csökkenti a jelen Mellékletben meghatározott szintre, a következő menetrend szerint:

— 1998. április 1-jén — az alapvám 30%-ára, de legfeljebb a „B'' Mellékletben meghatározott szintre,

— 1999. január 1-jén — a „B'' Mellékletben meghatározott szintre.

3. Azokat az import vámtételeket, amelyeket Romániában a Szlovén Köztársaságból származó és a jelen Jegyzőkönyv „C'' Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jétől mennyiségi korlátozás nélkül vagy a hivatkozott Mellékletben feltüntetett kvótákon belül a hivatkozott Mellékletben feltüntetett szintre csökkentik.

4. Azokat az import vámtételeket, amelyeket a Szlovén Köztársaságban a Romániából származó és a jelen Jegyzőkönyv „D'' Mellékletében felsorolt termékekre alkalmaznak, 1998. április 1-jétől mennyiségi korlátozás nélkül vagy a hivatkozott Mellékletben feltüntetett kvótákon belül a hivatkozott Mellékletben feltüntetett szintre csökkentik.

5. Jelen Jegyzőkönyv értelmében alapvámok alatt a tényleges import idején alkalmazott legnagyobb kedvezményes vámtételek értendők. Az importvámok magukba foglalják az ad valorem és a különleges vámokat, valamint a termékspecifikus pótlékokat.

„A'' Melléklet
a 21. sz. Jegyzőkönyvhöz
(HR kód 1996)

01.01	0709.10	09.08	1212.99	18.03
0102.10	0709.30	0909.10	12.13	18.04
0103.10	0709.40	0909.20	12.14	18.05
01.04	0709.52	0909.50	13.01	1902.40
01.06	07.11	09.10	13.02	19.03
02.04*	0712.30	1001.10	14.01	1905.30
02.05	0712.90.11	1005.10	14.02	1905.40
02.06	0712.90.19	10.06	14.03	1905.90
02.08	0712.90.30	10.07	14.04	2003.20
0301.10	0712.90.50	10.08	15.01	2005.70
0301.91	0712.90.90	1102.30	15.02	2008.11
0301.92	07.13	1103.14	15.03	2008.19
0301.99	07.14	11.06	15.04	2008.20
03.02	08.01	12.01	15.05	2008.30
03.03	08.02	12.02	15.06	2009.11**
03.04	08.03	12.03	15.07	2009.19**
03.05	08.04	12.04	15.08	2009.20**
03.06	08.05	1205.00.10	15.09	2009.30**
03.07	0806.20	1206.00.10	15.10	2009.40**
05.01	0807.20	1207.10	15.11	2101.11
05.02	0808.20	1207.20	1512.21	2101.12
05.03	0810.40	1207.30	1512.29	2101.20
05.04	0810.50	1207.40	15.13	2103.10
05.05	0810.90	1207.50	15.15	22.01
05.06	08.12	1207.60	15.18	23.01
05.07	08.13	1207.92	15.20	23.02
05.08	08.14	1207.99	15.21	23.03
05.09	09.01	12.08	15.22	23.04
05.10	09.02	12.09	16.03	23.05
05.11	09.03	12.11	16.04	23.06
06.01	09.04	1212.10	16.05	23.07
06.02	09.05	1212.20	1702.20	23.08
06.04	09.06	1212.30	18.01	23.09
0701.10	09.07	1212.92	18.02	

„A1’’Melléklet
a 21. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Kvóta (t)	
	1998.	1999.
02.04	20	25

„B’’Melléklet
a 21. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
0102.90*	15
0103.91*	10
0103.92*	15
0105.11*	9
0105.12*	9
0105.19*	9
0105.92*	10
0105.93*	10
0105.99*	10
02.01*	25
02.02*	25
02.03*	25
0207.12	28
0207.14.10**	28
0207.14.20**	28
0207.14.30	28
0207.14.40	28
0207.14.50	28
0207.14.60**	28
0207.14.70	28
0207.14.91	10
0207.14.99	28
0207.27.91	10
0207.36.81	10
0207.36.85	10
0207.36.89	10
02.09	20
0210.11*	20
0210.12*	20
0210.19*	20
0210.20*	20
0210.90*	20
0301.93	5
0402.10*	37
0402.21*	37
0402.91*	37
0402.99*	37
0404.10	14
0404.90	14
0704.20	10
0704.90	10
0705.19	10
0705.21	10
0705.29	10
0706.10	10
0708.20	10
0708.90	10
0709.20	5
0709.70	10
0710.22	7
0710.29	7
0710.30	7
0710.40	7
0710.90	7
0807.11.00	9
0807.19.00	9
0809.10	8
0809.30	9
0810.30	9
0811.10	9
0909.30	4
0909.40	4
1001.90	15
10.02	15
10.03	18
10.04	15
11.01	15
1102.10	15
1102.20	15
1102.90	15
1103.12	15
1103.13	15
1103.19	15
1103.21	15
1103.29	15
1104.11	15
1104.12	15
1104.19	15
1104.21	15
1104.22	15
1104.23	15
1104.29	15
1104.30	15
1105.10	15
1108.14	14
1108.19	14
1108.20	14
11.09	14
12.10	5
15.17	20
1602.10	15
1602.20	15
1602.31*	15
1602.32*	15
1602.39*	15
1602.42*	15
1602.49*	15
1602.50*	18
1702.11.00	20
1702.19.00	20
1702.60	30
17.03	14
17.04	12

HR kód	Legmagasabb alkalmazható vámtétel (%)
1806.10	12
1806.20	10
1902.11	20
1902.19	20
1904.20.10	6
1904.90	7
1905.10	7
1905.20	7
2001.10	15
2001.20	15
2002.10	11
2002.90**	11
2005.10	15
2005.20	20
2005.40	15
2005.51	7
2005.59	7
2005.60	5
2005.80	15
2005.90.75	17
2008.40	4
2008.50	6
2008.60	6
2008.70	6
2008.80	6
2008.91	7
2008.92	6
2008.99	4
2009.60	4
2009.70	12
2101.30	14
2102.30	7
2104.10	4
2104.20	4
2106.10	7
2202.10	19
2202.90	10

„B1'' Melléklet
a 21. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Kvóta (t)	
	1998.	1999.
0102.90	20	20
01.03 0103.91 0103.92	110	125
01.05 0105.11 0105.12 0105.19 0105.92 0105.93 0105.99	50	75
02.01	20	50
02.02	közös kvóta a 02.01 tétellel	
02.03	40	55
02.10	40	80
04.02 0402.10 0402.21 0402.91 0402.99	30	45
16.02 1602.31 1602.32 1602.39 1602.42 1602.49 1602.50	100	150

„C'' Melléklet
a 21. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Vámtétel (%)	Kvóta (t)
0207 az alábbiak kivételével: 0207.12 0207.14 0207.27.91 0207.36.81 0207.36.85 0207.36.89	70	150
0401.20	30	100
1601	28	100
1602.90	28	100
20.04.90	25	30

„D'' Melléklet
a 21. sz. Jegyzőkönyvhöz

HR kód	Vámtétel (%)	Kvóta (t)
0603.10	15	kvóta nélkül
0705.11.80	10	50
0806.10	0	kvóta nélkül
0810.20	15	kvóta nélkül
1005.90.00	0	15 000
1512.11.91	0	150
1601	28	100
1602.90	28	100

Helyesbítés: A Magyar Közlöny 1997. évi 115. számában kihirdetett, az építésügy körébe tartozó tevékenységek ellátásához szükséges hatósági nyilvántartások létesítésének és működésének feltételeiről szóló 241/1997. (XII. 19.) Korm. rendelet 3. §-a (1) bekezdésének szövege helyesen:

„…a településrendezési **terveket**…''

(Kézirathiba)

A Magyar Közlöny 1997. évi 116. számában kihirdetett, az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet

— 35. §-ának (7) bekezdése helyesen: „… fóliasátrat a **31.** § rendelkezéseinek …''

— 36. §-a (2) bekezdésének *c)* pontja helyesen: „A III—V. tűzállósági **fokozatú…** szerint. Az ilyen **építménysorok** szélső építményei között… **legalább** 16 m-es…''

— 110. §-a (4) bekezdésének *b)* pontja helyesen: „*b)* a területfelhasználási engedélyezési eljárásról szóló **1/1968. (I. 11.)** ÉVM rendelet…''

— 3. számú melléklet 8. pontjában a Műszaki Biztonsági Főfelügyelet feladata helyesen: **„műszaki biztonsági felügyelet''**

(Kézirathiba)

A Magyar Közlöny 1997. évi 120. számában kihirdetett, az építészeti-műszaki tervdokumentációk tartalmi követelményeiről szóló 45/1997. (XII. 29.) KTM rendelet

— 5. §-ának (7) bekezdése helyesen: „(7) A felvonó(k) és mozgólépcső(k) **3.** számú mellékletben részletezett terveit és adatait.''

— 5. §-a (14) bekezdésének *b)* pontja helyesen: „… magasabb vagy **5,40** m-nél nagyobb födémfesztávú…''

— 6. §-ának *b)* pontja helyesen: „… **5. § (2)** bekezdésében meghatározott tartalommal,''

— 13. §-ának (2) bekezdése helyesen: „A legfeljebb két beépített szintű vagy **5,40 m** szerkezeti…''.

(Kézirathiba)

A Magyar Közlöny 1997. évi 120. számában kihirdetett, az egyes építményekkel, építési munkákkal és építési tevékenységekkel kapcsolatos építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról szóló 46/1997. (XII. 29.) KTM rendelet

— 2. §-ának (3) bekezdése helyesen: „… Ennek során az **építmények** építésének…''

— 6. §-ának (1) bekezdése helyesen: „(1) Az Étv. **52. § (2)** bekezdésében meghatározott esetekben…''

— 2. számú mellékletében a II. Népjóléti Minisztérium ÁNTSZ pontjában a Követelmények érvényre juttatása oszlop helyesen: „A (pinceszint kivételével) a **kétszintesnél nagyobb**…''

— 2. számú melléklet VIII/2. (Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium) pontja helyesen: „Hőtermelő építmény építésügyi hatósági (kivéve bontás) engedélyezése esetén a **műszaki biztonsági követelmények érvényre juttatása céljából**''

— 2. számú melléklet Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium 3. Útügyben pontjában

= a II. fok oszlop helyesen: „Országos **közút** esetében: a Közlekedési Főfelügyelet…''

= a Követelmények érvényre juttatása oszlop helyesen: „… vendéglátóipari vagy egyéb **szolgáltatási célú építmény építése, bővítése, használatbavétele esetében az útügyi érdekek és a közúti közlekedés biztonsága követelményeinek érvényre juttatása érdekében.**''

(Kézirathiba)

A Magyar Közlöny 1997. évi 120. számában kihirdetett, az építésfelügyeleti ellenőrzési eljárásról szóló 48/1997. (XII. 29.) KTM rendelet 8. §-ának (2) bekezdése helyesen:

„(2) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg **az építésfelügyeleti ellenőrzésről szóló, a Környezetvédelmi és Építésügyi Értesítő 1992. évi 5. számában közzétett** tájékoztatót visszavonom.''

(Kézirathiba)

KÖZLEMÉNY

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó a Pénzügyi Közlöny különszámaként megjelent

A KINCSTÁRI VAGYONNAL KAPCSOLATOS JOGSZABÁLYOK ÉS SZABÁLYZATOK GYŰJTEMÉNYE

című, A/4 formátumú kiadványt.

A kiadvány tartalmazza a kincstári vagyont közvetlenül érintő jogszabályokat és szabályzatokat, a kincstári vagyongazdálkodáshoz kapcsolódó jogszabályokat, valamint a kincstári vagyonnal történő gazdálkodást érintő fontosabb ágazati és speciális jogszabályok jegyzékét.

A kézirat lezárva: 1997. november 15.

Ára: 3500 Ft + áfa.

Megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni (Fax: 266-5190).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük

A KINCSTÁRI VAGYONNAL KAPCSOLATOS JOGSZABÁLYOK ÉS SZABÁLYZATOK GYŰJTEMÉNYE

című kiadványt …… példányban.

A megrendelő (cég) neve: . . . . . .

Címe (város, irányítószám): . . . . . .

Utca, házszám: . . . . . .

Az ügyintéző neve, telefonszáma: . . . . . .

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt a szállítást követő számla kézhezvétele után 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés: ……

.....
cégszerű aláírás

A MAGYAR HIVATALOS KÖZLÖNYKIADÓ megjelenteti a

TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK HIVATALOS GYŰJTEMÉNYE 1997

című hatkötetes jogszabálygyűjteményt.

A kiadványt az Igazságügyi Minisztérium és a Miniszterelnöki Hivatal a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan név- és tárgymutatóval, kiegészítő jegyzetekkel, függelékkel, valamint változásmutatóval látta el.

A jogszabálygyűjtemény I., II., III., IV., V. és VI. kötetének ára: **42 000 Ft + áfa.**

A kötetekre szóló megrendelést a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) kérjük eljuttatni.

Fax: 266-5099

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK HIVATALOS GYŰJTEMÉNYE 1997

című hatkötetes kiadványt ..... példányban.

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házszám: .....

Az ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára.

Keltezés:.....

.....

cégszerű aláírás

K Ö Z L E M É N Y

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent

A NYUGDÍJREFORMMAL KAPCSOLATOS JOGSZABÁLYOK

című, A/4 formátumú, 200 oldal terjedelmű kiadvány.

A kézirat lezárva: 1998. január 31.

Ára: 1500 Ft + áfa.

Megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 266-5190.

M E G R E N D E L Ő L A P

Megrendeljük

A NYUGDÍJREFORMMAL KAPCSOLATOS JOGSZABÁLYOK

című kiadványt ..... példányban.

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házszám: .....

Az ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés: .....

.....

cégszerű aláírás

FELHÍVÁS

Ingyen, teljesen díjtalanul adja Önnek a Hivatalos Hatályos Joganyagot CD lemezen a Magyar Hivatalos Közlönykiadó

Telefon: 117-9999

KÖZLEMÉNY

150 évvel ezelőtt jelent meg az első hivatalos Magyar Közlöny. Erre emlékezve a Magyar Hivatalos Közlönykiadó értesíti tisztelt előfizetőit, hogy 1998 januárjában minden közlöny-előfizetéssel rendelkező ügyfele részére ajándékként megküldi a **CD-JOGÁSZ** hatályos jogszabálygyűjtemény példányát. Ezáltal az előfizetők birtokába kerül az **EGYEDÜLI HIVATALOS HATÁLYOS JOGANYAG**. Az előfizető megismerheti a **CD-JOGÁSZ** előnyeit, használatát, és eldöntheti, hogy megrendeli-e a folyamatos hatályosítást, illetve karbantartást.

A CD lemezen megtalálhatók a *Magyar Köztársaság jogszabályainak mindenkori hatályos szövege mellett* azok Magyar Közlöny-beli *alapszövege,* a köztes *szövegváltozat*ok mindegyike, a *bírósági határozatok* és egy folyamatosan karbantartott *iratmintatár.*

1998 folyamán várható az APEH közleményekkel, a vámtarifák folyamatosan frissített jegyzékével és statisztikai jelzőszámrendszerek gyűjteményével való kiegészítés.

A **CD-JOGÁSZ** program biztosítja a *megbízható, egyszerű és gyors keresést,* a szövegek és kiegészítő információik szabad megjelenítését és nyomtatását, a szövegek vágólapos átemelését WINDOWS rendszerű szövegkezelőkbe. Keresni lehet évszám(tól—ig), sorszám(tól—ig), kibocsátó(k), szövegtípus(ok), megjelenés helye, hatályossági szempontok szerint tetszőlegesen kombinálva ezeket a teljes szöveges (bármely szóra vagy szórészletre) kereséssel. Minden jogszabályhoz tartalmi fa (rajzos, működő tartalomjegyzék), kapcsolati fa (a módosító vagy kapcsolódó jogszabályok működő jegyzéke), információs lap és változatlista tartozik. A **CD-JOGÁSZ** lehetőséget kínál saját megjegyzések, könyvjelzők elhelyezésére és a szövegek különböző pontjai közti ugrások felépítésére.

A **CD-JOGÁSZ** hatályos jogszabálygyűjtemény használatához pontosan arra van szükség, ami bármely WINDOWS program használatához szükséges. Természetesen szükség van CD meghajtóra és lehetőség szerint egy jobb minőségű nyomtatóra.

A **CD-JOGÁSZ** nem csak egy CD lemez adatállományokkal és kereső programmal, hanem teljes körű szolgáltatás. Kézikönyv, beépített segítség és forródrót szolgáltatás tartozik közvetlenül a vásárlói csomaghoz. Lehetőség van felhasználói és rendszergazda oktatásra, és

a CD-JOGÁSZ éves előfizetője lehetőséget kap a Magyar Hivatalos Közlönykiadó — kábel — on line rendszerének kedvezményes használatára.

Magyar Hivatalos Közlönykiadó

Tisztelt Előfizető!

Tájékoztatjuk, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra szóló előfizetését folyamatosnak tekintjük. Csak akkor kell változást bejelentenie az 1998. évre vonatkozó előfizetésére, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítja, vagy új lapra szeretne előfizetni (pontos szállítási név-ésutcacím-megjelöléssel).

Az esetleges módosítást szíveskedjen levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénzátutalási megbízáson fizessékbe.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges.

(Levélcím:
Magyar Hivatalos Közlönykiadó
1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Fax: 118-6668.)

Az 1998. évi lapárak

Magyar Közlöny	33 264 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	7 056 Ft/év
Belügyi Közlöny	9 072 Ft/év
Cégközlöny	34 944 Ft/év
Határozatok Tára	8 400 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	5 712 Ft/év
Ipari és Kereskedelmi Közlöny	9 072 Ft/év
Környezetvédelmi és Építésügyi Értesítő	5 376 Ft/év
Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Értesítő	8 400 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	7 728 Ft/év
Magyar Közigazgatás	3 360 Ft/év
Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Értesítő	6 384 Ft/év
Munkaügyi Közlöny	6 048 Ft/év
Művelődési Közlöny	8 400 Ft/év
Nemzeti Kulturális Alap Hírlevele	1 680 Ft/év
Népjóléti Közlöny	8 736 Ft/év
Önkormányzatok Közlönye	2 352 Ft/év
Pénzügyi Közlöny	10 752 Ft/év
Pénzügyi Szemle	7 728 Ft/év
Sport Értesítő	1 680 Ft/év
Statisztikai Közlöny	5 040 Ft/év
Turisztikai Értesítő	4 368 Ft/év
Ügyészségi Közlöny	2 352 Ft/év
Vízügyi Értesítő	4 704 Ft/év
Bányászati Közlöny	1 680 Ft/év
Légügyi Közlemények	672 Ft/év
Élet és Tudomány	4 032 Ft/év
Ludové Noviny	804 Ft/év
Neue Zeitung	1 680 Ft/év
Természet Világa	1 680 Ft/év
Valóság	2 352 Ft/év

Az árak a 12%-os áfát is tartalmazzák.

A **Házi Jogtanácsadó** című lapot kiadja a Házi Jogtanácsadó Könyv- és Lapkiadó Kft. (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.). Éves előfizetési díja 1500 Ft áfával. Előfizetésben megrendelhető: a szerkesztőségben, a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címén (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62., Pf. 357.) vagy faxon: 118-6668, a hírlapkézbesítőknél, vidéken a postahivatalokban, Budapesten a Magyar Posta Rt. HI kerületi ügyfélszolgálati irodáiban, valamint a Hírlapelőfizetési Irodában (1089 Budapest, Orczy tér 1., tel.: 303-3441).

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.
A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Kiss Elemér. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1–3.
Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: Nyéki József vezérigazgató.
Szerkesztőségi iroda: Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon/Fax: 266-5096.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál, 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 118-6668.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.
Információ: Tel./fax: 117-9999, 266-9290/245, 246 mellék.
Példányonként megvásárolható a kiadó 1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában.
Éves előfizetési díj: 33 264 Ft. Egy példány ára: 70 Ft 16 oldal terjedelemig, utána + 8 oldalanként + 35 Ft.
A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

98.0516 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.